

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Герасимчук З. В.
Гоманюк О. К.

РОЗВИТОК
РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ:
ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ,
ПРАКТИКА

МОНОГРАФІЯ

Луцьк
Вежа-Друк
2016

УДК 332.11 (043)

ББК

Г 37

*Рекомендовано до друку вченою радою
Луцького національного технічного університету
(протокол № 13 від 29 червня 2016 р.)*

Рецензенти:

Вавдіюк Н.С., доктор економічних наук, професор завідувач кафедри банківської справи Луцького національного технічного університету;

Солоха Д.В., доктор економічних наук, професор завідувач кафедри економіки та менеджменту Київського національного університету культури і мистецтв;

Брітченко І.Г., доктор економічних наук, професор завідувач кафедри фінансів Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського Національного торговельно-економічного університету

Герасимчук З. В., Гоманюк О. К.

Г-37 Розвиток регіональних ринків банківських послуг: теорія, методологія, практика : монографія / Зоряна Вікторівна Герасимчук, Олена Костянтинівна Гоманюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 324 с.

ISBN

У роботі досліджено теоретико-методологічні засади, розроблено напрями та прикладні рекомендації щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Розкрито зміст регіональних ринків банківських послуг, визначено їх функції, проведено класифікацію видів регіональних ринків банківських послуг та визначено фактори, які впливають на їх розвиток. Запропоновано методичний підхід до аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг, результати проведення якого сприяли розробленню основних засад державної регіональної та регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг. З метою забезпечення перерозподілу банківських капіталів між регіонами запропоновано створення кластерних утворень. Розроблено інструментарій математичного моделювання, котрий продемонстрував залежність валового регіонального продукту від показників розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Для економістів, керівників і практичних працівників органів регіонального управління, а також для всіх, хто цікавиться проблемами розвитку регіонів, у тому числі банківської сфери на регіональному рівні.

УДК 332.11 (043)

ББК

ISBN

© Герасимчук З. В., Гоманюк О. К., 2016
© Чернецкий В. М. (обкладинка), 2016

ВСТУП

В економіці кожної країни ринок банківських послуг відіграє ключову роль: забезпечує економіку необхідними фінансовими ресурсами та капіталами, сприяє розвитку господарської системи країни та створює передумови для розширеного відтворення економіки. На сьогодні увага науковців та провідних фахівців зорієнтована більшою мірою на галузевих пріоритетах банківської діяльності макrorівня, в той час як територіальний аспект на мезорівні залишається малодослідженим. Тому актуальності набуває вивчення особливостей функціонування ринків банківських послуг на регіональному рівні, оцінка їх розвитку та пошук шляхів і напрямів створення нового бачення їхньої ролі для розвитку регіонів.

Теоретичним та методологічним проблемам вивчення місця і ролі ринку банківських послуг на загальнонаціональному рівні присвячені праці науковців: О. І. Барановського, О. В. Дзюблюка, І. О. Лютого, А. М. Мороза, Л. О. Примостки, М. І. Савлука, Т. С. Смовженко та ін. Окремі вчені: І. Г. Брітченко, Н. С. Вавдіук, І. М. Вахович, З. В. Герасимчук, С. Б. Гладкова, У. Ф. Грудзевич, О. І. Копилук, Н. І. Корецька, В. О. Онищенко, Ю. М. Попова, В. С. Стойка, І. З. Сторонянська, О. П. Чапук наводять аргументи щодо доцільності розгляду регіональних аспектів банківської діяльності. У продовження дослідження вчених необхідно поглибити напрацювання у напрямку доповнення територіально-галузевого підходу ознаками ринковості, які не достатньо висвітлені, що дозволить системно розглянути роль розвитку регіональних ринків банківських послуг у економіці регіону.

З огляду на складність, недостатню вивченість і невирішеність проблеми на теоретичному, методологічному та прикладному рівнях питання розвитку регіональних ринків банківських послуг підтверджують актуальність та зумовлюють вибір теми дослідження.

Наукові положення монографії розширюють науково-методологічну базу для подальших досліджень з проблем регіональної економіки. Методологічні розробки, отримані під час дослідження, призначені для використання органами виконавчої влади та місцевого самоврядування у процесі управління регіональним розвитком.

Монографія складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження. У першому розділі зосереджено увагу на теоретичних засадах розвитку регіональних ринків банківських послуг. Другий розділ присвячено аналітичним дослідженням рівня розвитку регіональних

ринків банківських послуг та апробовано на прикладі регіонів України. У третьому розділі розглянуто напрямки сприяння розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Монографія не претендує на повне висвітлення усього спектра проблем, що стосуються розвитку регіональних ринків банківських послуг. Деякі з представлених положень вимагають подальших досліджень та експериментальної перевірки. Однак автори сподіваються, що книга викличе інтерес у читачів та сприятиме поглибленню розвитку теорії та практики регіонального управління.

Ми хотіли подякувати та висловити слова щирої вдячності нашим рідним та близьким за їх витримку та підтримку при написанні цієї книги, а також усім добрим людям, котрі сприяли створенню та виходу монографії.

Розділ **1**

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

- 1.1. ЗМІСТ ТА ФУНКЦІЇ
РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ
- 1.2. КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ
РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ
- 1.3. ФАКТОРИ ВПЛИВУ
НА РОЗВИТОК
РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

1.1. ЗМІСТ ТА ФУНКЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

В економіці кожної країни ринок банківських послуг відіграє ключову роль: забезпечує економіку необхідними фінансовими ресурсами та капіталами, сприяє розвитку господарської системи країни та створює передумови для розширеного відтворення економіки. На сьогодні увага науковців та провідних фахівців зорієнтована виключно на макроекономічних пріоритетах банківської діяльності. Обрана позиція держави залишає осторонь регіони, що негативно позначається на їх економічному розвитку. Тому виникає необхідність детальнішого дослідження особливостей функціонування ринків банківських послуг на регіональному рівні, створення нового бачення їхньої ролі для розвитку регіонів та місця в відтворенні економіки, що не можливо досягнути без розкриття їх змісту. В свою чергу, розуміння сутності регіональних ринків банківських послуг дозволить визначити їх значення для регіону та слугуватиме основою для подальших досліджень.

Теоретичним та методологічним проблемам вивчення місця і ролі ринку банківських послуг на загальнонаціональному рівні присвячені праці науковців: О. І. Барановського, О. В. Дзюблюка, І. О. Лютого, А. М. Мороза, Л. О. Примостки, М. І. Савлука, Т. С. Смовженко та ін.

Окремі вчені: І. Г. Брітченко, І. М. Вахович, З. В. Герасимчук, С. Б. Гладкова, У. Ф. Грудзевич, О. І. Копилюк, Н. І. Корецька, А. Н. Лузанов, І. С. Музика, В. С. Стойка, І. З. Сторонянська, О. П. Чапюк наводять аргументи щодо доцільності розгляду регіональних аспектів банківської діяльності. Зокрема, науковець А.Н. Лузанов займався географічним аналізом банківської діяльності на рівні окремих регіонів, країн, груп країн та світу загалом [1]. Його дослідження мали не лише наукове, але і прикладне значення для маркетингового дослідження територіальних ринків, яке проводиться банками для оптимізації своєї регіональної стратегії, але зовсім не торкнулися економічних чинників. Аналіз територіальної організації банківської системи регіонів України вперше досить широко був викладений у працях З. В. Герасимчук та Н. І. Корецької [2]. С. Б. Гладкова та У. Ф. Грудзевич вивчали фінансову сторону регіонального ринку банківських послуг [3, с. 19]. О. І. Копилюк свої праці присвятила вивченню регіональної політики розвитку банківської системи України [53]. В. С. Стойка розглядала регіональну банківську систему з позиції інституціонального підходу [20]. І. Г. Брітченко дослід-

жував регіональні особливості банківських процесів, які в поєднанні з вибором оптимальної моделі регіональної банківської системи є запорукою сталого розвитку регіону [4]. Таким чином, перераховані вище вчені зосереджували увагу на територіально-галузевому підході в розгляді банківської діяльності регіонального рівня. На нашу думку, досліджуючи поняття регіонального ринку банківських послуг, необхідно враховувати ознаки ринковості та сформувати комплексне бачення змісту регіональних ринків банківських послуг через поєднання територіального, галузевого та ринкового аспектів.

Пропонуємо розкрити зміст даного поняття через призму дослідження трьох категорій:

- вивчення поглядів вчених щодо трактування поняття «регіон», що створить територіальний підхід;
- тлумачення науковців поняття «регіональний ринок», на основі чого сформуємо ринковий аспект;
- розглянувши визначення вченими категорії «ринок банківських послуг», що визначатиме галузеву специфіку.

Базуючись на зазначених вище підходах, виділимо особливості регіональних ринків банківських послуг та визначимо характеристики поняття «регіональний ринок банківських послуг» з метою розкриття його змісту.

Розпочнемо розкриття змісту регіональних ринків банківських послуг із розгляду територіального аспекту. А. С. Новосолов зазначав, що регіон являє собою підсистему соціально-економічного комплексу країни, відносно самостійну його частину, наділену специфічними особливостями соціально-економічних процесів. Економіка окремо взятого регіону, як підсистема, наділена ознаками самої системи, але при цьому проблеми регіонів не є дзеркальним відображенням проблем загальної системи [6, с.19]. Тому, розглядаючи ринок на рівні держави, не можна його ототожнювати з регіональним рівнем. В Україні дослідження, що велися стосовно ринків банківських послуг здійснювались лише на макрорівні, що потребує трансформації цих досліджень на мезорівень.

А. Г. Гранберг під регіоном розумів визначену територію, котра відрізняється від інших територій рядом ознак та характеризується цілісністю та взаємопов'язаністю між її складовими елементами [38, с.15]. Також вчений бачив регіон як ринок, що визначає специфіку ринкових відносин на певній території. При цьому регіон, як ринок, наділений визначеними межами і даний підхід акцентував увагу на загальних умовах економічної діяльності і особливостях регіональних ринків різних напрямностей, зокрема, товарів, послуг, праці, кредитно-фінансових ресурсів, цінних паперів, інформації, знань тощо [38, с. 83]. Звідси і виникає необхідність

окреслення регіону, як місця виникнення та функціонування регіональних ринків банківських послуг.

З метою визначення меж, у рамках яких функціонують регіональні ринки банківських послуг, ми пропонуємо в дослідженні розглядати регіональний ринок банківських послуг у межах однієї або декількох територіально-адміністративних одиниць – областей. У сучасних умовах в економіці кожного регіону виникають ринкові відносини з приводу виробництва, розподілу, надання та споживання. При цьому регіон із позиції територіального аспекту розглядається як територія для економічної діяльності, що об'єднує суб'єктів економічних відносин регіону та визначається спеціалізацією за рахунок зосередженості підприємств різних галузей, активна взаємодія яких знаходить своє вираження через регіональні ринки, функціонування яких у регіоні забезпечуватиме відтворення економіки. Таким чином, перераховані вище особливості регіонів формують територіальний підхід до розкриття сутності регіонального ринку банківських послуг.

Питаннями вивчення змісту поняття «регіональний ринок» займалися наступні вчені: А. С. Новосьолов, Р. І. Шніпер, Г. В. Копанєв, С. П. Сонько, Д. М. Стеченко, А. А. Алімбаєв, К. С. Айнабек, І. В. Аксьонова тощо. Розглянемо погляди вчених на тлумачення змісту вказаного вище терміну з метою виокремлення визначальних характеристик, що визначають ринкові відносини на певній території, тобто розглянемо зміст даного поняття з позиції територіального та ринкового підходів. Результати такого дослідження представлено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

**Характеристика підходів вчених до трактування поняття
«регіональний ринок»**

Автори	Тлумачення поняття	Визначальні характеристики
1	2	3
Новосьолов А.С.	Територіальна організація сфери обігу, де відбувається погодження інтересів виробників та споживачів [6,с.20]	Територіальна організація сфери з погодженням інтересів учасників ринку
Шніпер Р.І.	Сукупність соціально-економічних процесів і відносин в сфері обігу, що формується під впливом особливостей попиту і пропозиції кожного територіально-адміністративного утворення та враховують адекватні методи регулювання кон'юнктури ринку та процеси прийняття комерційних рішень [7,с.205]	Відносини попиту та пропозиції територіально-адміністративного утворення

1	2	3
Копанєв Г.В.	Визначена частина економічного простору, в якій концентрується сукупність економічних відносин стосовно розподілення, виробництва, споживання необхідних для людини товарів, продуктів та послуг [8,с.169]	Частина економічного простору, що організована відносинами на засадах відтворення
Сонько С.П.	Система стійких взаємовідносин між економічними суб'єктами і (або) їхніми об'єднаннями, економічні інтереси яких можуть бути реалізовані тільки виключно на даній території [9,с.238]	Взаємовідносини, що обумовлені інтересами економічних суб'єктів певної території
Глоссарій	Ринки, що формуються на території окремого регіону, окресленого як одиниця адміністративно-територіального устрою та вирізняється не тільки місцем свого розташування, а й видами представлених на них товарів, цінами, кон'юнктурою, попитом та пропозицією товарів. [89]	Територіальна організація, кон'юнктура
Стеченко Д.М.	Сукупність високоспеціалізованих соціально-економічних процесів і відносин у сфері обігу, що формуються під впливом особливостей попиту і пропозиції кожного територіально-адміністративного утворення [10,с.202]	Сукупність відносин, що формується під впливом попиту та пропозиції територіально-адміністративного утворення
Алімбаєв А.А.	Територіально обумовлена організована і відкрита система товарних відносин і зв'язків під дією яких здійснюється контакт між представниками попиту та пропозиції, сприяючи при цьому кругообігу матеріально-речових, фінансово-кредитних та грошових потоків в регіоні та за його межами, а також еволюційному формуванню нового інституціонального середовища в регіоні. [11,с.66]	Територіальна організація, попит та пропозиція, інституціональне середовище
Айнабек К.С.	Виражається через соціально-економічні відносини купівлі і продажу, які дозволяють здійснити обмін та розподіл товарів і послуг на основі вартісних еквівалентів з врахуванням попиту та пропозиції, що сприяє реалізації відносин з приводу привласнення та відчуження власності для забезпечення індивідуального та територіального відтворення суб'єктів господарювання, виробництва та споживання в умовах конкурентного середовища та обмеженості ресурсів [12,с.520]	Попит та пропозиція, відносини привласнення та відчуження власності з метою територіального відтворення, конкурентне середовище
Аксьонова І.В	Територіальна організація сфери обігу, де відбувається узгодження інтересів виробників і споживачів [90,с.40]	Територіальна організація, ринкова кон'юнктура

* Сформовано автором на основі [6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 90]

На основі проаналізованих визначень та теоретичних узагальнень різних науковців щодо розуміння поняття «регіональний ринок», приходимо до висновку, що науковці розглядали дане поняття як взаємовідносини в межах певного територіально-адміністративного утворення (Р. І. Шніпер, С. П. Сонько, Д. М. Стеченко), однак вважаємо, що регіональні ринки можуть характеризуватися і взаємовідносинами, котрі виходять за рамки одного територіально-адміністративного утворення і об'єднують їх сукупність.

Інші науковці (А. С. Новосьолов, А. А. Алімбаєв, І. В. Аксьонова) включали в зміст даного поняття територіальну організацію, що є важливою характеристикою регіонального ринку з позиції територіального аспекту, так як акцентує увагу на просторовому впорядкуванні взаємопов'язаних виробництв, сфери обслуговування населення та виробничої, соціальної інфраструктур, що дає значний економічний та соціальний ефект внаслідок раціонального їх поєднання та концентрації на певній території [2, с. 13].

Більшість дослідників зазначали невід'ємним елементом регіональних ринків відносини попиту та пропозиції (Р. І. Шніпер, Г. В. Копанєв, Д. М. Стеченко, А. А. Алімбаєв, К. С. Айнабек, І. В. Аксьонова), що визначає ринковий аспект дослідження. Проте, лише деякі з них наголошували на тому, що дані відносини повинні формуватися в конкурентному середовищі (Г. В. Копанєв, К. С. Айнабек), і виступати проявом боротьби між власниками ресурсів за їх ефективне використання з метою отримання прибутку. Наявність таких відносин необхідна для територіального відтворення, що забезпечують регіональні ринки. В свою чергу, відтворення економіки регіону має бути підкріплене спеціалізацією регіонів і ефективним розподілом власності, про що не було зауважено жодним із вчених під час трактування поняття регіональних ринків. Мається на увазі власність якої держави представлена на регіональному ринку і яку частку даного ринку вона займає. Тому важливим моментом для вивчення лишається виявлення тієї межі за якої присутність інших держав на регіональних ринках не загрожуватиме економічній безпеці регіону. Крім того, особливу роль слід відвести проведенню досліджень щодо аналізу концентрації капіталів власниками ресурсів на регіональних ринках, з метою оцінки рівня монополізації на регіональних ринках.

Виходячи з наведених визначень, окреслимо ті ознаки поняття «регіональний ринок», котрі визначатимуть зміст даного поняття:

- відносини, які передбачають розподіл регіональних ринків між власниками ресурсів з дотриманням умов конкуренції та з метою досягнення соціального та економічного ефекту;

- врахування ринкової кон'юнктури. Під час дослідження регіональних ринків не можна обмежитися лише товарами та послугами, які виробляються чи надаються, а потрібно конкретними діями вивчити і проаналізувати кому саме надаватимемо ці товари та послуги, чи потрібні вони, чи матимуть свого споживача на певній території і яка їх територіальна специфіка. Тобто, необхідно розглянути відносини попиту не просто як потреби у споживанні, котрі формуються під впливом пропозиції, а їх глибинний зміст, який залежить від наявних споживачів регіону та обумовлюється географічною ознакою та спеціалізацією регіону;
- врахування територіальної організації в регіоні, що має визначатись у регіоні наступними характеристиками: доступність банківських послуг, забезпеченість банківськими установами та послугами в регіонах.
- орієнтація на спеціалізацію регіону. Даний критерій є необхідним оскільки, на нашу думку, регіональний ринок не просто набір певних видів виробництв та послуг у регіоні, який спричинений факторами та умовами, а ми пропонуємо досліджувати їх поєднання крізь призму доцільності свого функціонування та спрямованості на досягнення територіального відтворення.

Виходячи з цього пропонуємо під регіональним ринком розуміти сукупність соціально-економічних відносин, спрямованих на відтворення економіки регіону, які формуються в межах певного регіонального утворення, з врахуванням спеціалізації регіону і передбачають раціональну територіальну організацію та полягають у виробництві і споживанні товарів, послуг в умовах конкурентного середовища.

Таким чином, дане визначення, на відміну від існуючих, побудоване на територіальному та ринковому аспектах, що дозволяє прослідкувати вплив територіальних особливостей на ринкові відносини, що в кінцевому результаті має забезпечити відтворення економіки регіону.

Для того, щоб розкрити зміст регіонального ринку банківських послуг недостатньо обмежитися лише поняттям «регіональний ринок». Останній не можна розглядати відокремлено, оскільки дана категорія, зважаючи на велику різноманітність сфер ринкової діяльності, несе в собі безумовне поєднання з однією з них. У нашому випадку мова йтиме про банківську діяльність. Розглянемо особливості, що визначатимуть зміст даного поняття.

Закон України «Про банки та банківську діяльність» під банківською діяльністю розуміє – залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб [90].

В. М. Усоскін трактує банківську діяльність як потребу створити банк як спеціальну юридичну особу для здійснення певної сукупності операцій [91, с. 20].

Більш широко характеризує банківську діяльність Т. А. Латковська. Вчена виділяє наступні характерні риси банківської діяльності: особливий вид господарської діяльності; сукупність банківських операцій та банківських послуг; здійснюється спеціальними суб'єктами (банками); підлягає ліцензуванню; носить системний характер та спрямована на функціонування та розвиток банківської системи, реалізацію грошово-кредитної політики держави [92]. Погоджуючись з даними характеристиками, банківська діяльність регіону полягатиме в сукупності банківських послуг, що пропонуються та надаються банківськими установами в регіонах. Таким чином, банківську діяльність можна визначити через банківські послуги, які банк надає своїм клієнтам, з метою отримання прибутку та задоволення галузевих інтересів. Тому наступним кроком дослідження буде виявлення особливостей щодо тлумачення поняття "ринок банківських послуг" провідними науковцями, що допоможе охарактеризувати особливості регіональних ринків банківських послуг.

Питаннями вивчення змісту поняття «ринок банківських послуг» займалися наступні вчені: О. В. Дзюблюк, В. О. Сизоненко, С. А. Циганов, В. О. Ткачук, І. О. Лютий, О. О. Солодка, З. К. Сороківська, А. В. Головач тощо. Розглянемо погляди вчених на тлумачення змісту вказаного вище терміна, результати такого дослідження представлено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

**Характеристика підходів вчених до трактування поняття
«ринок банківських послуг»**

Автори	Визначення поняття	Визначальні характеристики
1	2	3
Дзюблюк О.В.	Сукупність економічних взаємовідносин, що забезпечують реалізацію попиту на банківські послуги з боку клієнтів та пропозицію цих послуг банками на основі сформованої ціни [13]	Розглядаються як взаємодія взаємовідносин, що забезпечують реалізацію банківських послуг
Сизоненко В.О. Циганов С.А.	Організація законодавчо обумовленої системи взаємовідносин, які складаються між його суб'єктами в процесі купівлі-продажу послуг специфічного характеру, спрямуванні фінансових ресурсів від власників до позичальників [14]	Передбачає відносини, які виникають в процесі купівлі-продажу банківської послуги і носять лише фінансовий характер
Ткачук В.О.	Специфічна сфера економічних відносин функцією яких є балансування попиту і пропозиції на банківські продукти [15,с.220]	Сфера відносин, що пов'язана з банківськими продуктами

1	2	3
Лютий І.О. Солодка О.О.	Сукупність потенційних та існуючих клієнтів банку [16,с.716]	Об'єднання клієнтів банку
Сороківська З.К.	Ринок банківських послуг є ключовим елементом фінансового ринку, виокремленим за критерієм головних інститутів, які забезпечують його функціонування, а саме банків. Ринок банківських послуг має низку особливостей: він тісно пов'язаний зі всіма сегментами товарного ринку, оскільки в умовах товарно-грошових відносин жодний сегмент товарного ринку не може функціонувати без споживання банківських послуг; пов'язаний безпосередньо з рухом грошей; є складовою фінансового ринку, оскільки будь-яке переміщення грошових коштів на фінансовому ринку вимагає платіжного обслуговування з боку банків. [17]	Сукупність банківських установ
Головач А.В.	Визначає як специфічну сферу товарних відносин, де основними операціями є акумулювання коштів та їх нагромадження, надання кредитів, здійснення грошових розрахунків, емісія грошей та цінних паперів, операції з іноземною валютою [18, с.76]	Розглядає ринок як комплекс видів банківських операцій

* Сформовано автором на основі [13, 14, 15, 16, 17, 18]

Отже, під час трактування поняття «ринок банківських послуг» вчені в переважній більшості зосереджувалися на специфіці банківської діяльності і пов'язували зміст даного поняття з відносинами, що формують попит та пропозицію на банківські послуги. Звідси виникає думка, що науковці акцентували увагу на галузевому та ринковому підходах. Виявлено, що практично в жодному визначенні не було знайдено відповіді на питання, що стає основою для формування ринку банківських послуг на тій чи іншій території, від чого має залежати його становлення і розвиток у регіонах.

Ринок банківських послуг сприймався вченими в основному як сукупність відносин, що виникають у процесі реалізації та споживання бан-

ківських послуг, що носить ринковий та галузевий підхід (О. В. Дзюблюк, В. О. Сизоненко, С. А. Циганов, В. О. Ткачук).

Щодо розгляду ринку банківських послуг лише як організаційної структури наявних та потенційних клієнтів (І. О. Лютий, О. О. Солодка, З. К. Сороківська), зауважимо, що ринок, вивчається як інституціональна організація, але не лише клієнтів, а й інших учасників відносин. Безумовно, їх дія впливає та має своє вагоме місце в змісті поняття, але, на нашу думку, потрібно підходити до даного аналізу комплексно, поєднуючи з територіальною специфікою регіонів. Звичайно всі окреслені вище характеристики є важливими та необхідними, однак пропонуємо звернути увагу і на територіальні аспекти ринку банківських послуг та керуючись галузевим і ринковим підходом включити до змісту територіальний аспект, що в комплексі сформує триєдиний підхід до розкриття змісту регіональних ринків банківських послуг.

Відтак, характерними рисами ринку банківських послуг мають бути наступні:

- ринок банківських послуг визначає особливості функціонування банківської сфери на певній території;
- включає банківські установи та споживачів банківських послуг у регіонах;
- пов'язаний з різного роду банківськими послугами, що характеризуються особливостями на певних територіях.

Таким чином, підсумовуючи результати дослідження, зміст регіональних ринків банківських послуг передбачатиме виокремлення складових, що дають підстави розглядати регіональний ринок банківських послуг у комплексній взаємодії трьох аспектів: територіального, ринкового та галузевого (див. таблицю 1.3), що створило можливість виокремити наступні визначальні характеристики регіонального ринку банківських послуг: відносини, що обумовлюють розподіл банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг, ринкову кон'юнктуру, територіальну організацію та спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг (див. таблицю 1.4).

Таким чином, враховуючи запропонований авторський підхід до розуміння змісту регіональних ринків банківських послуг та проведене дослідження теоретичних підходів до розуміння понять «регіон», «регіональний ринок», «ринки банківських послуг», крізь призму триєдиного поєднання територіального, ринкового та галузевого підходів було сформульовано визначальні характеристики, регіональних ринків банківських послуг, що представлено на рисунку 1.1.

Характеристика підходів до визначення змістових характеристик регіональних ринків банківських послуг

<p>Поняття на основі якого визначено зміст регіональних ринків банківських послуг</p>	<p>Змістові характеристики регіональних ринків банківських послуг</p>	<p>Підхід який був використаний для визначення змістових характеристик регіональних ринків банківських послуг</p>
<p>Регіон</p>	<p>межі території спеціалізація регіону суб'єкти економічних відносин в регіоні територіальна організація відтворення економіки регіонів</p>	<p>територіальний територіальний територіальний територіальний територіальний</p>
<p>Регіональний ринок</p>	<p>відносини між власниками економічних ресурсів в умовах конкурентного середовища спеціалізація ринку ринкова кон'юнктура</p>	<p>ринковий, територіальний ринковий, територіальний ринковий, територіальний</p>
<p>Ринок банківських послуг</p>	<p>особливості функціонування банківської сфери банківські установи, що надають банківські послуги споживачі банківських послуг види банківських послуг</p>	<p>галузевий, ринковий галузевий галузевий, ринковий галузевий</p>

* Складено автором

Розкриття змісту визначальних характеристик регіональних ринків банківських послуг

№	Визначальна характеристика регіональних ринків банківських послуг	Зміст визначальної характеристики регіональних ринків банківських послуг
1	Відносини, що обумовлюють розподіл банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг	<p>Відносини, що визначають концентрацію банківських капіталів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відносини, що визначають концентрацію власних банківських капіталів на регіональних ринках; • відносини, що визначають концентрацію банківських капіталів різних форм власності на регіональних ринках; • відносини, що визначають концентрацію банківських капіталів за резидентністю походження власників <p>Відносини, що визначають концентрацію активів банківських установ на ринку</p>
2	Ринкова кон'юнктура на регіональних ринках банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> • відносини, що визначають попит на банківські послуги; • відносини, що визначають пропозицію на банківські послуги
3	Територіальна організація на регіональних ринках банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> • забезпеченість банківськими установами на ринку; • банківська активність регіону; • доступність банківських послуг
4	Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> • дослідження регіональних ринків банківських послуг на предмет надання банківських послуг для потреб економіки

* Складено автором

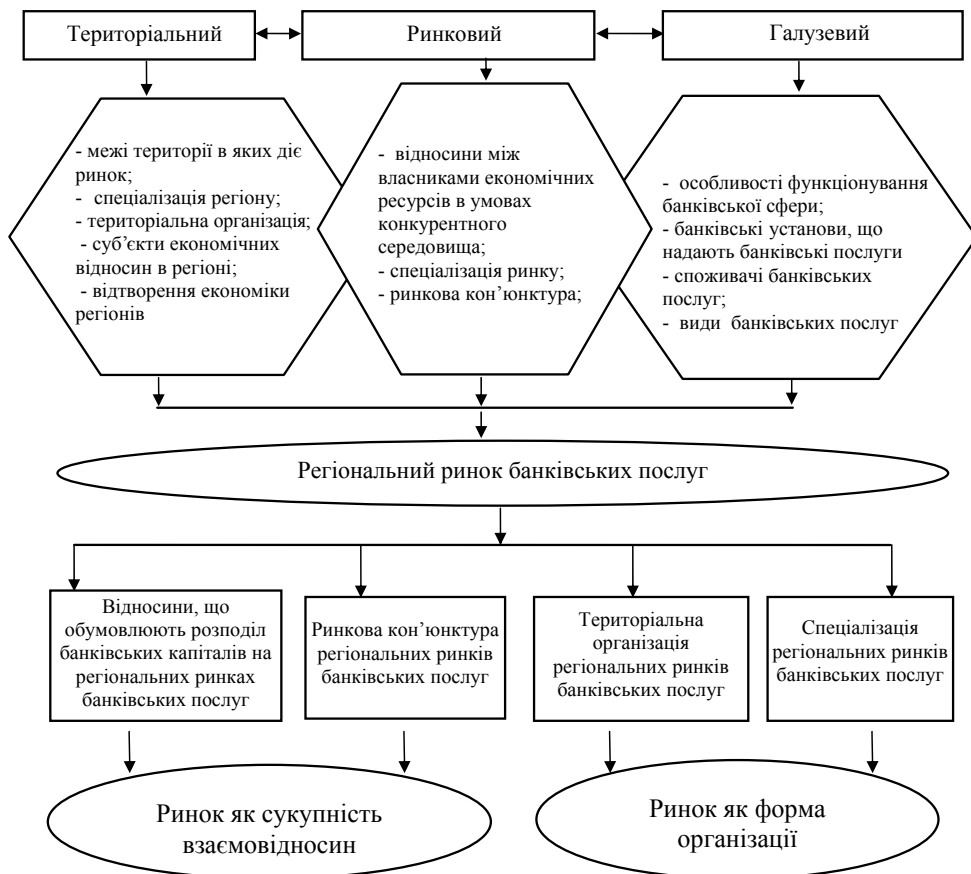

Рис. 1.1. Визначальні характеристики регіональних ринків банківських послуг

* Сформовано автором

Таким чином, проведені дослідження дозволили сформулювати визначення регіонального ринку банківських послуг, під яким розумітимемо сукупність соціально-економічних відносин, що регламентують розподіл банківських капіталів та формують ринкову кон'юнктуру в межах певного регіонального утворення, забезпечують раціональну територіальну організацію і визначають спеціалізацію банківського обслуговування з врахуванням спеціалізації економіки регіону в умовах конкурентного середовища. Отже, приходимо до висновку, що регіональний ринок банківських послуг можна розглядати як сукупність взаємовідносин та форму організації, що підтверджується визначальними характеристиками ринку, через які було розкрито їх зміст.

Сутність ринку більш повно виявляється у функціях, які класично визначаються в економічній теорії як: регулююча, стимулююча, акумулююча, інтеграційна, оздоровча. З метою деталізації дослідження

змісту регіональних ринків банківських послуг пропонуємо через призму класичного визначення функцій ринку, охарактеризувати їх прояв в обумовлених вище визначальних характеристиках регіональних ринків банківських послуг(див. табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Функціональна значимість змістових характеристик регіонального ринку банківських послуг

Вид функції	Прояв дії на регіональних ринках банківських послуг	Прояв дії при формуванні відносин щодо розподілу банківських капіталів	Прояв дії при встановленні відносин ринкової кон'юнктури	Прояв дії в територіальній організації	Прояв дії в організації спеціалізації регіональних ринків банківських послуг
Регулююча	Регулювання економіки регіонів через вплив на регіональні ринки банківських послуг	Регулювання відносин розподілу банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг	Регулювання попиту та пропозицію на регіональних ринках банківських послуг	Регулювання територіальної організації: концентрацію банківських установ, доступність та забезпеченість банківськими послугами	Регулювання поширеності банківських послуг за видами економічної діяльності
Стимулююча	Сприяння відтворенню регіональної економіки	Стимулювання дотримання безпечного рівня в розподілі банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг	Стимулювання ринкової кон'юнктури, зокрема, виробників до підвищення якості і споживчих властивостей банківських послуг	Стимулювання пропорційності та створення рівних умов до розміщення банківських установ, до забезпеченості та доступності банківських послуг	Сприяння розвитку профільних галузей в регіонах та регіональному відтворенню
Акумулятивна	Сприяння акумуляції коштів, інвестицій на потреби економіки регіону	Акумуляування банківських капіталів в регіонах	Акумуляування коштів населення та суб'єктів господарювання	Підтримка конкурентного середовища	Концентрація коштів в пріоритетних галузях економіки
Інтеграційна	Об'єднання суб'єктів регіональних ринків	Узгодження інтересів власників банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг	Узгодження попиту і пропозиції на регіональних ринках банківських послуг	Підтримка конкурентного середовища	Сприяння кооперації та об'єднання з метою досягнення ефекту для економіки регіону
Оздоровча	Спрямована на очищення регіональних ринків банківських послуг від слабких господарських одиниць	Забезпечення дотримання безпечного рівня банківських капіталів, протидія монополізації	Санування ринкової кон'юнктури, забезпечення регіонального ринку необхідними послугами	Сприяння розвитку конкуренції	Сприяння розвитку життєздатних галузей у регіонах

* Сформовано автором

Отже, вважаємо, що розкриття змісту регіонального ринку банківських послуг сприятиме поглибленому дослідженню обраного кола питань, вивчення яких дозволить отримати прикладне значення та стане у нагоді під час визначення необхідних засобів та інструментів, що направлені на розвиток регіональних ринків банківських послуг. Адже ефективний розвиток банківської сфери на регіональному рівні значною мірою позначається на перспективах розвитку економіки регіонів та допоможе у її відтворенні.

1.2. КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

У сучасних умовах банківська сфера є досить складною та багатогранною ланкою економічної діяльності. Для її вивчення пропонуємо розглянути визначення видів регіональних ринків банківських послуг, що дозволить ідентифікувати регіональні ринки банківських послуг, зважаючи на специфіку регіонів.

Розгляд усієї сукупності можливих класифікацій, проведених за різними ознаками, дозволяє створити цілісне, всеохоплююче уявлення про об'єкт дослідження. Класифікація ґрунтується на ознаках, в основі яких лежить різноманіття властивостей досліджуваного об'єкта. Різного роду ознаки класифікації можуть відображати взаємопов'язані та протилежні сторони об'єкта, що класифікується.

Зважаючи на те, що регіональні ринки банківських послуг недостатньо досліджені вченими, зокрема, поглибленого вивчення вимагає розроблення класифікації видів регіональних ринків банківських послуг, що дозволить детальніше проаналізувати роль банківської сфери для регіонального розвитку. З метою вирішення завдання даного параграфу пропонуємо розробити етапи дослідження:

- провести предметну діагностику видів регіонів згідно з визначеними змістовими ознаками та сформулювати територіальний підхід до класифікації регіональних ринків банківських послуг;
- вивчити види регіональних ринків та запропонувати підхід до класифікації видів регіональних ринків банківських послуг, що базуватиметься на територіальних та ринкових особливостях;

- на основі розгляду видів ринків банківських послуг розробити галузево-ринковий підхід до класифікації видів регіональних ринків банківських послуг;
- систематизувати отримані результати та побудувати комплексний підхід до класифікації видів регіональних ринків банківських послуг.

Проходження зазначених кроків допоможе інформативніше розкрити змістовні наповнення регіональних ринків банківських послуг, що дозволить узагальнити і раціоналізувати їх поділ, виявити специфічні класифікаційні ознаки та побудувати комплексний підхід до розуміння значення регіональних ринків банківських послуг для економіки регіонів.

Проведення класифікації видів регіональних ринків банківських послуг пропонуємо здійснити на основі територіального, ринкового та галузевого підходів, котрі будуватимуться на розгляді вченими видів регіонів, регіональних ринків та ринків банківських послуг, що допоможе вивести види для структурного наповнення регіональних ринків банківських послуг, що досліджуються.

Враховуючи напрацювання попереднього параграфа, пропонуємо через територіальний аспект регіонів, визначити види регіональних ринків банківських послуг. Для цього розглянемо погляди вчених щодо виокремлення видів регіонів. Зокрема, Є. П. Качан регіони класифікує за: масштабом території (економічні регіони країн світу, економічні регіони транснаціональних компаній, економічні регіони обласного рівня, економічні мікрорайони) [21]. Вчені З. В. Герасимчук та Н. І. Корецька поділяли регіони за ступенем територіальної концентрації банківських центрів на п'ять рівнів: центри міжобласного значення, центри обласного значення, центри міжрайонного значення, центри районного значення, пункти внутрішньорайонного значення [2, с. 22]. Даний поділ дозволив науковцям класифікувати регіони за територіальною організацією банківської системи, проте не є прийнятним для дослідження регіональних ринків банківських послуг, оскільки в попередньому параграфі були визначені межі регіональних ринків банківських послуг, які передбачають більш масштабні рамки територіальних утворень. Тому пропонуємо в процесі дослідження виокремлювати за масштабом території регіональні ринки банківських послуг: регіональні, міжрегіональні, національні, міжнародні, світові. Перші два види запропонованого поділу дозволять зосередитися на особливостях регіонального та міжрегіонального рівнів функціонування ринків банківських послуг.

Наступною ознакою регіонів, котру пропонуємо враховувати під час класифікації регіональних ринків банківських послуг є спеціалізація регіонів або ж внутрішній склад господарства регіонів, що характеризує співвідношення між різними галузями господарства. Дану типізацію про-

водив Є. П. Качан, котрий виділяв регіони за внутрішнім складом господарства, що дозволило визначити направленості економіки регіонів, що визначають їх спеціалізацію.

Крім того, регіон об'єднує учасників або суб'єктів економічних відносин, що включають банківські установи, суб'єктів господарювання, органи влади, населення, інвесторів тощо. Між зазначеними групами в межах регіону відбувається постійна взаємодія, з метою задоволення інтересів, що впливає на розвиток регіональних ринків банківських послуг. З. В. Герасимчук та Ю. Є. Дашук розробили функціональну приналежність інтересів учасників регіону та поєднали зміст інтересів як з потребами, так і з умовами (відносинами між суб'єктами) в яких вони формуються [102, с. 38]. Науковці розділили інтереси на територіальні та галузеві, що дозволило диференційовано підійти до визначення пріоритетів регіонального розвитку.

Отже, базуючись на територіальному аспекті, пропонуємо розглянути класифікацію видів регіональних ринків банківських послуг (див. таблицю 1.6).

Таблиця 1.6.

Територіальний підхід до класифікації видів регіональних ринків банківських послуг

№	Класифікаційна ознака регіону	Зміст ознаки	Прояв на регіональних ринках банківських послуг	Види регіональних ринків банківських послуг
1	2	3	4	5
1	Масштаб території	Визначення площі в залежності від ареалу дослідження	Окреслення територіальних меж є обов'язковим при проведенні дослідження регіональних ринків банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - регіональні; - міжрегіональні; - національні; - міжнародні; - світові
2	Спеціалізація регіону	Визначає поділ на види економічної діяльності в регіоні	Галузева спрямованість регіону повинна впливати та визначати спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - зорієнтовані на обслуговування промисловості; - зорієнтовані на обслуговування сільського господарства - зорієнтовані на обслуговування будівництва, транспорту; - зорієнтовані на обслуговування сфери послуг
3	За територіальною організацією банківських установ в регіоні	Характеризує показники зосередженості банківських установ в регіоні	Допомагає провести оцінку концентрації банківських установ та визначити ефективність і раціональність такої організації	<ul style="list-style-type: none"> - міжобласні; - обласні; - міжрайонні; - районні; - внутрірайонні

Продовження таблиці 1.6.

1	2	3	4	5
4	За функціональною належністю	Характеризує виокремлення територіальних та галузевих стейкхолдерів	На регіональних ринках банківських послуг відбувається постійна взаємодія між галузевими та територіальними групами учасників	Галузеві групи (зорієнтовані на отримання прибутку): - банківські установи, котрі надають банківські послуги Територіальні групи (зорієнтовані на забезпечення регіонального розвитку): - органи влади - населення - суб'єкти господарювання

Таким чином, для подальшого дослідження регіональних ринків банківських послуг актуальним є виокремлення регіонів за масштабом території, спеціалізацією регіону та функціональною належністю учасників. Щодо територіальної організації банківських установ у регіонах пропонуємо визначити регіональний та міжрегіональний рівень, що передбачає функціонування регіональних ринків банківських послуг в межах однієї або декількох областей.

Орієнтуючись на ринковий аспект, розглянемо класифікацію регіональних ринків та визначимо на цій основі види регіональних ринків банківських послуг. Питаннями вивчення видів регіональних ринків займалися наступні вчені: А. С. Новосьолов, Е. В. Альохін, К. С. Айнабек, Д. М. Стеченко, Р. Р. Ларіна тощо. Розглянемо погляди науковців на визначення видів регіональних ринків. Результати такого дослідження представлено в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7

Характеристика підходів вчених до визначення видів регіональних ринків

№	Автор	Ознака	Види
1	2	3	4
1	Альохін Е.В. [25]	За об'єктом купівлі-продажу	- ринки засобів виробництва; - фінансові ринки; - ринки праці; - ринки нерухомості - ринки інформації
		За суб'єктами	- ринки споживачів; - ринки виробників; - ринки проміжних споживачів та виробників
		За матеріально-речовою ознакою	- ринки товарів; - ринки послуг

1	2	3	4
2	Блеір Дж [103]	За об'єктами	- ринок ресурсів; - ринок кінцевих продуктів; - ринок проміжних продуктів - фінансовий ринок
3	Темпл М. [104]	За об'єктами	- ринок факторів виробництва (праця, земля, капітал); - ринок споживчих товарів та послуг; - ринок житла
4	Новосьолов А.С. [6]	За об'єктом	- ринки засобів виробництва; - фінансовий ринок - ринок нерухомості - споживчий ринок (ринок продовольчих і непродовольчих товарів, ринок послуг)
5	Айнабек К.С. [12]	За масштабом території	- мегаринок; - макроринок; - мезоринок; - мікроринок; - мініринок; - локальний ринок; - наноринок
		За видом товарів та послуг, що реалізуються	- ринок споживчих товарів - ринок інвестиційних товарів; - ринок засобів виробництва; - ринок земельних ресурсів; - ринок праці; - територіальний фінансовий ринок; - ринок нерухомості; - ринок прав власності; - ринок інформації
6	Стеченко Д.М. [10]	За територіальною ознакою	- поселенські ринки в населених пунктах сільської місцевості; - районні ринки; - міжрайонні ринки; - міські ринки; - обласні ринки; - міжобласні ринки; - загальнодержавні ринки; - міждержавні ринки
7	Ларіна Р.Р. [35]	За географічною ознакою	- місцевий ринок; - регіональний ринок; - національний ринок; - світовий ринок
		За характером продажів	- оптовий ринок; - роздрібний ринок
		За характером конкуренції	- монополістичний ринок; - олігополістичний ринок - вільний ринок; - змішаний ринок

* Сформовано автором на основі [25, 103, 104, 6, 12, 10, 35]

В основному вчені класифікували регіональний ринок за об'єктом товарів та послуг, які надаються та за територіальними межами. Р. Р. Ларіна пропонує визначати види регіональних ринків за характером конкуренції, що є важливим аспектом ринкових відносин. Як бачимо, автори не класифікують регіональні ринки за ознаками, на основі яких базувався сформований в попередньому параграфі ринковий аспект: за формами власності та за видами власників економічних ресурсів, тому пропонуємо допрацювати класифікацію неврахованими ознаками. Результати представимо в таблиці 1.8.

Таблиця 1.8

Підхід до визначення класифікації видів регіональних ринків банківських послуг з позиції врахування ринкових відносин на території

№	Класифікаційна ознака регіональних ринків	Зміст ознаки	Прояв на регіональних ринках банківських послуг	Види регіональних ринків банківських послуг
1	Відносини між власниками економічних ресурсів	Відносини, що обумовлюють співвідношення за формами власності, за джерелами походження капіталів, характер конкуренції	Регіональний ринок банківських послуг залежить від наявних форм власності, від джерел походження банківських капіталів, від типу конкурентних структур ринку, що складаються під впливом територіальних особливостей	За формою власності: - приватні; - державні За джерелами походження банківських капіталів: - вітчизняні; - іноземні За типом ринкових структур: - ринок доско онлаої конкуренції; - ринок монополії; - ринок олігополії; - ринок монополістичної конкуренції
2	Ринкова кон'юнктура	Визначає попит та пропозицію на ринку	Регіональні ринки банківських послуг формуються під впливом попиту та пропозиції на банківські послуги на певній території	- ринок покупців банківських послуг; - ринок продавців банківських послуг;

* Сформовано автором

Як бачимо в таблиці 1.8 були враховані класифікаційні ознаки, котрі відображають відносини між власниками економічних ресурсів та ринкову кон'юнктуру, оскільки їх дія впливає на відтворення економіки, що згідно з економічною теорією є основною функцією ринку. При цьому дані ринкові особливості розглядаються не відособлено, а в комплексній дії з територіальними особливостями. Таким чином, представляючи дану

класифікацію вважаємо, що види регіональних ринків банківських послуг класифікуються на основі ринкового та територіального підходів.

Базуючись на галузевому підході, котрий передбачає виокремлення видів ринків банківських послуг сформуємо класифікацію регіональних ринків банківських послуг. Питаннями вивчення видів ринків банківських послуг займалися наступні вчені: В. О. Ткачук, О. В. Дзюблук, Г. Н. Белоглазова тощо. Розглянемо погляди науковців на визначення видів ринків банківських послуг, з метою класифікації регіональних ринків банківських послуг. Результати такого дослідження представлено в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9

Характеристика підходів вчених до визначення видів ринків банківських послуг

№	Автор	Ознака	Види
1	2	3	4
1	Ткачук В.О. [15]	За інституційною структурою	- ринок носіїв попиту; - ринок носіїв пропозиції
		За продуктовою структурою банківських послуг	- ринок кредитних послуг; - ринок інвестиційних послуг; - ринок депозитних послуг; - ринок розрахунково-касових послуг
		За географічним охопленням банківських послуг	- локальні ринки; - регіональні ринки; - загальнонаціональні ринки; - міжнародні ринки
		За типами споживачів банківських послуг	- ринок суб'єктів господарювання - ринок фізичних осіб (домогосподарств); - урядовий ринок; - ринок фінансово-кредитних установ
		За типами конкурентних структур	- ринок чистої (досконалої конкуренції); - ринок монополістичної конкуренції; - олігополістичний ринок; - ринок чистої монополії
2	Дзюблук О.В. [13]	За результатами діяльності банківських установ	- ринок депозитних послуг; - ринок кредитних послуг; - ринок розрахунково-платіжних послуг; - ринок консультаційних послуг - ринок інформаційних послуг; - ринок трастових послуг

1	2	3	4
		За групами споживачів	- ринок приватних споживачів; - ринок фізичних осіб; - ринок корпоративних клієнтів
3	Белоглазова Г.Н. [93, 232]	За об'єктом купівлі-продажу	- ринок депозитних послуг; - ринок кредитних послуг; - ринок розрахункових послуг; - ринок інвестиційних послуг; - ринок касових послуг; - ринок трастових послуг
		За групами споживачів	- ринок послуг для підприємств та організацій; - ринок послуг для фізичних осіб;
		За територією охоплення	- місцевий банківський ринок; - національний банківський ринок; - міжнародний банківський ринок

* Сформовано автором на основі [13, 15, 93]

Аналізуючи результати зведені в таблиці 1.9 приходимо до висновку, що види ринків банківських послуг характеризують специфічні особливості банківської діяльності, що визначають продуктову структуру, географічні межі, групи споживачів банківських послуг, що визначає галузевий та територіальний підходи. Крім того В. О. Ткачук включає і ринкові аспекти: поділ за типом конкурентних структур, що формує ринкові аспекти. Таким чином, приходимо до висновку, що класифікація видів ринків банківських послуг проводилась науковцями з позиції не тільки галузевого підходу, а з врахуванням ринкових та територіальних особливостей. Отже, будуючи класифікацію регіональних ринків банківських послуг представимо їх види відповідно до галузевого підходу на наступних визначальних характеристиках: за особливостями продуктової структури банківських послуг та за групами споживачів банківських послуг, що відображено в таблиці 1.10.

Таким чином, відштовхуючись від приведених вище теоретичних досліджень, що проводились на основі триєдиного підходу, що будується на тісній взаємодії територіального, ринкового та галузевого аспектів, пропонуємо розглянути класифікаційні види регіональних ринків банківських послуг з врахуванням визначальних характеристик поняття «регіональний ринок банківських послуг (див. рис. 1.2.).

Галузевий підхід до класифікації видів регіональних ринків банківських послуг

№	Класифікаційна ознака ринків банківських послуг	Зміст ознаки	Прояв на регіональних ринках банківських послуг	Види регіональних ринків банківських послуг
1	Групи споживачів банківських послуг	Дозволяє здійснити сегментацію споживачів банківських послуг на ринку	Регіональний ринок банківських послуг характеризується особливостями споживання банківських послуг залежно від регіону	<ul style="list-style-type: none"> - ринок суб'єктів господарювання; - ринок фізичних осіб; - ринок фінансово-кредитних установ; - урядовий ринок
2	Продуктова структура банківських послуг	Виражається в поділі ринку банківських послуг на види банківських послуг	Характеризує поширеність видів банківських послуг, залежно від регіону	<ul style="list-style-type: none"> - ринок депозитних послуг; - ринок кредитних послуг; - ринок розрахункових послуг; - ринок інвестиційних послуг; - ринок касових послуг; - ринок трастових послуг

* Сформовано автором

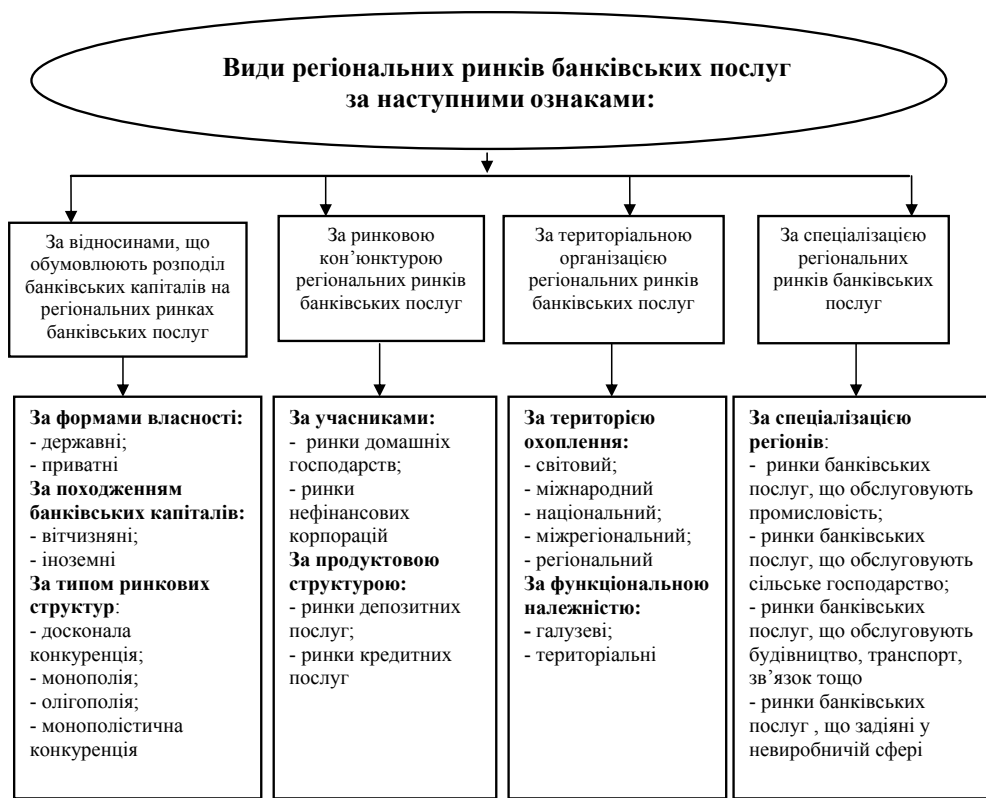

Рис. 1.2. Класифікація регіональних ринків банківських послуг

* Сформовано автором

Представлена класифікація базується на розгляді ринку як сукупності взаємовідносин, котрі обумовлюють розподіл банківських капіталів і ринкову кон'юнктуру та ринку як форми організації, що включає територіальну організацію та спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг. Значення запропонованої типології полягатиме в комплексному розробленні основ функціонування регіональних ринків банківських послуг, крізь призму поєднання територіальних, ринкових та галузевих аспектів, що створить можливість диференційованого підходу до розуміння регіональних ринків банківських послуг.

Класифікація видів регіональних ринків банківських послуг за формами власності поділена на державні та приватні, за джерелами походження банківських капіталів – на вітчизняні та іноземні, що дає можливість проаналізувати концентрацію активів та капіталів банківських установ. Актуальним питанням аналізу даного напрямку є дослідження типів ринкових структур, основні змістові характеристики яких сформуємо в наступну таблицю (див. табл. 1.11).

Характеристика типів ринкових структур регіональних ринків банківських послуг

№	Характерна риса	Типи ринкових структур				Чиста монополія
		Чиста конкуренція	Монопо-лістична конкуренція	Олігополія		
1	Кількість банків	безліч малих	декілька великих та багато малих	невелика кількість великих та середніх	один	
2	Тип продукції	стандартизований	диференційований	стандартизований або диференційований	унікальний	
3	Контроль над ціною з боку конкурентів	відсутній	неповний у дуже вузьких рамках	обмежений взаємною залежністю	значний	
4	Умови вступу	дуже легкі	відповідно легкі	наявність істотних перешкод	блокування	
5	Нецінова конкуренція	відсутня	значна увага сконцентрована на рекламі, торгівельних знаках, марках	значно типізована, особливо при диференціації продукту	переважно реклама зв'язку із суспільними організаціями	
6	Характеристика попиту	підвищена еластичність попиту	еластичний попит	еластичний або мало еластичний попит	несластичний	

*складено на основі [67,68,94,95,96].

В Україні для визначення типу ринкової структури визначають коефіцієнти концентрації (CR), що відображають сукупну ринкову частку у відсотках відповідного числа найбільшого учасника ринку, CR3 – трьох, CR5 – п'яти. Стаття 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначає наступне: ринкова частка одного з суб'єктів ринку, що перевищує 35 %, трьох – 50 %, п'яти – 70 %, вважається однією з умов, за наявності якої положення суб'єкта господарювання може бути визначено на ринку як монопольне [99].

В свою чергу, визначення типів ринкових структур сприятиме в підборі інструментів, котрі дозволять проаналізувати поведінку суб'єктів господарювання на ринку, сформувані засади державної регіональної політики та прогнозувати реакцію ринку на введені зміни.

Науковці З. В. Герасимчук та О. В. Кошій зазначають, що кон'юнктура ринку є економічною ситуацією на певному ринку, що формується під впливом сукупності чинників та пов'язана з особливостями процесу відтворення і проявляється в умовах реалізації продукції, а саме у співвідношенні попиту та пропозиції [41, с. 32]. Таким чином, виділення видів регіональних ринків банківських послуг за ринковою кон'юнктурою визначається потребами споживачів та можливостями виробників, попитом та пропозицією, диференціацією доходів, рівнем та структурою споживання тощо. Види за продуктовою структурою банківських послуг зобразимо як ринки кредитних, депозитних послуг тощо.

Територіальна організація представлена поділом ринків за масштабами території та за функціональною належністю інтересів учасників ринку, що представлена територіальними та галузевими групами, що була запропонована та адаптована для регіонального рівня науковцями З. В. Герасимчук та Ю. Є. Дащук [102]. На регіональних ринках банківських послуг галузеві інтереси представляють банківські установи, котрі діють із метою максимізації прибутку. Територіальними інтересами, на нашу думку, охоплені органи влади, котрі несуть вагому роль для забезпечення розвитку регіону, визначають основні напрямки розвитку, володіють відповідними інструментами стимулювання та заохочення, що можуть бути спрямовані на розвиток регіонів. До територіальної групи віднесемо суб'єкти господарювання в регіоні та населення, котрі є основними споживачами банківських послуг та мають всі можливості сприяти, через споживання банківських послуг, підвищенню соціально-економічних показників розвитку регіонів.

Щодо спеціалізації регіональних ринків банківських послуг та її структурного наповнення, то дана класифікація поділяє територію залежно від переважання тієї чи іншої галузі в загальній структурі регіонального виробництва. Ринок банківських послуг у регіонах залежить від галузей матеріального виробництва (промисловість, сільське господарство, будів-

ництво тощо) та від невиробничої сфери. Тому під час виділення видів регіональних ринків банківських послуг суттєву роль відіграє територіальне розміщення галузей, що тісно пов'язується з розселенням, транспортною мережею, а також особливостями природного середовища, його природно-ресурсним потенціалом.

Наведена нами класифікація видів регіональних ринків банківських послуг дозволить ретельніше виділити існуючі види ринків, інформативніше розкрити їх сутність та особливості організації ринкових процесів. Але для розкриття теоретичних особливостей регіональних ринків банківських послуг недостатньо зазначити види ринків, а слід визначити фактори впливу на їх стан та розвиток, що і буде здійснено в наступному параграфі дослідження.

1.3. ■ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ■ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ■ ПОСЛУГ ■

Розвиток регіональних ринків банківських послуг детермінується впливом різноманітних факторів, ідентифікуючи які, створюється можливість для аналізу їх впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг. Окрім того, виявляючи фактори впливу та враховуючи їх дію на об'єкт дослідження, можна спрогнозувати результати такого впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг.

Таким чином, розвиток регіональних ринків банківських послуг детермінується рядом факторів, котрі відрізняються мірою впливу на об'єкт дослідження та по-різному проявляються діючи на нього. Тому наступним завданням постає виявлення факторів, що впливають на функціонування та розвиток регіональних ринків банківських послуг, що дасть змогу глибше дослідити природу регіональних ринків банківських послуг та відповідно розробити напрями, що сприятимуть розвитку регіональних ринків банківських послуг з врахуванням специфіки регіонів.

Науковцями вивчалися, в основному, фактори, що впливають на окремі аспекти банківської діяльності. Зокрема, науковці Є. С. Бернштам та А. Н. Лузанов серед факторів, які формують банківську сферу регіону виділяли наступні: наявність та характер споживачів регіону, політич-

ні умови, економіко-географічне положення регіону, розвиток засобів комунікації та зв'язків, доступність висококваліфікованих банківських кадрів [1, с. 34]. Як бачимо в складі даних факторів переважають в основному територіальні та галузеві і не враховуються ринкові.

Вчені З. В. Герасимчук та Н. І. Корецька, акцентували увагу на таких факторах як:

- територіальні (місце розташування, величина, положення регіону);
- економічні (галузева структура, доходи населення);
- інфраструктурні (комунікації, транспорт, земельний фактор);
- фактори ринкової кон'юнктури (попит, пропозиція, ціна, конкуренція);
- соціально-демографічні (чисельність населення, міграційні процеси, висококваліфіковані кадри);
- політико-правові (політична ситуація, правове законодавство) [2, с. 51].

Всі перераховані вище фактори враховують територіальні, галузеві та ринкові аспекти, але при цьому об'єктом дослідження виступає вплив зазначених факторів на територіальну організацію банківської системи регіонів. Фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг характеризуватимуться ширшим охопленням напрямів дослідження, одним із яких виступатиме територіальна організація регіональних ринків банківських послуг, під час аналізу якої досвід зазначених вище науковців буде врахований.

В. С. Стойка, характеризуючи регіональні банківські системи, зазначала наступні фактори впливу: зовнішні (соціально-економічні, історичні, політичні, інформаційні, психологічні) та внутрішні (інституціональні, організаційні, фінансові, технологічні, кадрові) [5, с. 36]. Даний підхід є досить умовним, при цьому спірним лишається питання віднесення перерахованих вище факторів до зовнішніх та внутрішніх. Оскільки, для прикладу, соціально-економічні можуть відноситися як до зовнішніх, так і до внутрішніх факторів. Вважаємо, що такий поділ вимагає ширшого аналізу та конкретизації щодо обраного об'єкта дослідження.

С. Б. Гладкова, вивчаючи фактори, що впливають на ринок банківських послуг зауважувала наступні:

- економічні (економічна ситуація в країні, рівень доходів населення, рівень економічної освіти в країні);
- соціально-психологічні;
- соціально-демографічні тенденції;
- правові (законодавча та нормативна база);
- маркетингові (наявність розвинутої банківської інфраструктури та конкуренції) [13, с. 9].

Як бачимо вчена охоплює територіальний, галузевий і ринковий аспекти, але характеризує їх вплив на макрорівень та не описує їх дію на мезорівень.

Подібний підхід до класифікації факторів впливу на ринок банківських послуг використовують у своїх працях такі вчені як: В. О. Ткачук [15, с. 54] та У. Ф. Грудзевич [4, с. 24], доповнюючи їх інформаційними, історичними, науко-технічними та факторами культурного устрою. Таким чином, зазначені науковці у своїх працях враховували вплив факторів лише на національний рівень, що є важливим під час дослідження ринків банківських послуг. Погоджуючись із значимістю введених факторів, зауважимо, що на регіональному рівні перераховані вище фактори матимуть особливості та можуть проявляти свій вплив по-іншому, що і визначає необхідність проведення подібного дослідження.

Науковці І. О. Лютий, О. О. Солодка, О. М. Юрчук у своїх працях, вивчаючи ринок банківських послуг, увагу акцентували на наступних чинниках:

- фактори впливу на попит (показники економічного і соціального стану, грошові доходи і витрати населення, темпи зростання грошових доходів, структура доходів і витрат, індекси споживчих цін, стан ринку праці, процентні ставки банків за операціями, інформованість споживачів щодо спектру банківських послуг, якість обслуговування);
- фактори впливу на пропозицію (показники економічного і соціального стану, стан міжбанківського кредитного ринку, структура депозитного ринку, процентні ставки рефінансування НБУ, структура готівки, правове забезпечення банківської діяльності) [14, с. 42]. Таким чином, дослідники характеризували лише ринковий та галузевий аспекти, що говорить про відсутність у наукових доробках даних вчених територіального аспекту.

Іншим варіантом виокремлення факторів впливу даних вчених є поділ на глобальну складову (економічна політика держави), макроекономічну складову (стан реального сектору економіки), галузеву складову (фінансово-економічний стан банківської системи) [15, с. 145]. Даний підхід акцентує увагу на факторах галузевих пріоритетів і нівелює територіальність та ринковість.

Отже, приходимо до висновку, що банківську сферу регіонів обумовлюють географічні, економічні, соціально-демографічні, політичні, правові фактори. Всі перераховані вище чинники безперечно впливають на розвиток регіональних ринків банківських послуг. Проте, визначення факторів впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг потребує доповнення, яке пропонуємо розглянути не за традиційною схемою, а розділивши їх у відповідності до визначених в попередньому параграфі змістових характеристик регіонального ринку банківських пос-

луг: відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг, ринкову кон'юнктуру, територіальну організацію, спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг. Кожна із перерахованих характеристик визначається певним змістовим наповненням, що були розглянуті нами в попередньому параграфі (див. табл. 1.4). Таким чином, відповідно до кожної змістової характеристики регіональних ринків банківських послуг, підберемо фактори, які можуть впливати на їх розвиток (див табл. 1.12).

Таблиця 1.12

Характеристика факторів впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг

Характеристика регіональних ринків банківських послуг	Зміст характеристики регіональних ринків банківських послуг	Фактори впливу
1	2	3
Відносини, що обумовлюють розподіл банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - відносини, що визначають концентрацію банківських капіталів на регіональних ринках: - власних банківських капіталів; - капіталів за формами власності; - капіталів за резидентністю власників. - відносини, що визначають концентрацію активів банківських установ на регіональних ринках 	територіальна привабливість регіонів для акумуляції банківських капіталів
		умови конкуренції на регіональних ринках банківських послуг
		прибутковість банківських установ регіону
		рівень лобіювання політичними силами інтересів певних банківських установ, що сприяє нарощенню капіталів певної групи банківських одиниць в регіонах
		державне регіональне регулювання конкурентного середовища ринків банківських послуг
		державне регіональне регулювання банківської діяльності
Ринкова кон'юнктура на регіональних ринках банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - відносини, що визначають попит на банківські послуги - відносини, що визначають пропозицію на банківські послуги 	соціально-економічний розвиток регіонів
		зайнятість населення в регіоні
		доходи населення в регіоні
		доходи суб'єктів господарювання в регіоні
		інфраструктурне забезпечення регіональних ринків банківських послуг
		інноваційне забезпечення регіональних ринків банківських послуг
співвідношення сільського та міського населення		

Продовження таблиці 1.12

1	2	3
		менталітет населення регіонів довіра до банківських установ, котрі діють в регіонах реклама банківських послуг якість банківських послуг
Територіальна організація на регіональних ринках банківських послуг	- забезпеченість банківськими послугами на ринку; - забезпеченість банківськими установами на ринку; - доступність банківських послуг	географічне положення регіонів адміністративний статус регіону чисельність населення регіону вікова структура населення регіону освітній рівень населення регіонів міграційні процес в регіоні співвідношення міст та сіл по регіонах ресурсна база банківських установ в регіонах територіальна локалізація Інтернет мережі кількість населення, що користується Інтернетом кількість населення, що користується Інтернетом
Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг	- дослідження регіональних ринків банківських послуг на предмет поширеності банківських послуг у визначених галузях економічної діяльності; - дослідження відповідності поширеності банківських послуг за видами економічної діяльності у відповідності до спеціалізації регіонів	галузева структура регіону сприяння і підтримка з боку органів регіональної влади та їх зацікавленість в розвитку галузі в регіоні стимулювання власників банківських установ в регіоні щодо зацікавленості в розвитку економіки регіонів кооперування та взаємодія між банківськими установами регіонів

* Сформовано автором

В зазначеній вище таблиці, базуючись на дослідженнях першого параграфу роботи, виділено фактори, що впливають на розвиток регіональних ринків банківських послуг. Враховуючи особливості дослідженого триєдиного підходу, котрий поєднує територіальний, галузевий та ринковий аспекти побудуємо у відповідності класифікацію факторів впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг, що допоможе віднайти основні напрямки розвитку регіональних ринків банківських послуг.

На основі таблиці 1.13 сформуємо загальну таблицю факторів впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг (див. таблицю 1.13).

Таблиця 1.13

Фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг

Фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг класифіковані відповідно до територіального, галузевого та ринкового підходів			
Визначальна характеристика	Територіальний	Галузевий	Ринковий
1	2	3	4
Відносини, що обумовлюють розподіл банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - територіальна привабливість регіонів для акумуляції банківських капіталів; 	<ul style="list-style-type: none"> - рівень лобювання політичними силами інтересів певних банківських установ, що сприяє нарощенню капіталів певної групи банківських одиниць в регіонах - державне регіональне регулювання банківської діяльності; - прибутковість банківських установ регіону 	<ul style="list-style-type: none"> - умови конкуренції на регіональних ринках банківських послуг; - державне регіональне регулювання конкурентного середовища ринків банківських послуг
Ринкова кон'юнктура на регіональних ринках банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - соціально-економічний розвиток регіонів; - зайнятість населення в регіоні; - доходи населення в регіоні; - доходи суб'єктів господарювання в регіоні; - співвідношення сільського та міського населення; - менталітет населення регіонів 	<ul style="list-style-type: none"> - довіра до банківських установ, котрі діють в регіонах 	<ul style="list-style-type: none"> - інфраструктурне забезпечення регіональних ринків банківських послуг; - інноваційне забезпечення регіональних ринків банківських послуг; - реклама банківських послуг; - якість банківських послуг

1	2	3	4
<p>Територіальна організація на регіональних ринках банківських послуг</p>	<ul style="list-style-type: none"> - географічне положення регіонів; - адміністративний статус регіону; - чисельність населення регіону; - вікова структура населення регіону; - освітній рівень населення регіонів; - міграційні процеси в регіоні; - співвідношення міст та сіл по регіонах; - територіальна локалізація Інтернет мережі; - кількість населення, що користується Інтернетом 	<p>- ресурсна база банківських установ в регіонах;</p>	
<p>Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг</p>		<ul style="list-style-type: none"> - галузева структура регіону; - сприяння і підтримка з боку органів регіональної влади та їх зацікавленість в розвитку галузі в регіоні; - стимулювання власників банківських установ в регіоні щодо зацікавленості в розвитку економіки регіонів; - кооперування та взаємодія між банківськими установами регіонів; 	

* Сформовано автором

В даній таблиці представлено фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг відповідно до територіального, галузевого та ринкового аспектів, що дозволить акцентувати увагу на комплексному дослідженні факторів впливу в ключі триєдиної взаємодії.

Територіальність характерна для всіх чотирьох визначальних характеристик, що впливають на розвиток регіональних ринків банківських послуг. Саме територіальна привабливість та переваги регіонів від їхнього економіко-географічного положення є визначальними для розміщення банківських капіталів, а отже, локалізації регіональних ринків банківських послуг.

У свою чергу, такі фактори як зайнятість населення, доходи населення та суб'єктів ЄДРПОУ впливають на формування попиту і пропозиції регіональних ринків банківських послуг і залежать від територіальних особливостей регіонів. Споживання банківських послуг різниться в містах та селах: чим менший за розміром населений пункт, тим нижчою буде активність його мешканців.

Якщо вести мову про територіальну організацію регіональних ринків банківських послуг, то зауважимо, що банківські установи мають розміщуватися в легко доступних місцях. Крім того, значення має величина і адміністративний статус населеного пункту, де локалізуються банківські установи. Переважним чином такими місцями є великі агломерації та обласні центри. Зважаючи на це, виникає питання щодо забезпечення доступності в банківських послугах для мешканців інших територій. Потрібно зауважити, що сучасний розвиток новітніх технологій створює можливість змінити регіональний ринок банківських послуг, розширити поширеність банківських послуг і навіть у подальшому подолати залежність від територіальних факторів.

Чисельність населення, співвідношення сільського і міського населення у регіонах, вікова структура, освітній рівень, міграційні процеси забезпечують відтворення економіки регіонів, формують клієнтську базу споживачів банківських послуг у регіонах. При цьому специфіка цих послуг буде визначатися залежно від структури населення в регіоні, наприклад, у західних прикордонних регіонах, де для значної частини працездатного населення характерними є переміщення з метою працевлаштування на певний термін у сусідні країни, можуть переважати депозитні послуги, зокрема, в іноземній валюті, кредитні послуги на купівлю житла, на будівництво, також популярними є валютні перекази різних видів. Курортні регіони мають можливість активізувати послуги для вдосконалення рекреаційного господарства населення у вигляді надання кредитних послуг на дані потреби, досить актуальними послугами можуть слугувати і залучення депозитів від тих домашніх господарств, котрі займаються

наданням послуг для відпочиваючих та туристів. Східні регіони характеризуються переважанням міст над селами, тому необхідно врахувати потреби міського населення, особливо молоді, для якої необхідно розробляти кредитні послуги на купівлю житла.

Співвідношення сільського і міського населення також визначає формування попиту на банківські послуги. В областях, де переважає міське населення спостерігатиметься відповідно і вища активність банківської діяльності, а в регіонах, у котрих більше сільського населення активність буде нижчою, що не може не відобразитися на доступності та забезпеченості банківськими послугами.

Розгляд статево-вікової структури населення дасть можливість оцінити структуру реального попиту на банківські послуги та створить передумови для пошуку потенційних споживачів, тому що банківські послуги можуть бути привабливими практично для всіх груп: для студентів, для працюючих, для пенсіонерів тощо. Важливо проаналізувати у регіонах України дані показники і відповідно до отриманих результатів планувати послуги. Для прикладу молодь потребує більш прогресивних послуг, що пов'язано з інноваційними технологіями, а особам пенсійного віку слід надавати більш традиційні послуги.

Міграційні процеси не можуть оминати регіональні ринки банківських послуг, оскільки пов'язані з надходженням капіталів з-за кордону, що може бути використано для розвитку регіональних ринків банківських послуг (інвестування, депозити, перекази тощо) та для розвитку регіонів (вкладання коштів в розвиток галузей, в будівництво житла тощо).

Щодо кваліфікаційного та освітнього рівня, то дана ланка факторів впливає на формування попиту на банківські послуги як через можливість оперувати різного роду навичками та вміннями користуватися банківськими послугами, так і визначається через рівень доходів, котрий переважно вищий у працівників з вищою освітою.

Наявність у регіонах Інтернет мереж можна вважати інфраструктурним наповненням регіональних ринків банківських послуг, що сприяє розвитку дистанційних форм отримання банківських послуг та характеризується низкою переваг. Звичайно поки не всі послуги є доступними за допомогою подібних Інтернет-технологій, але в такий спосіб існує можливість задовольнити більшу частку населення банківськими послугами. Крім того, такі можливості не лише розширюють доступність банківських послуг, а можуть в перспективі повністю усунути залежність від територіальних аспектів.

Галузевий аспект лежить в основі прагнення власників банківських капіталів до нарощення своїх потужностей та збільшення активів, що проявляється в підсиленні ролі та значення певних банківських установ в тих

чи інших регіонах порівняно з іншими, цьому сприяє також підтримка політичних сил та органів влади. Лобіювання інтересів владних структур по відношенню до тих чи інших банківських установ створює можливість активного розвитку та збагачення одних і повністю послаблює або ж навіть виводить з ринку інших. На регіональному рівні політичний вплив може спостерігатися через підтримку органів місцевої влади щодо нарощення клієнтської бази для визначених банківських установ.

Формування попиту на банківські послуги залежить від фактора довіри до банківської діяльності, зокрема впевненості в банківських установах, що має пряме відношення до галузевого аспекту. Ресурсна база банківських установ та їх прибутковість формується під впливом того наскільки є розвинутою банківська сфера як галузь у регіонах, може приносити прибутки та продукувати ресурси для своєї подальшої діяльності.

Галузева структура регіонів не може не відобразитися на розвитку спеціалізації регіональних ринків банківських послуг. Пріоритетні види економічної діяльності регіонів повинні, в першу чергу, підтримуватися як з боку органів влади, так і банківських установ. Саме на їх фінансування та інвестування потрібно звертати максимальну увагу, оскільки такі кроки можуть сприяти регіональному розвитку. Важливе значення при цьому слід відвести кооперуванню та взаємодії між банківськими установами регіонів та іншими суб'єктами регіонів, що сприятиме поглибленню зв'язків між ними, об'єднанню інтересів та підвищенню соціально-економічних показників регіонів.

Ринковий аспект включає вплив умов конкурентного середовища на розвиток ринків банківських послуг у регіонах, що формується під впливом розподілу банківських капіталів та проявляється в позиціях конкурентів на ринку щодо контролю над ціною на банківські послуги, умовами входження нових банківських установ на ринок банківських послуг, регулюванням конкурентного середовища та протидії монополізації регіональних ринків банківських послуг. Конкуренція є необхідним елементом та рушійною силою ринкових відносин, тому важливим завданням є збереження конкурентного середовища на регіональних ринках банківських послуг, не допущення зростання монополізації, що може бути реалізоване за допомогою використання інструментів державної регіональної політики. В свою чергу недосконалість у державному регулюванні банківської діяльності та конкурентного середовища на ринках банківських послуг призводить до стримання та гальмування розвитку регіональних ринків банківських послуг. При цьому, некерованим лишається процес монополізації ринку банківських послуг, коли відбувається охоплення значної місткості ринку послугами обраним колом банківських установ. Не змінюють актуальності питання, що пов'язані із

присутністю іноземних банківських капіталів на вітчизняному ринку та визначення можливого і гранично допустимого їх проникнення, що виражається в охопленні послугами, у розмірі активів, у кількості клієнтів як фізичних осіб, так і суб'єктів господарювання тощо.

Кон'юнктуру визначають інфраструктурне та інноваційне забезпечення регіональних ринків банківських послуг. Зокрема, попит на регіональних ринках банківських послуг може обумовлюватися веденням просвітницької роботи з метою поширеності банківських послуг та охоплення ними споживачів регіонів, рекламою тощо. Сучасні Інтернет-технології створюють можливість доступності банківських послуг, для прикладу, використання POS-терміналів, банкоматів, терміналів самообслуговування полегшують використання банківських послуг клієнтами (проведення розрахунків, оплата послуг тощо). Інноваційність, котра проявлятиметься в технологічних та організаційних процесах банківської діяльності, сприятиме побудові конкурентоспроможного регіонального ринку банківських послуг.

Таким чином, дослідження регіональних ринків банківських послуг обумовлює необхідність вивчення факторів впливу на їх функціонування та розвиток, врахування яких, дозволить виявити існуючі зв'язки між змістовими характеристиками регіональних ринків банківських послуг, визначити їх вплив на розвиток регіональних ринків банківських послуг та регіонів зокрема.

Підсумовуючи проаналізоване потрібно зазначити, що на розвиток регіональних ринків банківських послуг впливають різні фактори, враховуючи які, існує можливість дослідити особливості функціонування ринків банківських послугу регіонах та визначити передумови, направлені на пошук шляхів для забезпечення їх подальшого розвитку. Оскільки дуже важливо, щоб банківська сфера, розвиваючись, приносила користь регіону, його населенню, посилювала економіку регіону. В свою чергу, здійснюючи аналіз факторів, які впливають на банківську діяльність, можливо забезпечити раціональне та ефективне становлення регіональних ринків банківських послуг, що принесе в майбутньому позитивний результат для розвитку економіки регіонів, стане запорукою позитивних результатів та забезпечення регіонального розвитку.

Розділ **2**

ДІАГНОСТУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

- 2.1. МЕТОДИКА
ОЦІНКИ РОЗВИТКУ
РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ
- 2.2. АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ
РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ
ПОСЛУГ В УКРАЇНІ
- 2.3. ОЦІНКА РОЗВИТКУ
РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ
В УКРАЇНІ

2.1. МЕТОДИКА ОЦІНКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Дослідження регіональних ринків банківських послуг здійснюється не лише шляхом вивчення теоретичних положень, але і прикладними аспектами, які ґрунтуються на аналітичних дослідженнях, основу яких складає методика оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг. Методика сприятиме комплексній оцінці банківської діяльності на регіональному рівні, допоможе виявити особливості, позитивні та негативні тенденції, що відбуваються на регіональних ринках банківських послуг та сформує базу для визначення подальших напрямів розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Зазначимо, що ряд науковців таких як: Е. С. Бернштам, А. Н. Лузанов, З. В. Герасимчук, І. М. Вахович, Н. І. Корецька, М. Е. Люзьяк, В. С. Стойка, У. Ф. Грудзевич, Є. С. Єніна, О. І. Копилук, О. П. Чапук тощо у своїх працях здійснили дослідження банківського аспекту, поєднавши з регіональними напрямками та фрагментарно оцінили окремі компоненти банківської діяльності на рівні регіонів, котрі умовно можна поділити на територіальний, галузевий та ринковий аспекти. Для кращого наочного сприйняття пропонуємо виділити напрями досліджень перелічених вище науковців:

- 1) методики оцінки територіальної організації банківської системи, в тому числі, аналіз забезпеченості регіонів банківськими установами та їх територіальна доступність [2], [53] – територіальний аспект;
- 2) методичні підходи до оцінки рівня розвитку банківської діяльності регіонів [1], [33], [20], [53], [111], [112] – територіальний, галузевий аспект;
- 3) методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності банку на регіональному ринку [5] – територіальний, ринковий аспект;
- 4) методичні підходи до оцінки розвитку регіональних особливостей інфраструктури фінансового ринку, в тому числі і таких структуроутворюючих його елементів як банківські установи [19] – територіальний, ринковий аспекти.

Проте, вченими не розглянутий комплексний підхід до оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг, що розроблений на триєдиному аспекті: територіальному, галузевому та ринковому. В контексті нашого дослідження пропонуємо, враховуючи напрацювання теоретичної

частини монографії, поєднати перераховані вище аспекти під час проведення аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг, що дозволить комплексно оцінити регіональні особливості ринків банківських послуг. Таким чином, узагальнюючи наукові дослідження та враховуючи напрацювання теоретичної частини роботи алгоритм методики аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг матиме наступний вигляд (див. рис. 2.1).

Методика аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг складатиметься з ряду етапів. На першому етапі виберемо мету, об'єкт, предмет і завдання, аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Метою є аналіз та оцінка розвитку регіональних ринків банківських послуг, об'єктом – регіональні ринки банківських послуг, а предметом – комплексне поєднання територіальних, галузевих і ринкових аспектів аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг. Основними завданнями методики є вибір показників, котрі характеризують напрями розвитку регіональних ринків банківських послуг; аналіз та оцінка визначених напрямів, що характеризують розвиток регіональних ринків банківських послуг; формування узагальнюючого показника, на основі якого можна оцінити розвиток регіональних ринків банківських послуг у регіональному розрізі.

На другому етапі озвучимо напрями за якими будемо проводити аналіз та оцінку розвитку регіональних ринків банківських послуг. Дані напрями сформуємо на основі визначальних характеристик регіональних ринків банківських послуг, за допомогою яких було розкрито їх зміст у першому розділі монографії: відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг, ринкова кон'юнктура, територіальна організація, спеціалізація регіональних ринків банківських послуг. При цьому сформуємо систему показників, що характеризують обрані напрями розвитку регіональних ринків банківських послуг. Базою інформаційного забезпечення даних показників є статистичні дані Державного комітету статистики України, Національного банку України, Асоціації українських банків, матеріали науково-дослідних інститутів та інших об'єктів статистичної інформації України.

Даний етап передбачає розрахунок часткових показників та на їх основі формування групового показника по кожному напрямку розвитку регіональних ринків банківських послуг.

На четвертому етапі проведемо комплексну оцінку розвитку регіональних ринків банківських послуг за допомогою розрахунку інтегрального показника розвитку регіональних ринків банківських послуг, також

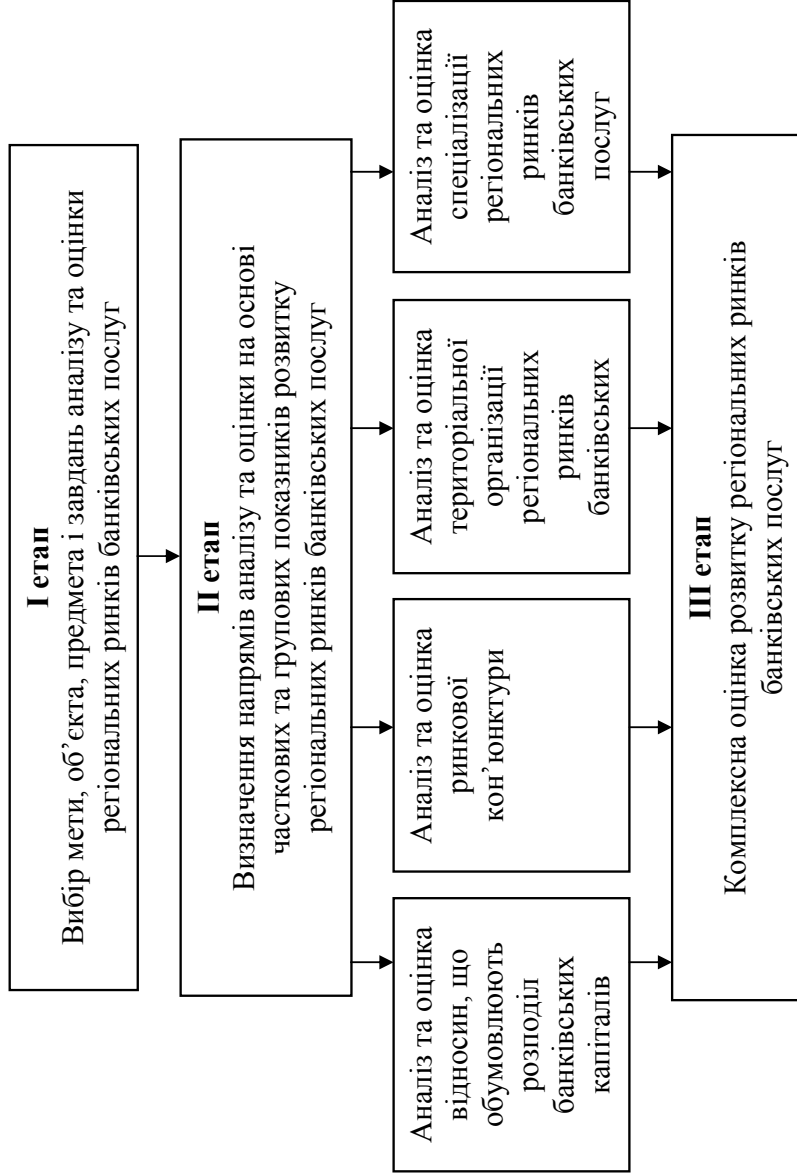

Рис. 2. 1. Етапи аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг

* Сформовано автором

визначимо на його основі рейтинг регіонів та проведемо групування регіонів за отриманими результатами інтегрального показника.

Для проведення напряму аналізу та оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг скористаємось розрахунком показників концентрації банківських капіталів та активів, що було зазначено нами в попередньому параграфі (див. таблицю 1.4). Зауважимо, що для характеристики рівня концентрації в банківській діяльності використовують такі показники, як: концентрація власного капіталу, активів, кредитного портфеля, обсягу залучених коштів тощо. У нашій роботі, продовжуючи напрацювання теоретичної частини, пропонуємо оцінити відносини, що обумовлюють розподіл банківських капіталів в регіонах шляхом проведення аналізу та оцінки концентрації банківських капіталів та активів в регіоні, а також проаналізувати ринок на предмет сконцентрованості банківського капіталу за формами власності та резидентністю або ж за походженням банківських капіталів. Розрахунок даних показників допоможе оцінити рівень монополізації регіональних ринків банківських послуг, так як відповідно до теорії ринків, існує пряма залежність між рівнем концентрації та рівнем монополізації ринку [45].

Оцінку даного напряму проводитимемо за наступною схемою (див. рис. 2.2).

Зокрема, концентрацію ринку банківських послуг України досліджувала у своїх працях Н. І. Корецька [39]. Науковцем було проведене визначення індексів концентрації трьох (CR3), п'яти (CR5), десяти (CR10) провідних банків за розміром капіталу та активів, а також індекс Херфіндаля-Хіршмана (HHI) з метою визначення рівня монополізації ринку.

Науковець О. І. Копилук проводила розрахунок показників концентрації банківських активів та власного капіталу. Концентрація активів визначалась як відношення активів банків регіону до їх кількості та концентрація власного капіталу – відношення власного капіталу банків регіону до їх кількості [53]. Вважаємо, що дані показники є інформативними для оцінки, але в більшій мірі характеризують пропозицію регіональних ринків банківських послуг і вказують який обсяг активів та власного капіталу припадає на одну банківську одиницю регіону. При цьому суперечливим лишається питання щодо обліку кількості банків регіону. Мова йде про те, чи доречно враховувати загальну банківську мережу по регіонах, чи до уваги приймати лише кількість офіційно зареєстрованих банківських установ у регіоні. Останній підхід продемонструє у ряді регіонів нульові значення у зв'язку з відсутністю зареєстрованих на їх територіях банківських установ.

Рис. 2.2. Методичний підхід до аналізу та оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів

* Сформовано автором

Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України визначає індекс Херфіндаля–Хіршмана показником, що використовується з метою оцінки рівня монополізації галузі. Даний показник є рекомендованим керівництвом з розрахунку показників фінансової стійкості МВФ як індикатор рівня концентрації в банківському секторі [117]. Розраховується як сума квадратів часток окремого показника діяльності фірми за формулою:

$$\text{ННІ} = \sum_{k=1}^N \left(\frac{P_k}{P} \right)^2 \quad (2.1)$$

де P_k – певний показник діяльності окремого банку за яким здійснюється оцінка рівня монополізації ринку;

P – значення відповідного показника для всієї банківської системи;

N – кількість банків у банківській системі.

ННІ може мати значення від 0 до 1. Встановлена така шкала градації рівня концентрації залежно від рівня ННІ:

- 1) 0 – мінімальна концентрація;
- 2) від 0 до 0,1 – низький рівень концентрації;
- 3) від 0,10 до 0,18 – середній рівень концентрації;
- 4) понад 0,18 – високий рівень концентрації.

У разі наявності на ринку монополії ННІ буде дорівнювати 1. На практиці використовуються й інші види градації – від 0 до 1000 або до 10000 [112].

Для аналізу присутності іноземного капіталу вчені З. В. Герасимчук та Н. І. Корецька запропонували два показники: частка іноземного капіталу у власному капіталі банківської системи регіону та показник безпеки регіону від залучення прямих іноземних інвестицій, який розраховується як співвідношення іноземної частки в капіталі банків i -го регіону до ВРП. [2, с. 68].

Науковці З. В. Герасимчук та О. І. Гонта використовували для оцінки рівня концентрації іноземного капіталу в регіонах коефіцієнт організаційної зосередженості іноземного капіталу в регіоні, що визначався як питома вага підприємств з прямими іноземними інвестиціями в загальній кількості таких підприємств в країні, а також на основі показника сконцентрованості іноземного капіталу, який показує обсяги прямих іноземних інвестицій в розрахунку на одне підприємство [47, с. 181]. На основі проведених розрахунків науковцями було проведено групування регіонів і встановлено, що група з високою концентрацією складає більше 2 млн дол. США на одне підприємство, середньою – від 2 до 1 млн дол. США та низькою – менше 1 млн дол. США на одне підприємство. У свою чергу, організаційна зосередженість іноземних капіталів вважається високою, якщо питома вага підприємств із прямими іноземними інвестиціями регіону від 3 до 2 %, середньою – від 3 до 1 %, низькою – менше 1 % [47, с. 216]. Запропоновані авторами показники дозволяють оцінити кількісні та якісні параметри взаємодії між національним та іноземним капіталом і на основі отриманих результатів розробити заходи щодо регулювання пропорцій між ними.

У запропонованій нами методиці використовуємо інтерпретацію індексу Херфіндаля–Хіршмана і з метою оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів регіонального зрізу за розрахункову одиницю приймемо не результуючі показники кожного окремого банку країни, а сукупне значення всіх банків регіону певного напрямку. Це дозволить проаналізувати концентрацію та оцінити рівень монополізації регіональних ринків банківських послуг за різними напрямками у розрізі кожного регіону. При цьому формули розрахунку матимуть наступний вигляд (див. таблицю 2.1).

Таблиця 2.1

Порядок розрахунку показників концентрації регіональних ринків банківських послуг

Показник концентрації	Розрахунок показника концентрації	Складові елементи показника концентрації
1. Показник концентрації власних банківських капіталів	$HHI_{\text{вл. кап.}} = \sum_{k=1}^N \left(\frac{P_i}{P} \right)^2$	P_i - показник обсягу капіталів і-го регіону, P - показник обсягу капіталів по країні загалом
2. Оцінка концентрації банківського капіталу за походженням або резидентністю (іноземний і вітчизняний)	$HHI_{\text{за походженням}} = \sum_{k=1}^N \left(\frac{P_i}{P} \right)^2$	P_i - показник обсягу вітчизняного (іноземного) банківського капіталу і-го регіону, P - показник обсягу вітчизняного (іноземного) банківського капіталу по країні загалом
3. Оцінка концентрації банківського капіталу за формами власності (державні і приватні банківські установи)	$HHI_{\text{форм. власн.}} = \sum_{k=1}^N \left(\frac{P_i}{P} \right)^2$	P_i - показник обсягу державного (приватного) банківського капіталу і-го регіону, P - показник обсягу державного (приватного) банківського капіталу по країні загалом
4. Оцінка концентрації активів	$HHI_{\text{акт.}} = \sum_{k=1}^N \left(\frac{P_i}{P} \right)^2$	P_i - показник обсягу активів і-го регіону, P - показник обсягу активів по країні загалом

* Сформовано автором на основі [112].

Отже, розрахунок наведених показників може бути використаний і застосований для контролю за перевіркою дотримання конкурентного середовища та недопущенням росту монополізації регіональних ринків банківських послуг.

Наступним кроком є оцінка ринкової кон'юнктури. Даний напрям охоплює оцінку надання та споживання банківських послуг. У даному

випадку мова йтиме про кон'юнктурний аналіз, який включатиме оцінку попиту та пропозиції на банківські послуги в межах окремо взятого регіону. Дослідження кон'юнктури на регіональних ринках банківських послуг дозволить оцінити сукупність споживчих та виробничих сил, які обумовлюють попит та пропозицію на банківські послуги. Перший визначає можливість ринку поглинути (купити, спожити) певну кількість банківських послуг, а другий – можливість виробити і поставити на ринок банківські послуги.

Варто зазначити, що дослідження даного напрямку надасть можливість охарактеризувати ринкову ситуацію на регіональних ринках банківських послуг, яка складається під впливом попиту і пропозиції, і проаналізувати регіональні особливості ринкової кон'юнктури.

Оцінку попиту та пропозиції на регіональних ринках банківських послуг проведемо розглядаючи регіональний ринок банківських послуг, як сукупність взаємовідносин, що діють у регіонах та пов'язані з продукуванням та споживанням банківських послуг. Аналізуючи даний напрям, розглянемо погляди вченого в галузі дослідження теорії регіональних ринків А. С. Новосолова, який займався методичними аспектами аналізу кон'юнктури регіональних ринків. Науковець у кон'юнктуру включав оцінку економічного стану, тенденцій та перспектив розвитку виробництва і реалізації товарів та послуг на внутрішніх та зовнішніх ринках, аналіз діяльності провідних промислових та торгових фірм, спеціалізацію та кооперування в сфері виробництва і обігу, характеристику фінансування та кредитування сфери обігу. Вчений зазначав, що саме регіональні особливості виробництва та споживання викликають необхідність розпочинати дослідження кон'юнктури регіональних ринків з оцінки показників економічного розвитку регіонів: грошові доходи населення та суб'єктів господарювання, товарообіг, запаси капіталовкладень тощо [101, с. 157]. Таким чином, вчений пропонує досліджувати ситуацію, що складається на регіональних ринках на основі показників, що характеризують економіку регіонів та її окремих галузей.

Отже, оцінку даного напрямку проведемо аналізуючи попит та пропозицію на регіональних ринках банківських послуг, які можуть бути оцінені відповідними показниками. Зокрема, попит – обсягами грошової маси, котра може бути використана на придбання банківських послуг, а пропозицію – наявними грошовими ресурсами, котрі можуть бути трансформовані у банківські послуги.

Перш за все, слід відмітити, що для оцінки попиту та пропозиції необхідно розглянути споживчий потенціал, який визначає потреби та можливість придбання банківських послуг та банківський потенціал, що відображає здатність забезпечувати ринок необхідною кількістю банківських

послуг. Таким чином, ми пропонуємо використати наступні структурні компоненти оцінки кон'юнктури на регіональних ринках банківських послуг: споживчий потенціал для дослідження попиту на регіональному ринку банківських послуг і банківський потенціал для дослідження пропозиції регіонального ринку банківських послуг. Такий підхід надасть можливість комплексно дослідити дві найважливіші категорії, що приводять в рух механізм функціонування ринку банківських послуг.

Визначимо статистичні показники для аналізу запропонованих напрямів, а далі, на їх основі, проведемо розрахунок із метою проведення подальшої оцінки ринкової кон'юнктури (див. рис. 2.3 та рис. 2.4).

Для характеристики попиту скористаємось показниками, виходячи із сукупності всіх споживачів, котрі в змозі повністю або ж частково придбати банківські послуги та рівнем їх купівельної спроможності щодо придбання послуг. Оцінювання споживчого потенціалу проведемо з врахуванням двох груп показників: показників кількості та показників платоспроможності споживачів банківських послуг у регіоні. Для аналізу першої групи використаємо чисельність населення та кількість суб'єктів ЄДРПОУ, а для другої групи показників скористаємося статистичними даними, що відображають доходи населення та доходи підприємств. Інтерпретуючи перераховані вище дані, можна провести оцінку попиту на банківські послуги, що склався на регіональних ринках банківських послуг.

Аналізуючи пропозицію, пропонуємо використовувати поняття банківського потенціалу, який в своєму змісті відображає аналіз та оцінку за сукупністю банківських установ та їх фінансовою спроможністю і за здатністю регіонів продукувати ресурсну базу, необхідну для діяльності і розвитку регіональних ринків банківських послуг (див. рис. 2.4).

Аналіз та оцінка сукупності банківських установ та їх фінансова спроможність передбачає дві складові: інфраструктурну та фінансову. Інфраструктурна передбачає кількість банківських установ у регіонах. Фінансова – внутрішню можливість банківських установ надавати та забезпечувати ринок банківськими послугами, тобто спроможність до акумуляції, необхідних для своєї діяльності ресурсів. Щодо оцінки здатності регіону продукувати ресурсну базу для діяльності та розвитку ринку банківських послуг, то дана складова була запропонована в якості підґрунтя, що передбачає соціально-економічне становище регіону, котре відображається в результуючих показниках діяльності та безпосередньо впливає і визначає банківську діяльність. Для прикладу, науковець В. С. Стойка визначала розвиток регіональної банківської системи на основі визначення питомої ваги наданих кредитів та отриманих депозитів у ВРП. Таким чином, дані показники можуть мати місце і під час аналізу про-

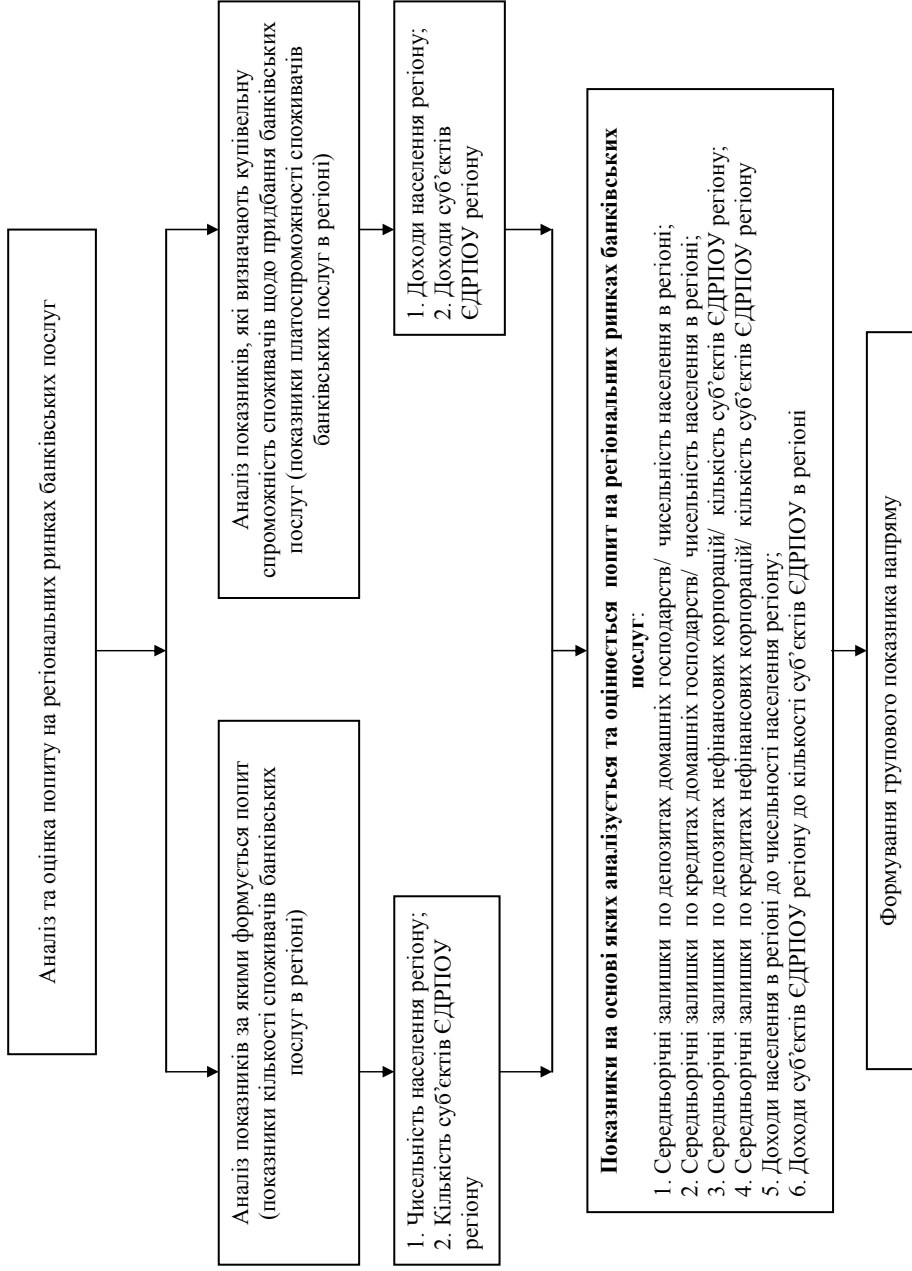

Рис. 2.3. Методичний підхід до аналізу та оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг

* Сформовано автором

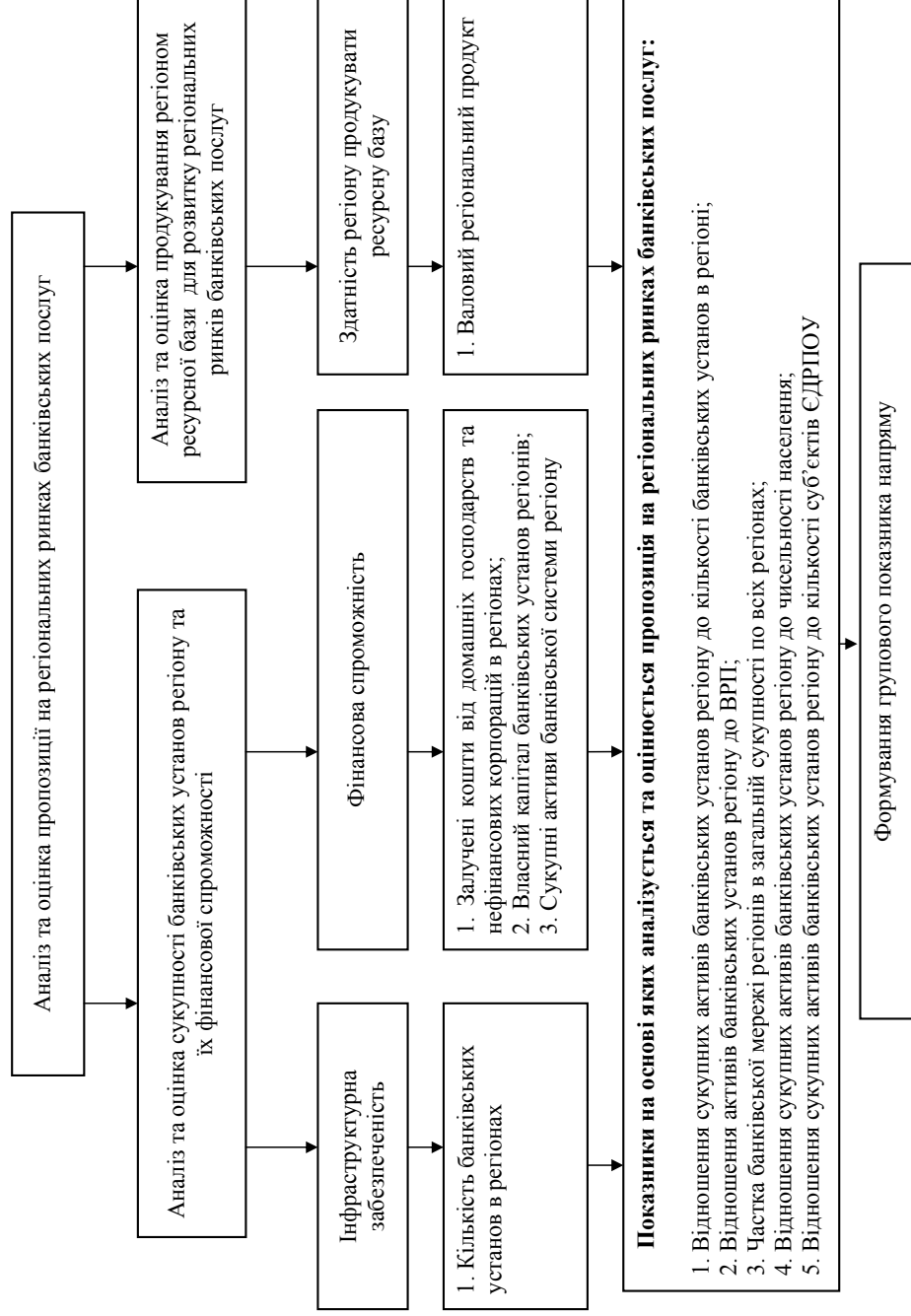

Рис. 2.4. Методичний підхід до аналізу та оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг

* Сформовано автором

позиції на регіональному ринку банківських послуг, оскільки дають можливість визначити залежність розвитку ринку банківських послуг від загально регіонального розвитку та розкривають потенційні можливості для збільшення та нарощення банківського потенціалу.

Поєднавши статистичні дані вказаних вище двох напрямів представимо показники, які дозволять оцінити пропозицію на регіональних ринках банківських послуг (див. рис. 2.4).

Наступний напрямок передбачає аналіз та оцінку територіальної організації регіональних ринків банківських послуг і включатиме дослідження забезпеченості банківськими установами, банківську активність регіонів та доступність банківських послуг на певній території. Це дозволить визначити умови територіального функціонування регіональних ринків банківських послуг, оцінити їх потенційну здатність, враховуючи при цьому особливості регіонів та в кінцевому підсумку скласти базу для подальших кроків розроблення напрямів, що направлені на розвиток банківської сфери в регіонах, а отже, і розвиток регіонів.

Для оцінки забезпеченості банківськими установами у регіонах скористаємось дослідженнями науковців З. В. Герасимчук та Н. І. Корецької щодо територіальної організації банківської системи регіонів та О. І. Копилук, В. С. Стойки – у вивченні особливостей функціонування і передумов розвитку регіональної банківської системи. Для цього розглянемо часткові показники щодо оцінки даного напрямку (див. табл. 2.2).

У продовження дослідження вчених з вивчення територіальної організації банківських установ регіонів зауважимо, що, на нашу думку, забезпеченість банківськими установами на регіональних ринках банківських послуг повинна розраховуватись не на площу території, а на чисельність населення та на кількість суб'єктів господарювання. Оскільки для банківських установ важливим є наявність клієнтської бази, при цьому можлива ситуація, коли на значній площі регіону спостерігається недостатня кількість клієнтів, тоді локалізація банківських установ на даних територіях втрачатиме свій зміст, і навпаки – незначна за площею територія нараховує значну кількість клієнтів, що є привабливим та визначальним для розміщення банківських установ.

Отже, пропонуємо побудувати оцінку забезпеченості банківськими установами відштовхуючись від клієнтської бази, що надасть можливість комплексно дослідити доступність, враховуючи територіальні особливості регіонів за кількістю наявних споживачів банківських послуг.

Оцінку банківської активності регіонів проведемо шляхом відношення сукупних активів банків та їх мережі і-го регіону до валового регіонального продукту. Розрахунок даного показника продемонструє в регіо-

Таблиця 2.2.

Показники аналізу забезпеченості та доступності банківських установ у регіоні

Оцінка напрямку	Автор	Показники аналізу	Алгоритм розрахунку показників
1	2	3	4
1. Забезпеченості регіону банківськими установами	З.В. Герасимчук Н.І. Корецька	Кількість банків та їх мережі на 10 тис. населення та 10 тис. км ² . кв. площі регіону, од.	$K_i = \frac{\kappa \bar{b}_i}{\sqrt{TH}}$ <p>$\kappa \bar{b}_i$ - кількість банків та їх мережі i-го регіону, T - площа i-го регіону, H - чисельність населення i-го регіону</p>
Оцінка територіальної доступності банківських установ у регіоні	О.І. Копилюк З.В. Герасимчук Н.І. Корецька	Забезпеченість населення регіону підрозділами банків Радіус доступності банків, км. Зона обслуговування банку-ми, км ²	Кількість внутрішніх структурних підрозділів кредитних організацій на 100 тис. осіб $R = \sqrt{\frac{S_i}{\kappa \bar{b}_i}}$ <p>де S_i - площа i-го регіону, $\kappa \bar{b}_i$ - кількість банків та їх мережі i-го регіону</p>

1	2	3	4
	В.С. Стойка	Співвідношення площі території та кількості банківських установ, на якій вони розміщені.	$P_2 = \frac{S_{пер}}{P_1}$, де P_1 - кількість банківських установ, розміщених на території (область, район); $S_{пер}$ - площа території, на якій розміщені банківські установи (область, район).
Показники інституціонального розвитку:	О.І. Копилюк	Показник експансії	Відношення кількості банків інших регіонів до кількості банків регіону
Показники взаємодії з економікою регіону	О.І. Копилюк	Частка активів у ВРП	Відношення активів до ВРП
Показники оцінки банківської активності регіону	З.В. Герасимчук Н.І. Корецька	Відношення сукупних активів банківської системи до валового регіонального продукту	Відношення кредитів до ВРП $A = \frac{Ab_i}{BPP}$, де Ab_i - активи банків та їх мережі і-того регіону

* сформовано автором на основі [2; 20; 53]

нальному розрізі безпосередню участь банківських установ у створенні валового регіонального продукту.

Доступність банківських послуг аналізуватимемо на основі дослідження показників охоплення мережею Інтернет населення регіонів, враховуючи можливості користування банківськими послугами за допомогою Інтернет-банкінгу, що допоможе врахувати в комплексній оцінці розвитку регіональних ринків банківських послуг значення Інтернет-технологій та інноваційних розробок.

Таким чином, представимо на рис. 2.5. методику проведення аналізу та оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг.

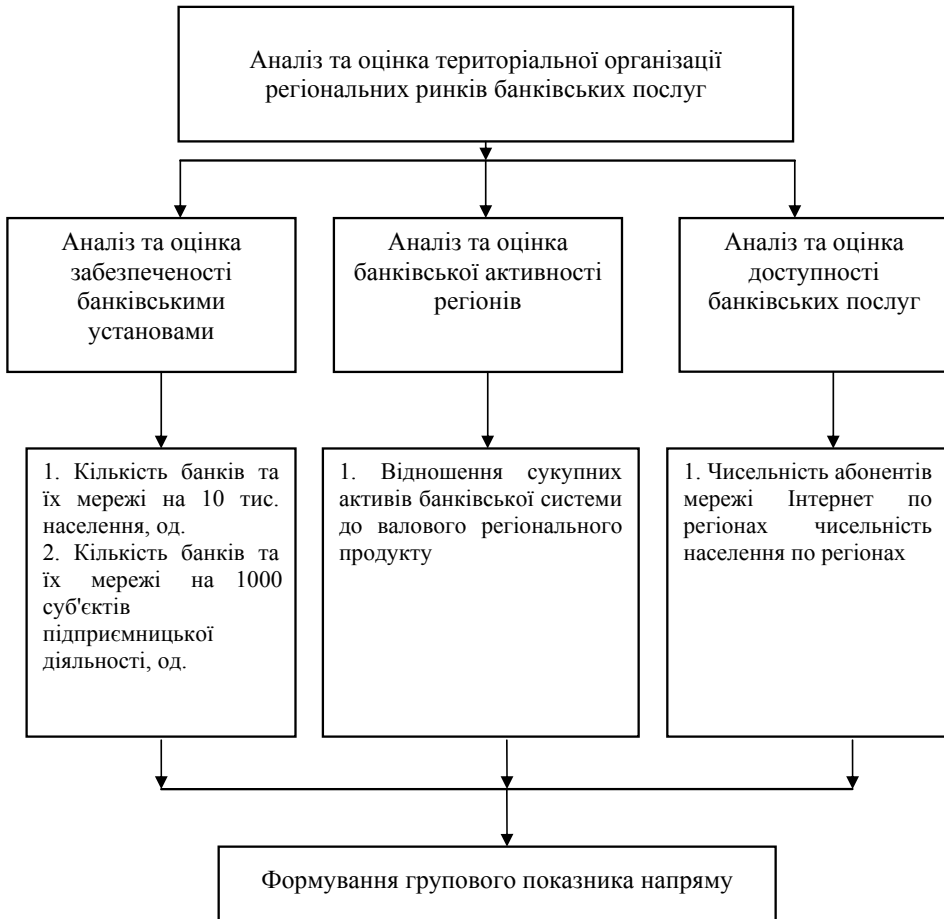

Рис. 2.5. Методичний підхід до аналізу та оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг

Наступним напрямом є аналіз та оцінка спеціалізації регіональних ринків банківських послуг. У цілому методи визначення спеціалізації економіки регіонів представлені в працях наступних вчених-економістів: А. Г. Гранберг, Є. Г. Коваленко, Д. М. Стеченко, Є. П. Качан тощо. Серед показників, які характеризують спеціалізацію в посібниках з «Регіональної економіки» виділяють наступні розрахункові показники (див. табл. 2.3).

З огляду на представлену таблицю слід додати, що в класичному розумінні для визначення спеціалізації слід враховувати як галузеву, так і територіальну структуру виробництва.

А. Г. Гранберг, досліджуючи методи економічного аналізу регіонів, визначив два коефіцієнти: коефіцієнт локалізації – застосовується для дослідження галузевої структури економіки регіону та коефіцієнт спеціалізації – для оцінювання територіальної структури економіки регіонів (див. табл. 2.2). Даний поділ є досить слушним оскільки дозволяє двома методами підійти до аналізу спеціалізації регіонів.

У розробленому нами методичному підході, аналізуючи спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг, увагу пропонуємо акцентувати на нових критеріях оцінювання спеціалізації регіональних ринків банківських послуг, що поєднуюватимуть територіальний (аналізується регіональний розріз), галузевий (досліджуються види економічної діяльності) та ринковий (оцінюються регіональні ринки банківських послуг). Аналіз та оцінку спеціалізації регіональних ринків банківських послуг проводитимемо за наступною схемою (див. рис. 2.6).

Обрані показники для аналізу та оцінки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг відображають у регіональному розрізі структуру поширеності банківських послуг за видами економічної діяльності. Порівнюючи отримані значення із таким показником регіональної статистики, як валова додана вартість (ВДВ), існує можливість проаналізувати на скільки спеціалізація економіки регіонів відповідає поширеності банківських послуг за видами економічної діяльності в регіонах. Для аналізу використовуємо ВДВ, сума значень даного показника з чистими податками на продукти складе в підсумку ВРП. Окрім того, інформаційні статистичні джерела подають даний показник із розподілом за видами економічної діяльності, що не відображає, у свою чергу, ВРП. Таким чином, враховуючи наближеність даного показника до ВРП, пропонуємо під час аналізу та оцінки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг використати статистичні дані по валовій доданій вартості.

Отримані в результаті оцінювання показники характеризуються різним виміром, тому для подальшого дослідження та можливості їх порівняння слід провести стандартизацію.

Таблиця 2.3.

Показники розрахунку спеціалізації регіонів

	Автор	Показник	Метод розрахунку	Показник оцінки
1	2	3	4	5
1	Є.Г. Коваленко [37, с. 57], Є.П. Качан [21, с. 77] А.Г. Гранберг [38, с. 113]	Коефіцієнт локалізації (зосередження)	$K_x = \frac{O_p}{X_p} \times 100 / \frac{O_c}{X_c} \times 100$, де O_p та O_c - галузь регіону та галузь країни X_p та X_c - господарство регіону та країни відповідно	Визначає ступінь концентрації певної галузі в регіоні. При $K_c > 1$, галузь вважається спеціалізованою в регіоні
2	Є.Г. Коваленко [37, с. 57], Є.П. Качан [21, с. 77] Д.М. Стеченко [10, с. 95],	Індекс рівня спеціалізації	$I_c = \frac{O_p}{O_c} \times 100 / \frac{X_p}{X_c} \times 100$	$I_c > 1$, галузь вважається спеціалізованою в регіоні

1	2	3	4	5
3	Є.Г. Коваленко [37, с. 57],	Коефіцієнт рівня розвитку галузі в регіоні	$K_y = \frac{O_p}{P_p} \times 100$ <p>де O_p - обсяг спожитої продукції, яка вироблена в регіоні</p>	$K_y > 1$, то продукції виробляється більше, ніж споживається в регіоні і галузь вважається спеціалізованою
4	Є.Г. Коваленко [37, с. 57], Є.П. Качан [21, с. 77] Д.М. Стеченко [10, с. 95]	Коефіцієнт виробництва продукції на душу населення	$I_c = \frac{O_p}{O_c} \times 100 / \frac{H_p}{H_c} \times 100$ <p>де H_p та H_c - чисельність населення регіону та країни</p>	$I_y > 1$, то в регіоні на душу населення виробляється продукції більше, ніж в країні і галузь вважається спеціалізованою
5	А.Г. Гранберг [38, с. 113]	Коефіцієнт спеціалізації	$C_{ir} = \frac{q_{ir}}{q_r} \times 100 / \frac{Q_r}{Q} \times 100$ <p>де q_{ir} - обсяг випуску і-ї галузі в регіоні, q_r - загальний обсяг і-ї галузі в країні, Q_r - обсяг валового випуску в регіоні, Q - обсяг валового випуску в країні</p>	$C_{ir} > 1$, то регіон вважається спеціалізованим

* Сформовано автором на основі [10; 21; 37; 38]

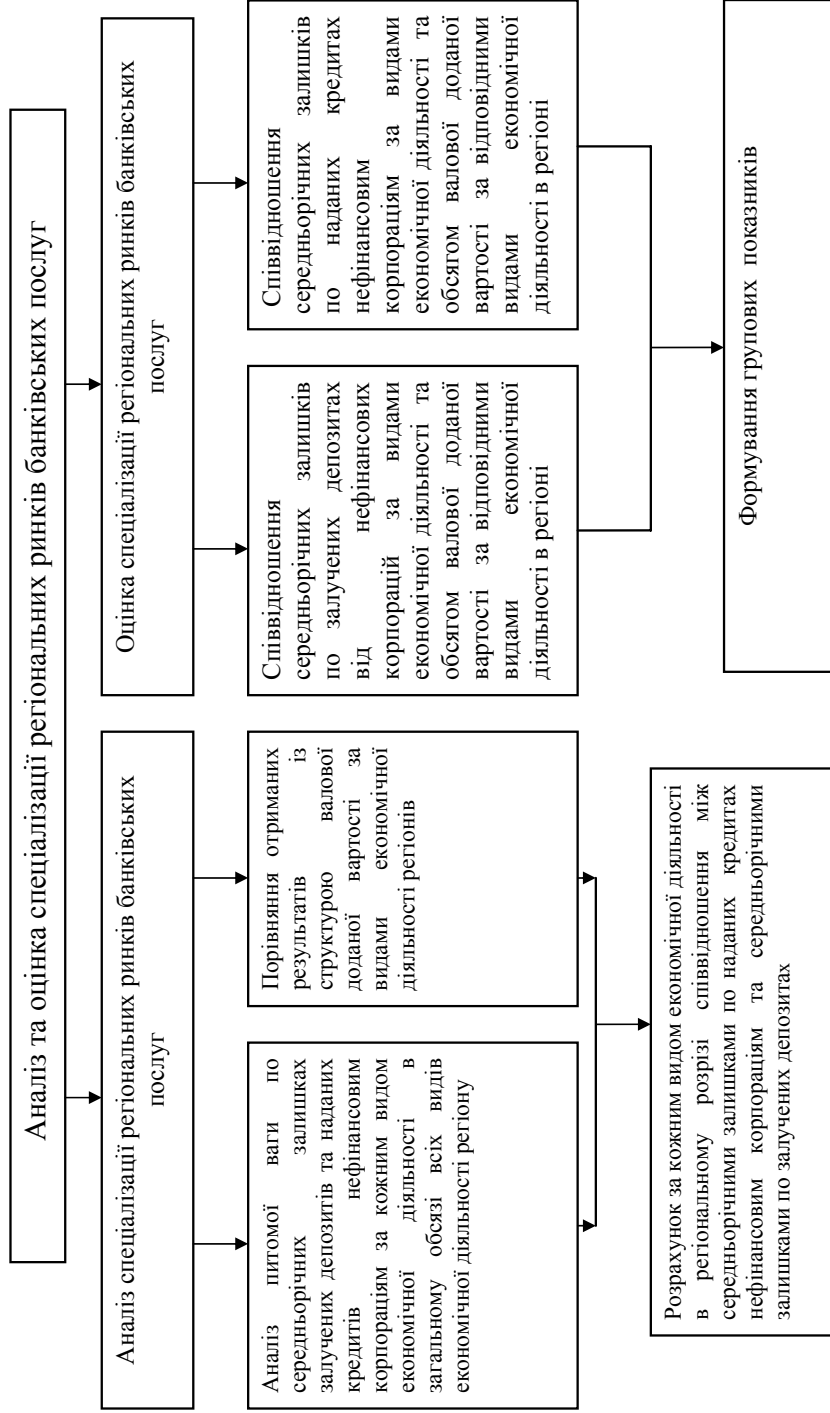

Рис. 2.6. Методичний підхід до аналізу та оцінки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг

* Сформовано автором

$$X_{ij}^1 = \frac{X_{ij} - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}}, \quad (2.2.)$$

де ($i=1, 2, \dots, m$), ($j=1, 2, \dots, n$), X_{\min} – мінімальний показник;
 X_{\max} – максимальний показник регіонів.

Оцінюючи розвиток регіональних ринків банківських послуг за поданими напрямками в складі кожного напрямку є піднапрями, котрі оцінюватимемо частковими показниками:

$$P_{\text{часткове}} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n Z_c, \quad (2.3)$$

де Z_c – стандартизовані показники за конкретним піднапрямом оцінки;
 n – число ознак або кількість показників, що характеризує відповідний піднапрямок.

На основі часткових показників, що характеризують піднапрями визначатимемо груповий показник по напрямку за формулою:

$$P_{\text{групове}} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n P_{\text{часткове}}, \quad (2.4.)$$

$P_{\text{часткове}}$ – зведені стандартизовані показники кожного піднапряму розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Розрахунок інтегрального індексу розвитку регіональних ринків банківських послуг проведемо за формулою:

$$I_{\text{заг}} = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n P_{\text{групові}}, \quad (2.5.)$$

де $P_{\text{групові}}$ – зведені часткові показники розвитку напрямів регіональних ринків банківських послуг;

n – число групових індексів, що характеризують рівень розвитку регіональних ринків банківських послуг за відібраними напрямками.

Отже, інтегральний індекс розвитку регіональних ринків банківських послуг коливатиметься в межах від 0 до 1. Чим ближче значення індексу до 1, тим вищим вважатиметься розвиток регіонального ринку банківських послуг.

Далі проведемо комплексне оцінювання та визначимо рейтинги регіонів у залежності від отриманих результатів інтегрального індексу. Опіраючись на отримані результати, існує можливість для вибору відповідних напрямів розвитку регіональних ринків банківських послуг у регіонах.

Таким чином, запропонована методика включає в себе поєднання чотирьох напрямів, на основі яких було розкрито зміст регіональних ринків банківських послуг. Підібравши під зазначені вище напрями часткові по-

казники створюється можливість комплексного підходу до оцінки регіональних ринків банківських послуг, що допоможе сфокусувати увагу на виборі необхідних кроків, спрямованих на розвиток регіональних ринків банківських послуг.

2.2. АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

В попередньому параграфі була окреслена методика аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг, що передбачає підхід, котрий будується на дослідженні наступних напрямів: відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів на регіональних ринках банківських послуг, ринкової кон'юнктури, територіальної організації та спеціалізації регіональних ринків банківських послуг. Таким чином, пропонуємо у даному параграфі апробувати запропоновану методику та проаналізувати розвиток регіональних ринків банківських послуг на прикладі регіонів України.

Первинною базою для проведення аналітичних досліджень є дані статистичних щорічників, бюлетені Державного комітету статистики України та Національного банку України, дані фінансової звітності банків України тощо.

Аналіз регіональних ринків банківських послуг розпочнемо із дослідження відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів. У першу чергу, це стосується відносин власності на засоби і продукти банківської діяльності. Ступінь володіння ними позначається на структурі і пропорціях ринку, на розміщенні і продукуванні банківських послуг із врахуванням ринкової кон'юнктури. Саме майнові відносини впливають на економічну політику розвитку і на економічний інтерес конкретних суб'єктів ринку. Таким чином, відносини власності стають вагомим елементом впливу на функціонування і розвиток регіональних ринків банківських послуг.

На сьогоднішній день типовим явищем на ринку банківських послуг в Україні є стійка тенденція до монополізації. У такій ситуації вся влада та контроль зосереджені в руках декількох суб'єктів банківської діяльності, що по суті знищує конкуренцію та руйнує закони ринку

як такі. У свою чергу, Національний банк України – як центральний орган державного управління, основним завданням якого є сприяння і підтримка стабільності банківської системи та додержання стійких темпів економічного зростання, дуже часто своїми діями чинить деструктивний вплив на розвиток регіональних ринків банківських послуг. Основними з яких є активна підтримка монопольного становища та участь у штучному рефінансуванні певних комерційних банків. Подібна ситуація унеможливорює розвиток регіональних ринків банківських послуг відповідно до основних завдань, що покладені на НБУ. Перераховані чинники не лише негативно відображаються на банківській сфері, але і впливають як на економіку країни загалом, так і її регіонів. Саме регіони потерпають найбільше, що не може не позначитися на падінні економічних та соціальних показників. Таким чином, діюча на сьогодні модель функціонування банківського ринку, потребує нових підходів, основним орієнтиром яких мають стати регіональні інтереси.

Досліджуючи відносини, що обумовлюють розподіл банківських капіталів розглянемо ринок банківських послуг в Україні з позиції аналізу джерел походження банківських капіталів та представлених форм власності (див. рис. 2.7).

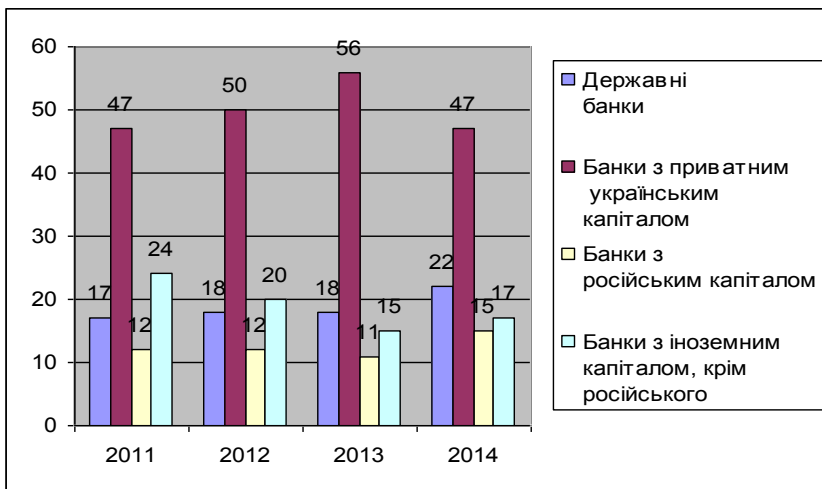

Рис. 2.7. Структура власності активів на ринку банківських послуг в Україні за 2011–2014 роки

* Сформовано автором

Детальний розподіл активів банківських установ, котрі увійшли в двадцятку найбільших станом на 01.01.2015 року зображено у табл. 2.4.

Активи банківських установ станом на 01.01.2015 року

№ п/п	Банк	Місто	Активи	Питома вага (%)
	ВСЬОГО		1 024 974,60	100,00
1	ПРИВАТБАНК	Дніпропетровськ	204 913,79	19,992
2	ОЩАДБАНК	Київ	129 486,13	12,633
3	ДЕЛЬТА БАНК	Київ	60 240,12	5,877
4	ПРОМІНВЕСТБАНК	Київ	52 293,59	5,102
5	УКРСОЦБАНК	Київ	48 717,16	4,753
6	РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	Київ	48 540,97	4,736
7	СБЕРБАНК РОСІЇ	Київ	46 330,59	4,520
8	АЛЬФА-БАНК	Київ	36 638,75	3,575
9	ВТБ БАНК	Київ	36 595,46	3,570
10	ПУМБ	Київ	35 720,09	3,485
11	ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ	Київ	34 424,57	3,359
12	НАДРА	Київ	28 566,07	2,787
13	ОТП БАНК	Київ	20 818,89	2,031
14	ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА	Київ	17 801,44	1,737
15	ПІВДЕННИЙ	Одеса	15 193,56	1,482
16	ІНГ БАНК УКРАЇНА	Київ	12 364,65	1,206
17	ФІДОБАНК	Київ	11 136,23	1,086
18	ІМЕКСБАНК	Одеса	10 559,82	1,030
19	РОДОВІД БАНК	Київ	8 531,83	0,832
20	КИЇВСЬКА РУСЬ	Київ	8 456,89	0,825
21	Інші		157643,96	15,38

* Сформовано автором на основі [70; 117]

З наведеної таблиці видно, що максимальна частка активів належить ПАТ КБ «ПриватБанку» та АТ «Ощадбанку», котрі займають лідируючі позиції на ринку банківських послуг. Звичайно, результати отриманих показників, керуючись методикою визначення рівня монополізації в Україні, не підтверджують наявності монопольного становища даних банківських структур, однак, існують всі підстави стверджувати про наявність ознак монопольного становища зазначених банківських одиниць, на які припадає 33 відсотка від загальної кількості усіх банківських активів в Україні. Тому подібна ситуація призводить до того, що ринок банківських послуг контролюється декількома банками і за певної непередбачуваної ситуації залежатиме від політики їх дій. У той час як державні органи управління замість того, щоб протидіяти та запобігати виникненню зазначеної вище монопольної ситуації, навпаки, стимулюють

посилення подальшої концентрації ринку банківських послуг. Зокрема, НБУ Постановою Правління Національного банку України від 25.12.2014 № 863 «Про затвердження Положення про порядок визначення системно важливих банків» затвердив методику визначення системно важливих банків. Станом на 01.12.2014 року такими банками були ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укресімбанк», АТ «Дельта Банк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «Промінвестбанк», АТ «Сбербанк Росії». Метою запровадження Положення є встановлення методики визначення системно важливих банків, діяльність яких покликана впливати на стабільність банківської системи. Аналізуючи перелік банків, котрі визнані як системно важливі, слід зазначити, що до їх складу увійшли банки з наступними формами власності. На першому місці знаходиться приватний банк з українським капіталом. На другому та третьому – державні банки. Наступні позиції зайняли банки з іноземним капіталом, зокрема два банки з іноземним капіталом європейських країн, і два – з російським капіталом. Щодо АТ «Дельта банк», то на теперішній час даний банк знаходиться в стадії ліквідації.

З усього сказаного вище можна зробити висновок, що у список банків, котрі покликані впливати на стабільність банківської системи та зменшувати системні ризики входять банківські установи з іноземним капіталом, на які припадає 19,1 відсотка загальної питомої ваги усіх активів банківської системи, що, на нашу думку, підвищує ризики та спричиняє залежність українського ринку банківських послуг від політичних відносин із іншими країнами. Окрім того, до складу увійшов український банк, котрий займає домінуючу позицію на ринку банківських послуг. Таким чином, дані кроки посилюють місце одних банківських структур та применшують або ж зводять до мінімуму роль інших. Подібна ситуація не є сприятливою для ринку банківських послуг, оскільки, по-перше, ставить стійкість банківської системи держави в залежність від декількох банків, при чому половина яких є банками з іноземним капіталом. А, по-друге, – абсолютно зводиться до мінімуму вирішення питань, пов'язаних із розвитком регіональних ринків банківських послуг, так як в підходах до банківського нагляду і управління немає нічого наближеного до регіонів. Зважаючи на те, що банківські установи з іноземним капіталом та великі банки-монополісти є абсолютно не зацікавленими в регіональному розвитку і будь-яких вкладеннях в економіку регіонів зокрема.

Повертаючись до аналізу регіональних ринків банківських послуг зауважимо, що у регіонах України спостерігається аналогічна картина. Найбільшу частку регіональних ринків займають філії та відділення банківських установ з найбільшим розміром активів. Розміщуючись в обласних центрах, вказані структурні одиниці характеризуються більши-

ми можливостями для свого розвитку порівняно з іншими. Негативним моментом є те, що в своїй діяльності орієнтуються не на регіональний розвиток, а в більшій мірі на отримання максимальної вигоди з метою подальшого перерозподілу коштів на користь інтересів акціонерів банку. В такій ситуації програють безпосередньо самі регіони, оскільки не маючи важелів відповідного впливу, втрачають ті ресурси, котрі могли б бути використані на благо та розвиток регіону.

Для прикладу, охарактеризуємо структуру власності регіонального ринку банківських послуг представлену у Волинській області. Станом на 01.01.2015 року на її території функціонувало 4 філії (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк», АТ«Укрексімбанк», АТ«Райффайзен Банк Аваль», в тому числі 317 відділень. Найбільшу частку ринку за кількістю відділень займали ПАТ КБ «ПриватБанк» – 62 відділення та АТ «Ощадбанк» – 117 відділень. Таким чином, на банківську установу з приватним українським капіталом припадало 26 % ринку. Зважаючи на те, що банківська статистика є досить обмеженою для загального доступу, зокрема, це стосується регіонального рівня, то отримати конкретні показники результатів діяльності банківських установ у регіонах є практично не можливо. Тому в описовій формі надамо деяку інформацію щодо діяльності деяких банківських установ у Волинській області.

ПАТ КБ «ПриватБанк» на території Волинської області обслуговує найбільшу кількість підприємств, у тому числі до їх складу входить значна частка підприємств державної та комунальної власності. На обслуговуванні перебуває більше 80 тис. пенсіонерів, чимала кількість студентів вищих навчальних закладів. На сьогодні жоден інший банк не може запропонувати українцям таку кількість операцій по картках, як ПАТ КБ «ПриватБанк». Фактично кожен другий волинянин володіє карткою від даної банківської установи [70]. В той час як безпосередній головний офіс ПАТ КБ «ПриватБанк» знаходиться в м. Дніпропетровську, дана банківська установа займає лідируючі позиції у Волинській області. При цьому виступає фактичним монополістом та охоплює найбільшу частку ринку практично за всіма показниками. ПАТ КБ «ПриватБанк» за фінансовими результатами входив в число тих небагатьох банківських установ, котрі отримали прибутки за 2014 рік. Даний прибуток склав 749,04 млн грн і займав друге місце з десяти прибуткових банківських установ [70]. З сказаного вище прослідковуються наступні тенденції: перерозподіляючи такі значні кошти дана банківська установа не приймає активної участі в соціально-економічному житті Волинської області; володіючи значним впливом продовжує активно охоплювати своїми послугами регіональний ринок банківських послуг; і третє, найважливіше – це те, що ситуація, яка склалася може бути небезпечною для регіону в разі настання непере-

дбачуваних ситуацій. Все це вимагає перегляду підходів до регулювання діяльності банківських установ на регіональних ринках банківських послуг, зокрема, це стосується проблем функціонування регіональних банків та поступове охоплення ними ринку банківських послуг.

В Україні склалася ситуація практичного припинення умов для діяльності регіональних або комунальних (муніципальних) банківських установ. Комунальні або муніципальні банківські установи є альтернативою створення регіональним банківським установам, а правова основа для їх розвитку закладена Законом України «Про місцеве самоврядування», зокрема, статтею 70. Необхідність створення подібних структур пояснюється тим, що звичайні комерційні банківські одиниці орієнтуються не на вирішення місцевих або регіональних потреб та завдань, а на отримання прибутку від власності. У свою чергу, створення комунальних сприятиме ефективному використанню фінансових ресурсів територій для забезпечення потреб місцевої економіки та комунального господарства. Для реалізації можливості створення комунальних банківських одиниць, перш за все, необхідно на законодавчому рівні встановити порядок їх утворення, зокрема, основні вимоги до формування мінімального розміру статутного капіталу.

Варто зауважити, що в Державній стратегії регіонального розвитку до 2020 року, затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України № 385 від 06.08.2014 року питання пов'язані з підтримкою, стимулюванням та розвитком регіональних (комунальних) банківських установ повністю упущені та невисвітлені. Дана програма фактично ігнорує проблеми, що пов'язані з ринками банківських послуг на регіональному рівні.

Вважаємо, що дослідження питань, пов'язаних із функціонуванням регіональних (комунальних) банків, доцільно вивчати в аспекті виокремлення їх в окрему категорію, що вимагає на законодавчому рівні ввести спеціальний захищений статус такого банку, на який будуть поширюватися пільгові умови в обмін на обмеження їх прав. Необхідність функціонування подібних банківських одиниць пояснюється тим, що їх діяльність пов'язана з місцевими ринками, тому вони максимально орієнтуються на місцевий ринок, що може слугувати можливим джерелом росту регіонального бізнесу.

В країні склалася ситуація, за якої з точки зору наявності банківської ліцензії та законодавчої бази не існує відмінності та виділення в окрему групу регіональних банківських установ і тому банківські установи, які функціонують у регіонах, вважаються тотожними класичним. Відмовляючись ввести у відповідну законодавчу базу поняття «регіональний (комунальний) банк», виникає велика ймовірність того, що і в перспективі не буде вжито відповідно спеціальних заходів для підтримки таких банків,

що посилюватиме монополізацію ринку та зниження якості банківського обслуговування регіонів України.

Наступним напрямом дослідження є ринкова кон'юнктура, що включає аналіз попиту та пропозиції на регіональних ринках банківських послуг.

Слід зазначити, що вчені більшою мірою акцентували увагу під час вивчення попиту та пропозиції на абсолютних значеннях його розміру та аналізі рівноважної ціни і не враховували та не вивчали дане питання крізь призму регіональних особливостей. Окрім того, на нашу думку, важливим у процесі дослідження регіональних ринків банківських послуг є не стільки абсолютне значення розміру попиту чи пропозиції, а їх зміна, від впливом різноманітних чинників. Специфіка регіональних ринків банківських послуг зумовлена дією факторів попиту (грошові доходи та соціально-демографічна структура населення, фінансові результати суб'єктів господарювання тощо), так і факторів пропозиції (розвиток економіки, добробут населення й інше). Вивчення попиту і пропозиції, насамперед, передбачає аналіз потреб у банківських послугах населення і суб'єктів господарювання, аналіз забезпеченості банківськими установами регіонів та їх ресурсний потенціал для продукування банківських послуг.

Попит на регіональних ринках банківських послуг – це потреби споживачів у банківському обслуговуванні, які забезпечені певними цілями, відповідними грошовими, активами, що мають пряме відношення до територіальних особливостей та відповідно соціально-економічного розвитку регіонів. У той час як пропозиція на регіональних ринках банківських послуг – це можливість поставляти банківські послуги, що підкріплена попитом, а також здатністю банківських установ відтворювати ресурси в залежності від територіальних особливостей та відповідно соціально-економічного розвитку регіонів.

Запропонована методика аналізу розвитку регіональних ринків банківських послуг допоможе не лише проаналізувати існуючі тенденції, але і створить підґрунтя для пошуку альтернативних шляхів, спрямованих на поєднання інтересів регіонів із функціонуючими на їх територіях ринками банківських послуг. Однак, наявна статистична інформація щодо банківської діяльності є обмеженою та не обліковується в повній мірі відповідними статистичними органами, особливо, що стосується регіонального зрізу. Така ситуація значно ускладнює проведення аналізу для повного спектра діючих банківських послуг. Тому, в першу чергу, виникає нагальна необхідність зміни підходів до формування та подання статистичної бази даних, що стосуються досліджуваного кола питань. Враховуючи ситуацію, пропонуємо провести аналіз, опираючись на ті інформа-

ційні джерела, котрі є доступними для аналізу. На їх основі сформуємо групи характеристик, що відобразатимуть формування попиту та пропозиції на регіональних ринках банківських послуг. Аналіз проводитиметься за період 2009–2014 років, що дозволить відстежити динаміку окремих показників, рівнів складових ринкової кон'юнктури та виявити відповідні тенденції змін.

Попит на регіональних ринках банківських послуг формується, під впливом зацікавлених споживачів у банківських послугах та їх купівельної спроможності щодо придбання цих послуг. У групу зацікавлених споживачів входить населення та суб'єкти ЄДРПОУ у регіонах України. Купівельна спроможність включає доходи населення та суб'єктів господарювання. Зазначені вище характеристики визначають та впливають на формування потреб у банківських послугах, котра проявляється в обсягах залучених депозитів та наданих кредитів юридичним та фізичним особам, у кількості відкритих рахунків тощо.

Аналізуючи попит, розглянемо динаміку середньорічних залишків по залучених депозитах та наданих кредитах нефінансовим корпораціям та домашнім господарствам. Для порівняння проведемо дослідження даних показників у 2009 та 2014 роках (див. додатки А1–А6). Динаміку середньорічних залишків по залучених депозитах та наданих кредитах домашнім господарствам зображено на рис. А.7, А.8, А.9, А.10.

Зображені діаграми на зазначених рисунках свідчать, що найбільшим попитом депозитні послуги користувалися серед населення м. Київ та Київської, Дніпропетровської, Донецької, Одеської, Львівської, Харківської областей. Такі результати пов'язані із вищими показниками економічного розвитку та рівнем доходів населення в даних регіонах. Значну роль відіграють і переважання міського населення над сільським та більша кількість міських агломерацій. Безумовно, перераховані вище переваги в даних регіонах впливають на рівень споживання банківських послуг, проте, можна виділити ряд областей в яких існують значні можливості для нарощення попиту на банківські послуги. Такими регіонами є прикордонні області, зокрема, Закарпатська, Волинська, Чернівецька за рахунок надходження коштів в іноземній валюті від міграційних процесів робочої сили в сусідні країни, що може бути використано банківською сферою для свого розвитку.

Якщо порівнювати динаміку депозитних послуг 2009 та 2014 років, то бачимо, що кошти фізичних осіб зросли загалом в Україні на 52 % (див. рис. 2.8). В тому числі максимальний ріст спостерігався в м. Київ та Київській області – на 56 %, в Дніпропетровській – на 47 %, в Донецькій – на 51 %, в Львівській – на 49 %, в Одеській – на 56 % та в Харківській – на 55 %. При цьому вклади населення збільшувалися і у таких областях як

Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Херсонська, Черкаська, Чернівецька та Чернігівська. Такі дані свідчать про активізацію в банківській сфері, що може бути пояснено як зростанням доходів населення, так і підвищенням довіри до банківської сфери.

Кредитування населення є важливим аспектом діяльності регіональних ринків банківських послуг, так як активно впливає на економіку регіону, оскільки допомагає вирішити проблеми тимчасового дисбалансу поточних витрат фізичних осіб та сприяє росту можливостей підтримувати відповідний рівень життя населення. Загалом по кредитних послугах лідируючі позиції належали також тим регіонам, у яких спостерігалось максимальне споживання депозитних послуг. При цьому, повертаючись до аналізу потенційного попиту на дані послуги в регіональному розрізі зауважимо, що в прикордонних областях доцільно спільно з регіональними органами влади сприяти та заохочувати розвиток кредитних послуг, шляхом створення відповідних програм із будівельними організаціями з надання кредитів для будівництва житла, що сприятиме як регіональному розвитку, так і розвитку регіональних ринків банківських послуг. За досліджуваний період динаміка кредитних послуг, що надані домашнім господарствам мала наступні тенденції (див. рис. 2.9).

Загалом в Україні сума залишків кредитів домашнім господарствам зменшилась на 18 %. У тому числі аналогічні тенденції спостерігалися практично у всіх областях, окрім м. Київ та Київській області. Зокрема, найсуттєвіший спад був притаманним для Дніпропетровської області на 14 %, Одеської – на 18 %, Харківської – на 33 %. Дана ситуація пояснюється, з однієї сторони, посиленням вимог банківських установ до фізичних осіб, котрі мають потребу в кредитуванні, а з іншої – збільшенням витрат на споживання та зменшенням платоспроможності населення.

Характеризуючи формування попиту на регіональних ринках банківських послуг під впливом сегмента корпоративних клієнтів відмітимо, що на його величину впливають такі характеристики як кількість суб'єктів ЄДРПОУ, обсяги виробництва та фінансовий результат від діяльності підприємств. У свою чергу, характеризуючи попит на ринках банківських послуг зі сторони корпоративних клієнтів, слід відмітити і залежність попиту від рівня розвитку економіки регіонів. Для прикладу, значення такого показника як обсяг виробленої в регіонах промислової продукції означає для підприємств збільшення надходжень від її реалізації, покращення фінансового стану підприємств, а отже, має пряме відношення до формування попиту на банківські послуги.

Для аналізу візьмемо статистичні дані по індексам промислової продукції за 2009–2014 роки (див. додаток Б.1 та Б.2). При цьому у 8 регіонах за 2014 рік виробництво зростало темпами, вищими за попередній

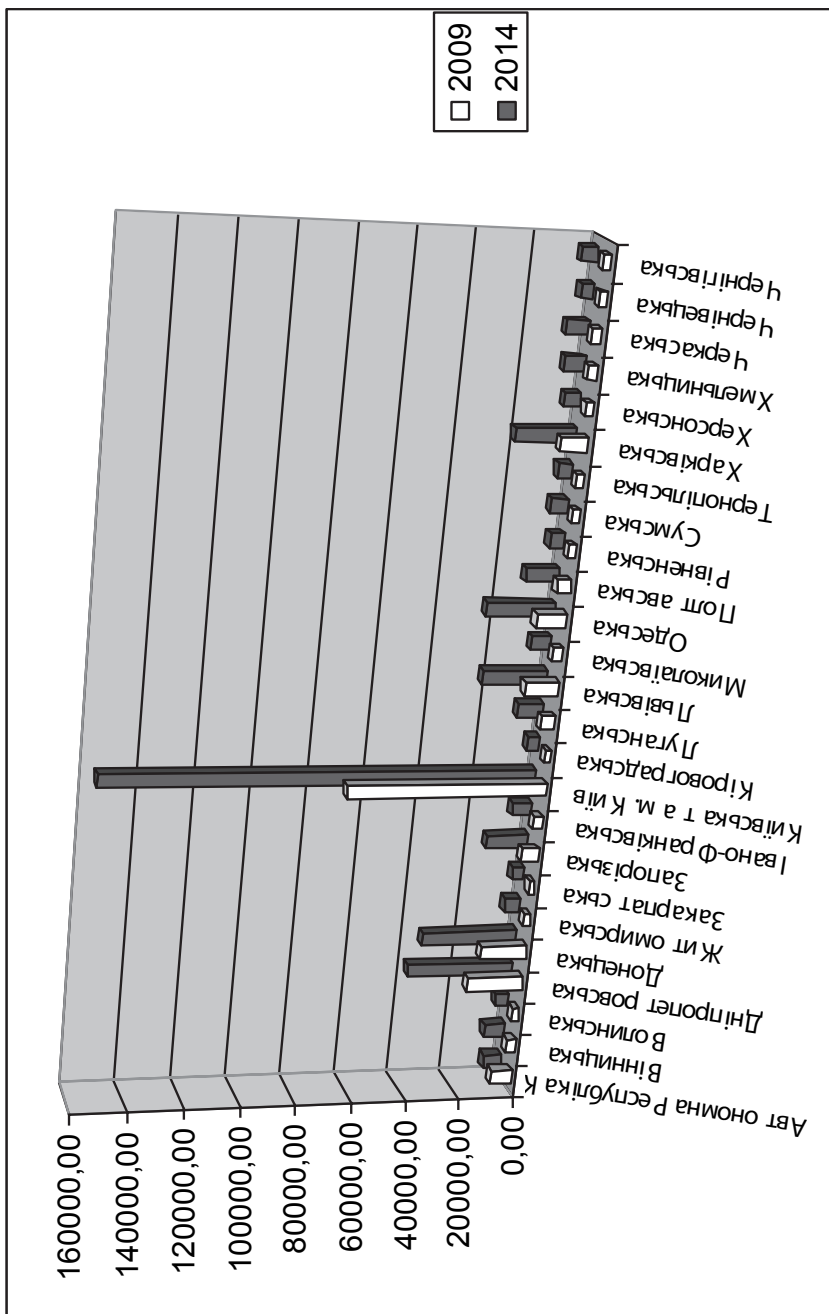

Рис. 2.8. Порівняльна характеристика середньорічних залишків залучених депозитів від домашніх господарств 2009 та 2014 роки

* Сформовано автором

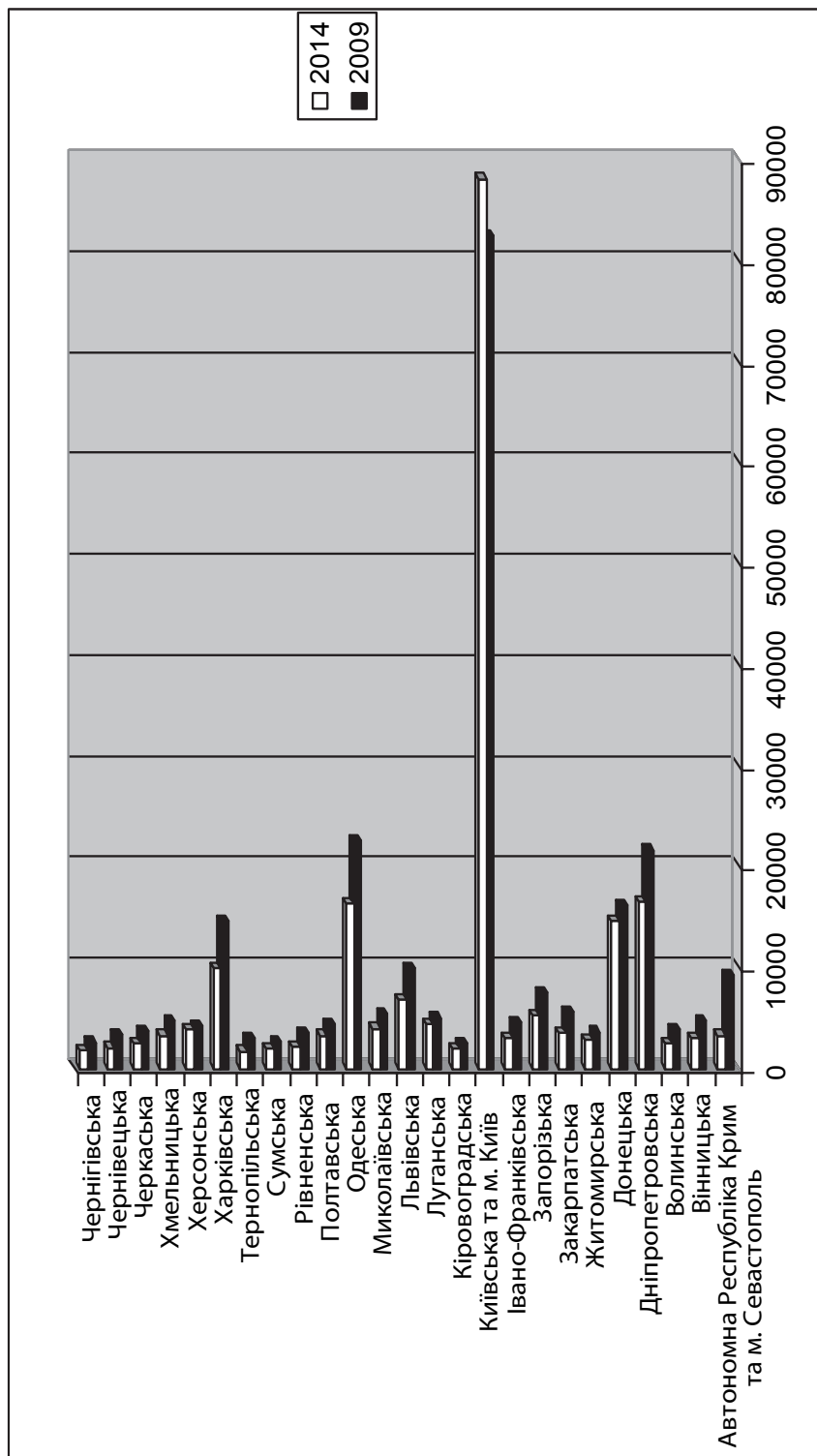

Рис. 2.9. Порівняльна характеристика середньорічних залишків по наданих кредитах домашнім господарствам 2009 та 2014 роки

* Сформовано автором

рік. Чотирьом областям вдалося подолати минулорічний спад і отримати позитивну динаміку росту. У той час як Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Луганська, Львівська, Одеська, Полтавська, Сумська, Черкаська та Чернівецька області характеризувалися зменшенням виробництва промислової продукції.

Зі сказаного вище можна зробити висновок, що активізація виробництва у регіонах супроводжується покращенням фінансових результатів роботи підприємств і, навпаки, зниження обсягів виробництва негативно впливає на фінансові результати підприємств. Так, у 2014 році майже всі регіони характеризувалися зменшенням виробництва промислової продукції, і в той час фінансовий результат роботи підприємств у більшості областей був від'ємним (див. додаток Б.2). Аналіз попиту на депозитні та кредитні послуги суб'єктів господарювання представлений на рис. А.11, А.12, А.13, А.14.

Динаміку депозитів нефінансових корпорацій за 2009 та 2014 роки наведено на Рис. 2.10. Найвищий ріст спостерігався у м. Київ та Київській області, де суми по залучених депозитах за даний період збільшилися майже вдвічі. У свою чергу, попит на депозитні послуги корпоративних клієнтів Дніпропетровської, Донецької, Одеської та Харківської областей, незважаючи на значний спад виробництва та погіршення фінансових результатів суб'єктів господарювання у 2014 році, підтримував позитивну динаміку. Однак, для більшості регіонів України попит на депозитні банківські послуги продовжував лишатись на низькому рівні. Зокрема, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Херсонська, Чернівецька та Чернігівська характеризувалися досить низькою активністю на даний вид послуг. Така ситуація у значній мірі знаходить своє логічне пояснення не лише в слабкому розвитку економіки даних регіонів, але і може пояснюватися відсутністю в перерахованих областях регіональних (комунальних) банківських установ, що зумовлює необхідність наявних юридичних осіб даних областей користуватися послугами банківських установ інших регіонів.

Таким чином, на формування попиту впливають доходи населення та суб'єктів господарювання, з іншого боку – створюється база для ресурсного забезпечення банківських установ, що впливає на формування пропозиції на регіональних ринках банківських послуг.

Зауважимо, що між попитом і пропозицією існує прямий зв'язок на регіональних ринках банківських послуг. Зміна попиту викликає відповідну зміну пропозиції. Пропозиція на регіональних ринках банківських послуг визначається кількістю банківських установ, їхньою можливістю надавати ці послуги та обсягом банківських послуг, які є на ринку. В свою чергу, диспропорції в регіональному розподілі банківських установ не

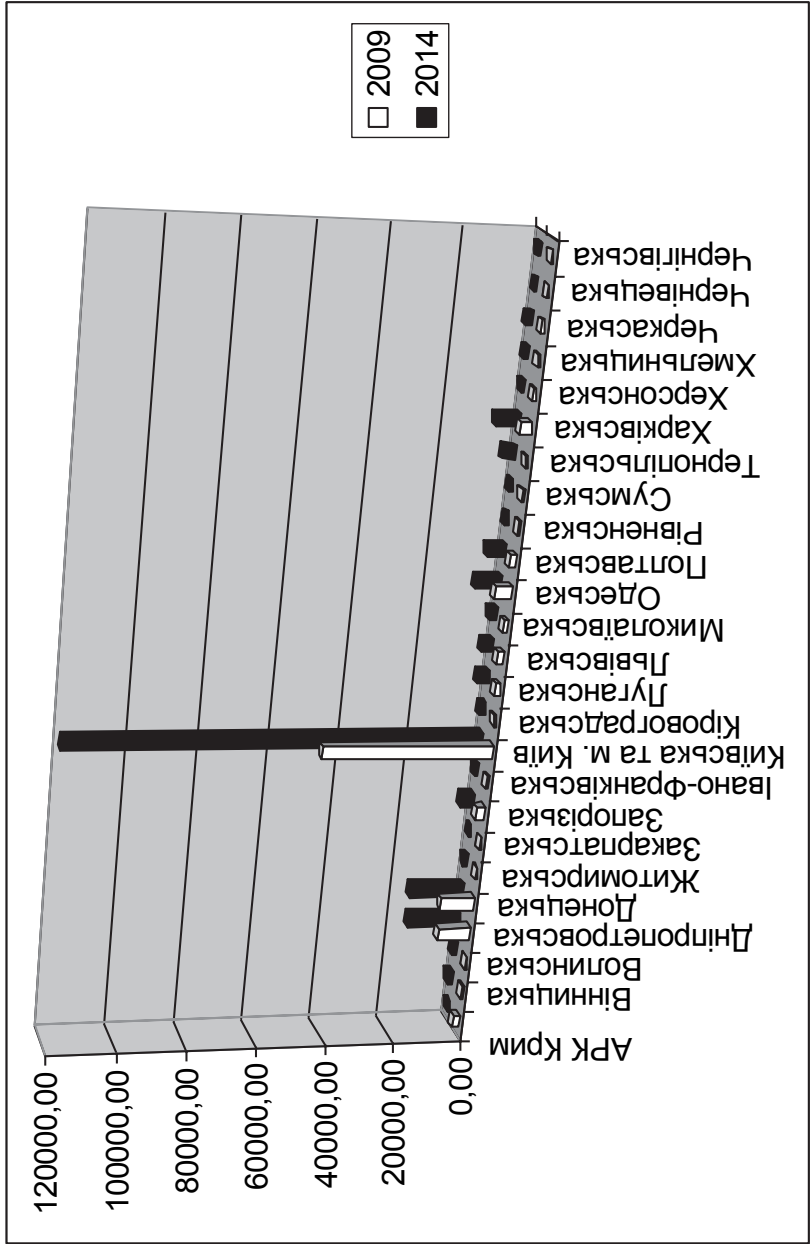

Рис. 2.10. Порівняльна характеристика середньорічних залишків залучених депозитів від нефінансових корпорацій за 2009 та 2014 роки

* Сформовано автором

можуть не відобразитися на розвитку регіональних ринків банківських послуг, що стало причиною нерівномірності надання окремих видів послуг на одних територіях або навіть їх цілковитою відсутністю. Подібна ситуація пояснюється як нестачею ресурсів, так і, власне, безпосередньо регіональних (комунальних) банківських одиниць. Саме ресурсна база дозволяє банку активно працювати і розширювати свою діяльність. Джерелами цієї бази можуть бути власні кошти (власний капітал банківських установ) та залучені. Останні тісно пов'язані з доходами населення та суб'єктів господарювання регіонів. Таким чином, не маючи відповідної ресурсної бази, що сконцентрована в самих регіонах, банківським установам неможливо сприяти регіональному розвитку. Саме тому важливим аспектом аналізу пропозиції на регіональних ринках банківських послуг є вивчення питань, пов'язаних з пошуком джерел акумуляції ресурсів банківськими установами регіонів у вигляді залучених або запозичених коштів, котрі в подальшому можуть ефективно бути розміщені з метою подальшого розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Проведений аналіз показав, що у 2009 році близько 53 % депозитних коштів, залучених від домашніх господарств та 77 % – залучених від нефінансових корпорацій знаходилися в банківських установах м. Київ та Київської, Дніпропетровської, Донецької та Одеської областей. У 2014 році значення даних показників склали 64 і 79 відсотків відповідно. Таким чином, у банківських установах перерахованих вище областей, сконцентрована максимальна кількість залучених коштів, що дозволило їм в аналогічній мірі утримувати лідируючі позиції на ринку банківських послуг. Зокрема, у 2014 році на дані області припадало від загального обсягу кредитних послуг по всіх регіонах 64 % кредитів домашніх господарств та 88 % кредитів фінансових корпорацій. За таких умов постають питання, що пов'язані з раціоналізацією розподілу регіональних представництв банківських установ серед регіонів країни і в межах регіонів та питання пошуку можливостей для створення в регіонах регіональних (комунальних) банківських одиниць, націлених не лише на перерозподіл коштів та отримання прибутків, а діючих в інтересах та на користь розвитку цих регіонів.

Основним інструментом акумуляції ресурсів для банківських установ є залучені кошти від юридичних та фізичних осіб, а також власний капітал. Важливим показником потужності банківської установи є активи, ресурси банку і кошти, що класифікуються за напрямками розміщення та використання з метою одержання прибутку. Інколи визначаються як ресурси, контрольовані банком у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до збільшення економічної вигоди у майбутньому. Активи відображаються в активі балансу банку та включа-

ють: кошти в касі банку, кошти на кореспондентських рахунках, кошти в резервних фондах банку, надані кредити юридичним і фізичним особам, надані міжбанківські кредити, державні облігації, цінні папери, вкладення у факторингові та лізингові операції, дебітори, кошти, вкладені у спільну господарську діяльність та інші [https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123113]. Статистичні дані по даним показникам відображені в додатках В1, В.2, В.3.

Активи, власний капітал та зобов'язання зосереджені фактично лише в тих регіонах, котрі мають зареєстровані на своїх територіях банківські установи. Така ситуація зумовлює тенденції, коли банківські установи приймають участь в створенні ВРП лише декількох регіонів, а решта – слугують територією, що використовується банківською сферою для перерозподілу коштів, незважаючи на те, що в зазначених регіонах зосереджена значна кількість банківських одиниць, які обслуговують місцеве населення банківськими послугами.

Аналіз регіональних ринків банківських послуг враховує регіональні особливості: специфіку територіальної організації регіональних ринків банківських послуг та їх залежність від соціально-економічного розвитку самих регіонів. Зауважимо, що як територіальна організація регіональних ринків, так і соціально-економічні особливості регіонів впливають на продукування і споживання банківських послуг. Іншими словами територіальна організація регіональних ринків банківських послуг тісно пов'язана із системою розселення населення та особливостями діяльності юридичних осіб на тих чи інших територіях, тобто зумовлює наявність споживачів, а отже, і формує попит на банківські послуги. Тому наступним етапом є аналіз територіальної організації регіональних ринків банківських послуг, що включатиме дослідження забезпеченості банківськими установами і доступності банківських послуг.

Слід зазначити, що за час становлення та розвитку банківської сфери в Україні спостерігається чітка диспропорція територіального розміщення банківських установ за регіонами. Проблеми регіоналізації банківської системи не можуть стояти осторонь, оскільки стають причиною диспропорцій у русі грошових потоків та впливають на соціально-економічний розвиток регіонів, а отже, і країни загалом.

Міжрегіональний порівняльний аналіз доводить, що більшість банківських установ не лише розміщуються, але і спрямовують основні потоки інвестицій в ті регіони, де спостерігається значний розвиток промислового виробництва. Вихідні дані для аналізу та оцінки рівня забезпеченості та доступності банківських установ у регіонах наведено в додатках Д.1, Д.2, Д.3 та Д.4.

Характеризуючи кількість банківських установ-юридичних осіб в Україні протягом 2009–2014 років, потрібно зазначити, що місцем їх реєстрації обиралися переважно міста, зокрема, столиця України, міста республіканського та обласного підпорядкування. Так, лівова частка їх кількості, приблизно 63 відсотка, припадає на м. Київ. Така ситуація пояснюється тим, що саме столиця України є не лише найбільшим індустріальним центром та бізнес-осередком країни, але і, займаючи зручне географічне положення, характеризується лідируючими позиціями в соціально-економічному, політичному, транспортному, інноваційному, освітньо-науковому, культурному житті країни, є місцем розташування центральних органів влади, іноземних місій, штаб-квартир більшості підприємств та громадських об'єднань. Саме тому, реєструючи банківську установу, інвестори і власники тяжіють та прагнуть зосередитися в самому «серці» функціонування перерахованих вище сфер.

Іншими привабливими містами для реєстрації банківських установ є міста обласного значення Дніпропетровської, Харківської, Донецької, Одеської та Львівської областей відповідно. Таким чином, майже 90 відсотків банківських установ зосереджено в шести регіонах України. У жодній країні з числа економічно розвинутих чи з економікою перехідного типу немає подібної диспропорції. Наприклад, у Німеччині на регіональні банки припадає більше 50 % від загальної їх кількості. В Італії фінансова столиця Мілан нараховує не більше 38 %.

Подібна ситуація може слугувати однією з причин низького розвитку продуктивних сил на даних територіях. Звичайно, що не всі регіони є привабливими для розміщення банківських установ, проте, виходом з даної ситуації може слугувати створення міжрегіональних банківських кластерів, що дозволить подолати у деякій мірі територіальні дисбаланси. Крім того підходи до територіальної організації регіональних ринків банківських послуг є важливим інструментом підтримки соціально-економічної безпеки регіону в плані провадження банківського обслуговування споживачів даного регіону.

Для прикладу події 2014 року дозволили спостерігати як в один момент була зламана вся банківська система АР Крим і даний регіон практично опинився у банківській блокаді. Банківські установи виявилися нестійкими та позбавленими будь-яких можливостей для виконання покладених на них функцій перед своїми клієнтами. Така ситуація пояснювалася тим, що присутня банківська мережа інноерегіональних банків забезпечувала лише перерозподіл грошових потоків з даної території, і, ні в якій мірі, не діяла на користь та благо даного регіону. Це ще раз доводить наскільки важливим є наявність та існування суто регіональних банківських установ, котрі на місцях володіють необхідними капіталами

і активами та в більшій мірі наближені до споживачів регіону. Звичайно анексія території не забезпечила б повністю її населення безпечним банківським обслуговуванням, але змогла б звести до мінімуму негативний вплив подібних обставин.

Відсутність самостійних банківських установ у більшості областей України пояснюється різними об'єктивними та суб'єктивними чинниками. В першу чергу – недостатньою кількістю зацікавлених сторін, котрі бажають і мають можливість реалізувати вкладення у функціонування регіонального банку на відповідній території. По-друге, такі кроки повинні підтримувати та контролювати держава. По-третє, ключова роль відводиться наявності стійкої клієнтської бази в регіоні для можливості представлення та реалізації банківських послуг. Таким чином, для того, щоб змінити ситуацію слід відшукувати можливі напрями розвитку, направлені на вивчення регіональних особливостей для усунення територіальних дисбалансів у чому велике значення слід відводити безпосередньо розробці механізму, який повинен бути спрямований на детальне вивчення потенціалу території. На рис. Д.5 представлено забезпеченість регіонів України банківськими установами-юридичними особами станом на 01.01.2015 р.

Протягом 2009–2014 років лідируючі позиції продовжували займати м. Київ, Дніпропетровська, Донецька, Одеська, Львівська області. Загальна кількість банківських філій та відділень, розміщених на даних територіях, складала більше тисячі одиниць по кожній. Потрібно зазначити, що надмірна кількість банківських установ в Дніпропетровській, Харківській та Донецькій областях пояснюється і причиною значного переважання на даних територіях міст над селами.

Такі регіони як Волинська, Кіровоградська, Рівненська, Житомирська, Тернопільська та Чернівецька характеризуються найнижчими показниками, оскільки на їхніх територіях переважають сільські населені пункти та невеликі містечка, де спостерігається одинична кількість банківських установ або ж їх повна відсутність.

Таким чином, банківські установи, зосереджуючи грошові кошти в регіонах за місцем своєї реєстрації, характеризуються ширшими можливостями для проведення інвестиційних програм на ринку банківських послуг, в той час як філіальна мережа, через обмежені можливості, зорієнтована на дрібні послуги, котрі в дуже рідких випадках приносять суттєві переваги регіонам. Звичайно, з огляду на те, що в Україні відсутні нормативні значення гранично допустимої кількості банківської мережі у регіонах та, відповідно, і певні обмеження щодо вибору місць реєстрації банків-юридичних осіб виникають подібні невідповідності. Оскільки сама відсутність регулюючих механізмів з боку держави може оцінювати-

ся як одна з причин невдалих кроків міжрегіональної взаємодії при розміщенні банківських установ.

Слід зазначити, що за період з 2009 по 2014 роки в Україні відбулося значне скорочення банківської мережі, як філій, так і відділень. Дана ситуація пояснювалася тим, що на політику в банківській сфері суттєво вплинула економічна ситуація кінця 2008 року та початку 2009 року. Зважаючи на це, більшість банківських установ змушені були вдаватися до кроків закриття відділень або переведення філій у статус відділень. Порівняльну характеристику загальної кількості філій та відділень у регіонах України продемонстровано в додатку Д.1.

Регіональний розподіл банківських установ свідчить про нерівномірність надання окремих видів банківських послуг або навіть про їх цілковиту відсутність не лише в багатьох регіонах, але і в межах самого регіону. В даному випадку мова йде про те, що села, селища або невеличкі міста є не задіяними на ринках банківських послуг. Дані території опинилися практично аутсайдерами в сфері його функціонування та поширення. Звичайно, не обов'язково планувати та відкривати відділення в усіх селах, але охоплювати даний сегмент, шукати альтернативні шляхи для його активного залучення в банківське обслуговування та проводити просвітницьку роботу є вкрай необхідним та нагальним.

Таким чином, проведений аналіз демонструє, що в Україні до сьогодні так і не було вироблено збалансованої державної регіональної політики та не сформовано механізми ефективного регіонального управління банківською сферою. Саме тому слід глибше проникати в проблеми раціоналізації та пошуку науково обґрунтованого розподілу регіональних представництв банківського сектору серед окремих регіонів країни та в межах самих регіонів, з метою втілення в життєві позиції надання, забезпечення та споживання банківських послуг, у мірі, достатній для функціонування і розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Запропонована методика передбачає розгляд наступного напрямку, що визначає та впливає на розвиток регіональних ринків банківських послуг. У якості вказаного вище структурного елемента виступатиме дослідження регіональних ринків банківських послуг шляхом оцінки специфіки їх функціонування у різних галузевих аспектах. Для цього, насамперед, необхідно визначитися із базовими основами оцінювання, які побудуємо на підходах територіальної та галузевої структури виробництва, запропонованої А. Г. Гранбергом. Водночас, обрану матричну частину наповнимо змістовими характеристиками щодо класифікації банківських установ за обсягом та різноманітністю здійснюваних послуг. Зважаючи на те, що теорія виділяє різні критерії до визначення спеціалізації банківських установ, то пропонуємо дослідити регіональні ринки банківських послуг

на предмет їх галузевої спеціалізації. Запропонований вибір пояснюється тим, що в такий спосіб, проектуючи на територіальний простір, як підгрунтя для проведення та здійснення банківської діяльності, наявні інформаційні дані банківської статистики, ми зможемо апробувати на прикладі України та її областей специфіку функціонування регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності та оцінити їх розвиток з врахуванням галузевих особливостей регіонів.

У першу чергу, виділимо банківські послуги, керуючись якими будемо проводити подальше дослідження. Джерелом інформації для аналізу регіональних ринків банківських послуг за галузевим критерієм слугуватимуть середньорічні залишки за видами економічної діяльності по залученим депозитам та наданим кредитам нефінансовим корпораціям, згідно з класифікаційним поділом, розробленим державним комітетом статистики. Вибір вказаних вище елементів пояснюється тим, що з усієї сукупності статистичних даних, які ведуться по банківській діяльності регіонів, окреслені вище показники найбільшою мірою спроможні охарактеризувати спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг, оскільки охоплюють тих, хто продукує банківські послуги та несуть безпосередню інформацію про тих, хто їх споживає в галузевому розрізі.

Крім того, галузеві особливості діяльності суб'єктів господарювання певних регіонів віддзеркалюються на галузевій спрямованості регіональних ринків банківських послуг. У свою чергу, результуючі риси фінансово-господарської діяльності підприємств, такі як: використання ресурсів, виробничий процес та специфіка готової продукції безпосередньо впливають на галузеву орієнтацію банківських послуг та накладають свої особливості на завдання та результати функціонування ринків банківських послуг.

Оскільки існуючі види економічної діяльності передбачають досить широкий спектр напрямів, то з метою спрощення проведення розрахунків пропонуємо згрупувати найбільш споріднені між собою та виділити наступні групи: сільське, лісове та рибне господарство; добувна і переробна промисловість; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання, каналізація; будівництво; торгівля, транспорт, інші послуги; освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо. На основі отриманих даних, процес проведення дослідження розвитку регіональних ринків банківських послуг полягатиме в аналізі процентного співвідношення галузевої структури за середньорічними залишками залучених депозитів та наданих кредитів у розрізі регіонів України.

Таким чином, оцінка розвитку регіональних ринків банківських послуг за критерієм галузевої спеціалізації передбачатиме дві позиції: аналіз безпосередньо галузевої структури регіональних ринків банківських послуг та порівняння галузевої структури регіональних ринків банківських

послуг з розподілом валової доданої вартості (ВДВ) у регіонах за видами економічної діяльності. У свою чергу, другий підхід може слугувати індикатором вимірювання раціонального розподілу залучених депозитів та наданих кредитів нефінансовим корпораціям за видами економічної діяльності на регіональних ринках банківських послуг. Дане твердження ми припускати не будемо на основі досліджень економістів у галузі регіональної економіки та банківської діяльності. Зокрема, науковцями було встановлено, що між обсягом ВДВ та обсягами наданих банківських послуг, зокрема кредитів, існує пряма залежність. Тобто з ростом обсягів ВДВ спостерігається розширення обсягів кредитування і навпаки. Що знаходить своє відображення в залежності галузевої структури ВДВ від структури кредитування в різних галузях економіки [51, с. 85]. Окрім того, ВДВ приймає активну участь у визначенні галузевої спеціалізації регіонів. Однією з умов віднесення тієї чи іншої галузі до спеціалізованої в регіоні вважається, коли значення її частки в загальній структурі ВДВ більше 10 % [54]. Таким чином, ми вважаємо, що на регіональному рівні існує залежність між відображеною за різними видами економічної діяльності валовою доданою вартістю та галузевою структурою регіональних ринків банківських послуг. Підсумовуючи сказане вище зазначимо, що в процесі свого функціонування регіональні ринки банківських послуг орієнтуються на загальну галузеву спеціалізацію регіонів, що в активному взаємозв'язку та злагодженій взаємодії створить потужний синергетичний ефект як для розвитку банківської діяльності в регіонах, так і для економіки самих регіонів. Для прикладу проаналізуємо спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг за галузевим критерієм за 2012 рік (див. додатки Е.1, Е.2, Е.3 та рис. Е.4 та рис. Е.5).

Спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності зобразимо на рис. Е.6 та рис. Е.7, попередньо відібравши лише максимальні значення в розрізі регіонів, окремо по залученим депозитам та наданим кредитам.

Відтак, в Україні регіональні ринки банківських послуг за критерієм галузевої спеціалізації по залученим депозитам характеризуються домінантною перевагою функціонування лише в трьох сферах: сільськогосподарській, промислово-виробничій та сфері соціального розвитку. В свою чергу, практично відсутні та незадіяні в будівництві, енергетичній сфері та в галузях соціального розвитку. Особливо критичним є становище в сфері соціального розвитку, хоча на сьогодні повноцінний розвиток зазначеної галузі займає важливе місце в життєдіяльності регіону, оскільки характеризується прямим відношенням як до економіки регіону, так і життєдіяльності його населення. Відсутність середньорічних залишків у згаданих вище напрямках свідчить про не приділення достатньої уваги з

боку регіональних органів влади даним галузям та не створення відповідних умов для забезпечення їх розвитку.

Аналіз галузевої спеціалізації регіональних ринків банківських послуг по наданим кредитам дозволив виявити тенденції, які відображено наступними особливостями:

- першу групу складатимуть регіони, в котрих найвищі позиції серед галузевої спрямованості регіональних ринків банківських послуг по кредитних послугах займає сфера послуг та торгівля. Дана ситуація є очевидною, оскільки в Україні кредитування підприємств даної галузі, характеризується найбільшою активністю та популярністю, оскільки потребує порівняно невеликих термінів, швидкого обороту капіталу та надається під «тверду» заставу;
- наступну групу складатиме промислово-виробнича спеціалізація регіональних ринків банківських послуг по кредитних послугах. Визначальною ознакою даного напрямку є кредити, які надаються для галузей добувної та переробної промисловості. Останні характеризуються більш тривалим терміном та залежністю від виробничого процесу. Серед областей України переважаючі позиції, в промислово-виробничій спеціалізації регіональних ринків банківських послуг займають регіони з традиційною промисловою спеціалізацією;
- сільськогосподарська спеціалізація регіональних ринків банківських послуг у сфері кредитування не є досить розвинутою серед регіонів України. Пояснюється значним рівнем ризику для банківських установ у зв'язку з високою залежністю від майбутніх врожаїв;
- енергетична спеціалізація характерна для регіональних ринків банківських послуг АРК. Пов'язана із зацікавленістю банківських установ у фінансуванні нових програм у сфері енергозбереження та відкриттям якісно нових перспектив для отримання вигоди в майбутньому. Не останнє місце при цьому займає і державна підтримка, зважаючи на відсутність власних джерел отримання електроенергії в даному регіоні та пошук альтернативних варіантів;
- такі галузі, як будівництво та соціальний розвиток на сьогодні займають досить низькі рейтинги в загальній галузевій структурі регіональних ринків банківських послуг, що знаходить своє пояснення в значній ризикованості і довготерміновості (будівельна галузь) та неприбутковості (соціальна сфера). Варіантом можливого вирішення даної ситуації є активне втручання державної влади та підтримка за допомогою спеціальних програм розвитку, створення сприятливого підґрунтя для їх функціонування, додаткове фінансування органами регіональної влади, залучення грантів, інвестицій в дані галузі, їх кардинальна перебудова тощо.

Проведені дослідження засвідчили, що у всіх, без винятку регіонах переважаючими напрямками кредитування є торгівля, надання послуг і переробна промисловість. Така галузь як сільське господарство складає незначну частку від загального обсягу кредитування. Беззаперечно, що переважна спрямованість банківських ресурсів лише в перераховані вище галузі не сприяє збалансованому розвитку економіки країни. Зазначене вище свідчить про недостатню ефективність існуючої політики регіонального перерозподілу ресурсів і доходів між регіонами, відсутності структурних зрушень їх економіки і, як наслідок, неефективності наявних фінансових механізмів зниження асиметрій соціально-економічного розвитку регіонів України. З одного боку, слабкість регіональних фінансово-кредитних систем гальмує розвиток реального сектору. З іншого – результати діяльності реального сектору не завжди дозволяють фінансово-кредитним інституціям розглядати питання цільового фінансування проектів розвитку.

Потрібно зазначити: не можна однозначно стверджувати, що максимізація кредитних вливань у реальну економіку дозволить максимізувати економічні ефекти, які в результаті таких вливань можуть відбуватися і забезпечать зростання капіталізації регіональних активів. А тому постає завдання оцінки таких вигод і система управління регіонами повинна оцінюватися і з позицій аналізу керування кредитними ресурсами. Оскільки найбільш вагомими індикаторами розвитку регіональних економік є валовий регіональний продукт та валова додана вартість, то пропонуємо перейти до наступного кроку аналізу розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Наступним етапом дослідження є порівняння отриманих результатів структури регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності із структурою ВДВ за видами економічної діяльності. При цьому слід зазначити, що галузева структура ВДВ не є вирішальним показником, що визначає спеціалізацію регіонів, а лише одним із індикаторів, що вказує на переважаючу галузеву орієнтацію регіонів. Розподіл валової доданої вартості за видами економічної діяльності по регіонах України за 2012 рік представлений в Додатку Е.3 та продемонстрований на Рис. Е.8.

Аналіз структури ВДВ за видами економічної діяльності в розрізі регіонів України дозволяє стверджувати, що серед областей України домінуюча позиція належить сфері послуг та торгівлі. В свою чергу, добувна та переробна промисловість переважає в Дніпропетровській, Запорізькій, Луганській та Полтавській областях. Решта галузей займають другорядні позиції в регіонах. Зокрема, сільськогосподарська орієнтація посідає друге місце в таких регіонах, як Вінницька, Волинська, Кіровоградсь-

ка, Рівненська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська та Чернівецька областях. Промислово-виробнича спеціалізація – в Донецькій, Житомирській, Івано-Франківській, Сумській, Черкаській та Чернігівській областях. Досить низькими відсотками в структурі ВДВ характеризуються такі галузі, як енергетична та будівництво. Щодо сфери соціального розвитку, слід зазначити, що дана галузь займає третю позицію в більшості регіонів, що свідчить про її активну участь в економічних процесах регіонів.

Таким чином, з результатів проаналізованого матеріалу спостерігається ситуація, за якої галузева спеціалізація регіонів та регіональних ринків банківських послуг функціонують автономно одна від одної. Зважаючи на це, для багатьох областей України характерна невідповідність у галузевих пропорціях. Досить розповсюдженою є ситуація, за якої функціонування регіональних ринків банківських послуг відбувається всупереч існуючим галузевим особливостям регіонів (див. табл. Е.9).

Таким чином, в процесі розвитку регіональних ринків банківських послуг по відношенню до різних галузей, першочерговим завданням є узгодження регіональних інтересів з діяльністю банківських установ на відповідних територіях. Дані дії повинні спрямовуватися на пошук та реалізацію спільної кінцевої мети: створення оптимальних умов з однієї сторони – для розвитку регіонів, з іншої – для банківських установ. Такий взаємодоповнюючий підхід, реалізований не без активної участі та підтримки держави, посприє мінімізації ризиків на ринку банківських послуг та налагодить довірливу та злагоджену діяльність, направлену на користь регіонів та підтримку їх розвитку.

2.3. ОЦІНКА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Узагальненням теоретичних підходів до розуміння основних аспектів функціонування регіональних ринків банківських послуг є оцінка їх розвитку, яку апробуємо згідно з викладеною методикою на прикладі регіонів України за період з 2009 по 2014 роки. Під регіоном розумітимемо область – адміністративно-територіальну одиницю України.

Оцінку розвитку регіональних ринків банківських послуг будемо здійснювати в певній послідовності. Перш за все проведемо обчислення часткових показників та виведемо на їх основі груповий показник, що оцінюватиме розвиток регіональних ринків банківських послуг за визначеними методикою напрямками: відносини, що обумовлюють розподіл банківських капіталів, ринкову кон'юнктуру, територіальну організацію та спеціалізацію регіональних ринків банківських послуг. Далі розрахуємо інтегральний індекс розвитку регіональних ринків банківських послуг у регіонах України. Базуючись на результатах інтегрального індексу, проведемо групування регіонів України за рівнем розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Розпочнемо із показника оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів, вихідні дані для розрахунку якого представлено в додатках В.4, В.5, В.6. Згідно з поданою методикою оцінка розвитку даного напрямку побудована на чотирьох складових: оцінці концентрації банківських капіталів (власних банківських капіталів, капіталів за формами власності і походженням капіталів) та концентрації банківських активів. При цьому зауважимо, що груповий показник розраховувався на основі оцінки концентрації власних капіталів та активів. У зв'язку з тим, що Національний банк України та Державний комітет статистики не веде обліку обсягів банківських капіталів у регіональному розрізі за походженням і формами власності, що є важливим для проведення оцінки та аналізу регіональних ринків банківських послуг, тому пропонуємо здійснювати подібний облік.

Таким чином, розрахунок групового показника оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів, відображено у таблиці 2.5.

Результати свідчать, що за отриманими показниками концентрації банківських капіталів та активів, регіони можна оцінити наступним чином: нульові значення показника відображають мінімальну концентрацію. В дану групу за результатами оцінки віднесені Вінницька, Житомирська, Кіровоградська, Миколаївська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька області. Причиною таких результатів є відсутність на даних територіях зареєстрованих банківських установ.

До групи з низьким рівнем концентрації банківських капіталів та активів (значення показника знаходиться в межах від 0 до 0,1) потрапили Волинська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Луганська, Львівська, Одеська, Полтавська, Сумська області та АР Крим. Всі перераховані вище області мають ряд подібних регіональних особливостей: є прикордонними областями, зокрема, Волинська, Закарпатська, Львівська – межують із країнами східної Європи. Запорізька та Одеська мають

Розрахунок групового показника оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів

Регіони	Розрахунок групового показника оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів			Рейтинг
	Частковий показник оцінки концентрації банківських капіталів	Частковий показник оцінки концентрації банківських активів	Груповий показник оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів	
АР Крим	0,00007219405	0,00003282640	0,00003747586	10
Вінницька	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Волинська	0,00006609730	0,00000161816	0,00003385773	11
Дніпропетровська	0,50715764987	0,03719248790	0,27217506888	2
Донецька	0,04484914371	0,00279060699	0,02381987535	3
Житомирська	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Закарпатська	0,00002006769	0,00000103993	0,00001055381	12
Запорізька	0,00126658887	0,00003558985	0,00065108936	7
Івано-Франківська	0,00000188076	0,00000043418	0,00000115747	14
Київська та м. Київ	0,50001969369	1,00000000000	0,75000984684	1
Кіровоградська	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Луганська	0,00006787893	0,00000076024	0,00003431959	15
Львівська	0,00409765082	0,00020013323	0,00214889202	6
Миколаївська	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Одеська	0,02303882218	0,00142318748	0,01223100483	5
Полтавська	0,00037031358	0,00001064152	0,00019047755	8
Рівненська	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Сумська	0,00001608657	0,00000046180	0,00000827418	14
Тернопільська	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Харківська	0,02339811658	0,00508138425	0,01423975041	4
Херсонська	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Хмельницька	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Черкаська	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Чернівецька	0,00000000000	0,00000000000	0,00000000000	
Чернігівська	0,00025532382	0,00000913159	0,00013222770	9

* Згруповано автором

вихід до морських шляхів. Сумська та Луганська межують із Російською Федерацією. Саме зазначені вище геополітичні характеристики дозволяють даним територіям отримати низку переваг порівняно з іншими. Проте, для них характерна невисока активність щодо розміщення банківських капіталів. Наприклад, питома вага банківського капіталу Одеської області складає близько 3 %, Запорізької – 0,5 %, Львівської – 0,9 %, Полтавської – 0,3 %, Волинської – 0,1 % від загального власного капіталу банківських установ в Україні. Такі дані є свідченням того, що на даних територіях відсутні материнські компанії банківських установ, а переважно функціонують філії та відділення іннорегіональних банків. Вважаємо, що деякі з цих регіонів могли б мати на своїх територіях зареєстровані банківські установи, оскільки є економічно-розвинутими регіонами та володіють потенціалом для розвитку банківської сфери. Так, до даних регіонів можна віднести Одеську, Львівську, Полтавську та Запорізьку області. Наприклад, Одеська нараховує значну кількість морських портів, крім того зазначені області є промисловими та курортними територіями із досить високими показниками соціально-економічного розвитку. Дані території є густонаселеними агломераціями, котрі характеризуються наявністю потужних підприємств, відповідною інфраструктурою, транспортною сіткою тощо, що також вважається позитивним чинником, сприятливим для розміщення банківських капіталів.

Волинська та Закарпатська області є прикордонними регіонами з розвинутою транспортною сіткою, що дозволяє розвивати торгівлю з країнами західної Європи, отримувати значні надходження від перевезення вантажів та перетину митного кордону, що також дозволяє розглядати дану територію привабливу для розміщення банківських капіталів.

Таким чином, для регіонів даної групи складається ситуація за якої через низьку концентрацію власних банківських капіталів і активів за допомогою значної чисельності іннорегіональних відділень та філій банківських установ, що розміщені на їх території, відбувається вилучення грошових ресурсів, котрі перерозподіляються на користь тих регіонів, де зареєстровані материнські компанії представленої банківської мережі, що гальмує та не дозволяє сприяти регіональному розвитку в повній мірі

У групу із середнім рівнем концентрації (діапазон від 0,10 до 0,18) віднесена Донецька та Харківська області. Зокрема, частка власного банківського капіталу Донецької області складає 4 %, Харківської – 3,1 % від загального обсягу в Україні. Така ситуація свідчить про акумуляцію незначних відсотків банківських капіталів на даних територіях, що суперечить тому потужному потенціалу, що характерний для перерахованих областей.

Зауважимо, що зазначені регіони характеризуються значною кількістю підприємств, переважно промислового спрямування, із значними товарними та грошовими оборотами, що потребує присутності в регіонах територіальних банківських установ з метою полегшення доступності банківських послуг, пришвидшення проведення розрахунків. Визначальною характеристикою даних областей є наявність значних грошових капіталів, що полегшує та відкриває можливості не тільки для створення і відкриття банківських установ, але і дозволяє побудувати взаємозв'язані виробничо-фінансові ланцюжки, котрі включають підприємства, банківські установи, страхові компанії та інші установи. Проте, в даних регіонах спостерігається досить незначний відсоток банківських капіталів.

У свою чергу Дніпропетровська, Київська та м. Київ – віднесені до групи з високим рівнем концентрації. Значення результуючого показника перевищує 0,18. Зокрема, частка власного капіталу Дніпропетровської області становить 12 %, а м. Київ – 76 % від загального банківського капіталу в Україні. Отриманий результат можна пояснити наступним: наприклад, Дніпропетровська область є місцем реєстрації найбільшого та найпотужнішого банку України КБ «ПриватБанку». Щодо м. Київ, то даний регіон є абсолютним лідером за концентрацією банківських капіталів та активів. Фактично за рахунок банківської сфери саме на користь даних регіонів відбувається перерозподіл грошових коштів з інших областей, у яких розміщуються переважно відділення і філії, зареєстровані в м. Київ та Дніпропетровській області банківських установ. Це створює широкі можливості для інвестування, розширення виробничих потужностей, розвитку регіонів даної групи, що відбувається за рахунок применшення ролі та значення інших регіонів. Саме тому важливо віднайти відповіді на питання, що пов'язані з основними причинами подібного розміщення банківських капіталів, оскільки в Україні є ряд областей, котрі характеризуються потужним потенціалом, який дає всі підстави для розміщення банківських капіталів. Такі явища вимагають перегляду критеріїв створення та реєстрації банківських установ з метою запобігання вилучення грошових ресурсів із подібних регіонів у м. Київ та Дніпропетровську область.

Отже, отримані результати оцінки показника, що характеризує розподіл банківських капіталів свідчить, що банківський капітал і активи сконцентровані в декількох регіонах, що викликає посилення диспропорцій розвитку регіональних ринків банківських послуг та свідчить про наявність у даних регіонах надмірно концентрованих регіональних ринків банківських послуг. Подібні тенденції вимагають посиленої уваги, оскільки такими діями створюється загроза регіональній безпеці та державній економічній безпеці в цілому. Органи влади, допускаючи і

дозволяючи сконцентруватися в подібних кількостях банківським установам на певних територіях, сприяють фактичному росту залежності ринку банківських послуг від регіональних ринків банківських послуг декількох областей. Як показує досвід подій, що відбулися останнім часом із банківською системою Автономної Республіки Крим та на сході України, подібна політика уряду є неприпустимою і вже сьогодні вимагає змін з метою недопущення виникнення подібних явищ. Тому пошук напрямів вирівнювання існуючої непропорційності та створення сприятливих умов для стимулювання розміщення банківських капіталів у регіонах з низьким та середнім рівнем концентрації має зайняти пріоритетне місце в державній регіональній політиці розвитку регіональних ринків банківських послуг. Щодо регіонів із нульовою концентрацією, то можливою альтернативою для вирішення існуючої незбалансованості може слугувати створення міжрегіональних банківських кластерів, котрі б могли об'єднувати декілька областей із метою ефективного розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Наступним етапом роботи є оцінка ринкової кон'юнктури, що включатиме оцінку попиту та пропозиції на регіональних ринках банківських послуг. Оцінка попиту на регіональних ринках банківських послуг представлена в таблиці 2.6, зокрема, первинні дані подані в додатках А.1–А.6 та Ж.1–Ж.2, а дані для оцінки попиту в додатках 3.1–3.5.

Проведене дослідження свідчить про наявні регіональні диспропорції у попиті (потребі) на банківські послуги. Найнижчий рівень споживання банківських послуг виявлено в Житомирській, Закарпатській, Вінницькій, Чернігівській, Чернівецькій, Рівненській, Сумській, Кіровоградській, Івано-Франківській, Хмельницькій, Херсонській областях. Отримані результати можна пояснити низьким соціально-економічним розвитком даних територій, що є однією з можливих причин пасивності банківської сфери. Крім того, наслідком можна вважати і недостатню увагу з боку органів місцевої влади, як найбільш зацікавлених у розвитку регіонів суб'єктів економічних відносин, щодо пошуку шляхів та напрямів сприяння розвитку банківської сфери. Такі кроки допоможуть отримати подвійний ефект: органи влади створять підґрунтя для розвитку регіональних ринків банківських послуг, а банківські установи зможуть забезпечити власний розвиток та розвиток економіки регіонів за рахунок задоволення потреб споживачів банківських послуг. Зауважимо, що представниками банківських установ подібних регіонів є, в основному, відділення та філії. Відповідно їх діяльність зорієнтована на досягнення цілей, що поставлені перед ними материнськими компаніями і полягають в акумуляції грошових ресурсів, нарощенні клієнтської бази з метою отримання прибутків. Подібний підхід у банківській сфері не є пооди-

ноким випадком, а притаманний більшості регіонів України, при цьому типовим явищем є відсутність довіри споживачів банківських послуг до банківських установ, що змушує шукати інші шляхи для вкладання та збереження своїх заощаджень. Тому важливо направити діяльність

Таблиця 2.6

Розрахунок групового показника оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Розрахунок часткових показників оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг				Груповий показник	Рейтинг
	Частковий показник № 1	Частковий показник № 2	Частковий показник № 3	Частковий показник № 4		
АР Крим	0,1113	0,0864	0,0848	0,0415	0,0810	12
Вінницька	0,0392	0,0343	0,0609	0,0292	0,0409	23
Волинська	0,0526	0,0837	0,0928	0,1770	0,1015	11
Дніпропетровська	0,2902	0,2317	0,6034	0,8888	0,5035	2
Донецька	0,1713	0,0981	0,6469	0,3356	0,3130	3
Житомирська	0,0304	0,0414	0,0376	0,0024	0,0280	25
Закарпатська	0,0143	0,1077	0,0143	0,0148	0,0378	24
Запорізька	0,1442	0,1061	0,2206	0,1338	0,1512	6
Івано-Франківська	0,0508	0,0656	0,0435	0,0689	0,0572	17
Київська та м. Київ	1,0000	1,0000	1,0000	0,9420	0,9855	1
Кіровоградська	0,0187	0,0214	0,1114	0,0745	0,0565	18
Луганська	0,0443	0,0112	0,1752	0,0414	0,0680	14
Львівська	0,1780	0,0893	0,0848	0,0884	0,1101	9
Миколаївська	0,0959	0,1335	0,1075	0,0780	0,1037	10
Одеська	0,2417	0,3934	0,2567	0,2437	0,2838	4
Полтавська	0,1254	0,0487	0,2964	0,0781	0,1372	7
Рівненська	0,0311	0,0394	0,0972	0,0394	0,0518	20
Сумська	0,0489	0,0106	0,0748	0,0795	0,0534	19
Тернопільська	0,0387	0,0219	0,3646	0,0641	0,1224	8
Харківська	0,1568	0,1688	0,2176	0,1620	0,1763	5
Херсонська	0,0634	0,1082	0,0402	0,0567	0,0671	15
Хмельницька	0,0630	0,0729	0,0590	0,0464	0,0603	16
Черкаська	0,0781	0,0360	0,0990	0,0636	0,0692	13
Чернівецька	0,0487	0,0751	0,0024	0,0608	0,0467	21
Чернігівська	0,0477	0,0022	0,0612	0,0659	0,0442	22

* Згруповано автором

банківських установ на користь економічного розвитку регіонів, при цьому налагодити активну співпрацю між банківськими установами, споживачами банківських послуг та представниками регіональної влади.

Для прикладу, Закарпатська область населення котрої за рахунок міграційних процесів робочої сили в сусідні країни володіє потенційними валютними резервами, характеризується найнижчим рівнем попиту на банківські послуги, зокрема, що стосується залучених депозитів від населення. Подібна ситуація свідчить, з одного боку, про низьку довіру до банківських установ, а з іншого – може бути наслідком недостатнього використання маркетингових засобів для охоплення банківським послугами з врахуванням смаків, потреб, менталітету та інших особливостей населення регіонів. Звичайно важко вести мову про подолання подібних тенденцій в умовах відсутності на території області регіональних (комунальних) банківських установ.

Низький попит на банківські послуги притаманний й іншим регіонам даної групи, зокрема, Житомирська, Вінницька, Чернігівська Сумська, Кіровоградська, Херсонська, Хмельницька традиційно вважаються сільськогосподарськими областями, на їх територіях не відбувається інтенсивного капіталовкладення. Так як дані області не є привабливими для розміщення банківських капіталів, тому завданням є пошук напрямів, котрі б сприяли розширенню клієнтської бази на регіональних ринках банківських послуг даних територій. Зважаючи на значну частку сіл та сільського населення в подібних регіонах, можливим варіантом є популяризація банківських послуг серед сільського населення, котре сьогодні практично не задіяне в банківському обслуговуванні.

Аналогічним чином для даних регіонів характерними є низькі показники попиту на банківські послуги і серед суб'єктів господарювання. Враховуючи галузеву орієнтацію, цілком очевидно є необхідність активізації послуг для сільськогосподарських потреб на даних територіях. Мова йде про те, що банківська сфера регіонів може активно впливати на розвиток регіонів, за допомогою кредитування сільського господарства, що є практично єдиною в сьогоднішніх умовах галуззю, що за правильно підбраної урядом політики розвитку спроможна приносити реальні валютні надходження до України. Для реалізації зазначених завдань можливим варіантом є об'єднання зусиль банківських сфер регіонів, їх кооперування з метою досягнення спільними діями позитивних зрушень в розвитку як регіональних ринків банківських послуг, так і економіки регіонів загалом.

Абсолютними лідерами із споживання банківських послуг є м. Київ та Київська, Дніпропетровська, Донецька та Одеська області. Дані регіони характеризуються домінуючими позиціями за обсягами залучених депозитів та наданих кредитів як серед фізичних осіб, так і серед суб'єктів господарювання, оскільки є найбільш сприятливими для розвитку регіональних ринків банківських послуг, враховуючи значні концентрації виробництва та капіталів, найвищий рівень заробітної плати та ВРП на душу населення, рівень урбанізації тощо.

У цілому розрив між максимальним та мінімальним значенням даного показника є досить значним і складає 0,9575 або ж максимальне значення перевищує мінімальне в 35 разів. Така ситуація свідчить про надмірну зосередженість власниками банківських капіталів на розвитку банківської сфери в економічно розвинутих регіонах і не приділення уваги та ігнорування слабких та відсталих регіонів.

Зауважимо, що в більшості випадків банківські установи, надаючи та пропонуючи банківські послуги, не враховують регіональні особливості. Прикметно, що на перший погляд банківські послуги є однорідними та типовими для всіх регіонів, але їх споживання суттєво різниться у областях, на що впливає ряд територіальних, галузевих та ринкових факторів. Тому засади державної регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг повинні розроблятися на врахуванні регіональних особливостей споживачів тих чи інших регіонів. Такі особливості можуть проявлятися в дослідження регіонів на предмет співвідношення сільського та міського населення, кількості пенсіонерів та молоді, домінуючих видів економічної діяльності серед суб'єктів господарювання, економіко-географічним розташуванням (прикордонні, курортні, приморські та гірські регіони).

Розрахунок групового показника оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг продемонстровано в таблиці 2.7. Первинні дані зазначено в додатках К.1 та К.2, показники, що оцінюють пропозицію на регіональних ринках банківських послуг подані в додатках К.3, К.4, К.5, К.6, К.7.

Отримані результати свідчать, що найвищий рівень пропозиції на регіональних ринках банківських послуг характерний для м. Київ та Київської області, а також для Дніпропетровської, Харківської, Донецької та Одеської областей. Найнижчий рівень спостерігається в Тернопільській, Житомирській, Кіровоградській, Рівненській та Чернівецьким областях.

Крім того, порівнюючи отримані результати показників, що оцінюють попит та пропозицію на регіональних ринках банківських послуг приходимо до висновку, що для регіонів характерним є перевищення

Розрахунок групового показника оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Показники оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг				Груповий показник	Рейтинг
	Частковий показник № 1	Частковий показник № 2	Частковий показник № 3	Частковий показник № 4		
АР Крим	0,0025	0,37902	0,0056	0,0024	0,0974	7
Вінницька	0,0000	0,11999	0,0000	0,0000	0,0300	15
Волинська	0,0086	0,03472	0,0190	0,0054	0,0169	18
Дніпропетровська	0,3326	0,53216	0,5776	0,2583	0,4252	2
Донецька	0,0853	0,5935	0,1765	0,0547	0,2275	4
Житомирська	0,0000	0,03392	0,0000	0,0000	0,0085	24
Закарпатська	0,0053	0,09308	0,0150	0,0036	0,0293	13
Запорізька	0,0207	0,1968	0,0377	0,0149	0,0675	8
Івано-Франківська	0,0023	0,08383	0,0055	0,0015	0,0233	17
Київська та м. Київ	1,0000	1,01705	1,0000	1,0000	1,0043	1
Кіровоградська	0,0000	0,03425	0,0000	0,0000	0,0086	23
Луганська	0,0031	0,19843	0,0060	0,0018	0,0523	11
Львівська	0,0330	0,35675	0,0656	0,0250	0,1201	6
Миколаївська	0,0000	0,12621	0,0000	0,0000	0,0316	14
Одеська	0,0781	0,42593	0,1535	0,0718	0,1823	5
Полтавська	0,0113	0,20455	0,0280	0,0101	0,0635	9
Рівненська	0,0000	0,04129	0,0000	0,0000	0,0103	22
Сумська	0,0036	0,07656	0,0085	0,0026	0,0228	16
Тернопільська	0,0000	0,00247	0,0000	0,0000	0,0006	25
Харківська	0,1414	0,42129	0,2758	0,1126	0,2378	3
Херсонська	0,0000	0,06619	0,0000	0,0000	0,0165	19
Хмельницька	0,0000	0,06259	0,0000	0,0000	0,0156	20
Черкаська	0,0000	0,17463	0,0000	0,0000	0,0437	12
Чернівецька	0,0000	0,04682	0,0000	0,0000	0,0117	21
Чернігівська	0,0152	0,10506	0,0473	0,0126	0,0450	10

* Згруповано автором

попиту над пропозицією, що діагностує про існування резервів для розвитку регіональних ринків банківських послуг. Відчутною є різниця між результиуючим значенням попиту та пропозиції в Донецькій, Запорізькій, Полтавській, Львівській, Одеській та Харківській областях,

що може пояснюватися не в достатній мірі продуманою політикою організації банківської діяльності на даних територіях, а також низькою забезпеченістю банківськими активами. Щодо таких регіонів як: Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька – то вони потребують вжиття заходів з метою максимального задоволення споживачів банківськими послугами. Такими заходами може бути інтенсифікація зусиль, що спрямована на розширення спектру пропозиції банківських послуг через інфраструктурне забезпечення, зокрема, для сільського населення – встановлення банкоматів самообслуговування, підключення до Інтернет-банкінгу тощо. Згідно із статистичними даними на сьогодні більшість сільських територій країни не є охопленими Інтернет-мережею, що може також слугувати одним із напрямів для розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Для визначення групового показника оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг скористаємось додатками Л.1–Л.5, отримані результати представимо в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Розрахунок групового показника оцінки територіальної організації на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Частковий показник №1	Частковий показник №2	Частковий показник №3	Груповий показник	Рейтинг
1	2	3	4	5	6
Автономна Республіка Крим та м. Севастополь	0,6166	0,0079	0,0850	0,2365	9
Вінницька	0,3794	0,0000	0,1325	0,1707	16
Волинська	0,2910	0,0210	0,0850	0,1323	21
Дніпропетровська	0,5176	0,4314	0,2039	0,3843	3
Донецька	0,3086	0,1208	0,0986	0,1760	15
Житомирська	0,4431	0,0000	0,0212	0,1548	19
Закарпатська	0,3755	0,0167	0,0087	0,1336	20
Запорізька	0,5056	0,0357	0,1519	0,2311	10
Івано-Франківська	0,1085	0,0051	0,0001	0,0379	25
Київська та м. Київ	0,6629	1,0000	0,9183	0,8604	1
Кіровоградська	0,3598	0,0000	0,0145	0,1248	22
Луганська	0,3094	0,0061	0,0153	0,1103	23
Львівська	0,4090	0,0805	0,1748	0,2214	12
Миколаївська	0,5420	0,0000	0,1870	0,2430	8
Одеська	0,7152	0,1882	0,9162	0,6066	2

1	2	3	4	5	6
Полтавська	0,6510	0,0195	0,1351	0,2685	6
Рівненська	0,3946	0,0000	0,0717	0,1555	18
Сумська	0,3390	0,0087	0,1374	0,1617	17
Тернопільська	0,2216	0,0000	0,1070	0,1095	24
Харківська	0,4447	0,2652	0,2830	0,3309	4
Херсонська	0,4010	0,0000	0,1293	0,1768	14
Хмельницька	0,5091	0,0000	0,0969	0,2020	13
Черкаська	0,7937	0,0000	0,0442	0,2793	5
Чернівецька	0,7352	0,0000	0,0466	0,2606	7
Чернігівська	0,5549	0,0437	0,0778	0,2254	11

* Згруповано автором

Груповий показник оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг складається із розрахунку показників за трьома складовими: оцінки забезпеченості банківськими установами в регіонах населення та суб'єктів ЄДРПОУ, оцінки банківської активності регіонів та оцінки доступності банківських послуг у регіонах. Результати розрахунків підтвердили проведений у попередньому параграфі аналіз та довели існуючу непропорційність забезпеченості банківськими установами населення та суб'єктів господарювання у регіонах. Прикметно, що найвищий рівень забезпеченості банківськими установами, включаючи філії та відділення притаманний м. Київ та Київській, Дніпропетровській областям. Такі області як Донецька, Одеська, Запорізька, Харківська та Полтавська характеризуються досить розвинутою банківською мережею, оскільки перераховані регіони є потужними економічними, виробничими, фінансовими агломераціями, і на їх територіях спостерігається переважання міст на селами, що також впливає на розміщення банківських установ, котрі традиційно тяжіють до густонаселених міст. Проте, враховуючи недостатній рівень концентрації банківських капіталів, виникає ситуація, за якої володіючи значними виробничими та фінансовими потенціалами роль регіональних ринків банківських послуг на даних територіях зводиться до механізму перерозподілу коштів на користь м. Київ та Дніпропетровської областей.

Зауважимо, що сьогодні існує альтернатива для традиційної територіальної складової в розміщенні банківських установ – дистанційні канали обслуговування за допомогою Інтернет-мережі. Отримані результати показника доступності банківських послуг свідчать, що більшість регіонів є не достатньо охопленими Інтернет-мережами. Зокрема, Вінницька, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська,

Кіровоградська, Луганська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська є регіонами з найнижчими показниками охоплення населення Інтернетом. Активізація та розширення мережевої сітки може слугувати інструментом для покращення результуючих показників територіальної організації регіональних ринків банківських послуг.

Результати оцінки банківської активності регіонів продемонстрували значні диспропорції. Найвищий рівень притаманний м. Київ та Дніпропетровській області, чому сприяє наявність на даних територіях банківських установ-юридичних осіб. В Одеській, Донецькій та Харківській областях спостерігається нижчий показник банківської активності, що підтверджує проведену нами оцінку концентрації банківських активів у даних регіонах. Фактична відсутність банківських активів в окремих регіонах пояснює нульові значення даного показника. Такі тенденції здебільшого і зумовили отриманий результат за узагальненим показником оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг та є підтвердженням того, що на сьогодні використовуються не в повній мірі можливості для згладжування територіальної непропорційності. Крім того характерною тенденцією територіальної організації регіональних ринків банківських послуг є активна та досить агресивна експансія великих комерційних банків за рахунок відкриття відділень на території інших регіонів. Подібне сприяє тому, що через більшість регіонів України відбувається вилучення фінансових ресурсів за допомогою банківської сфери в такі регіони як м. Київ та Дніпропетровська область. Явище перерозподілу ресурсів можна вважати вкрай небезпечним для економіки регіону, оскільки подібні процеси зумовлюють нестачу коштів, котрі могли б використовуватися на інвестиційну діяльність у регіоні.

Оцінку спеціалізації регіональних ринків банківських послуг представлено в додатках М.1–М.5. Групові показники даного напрямку були розраховані шляхом співставлення середньорічних залишків по отриманим кредитам та залученим депозитам нефінансових корпорацій за видами економічної діяльності із відповідними значеннями ВДВ, розподіленої за аналогічними видами економічної діяльності в регіональному розрізі та включені в розрахунок інтегрального індексу оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг (див. додатки М.3 та М.5).

Оцінка показників спеціалізації регіональних ринків банківських послуг показала існуючу невідповідність між спеціалізацією регіонів та спеціалізацією регіональних ринків банківських послуг. Для прикладу, кредитування згідно із економічною теорією має виконувати інвестиційну функцію, тобто банківські установи, надаючи кредитні кошти

суб'єктам господарювання, подібним чином мають можливість стимулювати розвиток регіонів. Однак, оцінивши отримані результати показника спеціалізації регіональних ринків банківських послуг, проходимо до висновку, що банківська сфера регіонів у більшості випадків зорієнтована на кредитування тих видів економічної діяльності та пропонування форм банківських послуг, котрі характеризуються найменшим ступенем ризику для банківської сфери, що проявляється в наявності твердого забезпечення (нерухомість, виробничі машини, рухоме майно в тому числі транспортні засоби). У свою чергу таке забезпечення як земельні ділянки сільськогосподарського призначення, товари в обороті чи готова продукція, в більшості випадків, приймаються в якості додаткового забезпечення. Велике значення відіграє термін кредитування, зокрема перевага надається короткостроковим кредитам (овердрафти, кредити на поповнення обігових коштів тощо). В той час як більшість підприємств сільського господарства потребує зовсім інших видів банківських кредитів і не володіють потрібним забезпеченням для їх отримання. Аналогічна ситуація складається з підприємствами добувної та переробної промисловості, більшість з яких оснащені застарілим обладнанням є низькорентабельними і за оцінкою внутрішніх експертів банківських установ є не перспективними для кредитування. Таким чином, серед регіонів України характерною є ситуація за якої сільськогосподарським регіонам притаманний найнижчий рівень спрямованості кредитів у дану галузь. Зокрема, в даному випадку мова йде про Вінницьку, Волинську, Житомирську, Кіровоградську, Рівненську, Сумську, Херсонську, Хмельницьку, Черкаську області.

У промислових регіонах спостерігаються подібні тенденції: банківські установи Дніпропетровської, Донецької, Луганської, Полтавської, Запорізької областей у більшій мірі орієнтуються на задоволення власних галузевих інтересів і практично не зацікавлені в регіональних. Подібні явища ще раз доводять відособленість банківської сфери від регіональних потреб, саме тому необхідним та важливим завданням є зміна існуючих позицій на регіональних ринках банківських послуг і фокусування уваги на тих проблемах, про які йшла мова вище. Вирішення та подолання існуючих тенденцій дозволить розв'язати проблеми, що пов'язані з розвитком регіональних ринків банківських послуг та водночас досягнути регіонального розвитку. Тому сьогодні важливо розробити, не без допомоги держави, політику розвитку галузей регіонів з активним включенням у цей процес банківської сфери. При цьому необхідно диференційовано продумати види банківських послуг для сфер економіки, враховуючи специфіку регіонів та їх галузеву спеціалізацію.

Розрахунки інтегрального індексу оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг представимо в таблиці в 2.9.

Таблиця 2.9

Інтегральний індекс оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг

Регіони	Інтегральний індекс оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг	Рейтинг
АР Крим	0,1095	9
Вінницька	0,0573	21
Волинська	0,0703	16
Дніпропетровська	0,3976	2
Донецька	0,1974	4
Житомирська	0,0506	24
Закарпатська	0,0514	23
Запорізька	0,1131	7
Івано-Франківська	0,0288	25
Київська та м. Київ	0,9017	1
Кіровоградська	0,0582	20
Луганська	0,0682	19
Львівська	0,1128	8
Миколаївська	0,1073	10
Одеська	0,2665	3
Полтавська	0,1148	6
Рівненська	0,0542	22
Сумська	0,0687	18
Тернопільська	0,0798	12
Харківська	0,1766	5
Херсонська	0,0744	15
Хмельницька	0,0687	17
Черкаська	0,0938	11
Чернівецька	0,0765	13
Чернігівська	0,0759	14

* Згруповано автором

Так, результати досліджень продемонстрували, що регіонами з найвищим рівнем розвитку є м. Київ та Київська, Дніпропетровська, Одеська, Донецька області. В даних регіонах практично за всіма показниками, що оцінюють обрані напрями розвитку, характерним є перенасичення отриманих результатів порівняно з іншими областями. Стабільно низькі по-

казники характерні для Івано-Франківської, Вінницької, Закарпатської, Рівненської, Житомирської, Хмельницької областей. Такі дані підтверджують відсутність розроблених напрямів державної регіональної політики, що враховувала б інтереси та особливості регіонів і була спрямована на розвиток регіональних ринків банківських послуг.

На основі отриманих результатів інтегрального індексу оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг було визначено рейтинг регіонів, на основі якого пропонуємо поділити регіони на чотири групи, що відобразимо в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Групування регіонів за рівнем розвитку регіональних ринків банківських послуг

№ групи	Інтервали значень інтегрального індексу розвитку регіональних ринків банківських послуг	Регіони
I група	$I < 0,9017$	м. Київ та Київська область
II група	$0,2747 < I < 0,3976$	Дніпропетровська
III група	$0,2748 < I < 0,1519$	Одеська, Донецька, Харківська
IV група	$0,1520 < I < 0,0289$	АР Крим, Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька

* Згруповано автором

Отже, проведена оцінка за напрямками, котрі впливають на розвиток регіональних ринків банківських послуг дозволить сформулювати заходи для згладження існуючих диспропорцій і сприяння розвитку регіональних ринків банківських послуг у регіонах України.

Враховуючи виокремлені групи регіонів, що були сформовані на основі розрахунку інтегрального індексу розвитку регіональних ринків банківських послуг пропонуємо перевірити правильність запропонованого підходу проведеного групування регіонів за рівнем розвитку регіональних ринків банківських послуг. Для цього застосуємо математичні методи та на основі існуючих середньорічних залишків за залученими депозитами та наданими кредитами, розподілених за видами економічної діяльності проведемо групування регіонів.

В нашому випадку перевірять рівність розподілу, а в якості методу перевірки оберемо критерій χ^2 Пірсона. Якщо емпіричний розподіл r факторів наближається до відомого теоретичного із зростанням об'єму вибірки, то введена Пірсоном відстань між емпіричними частотами та відповідними теоретичними ймовірностями має за достатньо великого об'єму вибірки n розподіл, близький до розподілу χ^2 з $r-1$ ступенями вільності.

Так з першої та другої групи маємо однозначний вибір Київської (разом з м. Київ) та Дніпропетровської областей, з третьої та четвертої, оберемо, наприклад, Одеську та Волинську області відповідно. Будемо порівнювати для кожної пари цих регіонів розподіли середньорічних залишків по наданих кредитах та залучених депозитів від нефінансових корпорацій за видами економічної діяльності.

Як відомо з праць науковців О. І. Бобик, Г.І. Берегова [105, с. 454]:

$$\chi^2 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^r \frac{(v_i - np_i)^2}{p_i}, \quad (2.6)$$

де r – кількість груп, на які розбиті дані (кількість факторів, що розглядаються; у нашому випадку це кількість галузей, яка дорівнює $r=6$), n – об'єм вибірки (у нас для кожної області це буде загальний середньорічний залишок за кредитами або депозитами);

v_i – це отримана для області (регіону) вибіркова частота певної групи (у нашому випадку – це долі залишків по кредитах або депозитах по певній галузі відносно загальних залишків);

p_i – це отримана для певної області, яку будемо умовно вважати еталонною i з якою будемо порівнювати інші, вибіркова частота певної групи (в нашому випадку – це долі залишків по кредитах або депозитах по певній галузі відносно загальних залишків);

Скористаємося сумарними значеннями середньорічних залишків по наданих кредитах нефінансовим корпораціям за 2009–2014 роки та сумарними значеннями середньорічних залишків по залучених депозитах від нефінансових корпорацій за 2011–2014 роки (в млн. грн.). Таким чином, отримуємо (див. табл. Н.1 та Н.2).

Для обґрунтування регіональних особливостей розподілу банківських послуг по галузях пропонується перевірка на рівні значущості 0,05 (похибка – 5 %) за критерієм χ^2 (хі-квадрат) непараметричних гіпотез про рівність таких розподілів для пар вибраних нами представників із кожної групи регіонів.

Користуючись функцією Excel 2010 ХИ2.ОБР.ПХ(а,б) з параметрами $a=0,05$ та $b=5$, знаходимо, що 5 % праве критичне значення розподілу χ^2

з 5 ступенями вільності дорівнює $\approx 11,07$. Перевищення цього значення з ймовірністю 95 % свідчатиме про розбіжність між регіонами.

Використавши ліцензійну статистичну програму SPSS Statistics 17.0, виберемо непараметричний критерій χ^2 (6 галузей – 5 ступенів вільності) з рівнем значущості, не більшим за 0,05. Отримані значення χ^2 – відстаней.

Таким чином, перевірений розподіл за видами економічної діяльності середньорічних залишків по залучених депозитах та наданих кредитах для кожної пари відібраних областей є різними. Це означає, що між групами існують регіональні особливості розподілу банківських послуг за видами, тому запропоноване групування регіонів можна вважати прийнятним до оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Розділ **3**

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

- 3.1. НАПРЯМИ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ
- 3.2. КЛАСТЕРНІ УТВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ
- 3.3. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВПЛИВУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ НА РОЗВИТОК РЕГІОНІВ
- 3.4. РЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

3.1. ■ НАПРЯМИ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ■ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ■ ПОСЛУГ ■

Створення умов, що направлені на розвиток регіональних ринків банківських послуг та позитивно вплинуть на економіку регіонів вимагають розроблення державної регіональної політики, що побудована на підходах, котрі враховують специфіку банківської діяльності, територіальну неоднорідність регіонів та ринкові особливості.

Проте, огляд вітчизняних наукових джерел засвідчив обмежений інтерес учених до вивчення питань, пов'язаних із формуванням та реалізацією політики розвитку регіональних ринків банківських послуг із врахуванням територіальних аспектів. Зазвичай, науковцями політика розвитку ринку банківських послуг будувалася на підходах, що мали на меті розвивати банківську сферу, як галузь необхідну для економіки країни.

Значення та роль регіональної політики банківської системи України, як важливої складової регіональної політики загалом, у своїх працях серед вітчизняних науковців вперше розглянула О. І. Копилюк. Вчена сформулила зміст, завдання, інструментарій та напрями реалізації перспективної регіональної політики розвитку банківської системи. Проте, у своїх працях дослідниця вивчала дане питання з погляду розвитку регіональної банківської системи, і не розглянула з точки зору основних законів та закономірностей ринкового середовища регіонів, що є, на нашу думку, важливим аспектом для побудови державної регіональної політики.

Питаннями пошуку та розроблення стратегій забезпечення раціональної територіальної організації банківської системи регіонів займалися науковці З. В. Герасимчук та Н. І. Корецька. Вченими було визначено типи основних стратегій забезпечення раціональної територіальної організації банківської системи регіонів для трьох рівнів територіальної організації: високого, середнього та низького. Рівні територіальної організації сформовані на основі результатів інтегрального індексу, котрий був розрахований у розрізі регіонів України. Розроблені стратегії були націлені на достатню забезпеченість регіонів банківськими установами та їх територіальну доступність, мінімізацію вилучення фінансових ресурсів із регіонів у регіони, підвищення банківської активності регіонів, безпечно для регіонів залучення іноземних інвестицій у їх банківську систему [2, с. 120].

Враховуючи напрацювання зазначених вище науковців, пропонуємо сфокусувати увагу на формуванні тих напрямів державної регіональної політики, котрі сприятимуть активізації регіональних ринків банківських послуг та відповідно вплинуть на розвиток регіонів.

Таким чином, даний параграф передбачатиме виконання наступних завдань: сформувати регіональну політику, направлену на розвиток регіональних ринків банківських послуг, представити шляхи її реалізації в регіонах та продемонструвати пріоритетні напрями державної регіональної політики для регіонів України.

Зауважимо, що для побудови системних кроків по формуванню та реалізації політики розвитку регіональних ринків банківських послуг необхідно притримуватися розмежування між державною регіональною політикою, що здійснюється державою і направлена на регулювання міжрегіональних відносин щодо встановлення основних засад й умов функціонування регіональних ринків банківських послуг, і внутрішньою регіональною політикою регіонів. Остання реалізується відповідними суб'єктами регіональної влади та учасниками регіонального ринку банківських послуг.

Державна регіональна та регіональна політика розвитку регіональних ринків банківських послуг передбачає наявність суб'єктів реалізації. Державна регіональна політика реалізується органами державної влади, в першу чергу, Національним банком України, Антимонопольним комітетом України, Державною комісією з регулювання фінансових ринків, Міністерством економіки тощо. У свою чергу, суб'єктами реалізації регіональної політики є територіальні підрозділи Національного банку України та Антимонопольного комітету України, обласні державні адміністрації, міські ради тощо. Зазначимо, що, на нашу думку, важливо, щоб всі перераховані органи були наділені при цьому не лише контролюючими та обліковими функціями, але і стимулюючими. Особливо це є актуальним для регіональних органів влади, що могло б посприяти налагодженню тісної співпраці між органами влади, банківськими установами та бізнесовими структурами і в подальшому позитивно б вплинуло на регіональний розвиток. Зокрема, в забезпеченні такої взаємодії одне з центральних місць на рівні регіонів мають займати територіальні підрозділи НБУ. Проте, на сьогодні в Україні склалася ситуація за якої територіальні підрозділи Національного банку України на місцях практично ліквідовані, що унеможливує реалізацію функцій, направлених на розвиток регіональних ринків банківських послуг.

Таким чином, авторське системне бачення державної регіональної політики, що націлена на розвиток регіональних ринків банківських послуг матиме наступний вигляд та складатиметься з двох блоків. Пер-

ший зорієнтований на регулювання державою відносин щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг, а другий – на безпосередній внутрішній розвиток регіональних ринків банківських послуг, що сприятиме розвитку регіону в цілому. (див. рис. 3.1).

Рис. 3.1. Блок-схема формування державної регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг

* Сформовано автором

Відтак, пропонуємо розглянути блок державної регіональної політики, який спрямований на врегулювання міжрегіональних відносин на регіональних ринках банківських послуг. Основною метою даного кроку є подолання існуючих диспропорцій на регіональних ринках банківських послуг, що пов'язані з територіальним розміщенням банківських установ, організацією ринкового середовища банківської діяльності, рухом фінансових ресурсів між регіонами і акумуляцією їх в регіонах та відповідно створенням можливостей для використання накопичених у регіонах банківських капіталів на потреби економіки регіонів.

Зауважимо, що вирішення даного завдання є досить складним, оскільки полягає в зміні пріоритетів розвитку ринку банківських послуг. На

сьогодні банківська діяльність на певній території, не завжди враховує, а інколи суперечить інтересам регіонів. При цьому не передбачає можливостей використання потенціалу даної галузі для розвитку і економічного піднесення регіонів, а, отже, держави в цілому. Крім того, ринок банківських послуг є насичений банківськими установами, діяльність яких спрямована на підвищення власної прибутковості без врахування інтересів регіонального розвитку. Відтак, регіональні ринки банківських послуг не стимулюють розвитку територій і не забезпечують у достатній мірі відтворювальну функцію для економіки регіонів. Однак, якщо держава виступить ініціатором для консолідації зусиль зі сторони органів влади, банківських установ, бізнесових структур та спрямує вектор їх дії в русло територіальних інтересів, то таким чином можна досягти завдань, зазначених у даному параграфі роботи.

Про необхідність та важливість ролі банківського сектору регіонів у капіталізації економіки регіонів зазначала дослідниця О. П. Чапюк. Науковець досліджувала вплив банківської сфери на формування капіталу регіону та забезпечення безперервного виробничого процесу, а також сформулила існуючі проблеми на нинішньому етапі розвитку банківського сектору регіонів, при цьому акцентувала увагу на необхідності пошуку шляхів вирішення проблем банківського сектору регіонів [111, с. 39]. У продовження даних досліджень науковці І. М. Вахович, В. Ю. Дорош, Л. І. Ішук, І. С. Кондіус та інші сформуливали доцільність забезпечення інвестиційної діяльності банківського сектору регіонів із позицій розвитку економіки, спрямованої на забезпечення безперервності процесу відтворення основних засобів і, отже, – на процес суспільного відтворення загалом [112, с. 225].

Безперечно, погоджуючись із дослідженням зазначених науковців приходимо до висновку необхідності пошуку шляхів вирішення перерахованих вище проблем банківської сфери регіонів. На нашу думку, важливим початком для перегляду існуючих тенденцій на регіональних ринках банківських послуг можуть слугувати напрями, що направлені на врегулювання міжрегіональних відносин щодо основних засад розвитку регіональних ринків банківських послуг, що і складатимуть основу державної регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Таким чином, метою державної регіональної політики є регулювання міжрегіональних відносин щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг через поєднання територіальних, галузевих та ринкових аспектів їх розвитку і забезпечення економічного піднесення регіонів.

Отже, формування та реалізація державної регіональної політики має врегулювати міжрегіональні відносини та сприяти розвитку регіональних ринків банківських послуг за наступними напрямками:

- врегулювання відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів, тобто у разі виникнення нерівномірності в розподілі банківських капіталів застосовуються дії щодо стимулювання переміщення банківських капіталів у інші регіони, де існує потенціал для розвитку регіональних ринків банківських послуг, для запобігання монополізації ринку банківськими установами, для врегулювання концентрації банківських капіталів іноземного походження;
- оптимізація кон'юнктури на регіональних ринках банківських послуг у регіонах, що являтиме собою комплекс дій, направлений на збалансування попиту та пропозиції, враховуючи територіальні особливості регіонів. Регулювання матиме місце і разі виникнення несприятливої кон'юнктури ринку, що дозволить, використовуючи територіальну схожість регіонів, стимулювати попит та пропозицію на банківські послуги в регіонах;
- досягнення раціональної територіальної організації регіональних ринків банківських послуг, що має регулюватися за надмірної концентрації банківських установ на території, за недостатнього радіуса покриття банківськими послугами споживачів на певній території, за нерівномірного розміщення банківських капіталів на території;
- сприяння забезпечення ефективної спеціалізації регіональних ринків банківських послуг між регіонами, що вимагає регулювання регіонального ринку банківських послуг у разі наявності схожості регіонів за спеціалізацією їх видів економічної діяльності або за умови, коли спеціалізація регіональних ринків банківських послуг не сприяє та не відповідає спеціалізації регіонів і ці проблеми вирішуються взаємодоповненням конкурентних переваг.

Отже, базуючись на результатах оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг в Україні оберемо напрями та цільові орієнтири на реалізацію яких має бути спрямована державна регіональна політика (див. рис. 3.2).

Таким чином, визначившись із напрямками політики, суб'єктами її регулювання та цільовими орієнтирами регулювання пропонуємо відобразити основні аспекти регулювання міжрегіональних відносин на регіональних ринках банківських послуг, що детальніше розкриють предмет регулювання (що регулюватимемо), методи регулювання (як регулюватимемо) та підстави для регулювання (коли регулюватимемо) (див. табл. 3.1).

Рис. 3.2. Цільові орієнтири державної регіональної політики щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг

* Сформовано автором

**Систематизація основних аспектів державної регіональної політики
щодо регулювання міжрегіональних відносин
на регіональних ринках банківських послуг**

Напрямок державної регіональної політики	Підстави регулювання	Предмет регулювання	Методи регулювання
1	2	3	4
Регулювання відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів	- у випадку перевищення допустимих обсягів іноземних банківських капіталів та активів у регіонах	- регулювання обсягу банківських капіталів та активів іноземного походження	- встановлення гранично допустимих значень присутності банківських капіталів та активів іноземного походження
	- при ситуаціях, коли спостерігається акумуляція банківських капіталів лише в певних регіонах	- стимулювання перерозподілу капіталів	- створення пільгових умов в оподаткуванні, встановлення диференційованих розмірів статутного капіталу; державні програми заохочення тощо
	-у випадку акумуляцією однією банківською установою значних обсягів банківських капіталів та активів	- протидія монополізації та підтримка конкурентного середовища	- розрахунок рівня монополізації, встановлення певних меж концентрації банківською установою обсягу активів та капіталів
Оптимізація кон'юнктури на регіональних ринках банківських послуг	- дотримання відповідності попиту на банківські послуги пропозиції;	- підтримка збалансованості на регіональних ринках банківських послуг між попитом та пропозицією	- прозора законодавча система; - спостереження та контроль за ціноутворенням на банківські послуги; - оподаткування; - ліцензування; - вимоги до статутного капіталу; - розширення поширеності банківських послуг серед споживачів

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
Рациональна територіальна організація регіональних ринків банківських послуг	- забезпечення сприятливої та оптимальної ринкової кон'юнктури	регулювання і стимулювання попиту та пропозиції на банківські послуги регіонів	- підвищення ділової активності регіонів; - розширення кола споживачів банківських послуг та видів послуг; - проведення просвітницької роботи з метою фінансової обізнаності споживачів
	- нерівномірність розміщення банківських капіталів на територіях	- з метою активізації банківської сфери регіонів та активної участі у створенні валового регіонального продукту	- стимулювання створення регіональних банківських установ у регіонах
	- недостатньому радіусу покриття банківськими послугами споживачів на певній території	- з метою забезпечення територіальної доступності банківських послуг у регіонах	- активізація використання новітніх технологій та інтернет-можливостей;
	- за надмірної концентрації банківських установ на територіях	- з метою оптимальної забезпеченості банківськими установами залежно від чисельності економічно-активного населення, суб'єктів господарювання тощо	- аналіз чисельності економічно-активного населення, кількості зареєстрованих суб'єктів господарювання в регіонах та їх реального проведення господарської діяльності; - надання ліцензій на відкриття на реєстрацію банківських установ в регіонах та оцінка їх доцільності відкриття тощо
Ефективна спеціалізація регіональних ринків банківських послуг	- досягнення відповідності спеціалізації регіональних ринків банківських послуг спеціалізації регіонів за видами економічної діяльності	- забезпечення сприятливих умов для міжрегіонального інвестування в профільні галузі	- створення міжрегіональних банківських кластерів; - створення фінансово-промислових груп

* Сформовано автором

Систематизація основних аспектів державної регіональної політики щодо регулювання міжрегіональних відносин на регіональних ринках банківських послуг, направлених на розвиток регіональних ринків банківських послуг, дає змогу наблизитися до наступного блоку, котрий є об'єктом, на нашу думку, регіональної політики і покликаний сприяти розвитку ринків банківських послуг в самих регіонах. Основною метою регіональної політики є не лише сприяння вирішення проблем, визначених державною регіональною політикою, але і забезпечення подальшого розвитку регіональних ринків банківських послуг у середині регіону. Для досягнення поставленої мети щодо формування та реалізації регіональної політики представимо напрями та визначимо цільові орієнтири, на які слід звернути особливу увагу (див. додаток П.1).

Зауважимо, що впровадження державної регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг є складним процесом, який поряд з напрямками та цільовими орієнтирами має включати суб'єкти формування, реалізації, контролю політики, інструменти правового забезпечення та конкретні шляхи вирішення проблем.

Відтак, сформуємо систему державної регіональної політики та регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг (див. рис. 3.3 та додаток П.2).

Таким чином, в додатках П.1 та П.2 представлено механізм формування та реалізації державної регіональної та регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг, де відображено напрями, визначено цільові орієнтири, які потребують уваги, озвучено можливі інструменти реалізації, зазначено суб'єкти формування і реалізації політики та інструменти правового забезпечення. При цьому, виділено окремо суб'єкти контролю, що аргументується необхідністю подвійного відстеження та незалежного оцінювання результатів реалізації напрямів державної регіональної та регіональної політики.

Зважаючи на визначені цільові орієнтири, зупинимось детальніше на основних аспектах державної регіональної та регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Відтак, розглянемо державну регіональну політику, що має на меті створити основні засади для врегулювання міжрегіональних взаємовідносин на регіональних ринках банківських послуг. При цьому було визначено ключові напрями та цільові орієнтири, відповідно до яких, запропоновані інструменти реалізації державної регіональної політики. Розпочнемо із пояснення врегулювання відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів. Даний напрям стосується врегулювання відносин на регіональних ринках банківських послуг, що пов'язані з проникненням на ринки банківських послуг іноземних банківських установ та потребою

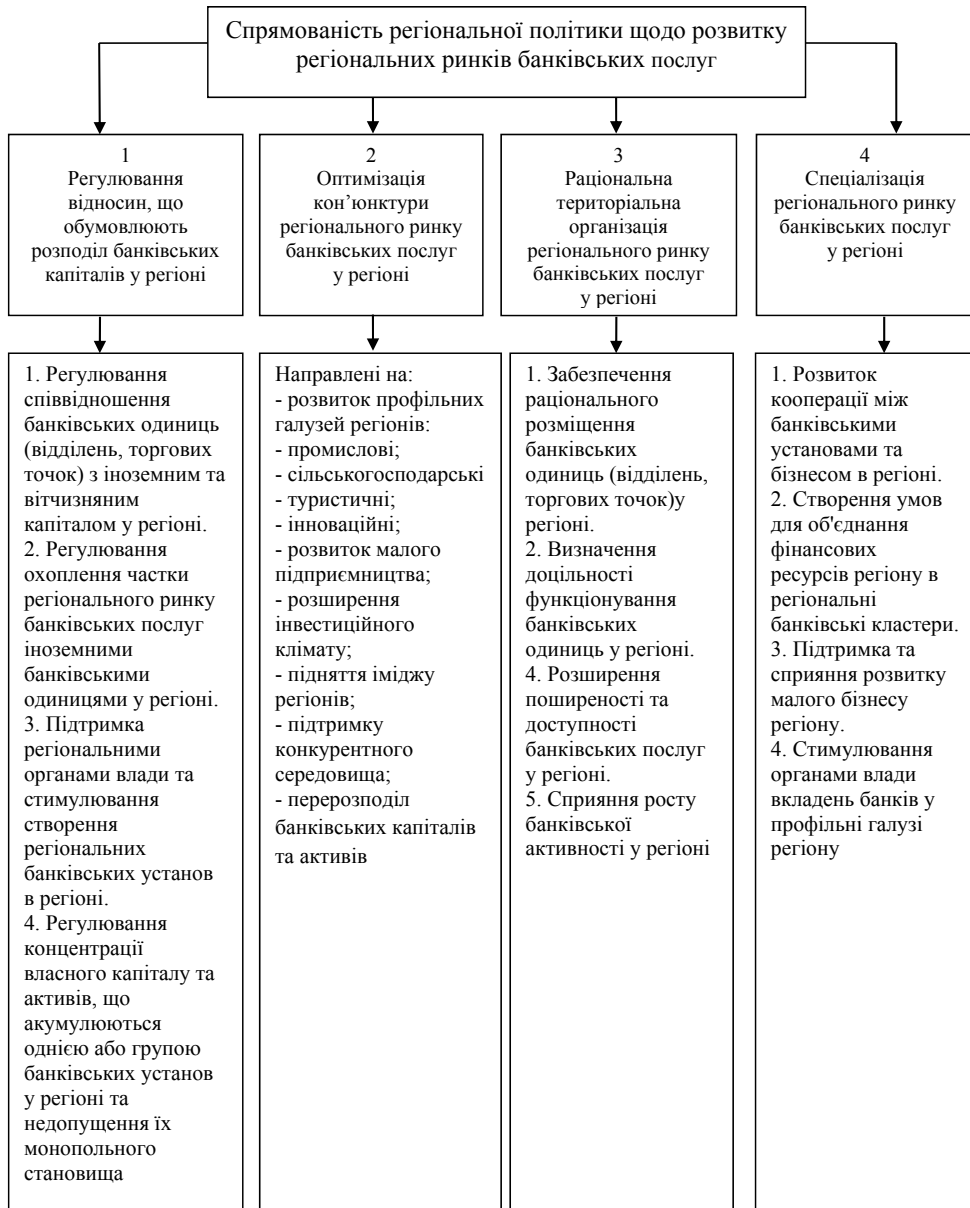

Рис. 3.3. Цільові орієнтири регіональної політики щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг

* Сформовано автором

державного регулювання їх кількості, рівня охоплення ними споживачів банківських послуг, розподілом банківських капіталів, концентрацією активів банківськими установами.

Необхідність контролю та недопущення значної експансії подібних банківських структур пояснюється можливістю втрати вітчизняним ринком банківських послуг контрольних позицій ринку і отримання монопольного становища іноземними. Серйозною загрозою є також охоплення іноземними банками значної частки споживачів, особливо небезпечним є проникнення в стратегічно важливі галузі економіки регіонів, що може стати причиною переходу контрольних функцій до подібних банківських установ у разі невиконання вчасно зобов'язань. Для прикладу, експансія російських банків на сході України мала стратегічною метою через кредитування найбільш якісних промислових активів сприяти їх переходу під контроль російського капіталу та зміцнення позицій останніх на українському ринку. Подібні ситуації спостерігалися в Донецькій та Луганській областях, де таким чином під контроль російських банківських структур були передані Донецький електрометалургійний завод, корпорація "Індустріальний союз Донбасу", горілчаний холдинг «Союз-Віктан».

В той час як іноземні банківські установи Європейських країн за мету ставили масове кредитування населення для придбання імпортованих товарів за високими ставками в іноземній валюті, чим працювали на розвиток економіки цих держав.

Іноземні банки, поглинаючи вітчизняні регіональні ринки, ставлять собі за мету власні інтереси, при цьому не здійснюючи позитивного впливу на розвиток регіонів України. Окрім того, дозволяючи необмежено відкривати свої представництва в регіонах існує загроза підризу міжрегіональної безпеки, оскільки як показали події останніх років, надмірна експансія іноземних банківських установ, зокрема російських на сході України, несла в собі ризик втрати вітчизняною економікою значної частки власних регіональних активів Донецької та Луганської областей, що і було здійснено в даних регіонах.

Саме тому державна регіональна політика повинна передбачати арсенал інструментів для протидії і недопущення подібних тенденцій. Важливо контролювати та регулювати кількість банківських одиниць, котрі проникають у регіони, встановлювати обмеження, контролювати ліцензії, визначити гранично допустимий рівень їх кількості та охоплення ними ринку.

Актуальним лишається питання моніторингу сконцентрованості банківських капіталів та активів у регіонах із метою запобігання росту монополізації зі сторони потужних банківських установ.

Регіональна політика з метою запобігання експансії іноземних банків у регіони повинна бути спрямована на активну підтримку в створенні регіональних (комунальних) банківських установ, на забезпечення їм

вигідних економічних умов. Регіональні банківські установи повинні зайняти тверді позиції в регіонах. При цьому, користуючись довірою серед суб'єктів економічних відносин регіону та кооперуючись з органами влади, бізнесовими структурами створюються неабиякі можливості зайняти лідируючі позиції і сприяти регіональному розвитку.

Важливим документом лишається Закон України «Про банки та банківську діяльність», у якому не зроблено акценти щодо можливості створення та функціонування регіональних банківських установ та принципів територіальної організації банківських установ. Вже зараз слід ввести в даний Закон України термін «регіональний банк» та визначити ознаки належності банківських структур до переліченої вище групи. Поряд з цим необхідно прописати умови відкриття регіональних банків, зазначити вимоги до статутних капіталів. Іншими нормативними актами слід утвердити порядок взаємовідносин між банківськими установами та органами влади щодо реалізації спільних інтересів, спрямованих на регіональний розвиток. Органи влади повинні сприяти та допомагати банківським установам, між ними повинні бути підписані договірні відносини та чітко прописаний порядок співпраці, розроблені спільні проекти сприяння розвитку регіонів та можливості об'єднання фінансових можливостей тощо.

Державна регіональна політика реалізується на підставі інструментів регулювання, тобто прийнятих нормативно-правових актів, що повинні забезпечувати створення рівних умов для всіх учасників регіональних ринків банківських послуг та державних і регіональних органів, що здійснюють регулювання.

Таким чином, всі правові основи, пов'язані з банківською діяльністю, повинні зазначатися в Законі України «Про банки та банківську діяльність», встановлюватися Указами Президента та Постановами Верховної Ради України, нормативно-правовими актами Національного банку України. Особливої уваги також заслуговують питання, пов'язані з розширенням статистичної звітності, що формується та подається Національним банком України. Саме тому для успішного впровадження на практиці державної регіональної політики необхідно активно розширювати інструменти правового забезпечення, вносити відповідні зміни в законодавчі акти та нормативно-правові документи НБУ: положення, інструкції, правила тощо. Важливо, зазначені критерії оцінки щодо регулювання відносин власності та розподілу капіталів на регіональних ринках банківських послуг, зазначити в Законах України «Про інвестиційну діяльність» та «Про режим інвестування», в нормативних актах НБУ, зокрема, врахувати в Положенні «Про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень», де

чітко прописати всі показники оцінювання, їх гранично допустимі межі та відповідальність за порушення.

Зауважимо, що Національний банк України є практично єдиним органом, що проводить державну політику щодо координації банківської діяльності, а основне – надає дозволи на створення банківських установ на території України та контролює їх діяльність. Тому пропонуємо найважливіші функції покласти на даний орган виконавчої влади та його територіальні представництва в регіонах. Крім того, важливим суб'єктом формування, реалізації та контролю на пряму державної регіональної політики щодо недопущення монопольного становища іноземних банківських установ виступає Антимонопольний комітет України, котрий наділений спеціальним статусом та здійснює контроль за дотриманням конкурентного законодавства.

Реалізація регіональної політики проводиться територіальними підрозділами згаданих вище органів влади та представниками регіональної влади в особі обласних державних адміністрацій, керуючись визначеними державною регіональною політикою законодавчими та нормативними актами.

Державною регіональною політикою передбачається вдосконалення кон'юнктурної роботи, котра охоплює значне коло питань та дає змогу виявити особливості суб'єктів ринкових відносин, охарактеризувати ситуацію, котра визначає розвиток регіонального ринку банківських послуг, дозволяє довідатися про можливості регіонального ринку банківських послуг. При цьому цільові орієнтири даного напрямку були визначені, відштовхуючись від чинників, котрі впливають на попит та пропозицію на регіональних ринках банківських послуг, а отже, від яких залежить розвиток ринку.

Відтак, уваги заслуговують наступні: законодавче забезпечення, підтримка і захист інтересів споживачів, забезпечення ринкового механізму ціноутворення на банківські послуги, запобігання монополізації і підтримка конкурентного середовища, а також підтримка збалансованості між попитом і пропозицією. Визначені орієнтири дозволяють підшукати інструменти регулювання попиту і пропозиції на регіональних ринках банківських послуг. Ними слугують засади, котрі, в першу чергу, впливають на попит та захищають інтереси споживачів. Важливу роль слід приділити боротьбі з криміналізацією банківської сфери, з недобросовісною рекламою та максимально забезпечити прозорість на регіональних ринках банківських послуг, маємо на увазі подання та представлення повної та правдивої інформації про наявні проблеми у банківській установі.

Значна роль відводиться регулюванню пропозиції на банківські послуги. В коло даних питань слід віднести протидію монополізації, забезпе-

чення розвитку регіональних банківських установ, встановлення тарифних сіток на банківські послуги. Зауважимо, що конкурентна політика держави базується на таких основних нормативно-правових актах, як: Закон України «Про захист економічної конкуренції» та Закон України «Про антимонопольний комітет України», «Про захист від недобросовісної конкуренції» тощо. Сьогодні в Україні не існує нормативно-правового акта, котрий би регулював процеси концентрації, визначав би допустимий рівень монополізації на ринках банківських послуг. Тому необхідно змінити опосередковане регулювання, що проводиться сьогодні НБУ у вигляді рекомендацій або деяких обмежень на більш жорстке, а протидія монополізації має бути одним з основних завдань банківського нагляду. При цьому суб'єктом формування та реалізації і контролю поряд з НБУ та його територіальними підрозділами виступатиме Антимонопольний комітет України і його структурні одиниці в регіонах.

Складним завданням є підтримання збалансованості попиту та пропозиції на регіональних ринках банківських послуг. Інструментами регулювання в даному орієнтирі є постійна модифікація банківських послуг, котра досягається під впливом інноваційних розробок, кооперування банківських установ тощо. Крім того важливо створити відповідні умови для того, щоб слабкі банківські установи залишили ринок банківських послуг, а серед інших слід проводити аналіз показників їх результативності, місткості на ринку, визначати навантаженість на одну банківську установу, що дозволить належним чином регулювати пропозицію та має на меті забезпечити відповідність між попитом та пропозицією.

Регіональна політика передбачає проведення просвітницької роботи в регіоні з метою інформування про перспективність та необхідність орієнтації на регіональний розвиток за сприянням банківської сфери. Для реалізації даного напрямку важливе місце відводиться розробленню програм розвитку, тактичних та стратегічних планів. Участь можуть брати практично всі суб'єкти регіональних ринків банківських послуг, починаючи від територіальних підрозділів Національного банку України і, закінчуючи фізичними особами регіонів.

Забезпечення раціональної територіальної організації регіональних ринків банківських послуг, як результат науково-обґрунтованих і керованих державою дій, із врахуванням економічних законів є фундаментом для розвитку продуктивних сил територій та має на меті вдосконалити міжрегіональні відносини, що пов'язані з оптимальним та рівномірним розміщенням банківських установ, доступності банківських послуг та підтримкою банківської активності в регіонах.

При цьому інструменти регулювання покликані забезпечити вирівнювання рівнів економічного розвитку регіонів шляхом врегулювання роз-

міщення банківських установ, з метою запобігання їх надмірному скупченню та забезпечення рівномірного розподілу банківських капіталів між регіонами. Для цього необхідно державна підтримка та створення умов для поглиблення зв'язків між регіонами, запуск механізмів переміщення капіталів у менш розвинуті регіони, застосування мотиваційних та заохочувальних заходів, активне кооперування між регіонами.

Важливим аспектом напряму є заходи, що спрямовані на врегулювання існуючих диспропорцій територіальної організації банківських установ та створення мотивації для нарощення банківських активів у регіонах, у яких спостерігається нестача або ж відсутність банківських капіталів. Розміщення філій, відділень відіграє ключову роль, так як сприяє капіталізації банківських активів. У виграшній ситуації перебувають регіони головних офісів, куди відбувається відтік капіталів. Саме явище вимивання ресурсів з регіонів не просто сприяє росту диспропорцій, а практично унеможливорює регіональний розвиток таких регіонів. Дана проблема є важливим аспектом державної регіональної політики, увага якої має фокусуватися в подоланні існуючих тенденцій на ринку, не допущенні процесів вимивання коштів із регіонів із низьким розвитком фінансової інфраструктури та інвестиційною привабливістю у привабливіші регіони та пошуку шляхів стабілізації руху фінансових ресурсів між регіонами.

Для вирішення зазначеної проблеми відкритим лишається потреба створення регіональних банківських установ. На підтримку чого, перш за все, слід внести зміни в Закон України «Про Національний банк України», доповнивши статтю 7 «Інші функції» такими пунктами як сприяння та підтримка розвитку банківської діяльності в регіонах та подолання регіональних диспропорцій. Даний крок стане передумовою для впорядкування міжрегіональних взаємозв'язків на діючих регіональних ринках банківських послуг.

Проблемним моментом вважаємо досягнення консенсусу в розробленні спільно з Фіскальною службою України пільгових умов в оподаткуванні для банківських установ, котрі планують переміщати свої активи в регіони та спільно з фінансовими управліннями обласних державних адміністрацій порядку виділення коштів із бюджетів на підтримку програм розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Основними суб'єктами формування та реалізації даного напряму державної регіональної політики виступатиме Національний банк України і Антимонопольний комітет України та їх територіальні підрозділи. При наданні пільгових умов необхідно залучати Державну фіскальну службу та її територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації. Суб'єктами контролю можуть виступати фінансові управління обласних державних адміністрацій та підрозділи Державної фінансової інспекції.

Регіональна політика розвитку регіональних ринків банківських послуг полягає в підтриманні рівномірного розміщення банківських одиниць (відділень, торгових точок) у регіоні. Філіальна мережа банківських установ в регіонах пов'язана не з реалізацією певної регіональної політики, а знову ж таки з відтоком фінансових ресурсів із областей у яких розміщені філії, до регіону, в якому знаходиться головний офіс банку. Тому потрібно віднайти шляхи для запобігання подібному перерозподілу коштів, і, навпаки, змусити акумулюватися їх в регіонах. Для вирішення вихід вбачаємо у можливості застосування адміністративного методів регулювання з боку держави.

Також важливо забезпечити доступність банківських послуг як для міських, так і сільських територій. Вирішенням даного питання може слугувати розширення меж Інтернет-технологій із обов'язковим проведенням просвітницької роботи з метою донесення інформації та підвищення обізнаності в сфері банківської діяльності.

Орієнтирами регіональної політики мають слугувати розрахунки з визначення доцільності функціонування окремих банківських одиниць у регіоні, з метою відсіювання нерентабельних та неефективних банківських одиниць.

Основними суб'єктами формування, реалізації та контролю за державною регіональною та регіональною політикою розвитку регіональних ринків банківських послуг виступають Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації. Інструментами правового забезпечення є Закони України та положення, інструкції НБУ, а також програми економічного зростання регіонів.

Державна регіональна політика покликана сприяти та підтримувати спеціалізацію регіонів за активної участі регіональних ринків банківських послуг, які значною мірою впливають на регіональний розвиток, створюючи умови для проведення інвестиційної діяльності, фінансування виробництва тощо. Досвід і статистика Європейського Союзу свідчить, що чим краще розвинутий регіональний ринок банківських послуг та наближений до галузевих потреб регіонів, тим інтенсивніший розвиток цих галузей та економіка регіонів зокрема. Саме тому даний напрямок державної регіональної політики покликаний сприяти збільшенню інвестиційних вкладень банківськими установами у профільні галузі регіонів. Для цього необхідно активно розвивати кооперацію міжбанківських зв'язків, створювати умови для об'єднання в міжрегіональні банківські кластери, стимулювати банківські установи підтримувати економіку регіонів. Основними суб'єктами формування та реалізації політики виступатимуть НБУ та його територіальні підрозділи, Міністерство економіки, обласні державні адміністрації та обласні ради, банківські установи. Діяльність яких вимагає

узгодженості та пошуку спільних цілей для об'єднання капіталів з метою нарощення ресурсної бази. Важливо розробити механізм, який стимулюватиме об'єднання суб'єктів економічних відносин регіонів та їх фінансових ресурсів у міжрегіональні банківські кластери. При цьому запорукою успіху є узгодженість інтересів між банківськими установами, органами влади та суб'єктами господарювання, державна підтримка та заохочення банківських установ до спільного інвестування в профільні галузі регіонів, шляхом надання пільгових умов в оподаткуванні.

Формування та реалізація регіональної політики даного напрямку має на меті забезпечити внутрішню регіональну співпрацю та кооперування між банківськими установами, органами влади та суб'єктами господарювання регіону. Важливим орієнтиром є необхідність створення в межах регіону регіональних банківських кластерів, котрі сприяли б розвитку малого бізнесу в регіонах. При цьому суб'єктами формування, реалізації та контролю виступатимуть НБУ та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації, обласні ради, банківські установи, суб'єкти господарювання регіонів, інвестори, фізичні особи.

Таким чином, розглянуто і сформульовано основні засади державної регіональної та регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг. Наступним завданням є вибір необхідних та пріоритетних напрямів політики для регіонів, котрі були згруповані нами в другому розділі роботи, на чотири групи за рівнем розвитку регіональних ринків банківських послуг. Однак, перш за все, ми пропонуємо сформувати та визначити для чотирьох груп регіонів відповідні характеристики рівнів їх розвитку по кожному напрямку. Подібна систематизація допоможе створити загальне уявлення особливостей диференціації регіонів залежно від розвитку регіональних ринків банківських послуг (див. табл. 3.2).

Отже, бачимо, що групам регіонів притаманна певна специфіка підходів до визначення загальних характеристик рівнів розвитку, котра знаходить своє пояснення особливостями регіонів. При цьому регіони першої групи характеризуються високим рівнем концентрації банківських капіталів та активів, сприятливою для суб'єктів регіону ринковою кон'юнктурою, високим рівнем територіальної забезпеченості банківськими установами та послугами і поглибленим рівнем спеціалізації регіональних ринків банківських послуг. Політика розвитку регіонів першої групи має бути спрямована на стимулювання перерозподілу банківських капіталів в інші регіони з метою недопущення значної їх концентрації, встановлення обмежень на реєстрацію нових банківських установ у даних регіонах та активізація зусиль на припинення перерозподілів грошових ресурсів на їх користь з інших регіонів, застосування практики створення міжрегіональних банківських кластерів із економічно слабшими регіонами тощо.

Загальні характеристики рівнів розвитку регіональних ринків банківських послуг у регіонах

Напрямок розвитку регіональних ринків банківських послуг	Групи регіонів			
	Перша	Друга	Третя	Четверта
Регулювання відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів	Високий	Середній	Низький	Нульовий
Оптимізація кон'юнктури на регіональних ринках банківських послуг	Сприятлива	Оптимальна	Неоптимальна	Несприятлива
Рациональна територіальна організація регіональних ринків банківських послуг	Перенасичений	Високий	Середній	Низький
Ефективна спеціалізація регіональних ринків банківських послуг	Поглиблений	Високий	Середній	Низький

*Сформовано автором

Друга група характеризується середнім рівнем концентрації банківських капіталів та активів, оптимальною ринковою кон'юнктурою, середнім рівнем забезпеченості банківськими установами та доступністю банківських послуг і високим рівнем дотримання спеціалізації регіональних ринків банківських послуг. Зазначимо, що регіони, котрі потрапили в дану групу, наділені потенціалом для розвитку регіональних ринків банківських послуг, тому важливим напрямом розвитку є формування нових конкурентних переваг та втримання і захист існуючих позицій, ріст регіональної активності банківської діяльності, орієнтація спеціалізації регіональних ринків банківських послуг галузевій спеціалізації регіонів тощо.

Третій групі притаманний низький рівень концентрації банківських капіталів та активів, неоптимальна ринкова кон'юнктура та середній рівень розвитку територіальної організації і спеціалізації. Такі характеристики вимагають спрямування напрямів розвитку на модернізацію інфраструктури на регіональних ринках банківських послуг, нарощення банківської активності, врегулювання відносин власності, кооперування із сильнішими регіонами, сприяння поширеності банківських послуг тощо.

Четверта група потребує, перш за все, пошуку конкурентних переваг для розвитку регіональних ринків банківських послуг, кооперування та об'єднання, розширення бази потенційних споживачів банківських пос-

луг, активне застосування інфраструктурного наповнення ринків банківських послуг, пошуку шляхів поширеності банківських послуг тощо.

На основі визначених загальних характеристик, сформуємо пріоритетні напрями державної регіональної та регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг для кожної з чотирьох груп регіонів в Україні, що були нами визначені відповідно до результатів інтегрального індексу розвитку регіональних ринків банківських послуг (див. табл. 3.3–3.6).

Таблиця 3.3

Пріоритетні напрями державної регіональної та регіональної політики щодо відносин, котрі обумовлюють розподіл банківських капіталів

Номер групи	Регіони, котрі входять у групу	Пріоритети державної регіональної та регіональної політики
1	м. Київ та Київська	- забезпечення контролю за банківським капіталом іноземного походження; - врегулювання концентрації однією банківською установою обсягу власного капіталу та активів; - недопущення охоплення значної частки ринку банківськими установами з іноземним капіталом; - встановлення гранично допустимої кількості банківських установ з іноземним капіталом у регіоні; - підтримка міжрегіональної та регіональної безпеки
2	Дніпропетровська	- забезпечення контролю за банківським капіталом іноземного походження; - врегулювання концентрації однією банківською установою обсягу власного капіталу та активів
3	Одеська, Донецька, Харківська	- недопущення охоплення значної частки ринку банківськими установами з іноземним капіталом; - пошук шляхів для переміщення банківських капіталів
4	АР Крим, Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька	- врегулювання концентрації однією банківською установою обсягу власного капіталу та активів на даних територіях; - пошук програм для підтримки, з метою активізації банківської діяльності в регіонах

* Сформовано автором

Таблиця 3.4

Пріоритетні напрями державної регіональної та регіональної політики, котрі визначають ринкову кон'юнктуру регіональних ринків банківських послуг

Номер групи	Регіони, котрі входять у групу	Пріоритети державної регіональної та регіональної політики
1	м. Київ та Київська	- забезпечення законодавчого регулювання ринкового середовища; - протидія монополізації; - ліцензування; - боротьба з криміналізацією на ринку банківських послуг
2	Дніпропетровська	- забезпечення законодавчого регулювання ринкового середовища; - протидія монополізації та підтримка створення регіональних (комунальних) банківських установ; - недопущення монополізації ринку
3	Одеська, Донецька, Харківська	- забезпечення законодавчого регулювання ринкового середовища; - активізація міжрегіональної співпраці щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг; - забезпечення умов для створення регіональних (комунальних) банківських установ); - модифікація банківських послуг
4	АР Крим, Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька	- забезпечення законодавчого регулювання ринкового середовища; - активізація міжрегіональної співпраці; забезпечення сприятливих умов для розвитку регіональних ринків банківських послуг; - забезпечення механізмів ринкового ціноутворення на банківські послуги; - використання територіальної схожості з метою задоволення потреб у банківських послугах регіонів;

* Сформовано автором

Таблиця 3.5

Пріоритетні напрями державної регіональної та регіональної політики, котрі спрямовані на досягнення раціональної територіальної організації регіональних ринків банківських послуг

Номер групи	Регіони, котрі входять у групу	Пріоритети державної регіональної та регіональної політики
1	2	3
1	м. Київ та Київська	- запобігання надмірній концентрації банківських установ; - сприяння переміщення банківських капіталів із даних регіонів

1	2	3
2	Дніпропетровська	- запобігання надмірній концентрації банківських установ; - втримання позицій банківської активності
3	Одеська, Донецька, Харківська	- сприяння росту банківської активності; - розширення інфраструктури регіональних ринків банківських послуг у регіонах; - інвестування в розвиток регіональних ринків банківських послуг; - сприяння в активній участі регіонів у створенні ВРП регіонів
4	АР Крим, Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька	- поглиблення взаємозв'язків між регіонами для сприяння банківської активності; - міжрегіональна взаємодія; - активізація поширеності банківських послуг; - проведення заходів з метою росту фінансової обізнаності в даних регіонах; - кооперування банківської сфери з галузями, що продукують інноваційні технології з метою полегшення доступності банківських послуг

* Сформовано автором

Таблиця 3.6

Пріоритетні напрями державної регіональної та регіональної політики, котрі спрямовані на досягнення відповідності спеціалізації регіональних ринків банківських послуг галузевій спеціалізації регіонів

Номер групи	Регіони, котрі входять у групу	Пріоритети державної регіональної та регіональної політики
1	2	3
1	м. Київ та Київська	- створення сприятливих умов для інвестування в профільні галузі регіону
2	Дніпропетровська	- створення сприятливих умов для інвестування в профільні галузі регіону; - сприяння міжрегіональному інвестуванню в профільні галузі; - створення міжрегіональних банківських кластерів та фінансово-промислових груп
3	Одеська, Донецька, Харківська	- міжрегіональне об'єднання банківських капіталів; - стимулювання створення регіональних банківських кластерів та фінансово-промислових груп; - пошук шляхів взаємодоповнення конкурентних переваг; - міжрегіональне об'єднання банківських установ з метою нарощення ресурсної бази

1	2	3
4	АР Крим, Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька	<ul style="list-style-type: none"> - розроблення механізмів міжрегіональної та регіональної співпраці; - державна підтримка щодо спрямованості банківської сфери на галузеву спеціалізацію регіонів; - міжрегіональне об'єднання банківських установ з метою нарощення ресурсної бази; - кооперування та об'єднання в міжрегіональні та регіональні банківські кластери

* Сформовано автором

Таким чином, розглянуті нами напрями відображають комплексний механізм формування та реалізації державної регіональної та регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг. Що поєднує в своєму змісті правове, адміністративне, інформаційне, економічне та фінансове регулювання, котре провадиться визначеними нами суб'єктами і спрямоване на врегулювання міжрегіональних відносин на регіональних ринках банківських послуг і забезпечення розвитку регіональних ринків банківських послуг. Даний механізм може бути використаний органами виконавчої влади та місцевого самоврядування в процесі організації та планування регіонального розвитку.

3.2. КЛАСТЕРНІ УТВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

У попередньому параграфі були визначені напрями та цільові орієнтири державної регіональної і регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг. Серед інструментів реалізації яких, запропоновані кластерні формування на міжрегіональному та регіональному рівнях. Даний вибір пояснюється посиленням ролі та значення для регіонального розвитку, комплексу заходів, що передбачають налагодження зв'язків між владними органами, банківськими установами та бізнесовим представництвом як між регіонами, так і в середині регіонів, шля-

хом кооперування та об'єднання, з метою ефективної реалізації державної регіональної і регіональної політики. Тому пропонуємо розглянути можливість створення кластерних утворень на регіональних ринках банківських послуг.

Оцінюючи практику створення кластерів різних направленостей в Україні, слід зазначити, що даний вид інтегрованих структур не є поширеним на території нашої країни. Вони функціонують лише в семи областях, котрі займають далеко не перші позиції за рівнем економічного розвитку і не пов'язані з банківською сферою, а причинами цього можна вважати наступні:

- відсутність законодавчо-правової бази, що стосується механізмів створення кластерів;
- незацікавленість потенційних учасників кластера в подібних утвореннях;
- недостатнє стимулювання учасників кластерів до об'єднання для задоволення регіональних потреб.

Вирішення зазначених проблем є дискусіями вчених, науковців та інших зацікавлених суб'єктів, котрі розуміють значення таких структур для економіки регіонів та країни. Формування кластерів є досить складним процесом, котрий обумовлений специфікою економічної сфери, складом та інтересами учасників, фінансовими ресурсами тощо. А функціонування кластерів ґрунтується на співпраці між учасниками і вважається стимулятором розвитку. Зауважимо, що кластери мають дві складові: галузеву та територіальну, що відображається в спорідненості взаємопов'язаних галузей та просторовій агломерації схожих і взаємопов'язаних форм економічної діяльності місцевого середовища. М. П. Войнаренко дає наступне визначення кластера: галузево-територіальне добровільне об'єднання підприємств, що тісно співпрацюють із науковими установами та органами місцевої влади, з метою підвищення конкурентоспроможності власної продукції та економічного зростання регіону [113, с. 31].

Питання необхідності створення кластерних утворень на регіональних ринках банківських послуг пов'язані, по-перше, із надмірною концентрацією банківських капіталів і активів на одних територіях та відповідно їх відсутністю на інших, а, по-друге, — з проблемами, що стосуються невідповідної спеціалізації регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності із галузевою спеціалізацією регіонів. Тому для вирішення існуючих протиріч на регіональних ринках банківських послуг пропонуємо використати такі форми кооперування як кластерні утворення. Зауважимо, що кластерні утворення на регіональних ринках банківських послуг можуть створюватися як між регіонами, так і в середині регіонів.

Відтак виникає необхідність дослідити можливість входження банківських установ у кластерні утворення. Слід зазначити, що пошук та побудова кластерів за участю банківських установ пов'язана з регіонами та їх розвитком. Саме тому вважаємо, що необхідними ключовими елементами, котрі визначатимуть подібні кластери мають бути наступні аспекти: територіальні (географічне положення), галузеві (наявність суб'єктів господарювання, інноваційна спрямованість) та ринкові (конкурентне середовище, попит та пропозиція на банківські послуги).

Досліджуючи географічні умови, кластери можна будувати, відштовхуючись від адміністративно-територіального устрою України, об'єднувати області між собою в декілька регіонів. Галузеві пояснюються наявністю та спеціалізацією суб'єктів господарювання у визначених регіонах, котрі є активними споживачами банківських послуг і найбільш зацікавлені в залученні фінансових ресурсів для розширення своєї діяльності. Ринкові відображаються через показники ВРП регіонів, інвестиційний клімат, інноваційну спрямованість, зайнятість у секторах економіки, рівень заробітної плати, що впливає на попит та визначає пропозицію на банківські послуги.

Розглядаючи можливість створення кластерних утворень з позиції співробітництва на регіональних ринках банківських послуг, пропонуємо також розрізняти наступні їх види: міжрегіональні та регіональні банківські кластери та міжрегіональні і регіональні кластери за участю банківських установ (див. рис. 3.4). Дані види кластерів відрізняються один від одного за низкою ознак. Перший вид являє собою сукупність сконцентрованих за географічною ознакою банківських установ, об'єднання яких переслідує мету нарощення ресурсів та зміцнення конкурентних позицій банківських установ. Другий – передбачає активну співпрацю банківських установ з іншими економічними суб'єктами регіонів, в ролі яких можуть виступати регіональні органи влади, бізнесові структури, інвестори, населення тощо. Створення та функціонування другого виду передбачає активну співпрацю між його учасниками і, окрім вирішення галузевих інтересів банківської сфери, має на меті забезпечити підтримку суб'єктам господарювання і отримати підвищення економічних та соціальних показників регіонів.

З огляду на існуючі види кластерних утворень саме міжрегіональні та регіональні кластери за участю банківських установ є більш перспективними для забезпечення розвитку регіонів, оскільки передбачають взаємодію таких складових як: територіальної, галузевої та ринкової. При цьому територіальні межі даного типу кластера можуть варіювати від одного регіону до об'єднання регіонів. Галузева направленість має на меті підтримувати та сприяти розвитку профільних галузей регіонів за участю

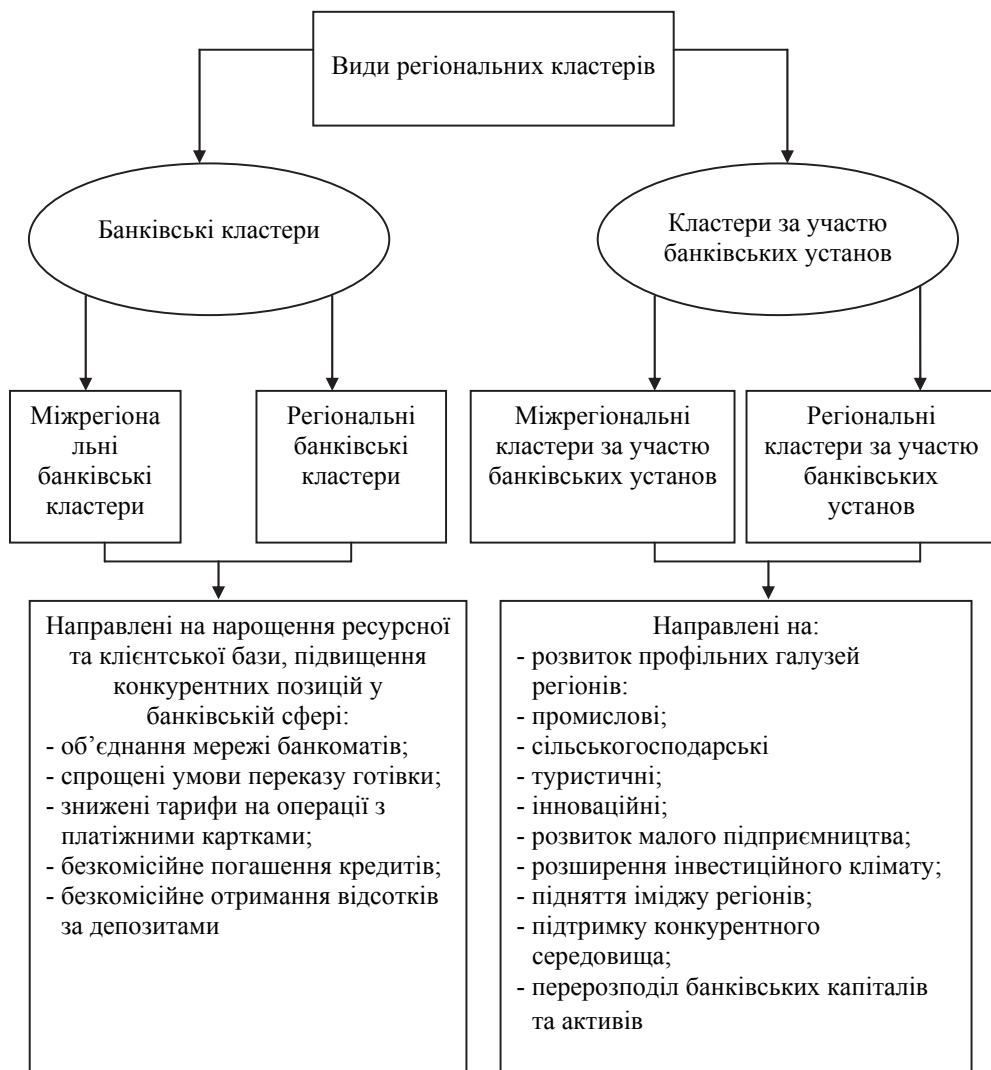

Рис. 3.4. Види кластерів

* Сформовано автором

банківських установ, а ринкова — забезпечувати рівні можливості доступу до банківських капіталів та активів для всіх без винятку регіонів.

Інструментами реалізації вирішення регіональних проблем можуть слугувати надання пільгових кредитів бізнесовим структурам, зниження відсоткових ставок банківськими установами, грантові вливання міжнародних організацій тощо. Підтримка малого підприємництва є важливим аспектом сприяння регіональному розвитку, оскільки ВРП територіальних одиниць більшості розвинутих країн формується за рахунок ефективної діяльності

малих підприємств, а запропоновані кластерні формування сприятимуть їх активнішому розвитку. Особливе значення вони матимуть у межах одного регіону, що проявлятиметься у вільнішому доступі до ресурсів, підтримці регіональними органами влади, ширшими можливостями щодо залучення інвестицій тощо. Проведення просвітницької роботи з метою підняття іміджу територій, демонстрування можливих позитивних результатів від об'єднання інтересів та зусиль, пропаганда важливості та необхідності створення кластерів для досягнення регіонального розвитку відіграє вагомую роль у підтримці створення регіональних кластерів за участю банківських установ серед потенційних учасників кластерних формувань.

Відтак, під міжрегіональним кластером за участю банківських установ будемо розуміти сукупність сконцентрованих за територіально-галузевою та ринковою ознакою банківських установ, суб'єктів господарювання та органів місцевого управління, котрі мають спільні інтереси, направлені на економічне зростання регіонів. Отже, метою створення міжрегіональних та регіональних кластерів за участю банківських установ є співробітництво між суб'єктами економічних відносин регіону для вирішення міжрегіональних та регіональних проблем та досягнення активізації регіонального розвитку та міжрегіональної співпраці.

При цьому, необхідною умовою функціонування кластерів є наявність спільних інтересів його учасників. Серед можливих учасників виділимо регіональні органи влади та місцевого самоврядування, банківські установи регіону, суб'єкти господарювання регіону, населення, наукові заклади, інвестори, різні установи та організації тощо.

Ключова роль у процесі формування кластерів відводиться органам влади в особі представників виконавчої влади та місцевого самоврядування. Зазначені підрозділи є основними суб'єктами формування та реалізації державної регіональної та регіональної політики, засади якої було розписано в попередньому параграфі і передбачають наступні шляхи стимулювання міжрегіональних взаємодій: реформування існуючої законодавчої бази щодо банківської діяльності; розробки міжрегіональних програм розвитку банківського сектору; підтримання трансформаційних процесів серед банківських установ регіонів; активізації процесів створення регіональних (комунальних) банківських структур, котрі акумулюють ресурси для реалізації міжрегіональних проектів; запровадження диференційованих підходів до мінімальних розмірів статутного капіталу банківських установ, котрі створюються в регіонах, залежно від специфіки та ризиків їх діяльності; активізації кредитування реального сектору економіки регіонів за рахунок запровадження податкових стимулів та зниження ставок рефінансування для тих банківських установ, котрі надають кредити пріоритетним галузям економіки регіонів; форму-

вання позитивного ставлення до місцевих банківських одиниць серед населення та суб'єктів господарювання регіонів, за допомогою проведення інформаційної кампанії з підтримки регіональних банківських установ.

Створення міжрегіональних кластерів за участю банківських установ дозволить налагодити співробітництво між регіонами для вирішення міжрегіональних та регіональних проблем і активізації міжрегіональної співпраці та досягнення регіонального розвитку. При цьому зроблено акцент, що при подібних об'єднаннях змінюється роль, у першу чергу, регіональних органів влади, на які покладаються функції стимулювання, заохочення та сприяння розвитку регіональних ринків банківських послуг. Банківські установи переходять на вищий рівень, це обумовлює не лише задоволення галузевих пріоритетів, а й створює можливість брати участь в інвестуванні тих сфер, що є пріоритетними для розвитку регіону і, що визначаються на рівні органів регіональної влади та Національного банку України. Подібним чином, існує можливість змінити орієнтири банківського кредитування із традиційно короткотермінових із спрямуванням у поточну діяльність на кредити, що дозволять максимізувати економічні ефекти та досягнути стабільного впливу на розвиток економіки регіонів.

Банківські установи, здійснюючи фінансування, сприятимуть інвестуванню в перспективні та профільні галузі економіки регіонів, а бізнесові структури за рахунок об'єднання матимуть можливість підвищити конкурентоспроможність продукції. Ефективність кластерів аргументується ступенем узгодженості інтересів між учасниками та інструментами впливу з боку органів влади (див. табл. 3.7).

При цьому банківські установи в регіонах пропонуємо умовно поділити на дві групи: банківські установи, котрі є філіями інших банківських установ, що розміщені на даній території та провадять на ній банківську діяльність та банківські установи, котрі є суто регіональними банками, створені та функціонують на даній території. Відповідно зацікавленість та інтереси для даних структурних одиниць також відрізнятимуться. Вважаємо, що саме регіональні банки вважаються найбільш зацікавленою стороною в створенні кластерів. Тому необхідно не лише законодавчо утвердити статус регіональних (комунальних або муніципальних) банківських установ, але і зі сторони органів влади залучати до об'єднання та кооперування за допомогою заохочувальних заходів, таких як встановлення знижених норм резервування та диференційованих розмірів статутного капіталу, пільгового оподаткування тощо. Щодо впливу на нерегіональні банківські установи, то органам влади слід застосовувати стимулюючі або ж обмежувальні заходи такі як встановлення вищих норм резервування у разі відмові сприяти регіональним потребам, введення додаткового ліцензування, обмеження в нарощенні клієнтської бази тощо.

Інтереси потенційних учасників та методи їх регулювання з метою об'єднання в кластерні утворення

Учасники	Інтереси	Інструменти регулювання органами влади	
		Стимулювання	Обмеження
Органи влади	Зацікавленість в розвитку регіонів		
1	2	3	4
Нерегіональні банківські установи	- зацікавлені в підвищенні конкурентоспроможності позицій; - нарощення ресурсної та клієнтської бази	- встановлення нижчих норм резервування; - нижчі ставки оподаткування; - нижчі вимоги до розмірів статутного капіталу; - встановлення нижчих нормативів; - валютне стимулювання	- встановлення вищих норм резервування; - додаткове ліцензування; - вищі ставки оподаткування; - вищі вимоги до розмірів статутного капіталу; - встановлення вищих нормативів; - введення валютних обмежень
Регіональні банківські установи	- зацікавлені в регіональному розвитку; - зацікавлені в нарощенні ресурсної та клієнтської бази в регіоні;		
Суб'єкти господарювання регіонів	- заінтересовані в збільшенні прибутків; - в охопленні нових ринків продукцією; - доступу до фінансових ресурсів	- зниження рівня оподаткування; - відшкодування відсотків за кредитами; - стимулювання зовнішньоекономічної діяльності; - підтримка органами влади; - доступ до отримання коштів за програмами ЄС, грантів	- невідшкодування відсотків за кредитами; - відсутність доступу до альтернативних джерел фінансування
Населення	- підвищенні соціально-економічних показників	- забезпечення соціальних гарантій; - зниження рівня безробіття; - зростання доходів	
Наукові заклади	- реалізації нових ідей	- реалізація спільних програм; - додаткові джерела фінансування; - підвищення значимості наукових розробок	

1	2	3	4
Інвестори	- вихід на нові ринки; - можливість отримувати прибутки; - співпраця з перспективними галузями регіонів	- пільгові умови оподаткування; - створення спільних підприємств	

* Сформовано автором

Відтак, на основі запропонованої вище таблиці можна визначити переваги від створення кластерних об'єднань для його учасників та регіону зокрема (див. рис. 3.5).

Рис. 3.5. Переваги для учасників від створення кластерних утворень за участю банківських установ

*Сформовано автором

Згідно з поданим рисунком кластерні об'єднання формують специфічний економічний простір, результатом якого є підвищення регіонального

розвитку. При цьому орієнтуючись на теорію М. Портера, котра передбачає досягнення загального зростання від об'єднання інтересів учасників кластеру, можемо припускати і отримання, в кінцевому результаті, позитивного впливу на розвиток регіонів шляхом спільної зорієнтованості інтересів, перерахованих нами вище суб'єктів кластера, що проявиться в рості ВРП та соціально-економічних показників, зміцненні позицій регіонів, подоланні існуючих диспропорцій тощо. Зазначене вище дає підстави вважати створення міжрегіональних та регіональних кластерів за участю банківських установ ефективним інструментом інтенсифікації розвитку банківської сфери, підприємництва та стимулятором точок зростання економіки регіонів.

Визначимо етапи формування кластерних утворень за участю банківських установ (див. рис. Р.1).

Підготовчий етап передбачає визначення ініціативної групи щодо створення кластера, котра визначає мету, цілі та задачі об'єднання. Метою є перерозподіл банківських капіталів та активів, спрямованість банківської сфери до активної участі в досягненні та сприянні регіонального розвитку. Цілями в рамках визначеної мети слугують використання банківської сфери регіону для сприяння розвитку регіонів, ефективна спеціалізація регіональних ринків банківських послуг, підтримка профільних галузей регіонів тощо. Задачами є пошук шляхів реалізації поставленої мети та озвучених цілей. Розповсюдження інформації щодо ініціативи створення кластера в регіоні здійснюють органи виконавчої влади та місцевого самоврядування. Це пов'язано із ініціюванням та підтримкою процесу активації кластерів, участю в програмах розвитку, наближенням до бізнесових структур та представників банківських установ регіонів. Ними проводиться відбір зацікавлених сторін співпраці на рівні галузей регіону, аналізуються соціально-економічні особливості галузей у регіонах та регіоні, досліджується стан банківської сфери регіону та визначається фокус спільних інтересів та проблем.

В Україні порядок створення, організації та функціонування кластерних утворень не регламентується затвердженими нормативно-правовими актами. Така ситуація стає причиною невизначеності відповідальності сторін, тому необхідно розробити законодавчі акти, котрі б аргументували порядок створення кластерів, визначали їх правовий режим, регулювали організаційні питання, визначали відповідальність за невиконання або порушення умов тощо.

На наступному етапі затверджується організаційна структура кластерів, формується керуюча ланка, розподіляються обов'язки між учасниками. До питань даного етапу належить формування організаційно-правових положень створення регіональних кластерів за участю банківських

установ, встановлюються шляхи залучення та акумуляції фінансових ресурсів. Структура регіональних кластерів за участю банківських установ представлена на рис. Р.2.

Запропонована схема відображає створення інфраструктури кластера, що представлений допоміжними комітетами та секторами, на які покладається завдання налагодити взаємозв'язки між учасниками та виділити міжрегіональні та регіональні кластери за участю банківських установ, орієнтуючись на територіально-галузеві і ринкові аспекти.

На практиці побудова кластерів нараховує методики, що засновані на показниках концентрації масштабів виробництва, наявності виробничих та технологічних ланцюжків тощо. В даному дослідженні пропонуємо формувати кластери для вирішення наступних питань: по-перше, з метою перерозподілу банківських капіталів та активів між регіонами, орієнтуючись на територіальне розміщення регіонів, а, по-друге, – для налагодження ефективної спеціалізації регіональних ринків банківських послуг і їх орієнтації в більшій мірі на галузеву спеціалізацію регіонів, що визначатиметься кількісним аналізом галузей, які приносять найвагомішу частину у ВРП, якісним аналізом галузей, котрі забезпечують найсприятливіші можливості для розвитку на території або оцінюючи найміцніші внутрішні та зовнішні економічні зв'язки галузей. Зауважимо, що сприятлива регіональна політика здатна забезпечити регіональний розвиток, а розробка спільних із банківськими установами програм розвитку провідних галузей регіонів підвищить їх ефективність. При цьому кластерні формування сприятимуть оперативності фінансування програм розвитку, допоможуть налагодити рівномірну територіальну організацію регіональних ринків банківських послуг, забезпечать інвестування в спеціалізовані галузі регіону.

Таким чином, в роботі запропоновано на прикладі регіонів України побудову міжрегіональних кластерів за участю банківських установ з метою вирішення проблем, що пов'язані з перерозподілом банківських капіталів та активів між регіонами та вдосконаленням спеціалізації на регіональних ринках банківських послуг, шляхом кооперування банківських установ, бізнесових структур між регіонами, за активної участі регіональних органів влади. В основу запропонованого об'єднання покладено галузеві та територіальні особливості економіки регіонів, що передбачає створення двох видів кластерних утворень. Зокрема, перший вид базується на домінуючих видах економічної діяльності регіонів, що обумовлює налагодження ефективної спеціалізації регіональних ринків банківських послуг та включає наступні види кластерних утворень: промислові, агропромислові, туристичні та кластери з інноваційною спрямованістю. Побудовані подібним чином кластерні утворення сприятимуть досягненню

відповідності банківських кредитів потребам модернізаційних процесів в економіці регіонів. У свою чергу, підтримуючи інвестування банківських установ у галузі економіки регіонів, буде активізовано розвиток не лише банківської сфери, але і галузей, що беруть участь у створенні ВРП, що дозволить забезпечити процеси розширеного відтворення економіки регіонів. Зважаючи на те, що формування міжрегіональних кластерів наближене до економічної спеціалізації регіонів пропонуємо регіони згрупувати за ознакою галузевої спеціалізації. В кожному типі кластерів виділимо пріоритетні напрями та визначимо найперспективніші для кластеризації регіони. Результати відобразимо в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Типи міжрегіональних кластерів за участю банківських установ в Україні

Типи міжрегіональних кластерів	Напрямки створення кластерів	Регіони, які входять у кластери
1. Промислові кластерні утворення за участю банківських установ	Гірничодобувні	Донецька, Луганська, Дніпропетровська
	Металургійні	Запорізька, Дніпропетровська
	Машинобудівні	Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Київська, Луганська, Харківська
	Хімічні	Донецька, Луганська, Черкаська, Львівська, Дніпропетровська, Сумська, Харківська
	Суднобудівна	Одеська, Миколаївська
	Деревообробна	Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернігівська, Сумська
	Будівельна	Всі області України
	Легка промисловість	
2. Агропромислові регіональні кластери за участю банківських установ	Виробництво та переробка сільськогосподарської продукції	Вінницька, Хмельницька, Тернопільська, Черкаська, Полтавська, Дніпропетровська, Волинська, Рівненська, Житомирська, Чернігівська, Сумська
3. Туристичні регіональні кластери за участю банківських установ	Організація рекреаційної діяльності, туризму	Волинська, Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська, Одеська, Миколаївська, Херсонська,
Інноваційні регіональні кластери за участю банківських установ	Створюються з метою досягнення високого рівня конкурентоспроможності, розвитку галузей техніки та технологій	м. Київ, м. Дніпропетровськ, м. Харків, м. Львів

* Сформовано автором

В таблиці 3.8. відображені галузеві напрямки майбутніх кластерів та запропоновані регіони України, котрі можуть входити в дані кластери. В міжрегіональних кластерах промислового, аграрного, туристичного та інноваційного типу основними учасниками виступатимуть органи влади, банківські установи, профільні галузі та населення, котрі сформуують систему нового спільного планування розвитку територій для забезпечення розвитку економіки регіонів.

Наступним видом міжрегіональних кластерів за участю банківських установ є створення кластерних утворень з метою забезпечення рівномірного розподілу банківських капіталів та активів між територіями та сприяння зростанню банківської активності усіх регіонів України, що дало змогу виокремити регіони за територіальною ознакою. Дані розробки базувалися на проведених дослідженнях вченими З. В. Герасимчук та О. М. Клімович системи міжрегіональної взаємодії: визначення критеріїв для вибору регіону, на базі якого можуть бути сформовані потенційні полюси росту та визначення їх радіуса сили впливу на інші прилеглі регіони країни.

Дану кластеризацію пропонуємо проводити, керуючись існуючими у регіонах України показниками концентрації банківських капіталів та активів. Оцінка та аналіз даного показника показав, що лідерами виступають м. Київ та Київська, а також Дніпропетровська області. Такі регіони як: Харківська, Одеська, Львівська та Запорізька характеризуються значним економічним потенціалом, що може бути використано під час виокремлення міжрегіональних кластерів. Зокрема, підтвердженням слугують наукові розробки З. В. Герасимчук та О. М. Клімович, котрі проводили дослідження щодо створення можливих полюсів росту серед регіонів України [114]. Науковці при цьому визначили критерії до вибору регіонів, у яких існує потенційна можливість створення полюсів росту, основними з них слугувала структура спеціалізації, визначена за технологічними укладами. Регіонами, котрі належать до зони полюсів росту згідно з результатами проведеного дослідження, є м. Київ, Дніпропетровська, Харківська, Львівська, Запорізька та Одеська області. На цій основі вчені запропонували активізувати міжрегіональне співробітництво між регіонами та зазначеними полюсами росту через використання інструментів взаємодії та взаємодоповнення конкурентних переваг регіонів.

Відтак, опираючись на проведені дослідження З. В. Герасимчук і О. В. Клімович та існуючу концентрацію банківських капіталів та активів у регіонах України пропонуємо аналогічним чином застосувати активізацію взаємодії між регіонами для розвитку регіональних ринків банківських послуг та сформувати можливі міжрегіональні кластери (див. рис. 3.6). У дані кластерні утворення входитимуть регіони, котрі

характеризуються високими та середніми показниками концентрації банківських капіталів і активів (полюси росту) та регіони з низькою або нульовою концентрацією банківських капіталів та активів. При цьому окремим міжрегіональним кластером пропонуємо виділити Волинську та Рівненську області, що зумовлено наявними конкурентними перевагами Волинської області для розвитку регіональних ринків банківських послуг і пов'язано із прикордонним розміщенням області та можливістю отримувати значні прибутки від зовнішньо-економічної діяльності. До міжрегіональних кластерів за участю банківських установ не долучаються Донецька, Луганська області – у зв'язку з військовими діями на їх територіях та Автономна Республіка Крим – через окупацією території Російською Федерацією. Зокрема, в Донецькій та Луганській областях на теперішній час повинен діяти специфічний режим функціонування регіональних ринків банківських послуг.

Дані потенційні полюси росту об'єднують регіони, на території яких з метою посилення радіуса впливу банківських капіталів необхідно створити материнські компанії банківських установ і таким чином забезпечити перерозподіл банківських капіталів. При цьому під час вибору місця реєстрації банківських структур у даних кластерних утвореннях запропоновано керуватися пріоритетністю їх розміщення в полюсі росту, що включають подані вище регіони.

Оцінка результатів, ефективності функціонування кластерів, коректування та подальше вдосконалення з метою впливу на розвиток регіонів є заключним етапом. При цьому аналіз результативності кластерного формування оцінюється досягненням поставленої мети на початку параграфу: сприяння розвитку регіону, що можна дослідити розрахувавши в динаміці основні показники соціально-економічного розвитку регіону.

Альтернативою економічних форм взаємодії на регіональних ринках банківських послуг можуть слугувати фінансово-промислові групи. Проте, дані утворення не знайшли свого реального втілення в Україні оскільки не мали належної державної підтримки та відсутнім був чітко окреслений порядок їх створення на практиці, а також негативним моментом можна вважати досить розтягнутий у часі процес їх реєстрації, що передбачав зібрання більше як 170 підписів посадових осіб відповідних міністерств, відомств та представників регіональної влади. Дані форми взаємодії можуть розглядатися як аналог кластерних утворень на регіональних ринках банківських послуг і створюватися за рішенням громади у разі залучення до їх взаємодії державних та регіональних органів влади в ключі вирішення регіональних програм розвитку з метою досягнення регіонального розвитку.

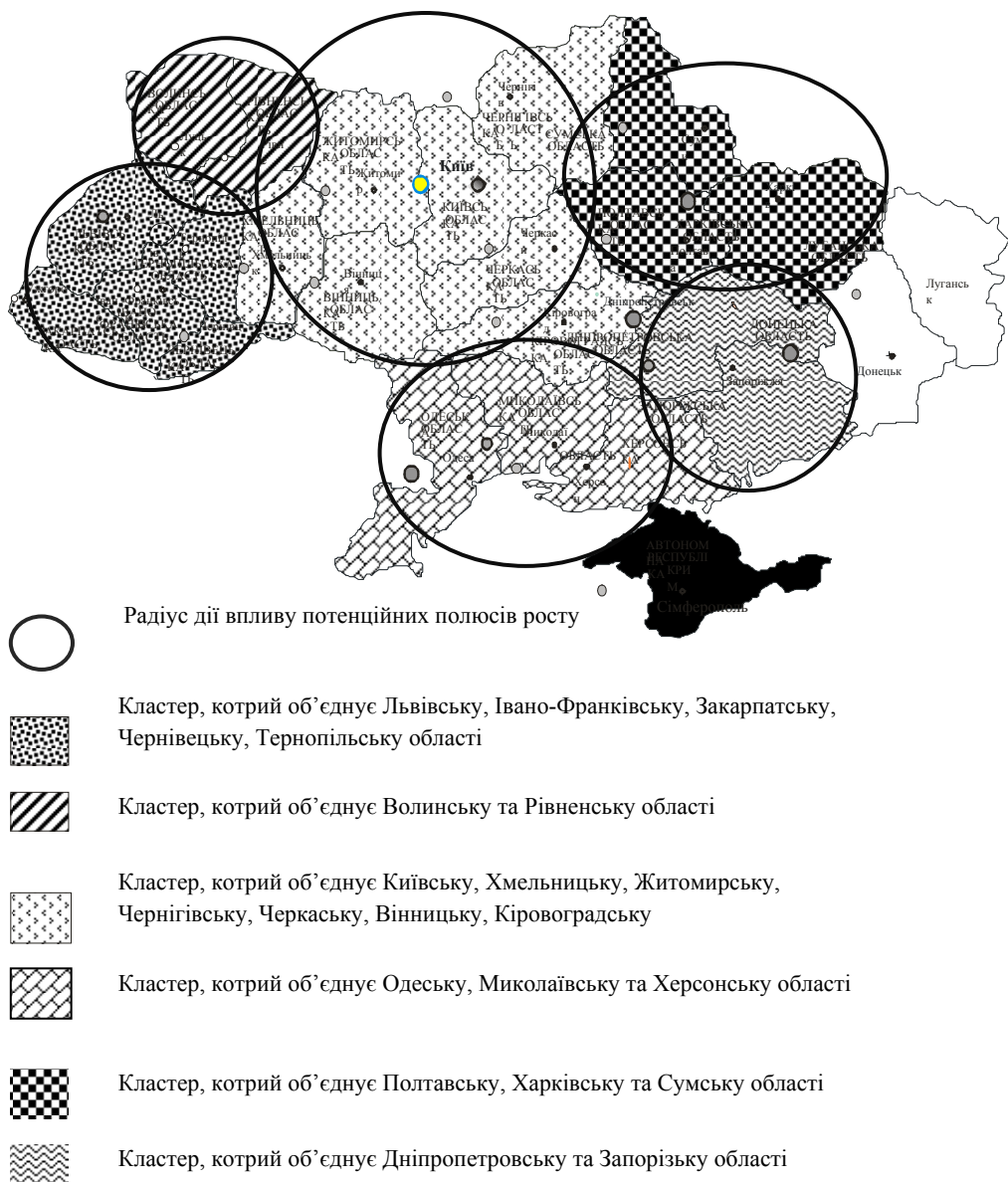

Рис. 3.6. Види міжрегіональних кластерів за участю банківських установ, що сприяють рівномірному розподілу банківських капіталів та активів

* Сформовано автором на основі [114]

Отже, проведений аналіз демонструє необхідність формування регіональних та міжрегіональних кластерів за участю банківських установ, що допоможе реалізувати засади визначеної нами державної регіональної та регіональної політики і сприятиме розвитку регіонів.

3.3. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВПЛИВУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ НА РОЗВИТОК РЕГІОНІВ

На розвиток регіональних ринків банківських послуг впливає ряд факторів, котрі обумовлюються соціально-економічним становищем регіонів. Аналогічним чином і регіональні ринки банківських послуг визначають розвиток економіки регіонів. Таким чином відбувається двостороння взаємодія, що дає всі підстави стверджувати про існування залежності між рівнями розвитку регіональних ринків банківських послуг і розвитком економіки регіонів. Дана залежність обумовлена розподілом банківських капіталів, потребою економіки регіонів у фінансових та інвестиційних ресурсах, об'єднанням банківських, промислових ресурсів, банківською активністю регіонів тощо.

У попередніх параграфах нами були подані пропозиції по формуванню державної регіональної політики, що спрямована сприяти розвитку регіональних ринків банківських послуг. Центральне місце в ході її реалізації займають регіональні органи влади, котрі повинні керуватись розумінням того, що розвиток регіонів обумовлюється у значній мірі належним рівнем організації фінансової системи. Одним із ключових інструментів якої є регіональний ринок банківських послуг. Таким чином, регіональні органи влади, моделюючи стратегічні пріоритети розвитку регіонів, повинні володіти інформацією, котра б дозволяла в тій чи іншій мірі задіяти банківську сферу у розвиток економіки регіону. У контексті обраної тематики, пропонуємо розробити необхідний інструментарій, котрий підтвердить важливість ринку банківських послуг для розвитку регіональної економіки та провести відповідне моделювання впливу розвитку регіональних ринків банківських послуг на розвиток регіонів, що в кінцевому рахунку допоможе зрозуміти важливість та значимість ролі регіональних ринків банківських послуг в розвитку регіонів та доведе необхідність перегляду існуючих в Україні підходів до процесів регулювання та управління банківською сферою на регіональному рівні.

Процеси взаємодії банківського і реального секторів економіки в регіональному розрізі проводили І. М. Вахович, Г. В. Возняк, І. С. Музика, О. П. Чапюк. Зокрема, Г. В. Возняк та І. С. Музика досліджували міжре-

гіональне порівняння обсягів залучених депозитів та наданих кредитів та їх вплив на валовий регіональний продукт, що показав наявність ефекту «переливання» ефективності, коли залучені кошти в одних регіонах обслуговують потреби економіки інших регіонів [185].

Проте, зазначеними вченими не були проведені математичні розрахунки з метою підтвердження даних припущень. Відтак, науковцями І. М. Вахович та О. П. Чапюк була побудована модель впливу банківського сектору, як основного засобу регулювання соціально-економічного розвитку на процес капіталізації економіки регіонів за такими показниками як: обсяг наданих кредитів фізичним особам; частка кредитів у величині активів суб'єктів господарювання; обсяг кредитів, наданих нефінансовим корпораціям до ВРП; обсяг капітальних інвестицій за рахунок кредитів банківських установ; створена додана вартість банківським сектором [111; 112]. Зважаючи на те, що вчені будували дану математичну модель на галузевому та територіальному підходах пропонуємо включити ринковий аспект та розглянути модель, котра покаже залежність розвитку регіону від розвитку регіональних ринків банківських послуг і будуватиметься на територіальному, галузевому та ринковому аспектах.

Відтак у ключі проведеного дослідження інтерес представляє встановлення залежності між рівнем розвитку регіональних ринків банківських послуг та економікою регіону. В якості показника розвитку економіки регіону до уваги візьмемо валовий регіональний продукт (ВРП), як найбільш вагомий індикатор розвитку регіональних економік, а в якості показників розвитку регіональних ринків банківських послуг розглядатимемо нестандартизовані значення показників, які використовувалися нами в попередньому розділі під час розрахунку інтегрального індексу розвитку регіональних ринків банківських послуг. Оцінку впливу будемо проводити шляхом дослідження зростання або спадання ВРП під впливом показників розвитку регіональних ринків банківських послуг. Зважаючи на те, що результатом проведеної оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг стало виокремлення регіонів України в чотири групи, котрі характеризуються певними регіональними особливостями щодо розвитку банківської сфери, то для поглибленого вивчення яких пропонуємо будувати моделі по одному регіону, взятому із кожної групи, що дозволить прослідкувати типовість існуючих тенденцій впливу розвитку регіональних ринків банківських послуг на ВРП, а отже, і виявити існуючі проблеми та відшукати шляхи їх вирішення. В якості представників груп виберемо такі регіони як: м. Київ та Київську область, Дніпропетровську, Одеську та Волинську області. Розроблені моделі охарактеризують по-перше – яким чином впливає регіональний ринок банківських послуг на розвиток регіону, а по-друге – продемонс-

тують існуючі тенденції, котрі можуть негативно впливати на економіку регіону та специфіку цих тенденцій у різних групах регіонів. В кінцевому результаті зазначені дослідження створять підґрунтя для прийняття рішень регіональними органами влади щодо стратегічних напрямів, що спрямовані на забезпечення розвитку регіонів під впливом банківської сфери в регіоні.

У якості математичної моделі, яка описує залежність ВРП та вказаних показників, розглянемо множинну лінійну регресійну модель:

$$Y = a_1 X_1 + a_2 X_2 + \dots + a_n X_n + b + \xi, \quad (3.1)$$

де Y – залежна змінна, яка представляє собою ВРП (млн. грн.);

X_k , $k=1\dots n$ – незалежні змінні, які являють значення відповідних факторів, a_1, a_2, \dots, a_n ;

b – відповідні невідомі коефіцієнти регресійної моделі;

ξ – випадкова величина, розподілена за законом розподілу Гаусса з нульовим середнім значенням (відсутність систематичної похибки спостережень).

Загальна задача регресійного аналізу полягає у відновленні функціональної залежності між двома групами числових змінних: x_1, x_2, \dots, x_n (будемо позначати \bar{x}) та y_1, y_2, \dots, y_n (будемо позначати \bar{y}). При цьому будемо вважати \bar{x} незалежною змінною (фактором), а \bar{y} – залежною.

Статистичний підхід до задачі відновлення функціональної залежності \bar{y} від \bar{x} ґрунтується на припущенні, що нам відомий деякий набір даних (\bar{x}_i, \bar{y}_i) , $i=1\dots n$. Загальна регресійна модель полягає у тому, що значення залежної змінної представляють у вигляді

$$\bar{y} = f(\bar{x}, \theta) + \xi, \quad (3.2)$$

де f – певна функціональна залежність;

θ – невідомий параметр (чи набір параметрів a і b);

ξ – деяка випадкова величина, яку іноді називають помилкою експерименту. Тобто в нашому випадку:

$$\bar{y}_i = f(\bar{x}_i, \theta) + \xi_i, \quad (3.3)$$

де $i=1\dots n$. Випадкові величини ξ_i , вважаються незалежними та однаково розподіленими. Задача регресійного аналізу в цьому випадку полягає в оцінці параметра θ за вхідними даними (\bar{x}_i, \bar{y}_i) , $i=1\dots n$.

У залежності від вигляду функції $f(\cdot)$ розрізняють криволінійну (квадратичну, експоненціальну, сплайн-модель тощо) та лінійну регресійну модель. Найбільш простою і поширеною в практичному статистичному аналізі є лінійні регресійні моделі, коли функція:

$$f(\bar{x}, \theta) = A(\bar{x})\theta, \quad (3.4.)$$

де $A(\bar{x})$ – деяка відома матриця;

θ – вектор, складений з невідомих параметрів.

У найбільш простій задачі одновимірної лінійної регресії розглядається лінійна залежність між одновимірними фактором x та залежною змінною y :

$$y = ax + b + \xi, \quad (3.5.)$$

де a і b – невідомі параметри (невідомий двовимірний параметр θ).

Якщо ми маємо n пар спостережень $(x_i; y_i)$, то будемо мати систему рівнянь одновимірної лінійної регресії:

$$y_i = ax_i + b + \xi_i, \quad (3.6.)$$

де $i = 1 \dots n$.

Задача полягатиме в оцінці параметрів a і b .

Найчастіше вважають, що незалежні випадкові величини ξ_i розподілені за нормальним законом $N(0, \sigma)$ з деяким невідомим стандартним відхиленням σ . Це так звана Гауссова модель одновимірної лінійної регресії.

Модель одновимірної лінійної регресії дозволяє передбачати значення однієї змінної (відгуку) на основі іншої (фактора) з використанням прямої лінії, що характеризує взаємозв'язок між змінними. Ця лінія називається лінією регресії. Вона будується таким чином, щоб сума квадратів відстаней до неї від точок діаграми розсіювання була найменшою. Тобто, в певному сенсі, вона є найближчою до усіх точок.

Відтак, якщо відомо значення показника x , то прогнозоване значення показника y – це ордината точки на прямій регресії, яка відповідатиме абсцисі x . Тобто, якщо задати відношення середньорічних залишків наданих кредитів нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ, рівне 1,2 (точки на осі абсцис), то відповідне значення ВРП становитиме 40 000 млн грн (точка на прямій регресії) (див. додаток С.1).

Аналогічним чином будується і модель множинної лінійної регресії, яка буде застосована для проведення нашого дослідження.

Для знаходження коефіцієнтів лінійної регресії $a_1 \dots a_n$, b рівняння регресії матиме вигляд:

$$Y = a_1 X_1 + a_2 X_2 + \dots + a_n X_n + b + \xi, \quad (3.7.)$$

і записується для кожної незалежної вибірки, тобто, в нашому випадку, для кожного i -го року, $i = 2009 \dots 2014$. Тоді шукані коефіцієнта знаходяться за методом найменших квадратів:

$$\sum_{i=2009}^{2014} (Y^{(i)} - (a_1 X_1 + \dots + a_3 X_3 + b))^2 \rightarrow \min \quad (3.8)$$

Зауважимо, що в нашому випадку, виходячи із змісту факторів, що входять до моделі, вільний член b буде мати нульове значення, оскільки за нульових значень усіх показників розвитку банківської сфери регіону, очевидно, неможливе позитивне значення ВРП.

В якості засобу для знаходження невідомих коефіцієнтів регресії використаємо ліцензійну програму статистичної обробки даних SPSS Statistics 17. У результаті побудови моделі програмою було виокремлено ряд показників на основі яких був розрахований інтегральний індекс оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг як найбільш значимі на вплив ВРП:

1. Показник концентрації банківських капіталів (X_1).
2. Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ (X_2).
3. Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ у регіоні (X_3).
4. Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП (X_4).

Таким чином, враховуючи зауваження вище, шукане рівняння лінійної регресії для кожного з чотирьох регіонів (м. Київ та Київська, Дніпропетровська, Одеська та Волинська області), отриманих у ході попереднього групування матиме вигляд:

$$Y = a_1 X_1 + a_2 X_2 + a_3 X_3 + a_4 X_4, \quad (3.9.)$$

де Y – відповідне значення ВРП;

a_i ($i=1,2,3,4$) – невідомі коефіцієнти регресії, які необхідно розрахувати. У таблиці Т.1 представимо вихідні дані.

Для обчислення параметрів лінійної регресійної моделі застосуємо інструмент «Лінійна регресія» програми SPSS Statistics 17 (див. додаток С.2).

У якості методу побудови регресійної моделі оберемо «Stepwise» (покроковий відбір), коли змінні вводяться у модель покроково та лише тоді, коли вони збільшують коефіцієнт детермінації R^2 , тобто введення нової змінної краще пояснює поведінку залежної змінної.

Розглянемо результати регресійного аналізу (див. додаток У). Високе значення коефіцієнта детермінації свідчить про те, що лінійна модель цілком адекватно описує дані (на 99,9%). Значущість лінійної моделі випливає із значення F -Фішера статистики $F=547,639$, що відповідає рівню значущості 0,002, тобто, модель значуща (значення коефіцієнтів не випадкові) з ймовірністю 0,998. Розраховані значення коефіцієнтів регресії

представимо в таблиці 3.9 та побудуємо гістограму стандартизованих залишків лінійної регресії на основі чого побудуємо ймовірнісний графік часток стандартизованих залишків лінійної регресії (див. додатки Φ).

Таблиця 3.9

Розрахункові значення стандартизованих та нестандартизованих коефіцієнтів регресії по м. Київ та Київській області

Модель	Нестандартизовані значення (Unstandardized Coefficients)	Стандартизовані значення (Standardized Coefficients)
	B	Beta
Показник концентрації банківських капіталів (a1)	517813,414	0,929
Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ (a2)	34195,784	0,104
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ у регіоні (a3)	0,890	0,808
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП (a4)	113,905	0,877

* Сформовано автором

Близькість точок на графіку до прямої лінії свідчить про близькість розподілу залишків регресійної моделі до нормального розподілу з нульовим середнім. Рівняння регресії матиме вигляд:

$$Y = 517813,414 \cdot X_1 + 34195,784 \cdot X_2 + 0,890 \cdot X_3 + 113,905 \cdot X_4 \quad (3.10.)$$

За допомогою часткових коефіцієнтів еластичності встановимо ступінь впливу незалежних факторів на результуючий показник. Відомо, що частковий коефіцієнт еластичності визначається за формулою:

$$E_i = b_i \frac{\bar{x}_i}{\bar{y}}, \quad (3.11)$$

де i – номер незалежного фактора;

\bar{x}_i – його середнє значення;

\bar{y} – середнє значення результуючого показника.

Таким чином, рівняння регресії по м. Київ та Київській області інтерпретується наступним чином:

- зростання концентрації капіталів на 1 % призводить до зростання ВРП на 517 813,41 грн, тобто, на 0,96 %;

- зростання відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ на 1 % призводить до зростання ВРП на 34 195,78 грн, тобто, на 0,11 %;
- зростання відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні на 1 % призводить до зростання ВРП на 0,89 грн, тобто, на 0,83 %;
- зростання відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП на 1 % призводить до зростання ВРП на 113,91 грн, тобто, на 0,89 %.

Значення стандартизованих коефіцієнтів дозволяє порівнювати ступінь впливу на результуючу змінну (ВРП) незалежних факторів моделі. Ми бачимо, що найбільший вплив здійснює концентрація банківських капіталів, оскільки відповідний стандартизований коефіцієнт дорівнює 0,929, а найменший – відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ, оскільки відповідний стандартизований коефіцієнт дорівнює 0,104. Отримані результати є закономірними і підтверджують проведену оцінку розвитку регіональних ринків банківських послуг по м. Києву та Київській області. Таким чином, регіональний ринок банківських послуг по м. Київ та Київській області приймає активну участь у створенні ВРП за рахунок концентрації капіталів, оскільки лівова частка банківських установ є сконцентрованою на території м. Київ і тим самим бере активну участь у створенні ВРП в даному регіоні. Щодо показника відношення середньорічних залишків по наданих кредитах до кількості суб'єктів ЄДРПОУ, то найменший вплив може аргументуватися двома причинами: статистичною недостовірністю, так як велика кількість суб'єктів господарювання є зареєстрованою в м. Київ, а фактичну діяльність проводить в інших регіонах, а, по-друге, – подібна ситуація є підтвердженням того, що максимізація кредитних вливань в економіку регіону може не приймати активної участі в капіталізації регіону, при цьому вплив банківського кредитування на економічний розвиток регіонів є не значний та не стабільний.

Отже, вплив банківської діяльності на валовий регіональний продукт у групі регіонів із високим рівнем розвитку регіональних ринків банківських послуг є цілком очевидним. Так як регіони, котрі потрапляють у дану групу характеризуються найвищими показниками економічного розвитку, обсягом доходів, рівнем заробітної плати, результатами діяльності суб'єктів господарювання тощо. Подібні тенденції характерні переважно для столичних регіонів або ж для регіонів, котрі близькі за економічним розвитком до столичних.

Аналогічним чином, побудуємо моделі для Дніпропетровської області (див. додаток У). Високе значення коефіцієнта детермінації свідчить про те, що лінійна модель цілком адекватно описує дані (на 99,7%). Значущість лінійної моделі впливає із значення F-статистики Фішера $F=168,923$ (відповідає рівню значущості 0,006, тобто модель значуща з ймовірністю 0,994). Розраховані значення коефіцієнтів регресії представимо в таблиці 3.10 та побудуємо гістограму стандартизованих залишків лінійної регресії на основі чого побудуємо ймовірнісний графік часток стандартизованих залишків лінійної регресії (див. додатки Х).

Таблиця 3.10

Розрахункові значення стандартизованих та не стандартизованих коефіцієнтів регресії по Дніпропетровській області

Модель	Не стандартизовані значення (Unstandardized Coefficients)	Стандартизовані значення (Standardized Coefficients)
	B	Beta
Показник концентрації банківських капіталів (a1)	1271301,975	0,108
Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ (a2)	119601,036	0,853
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ у регіоні (a3)	19,853	0,353
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП (a4)	40,509	0,298

* Сформовано автором

Близькість точок на графіку рис. Х.2 до прямої лінії свідчить про близькість розподілу залишків регресійної моделі до нормального розподілу з нульовим середнім. Рівняння регресії матиме вигляд:

$$Y = 1271301,975 \cdot X_1 + 119601,036 \cdot X_2 + 19,853 \cdot X_3 + 40,509 \cdot X_4 \quad (3.12)$$

Тобто інтерпретація результатів регресійної моделі по Дніпропетровській області становитиме:

- зростання концентрації банківських капіталів на 1 % призводить до зростання ВРП на 1 271 301,98 грн, тобто, на 0,11 %;
- зростання відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ на 1 % призводить до зростання ВРП на 119 601,04 грн, тобто, на 0,83 %;

- зростання відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні на 1 % призводить до зростання ВРП на 19,85 грн. тобто, на 0,36 %;
- зростання відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП на 1 % призводить до зростання ВРП на 40,51 грн., тобто, на 0,30 %.

Значення стандартизованих коефіцієнтів дозволяє порівнювати ступінь впливу на результуючу змінну (ВРП) незалежних факторів моделі. Як бачимо, найбільший вплив здійснює відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ, оскільки стандартизований коефіцієнт дорівнює 0,853. Такий результат є підтвердженням того, що в даному регіоні розвиток відбувається під впливом кредитування і можна вважати, що кредитування сприяє відновлювальним процесам в економіці. Щодо найменшого – концентрації банківських капіталів, то такий результат знаходить своє логічне пояснення в тому, що банківський капітал не бере активної участі в капіталізації регіонів причиною чого може слугувати його активне переміщення в безподаткові зони.

Відтак, для регіонів даної групи характерними є такі особливості як: наявність материнських банківських установ та вищих економічних показників, що дає можливість активно розвивати регіональні ринки банківських послуг, однак характеризуються деякими відхиленнями в показниках банківської діяльності регіону, котрі в кінцевому результаті впливають на розвиток регіональних ринків банківських послуг і відображаються на розвитку економіки регіонів.

В додатку У відображені дані для побудови моделі по Одеській області. Високе значення коефіцієнта детермінації свідчить про те, що лінійна модель цілком адекватно описує дані (на 99,8%). Значущість лінійної моделі випливає із значення F-статистики Фішера $F=312,418$ (відповідає рівню значущості 0,003, тобто модель значуща з ймовірністю 0,997). Розраховані значення коефіцієнтів регресії представимо в таблиці 3.11 та побудуємо гістограму стандартизованих залишків лінійної регресії на основі чого побудуємо ймовірнісний графік часток стандартизованих залишків лінійної регресії (див. рис. Ц.2.).

Близькість точок на графіку до прямої лінії свідчить про близькість розподілу залишків регресійної моделі до нормального розподілу з нульовим середнім. Рівняння регресії матиме вигляд:

$$Y = 2,431 \cdot 10^7 \cdot X_1 + 217294,426 \cdot X_2 - 1,612 \cdot X_3 - 44,499 \cdot X_4, \quad (3.13)$$

Розрахункові значення стандартизованих та нестандартизованих коефіцієнтів регресії по Одеській області

Модель	Нестандартизовані значення (Unstandardized Coefficients)	Стандартизовані значення (Standardized Coefficients)
	B	Beta
Показник концентрації банківських капіталів (a1)	2,431E7	0,283
Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ (a2)	217294,426	1,063
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ у регіоні (a3)	-1,612	-0,591
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП (a4)	-44,499	-0,255

* Сформовано автором

Тобто, Одеська область характеризується такими результатами впливу:

- зростання концентрації капіталів на 1 % призведе до зростання ВРП на 24310000,00 грн, тобто, на 0,28 %;
- відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ на 1 % призведе до зростання ВРП на 217294,43 грн, тобто, на 1,05 %;
- відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні на 1 % призведе до спадання ВРП на 1,61 грн., тобто, на 0,59 %;
- відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП на 1 % призведе до спадання ВРП на 44,50 грн., тобто на 0,33 %.

Значення стандартизованих коефіцієнтів дозволяє порівнювати ступінь впливу на результуючу змінну (ВРП) незалежних факторів моделі. Як бачимо, найбільший вплив здійснює відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ, оскільки стандартизований коефіцієнт дорівнює 1,063, а найменший, причому обернений – відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП, оскільки стандартизований коефіцієнт дорівнює -0,255. Негативний вплив деяких факторів на розвиток Одеської області пояснюється низькою концентрацією банківських активів в регіоні та присутності тенденцій, за яких залучені ресурси в

даному регіоні перерозподіляються на користь інших, у котрих сконцентрована основна частка банківських капіталів. Таким чином, регіональний ринок банківських послуг не приймає активної участі в капіталізації Одеської області і не задовольняє в достатній мірі потреби економіки даного регіону.

Зауважимо, що подібні тенденції є характерними для всіх представників регіонів з даної групи. Такі регіони можна охарактеризувати як перспективні в плані розвитку регіональних ринків банківських послуг і їх відповідного впливу на розвиток економіки. Однак, для подібних регіонів притаманні відхилення в показниках розвитку регіональних ринків банківських послуг, що і призводить до існуючих дисбалансів їх розвитку. Найбільш негативно впливає відсутність банківських капіталів та активів, що призводить до акумуляції коштів на даних територіях лише з метою їх подальшого перерозподілу. З огляду на це, змодельовані процеси підтверджують необхідність перегляду існуючої політики щодо засад планування та організації банківської діяльності даних територій і створення умов для перерозподілу банківських капіталів на їх користь, що допоможе досягнути реального зростання економічного розвитку подібних регіонів.

По Волинській області вихідні дані відображені в додатку У. Високе значення коефіцієнта детермінації свідчить про те, що лінійна модель цілком адекватно описує дані (на 94,3%). Значущість лінійної моделі впливає із значення F-статистики Фішера $F=16,644$ (відповідає рівню значущості 0,023, тобто модель значуща з ймовірністю 0,977). Розраховані значення коефіцієнтів регресії представимо в таблиці 3.12 та побудуємо гістограму стандартизованих залишків лінійної регресії на основі чого побудуємо ймовірнісний графік часток стандартизованих залишків лінійної регресії (див. додаток Ш.2).

Близькість точок на графіку до прямої лінії свідчить про близькість розподілу залишків регресійної моделі до нормального розподілу з нульовим середнім. Рівняння регресії матиме вигляд:

$$Y = 3,248 \cdot 10^9 \cdot X_1 + 113965,246 \cdot X_2 - 246,077 \cdot X_4 \quad (3.14)$$

Тобто зростання:

- концентрації капіталів на 1 % призведе до зростання ВРП на 0,33 %;
- відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ на 1 % призведе до зростання ВРП на 113965,25 грн., тобто, на 1,38 %;
- відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП на 1 % призводить до спадання ВРП на 246,08 грн., тобто, на 0,73 %.

Розрахункові значення стандартизованих та нестандартизованих коефіцієнтів регресії по Волинській області

Модель	Не стандартизовані значення (Unstandardized Coefficients)	Стандартизовані значення (Standardized Coefficients)
	B	Beta
Показник концентрації банківських капіталів (a1)	3,248E9	0,351
Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ (a2)	113965,246	1,366
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні (a3)	-	-
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП (a4)	-246,077	-0,790

* Сформовано автором

Значення стандартизованих коефіцієнтів дозволяє порівнювати ступінь впливу на результуючу змінну (ВРП) незалежних факторів моделі. Як бачимо, найбільший вплив здійснює відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ, оскільки стандартизований коефіцієнт дорівнює 1,366. Такий результат свідчить про те, що в кредитній діяльності знаходиться потенційна можливість активізації регіонального розвитку. А найменший – концентрація капіталів, є результатом відсутності не лише банківських установ, але і співпраці між регіональними органами влади, банківськими установами та суб'єктами господарювання щодо налагодження партнерства з метою формування взаємовигідного для всіх умов партнерства. Звичайно регіони даної групи не є привабливими в достатній мірі для концентрації банківських капіталів, однак, створення міжрегіональних кластерів за участю банківських установ на їх територіях дозволить підтримувати пріоритетні інвестиційні проекти, тим самим забезпечить і приріст ВРП. В свою чергу подібний крок дозволить максимізувати економічні ефекти від банківської сфери та досягти зростання капіталізації подібних регіонів.

Користуючись лінійною трендовою моделлю, спрогнозуємо на наступні періоди (2016 та 2017 роки) значення незалежних факторів, підставляючи які у побудовані лінійні регресійні рівняння, отримаємо прогностні значення рівня ВРП по кожному з чотирьох розглянутих регіонів. Це допоможе оцінити існуючі тенденції і прорахувати можливі втрати

при незмінності курсу в розвитку регіональних ринків банківських послуг у регіонах України. Прогнозування ВРП здійснюватиметься за трьома сценаріями: песимістичним, реалістичним та оптимістичним. Реалістичний сценарій розвитку банківського сектору та його впливу на ВРП регіону продовжує тенденції розвитку у минулому на майбутні періоди. Прогнозування здійснюється шляхом екстраполяції лінійного тренду. Песимістичний сценарій припускає падіння або зростання показників на 5% щорічно, причому для показників, які мають позитивну кореляцію з результируючим показником (коефіцієнти регресії додатні) розглядається зменшення значень показників на 5 %, а для тих, що мають негативну кореляцію (коефіцієнти регресії від'ємні) – збільшення на 5 %. Оптимістичний сценарій також припускає падіння або зростання показників на 5 % щорічно, однак для показників, які мають позитивну кореляцію з результируючим показником (коефіцієнти регресії додатні) розглядається збільшення значень показників на 5 %, а для тих, що мають негативну кореляцію (коефіцієнти регресії від'ємні) – зменшення на 5 % [111, с. 160]. У якості інструменту для розрахунку лінійного тренду можна застосувати статистичну функцію EXCEL «ПРЕДСКАЗ» (див. додаток Щ.1). Результати прогнозування представимо у вигляді таблиці Щ.2.

На основі отриманих даних побудуємо відповідні графіки, що характеризують динаміку ВРП по обраних нами регіонах (див. Рис. Щ.3).

Оцінимо вплив на ВРП показників розвитку регіональних ринків банківських послуг за реалістичним сценарієм. Відтак, за незмінності матимемо незначний приріст ВРП на два наступні роки по м. Київ та Київській, Одеській і Волинській областях. Щодо Дніпропетровської то ВРП даного регіону не характеризуватиметься приростом, на що найбільшим чином може впливати низький рівень участі банківських капіталів. Подібні тенденції наштовхують на те, що за незмінних курсів та обраної політики досягнути розвитку регіонів буде практично не можливо, оскільки банківська сфера регіонів не залучатиметься в економічні процеси регіонів і функціонуватиме лише з орієнтацією вирішення внутрішніх галузевих пріоритетів. Саме тому керуючись отриманими прогнозними значеннями обсягів ВРП вже сьогодні слід врахувати пропозиції щодо сприяння розвитку регіональних ринків банківських послуг про які йшла нами мова вище.

Таким чином, отримані рівняння лінійної регресії, з одного боку, вказують на певні регіональні особливості впливу рівня розвитку банківських послуг на рівень ВРП, а з іншого, дають можливість моделювати рівень ВРП регіону, змінюючи значення незалежних факторів, які входять у рівняння лінійної регресії. Тобто, отримані рівняння сприяють розумінню того, як певна зміна значень концентрації капіталів (X_1), відношення

середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ (X_2), відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні (X_3) та відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП (X_4) вплине на рівень валового регіонального продукту. Крім того запропоновані моделі доводять значимість розвитку регіональних ринків банківських послуг у розвитку регіону і наочно демонструють таку залежність. Відтак, із урахуванням математичних розрахунків існує можливість здійснювати прогнозування рівня розвитку економіки регіону на наступні часові періоди, а також змістовно керувати розвитком економіки шляхом розроблення заходів, що забезпечують досягнення певного рівня розвитку за рахунок складових розвитку регіональних ринків банківських послуг.

3.4. РЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Розвиток регіональних ринків банківських послуг обумовлюється територіальними, галузевими та ринковими аспектами, що передбачають наявність суб'єктів, котрі є активними учасниками регіональних ринків банківських послуг та прагнуть в процесі ринкових відносин задовольнити власні інтереси. Зрозумілим лишається той факт, що поєднання та взаємоузгодженість дій суб'єктів регіональних ринків банківських послуг впливатиме на розвиток регіональних ринків банківських послуг. Зважаючи на це, дослідження територіальних, ринкових і галузевих інтересів суб'єктів регіональних ринків банківських послуг в контексті досягнення оптимального та узгодженого їх поєднання, з метою принесення максимальної користі кожному з суб'єктів, є визначальним завданням для сприяння розвитку регіональних ринків банківських послуг і регіону зокрема.

У свою чергу, прийняті або ж поставлені на розгляд рішення, що визначають направленість дій суб'єктів регіональних ринків банківських послуг щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг, слугують об'єктом майбутніх протиріч або ж назріваючих конфліктів. Це пояснюється тим, що суб'єктам ринку характерні інтереси, що обумовлені

особливостями їх поглядів та підходів до специфіки організації діяльності на ринку та кінцевої мети. Сукупна дія інтересів учасників ринку визначає вектори майбутнього розвитку і, в кінцевому результаті, знаходить своє втілення в створенні сприятливих або несприятливих умов для розвитку регіональних ринків банківських послуг.

Поняття конфлікту інтересів, що торкаються учасників банківської сфери згадується в таких Законах України як «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про банки та банківську діяльність» та стосуються врегулювання відносин між фінансовими установами і їх пов'язаними особами під час прийняття фінансових рішень між банківськими установами та вкладниками. Однак, ініціатори законодавчих актів, науковці та вчені не розкривають сутність даного поняття, не визначають особливості прояву на регіональних ринках банківських послуг, не розглядають вплив, наслідки та не відшуковують можливі шляхи усунення або знешкодження протиріч та їх негативної дії. Вищезазначена проблематика і визначила основну мету даного параграфу, котра полягатиме у дослідженні природи виникнення конфліктів інтересів між учасниками регіональних ринків банківських послуг та представленні шляхів керування ними з метою сприяння регіональному розвитку.

Організація співпраці між суб'єктами регіональних ринків банківських послуг впливає на досягнення регіонального розвитку. У попередніх параграфах були визначені учасники регіональних ринків банківських послуг і продемонстровані переваги від їх взаємодії. Однак, зазначимо, що на практиці важко досягти такої взаємодії, зважаючи на існуючі протиріччя між ними. Така неузгодженість гальмує економічний прогрес та порушує гармонійність необхідних для розвитку регіональних ринків банківських послуг зв'язків. Відтак, постає необхідність поглибленого дослідження інтересів учасників, аналізу протиріч, що виникають у результаті їхньої взаємодії та представлення напрямів усунення та запобігання виникнення конфліктів інтересів. При цьому під конфліктом будемо розуміти взаємодію між учасниками, яка відбувається за умови несумісності їх інтересів. Інтерес розглядатимемо як мотив або стимул дій учасників, що зумовлений відносинами на регіональних ринках банківських послуг та особистими вигодами. Площину формування інтересів та виникнення конфліктів інтересів між учасниками регіональних ринків банківських послуг зобразимо на рис. 3.7.

Повертаючись до природи виникнення конфліктів інтересів на регіональних ринках банківських послуг, акцентуємо увагу на тому, що взаємодія учасників передбачає два можливих варіанти. При цьому, і в першому, і в другому основним регулятором розвитку на регіональних ринках

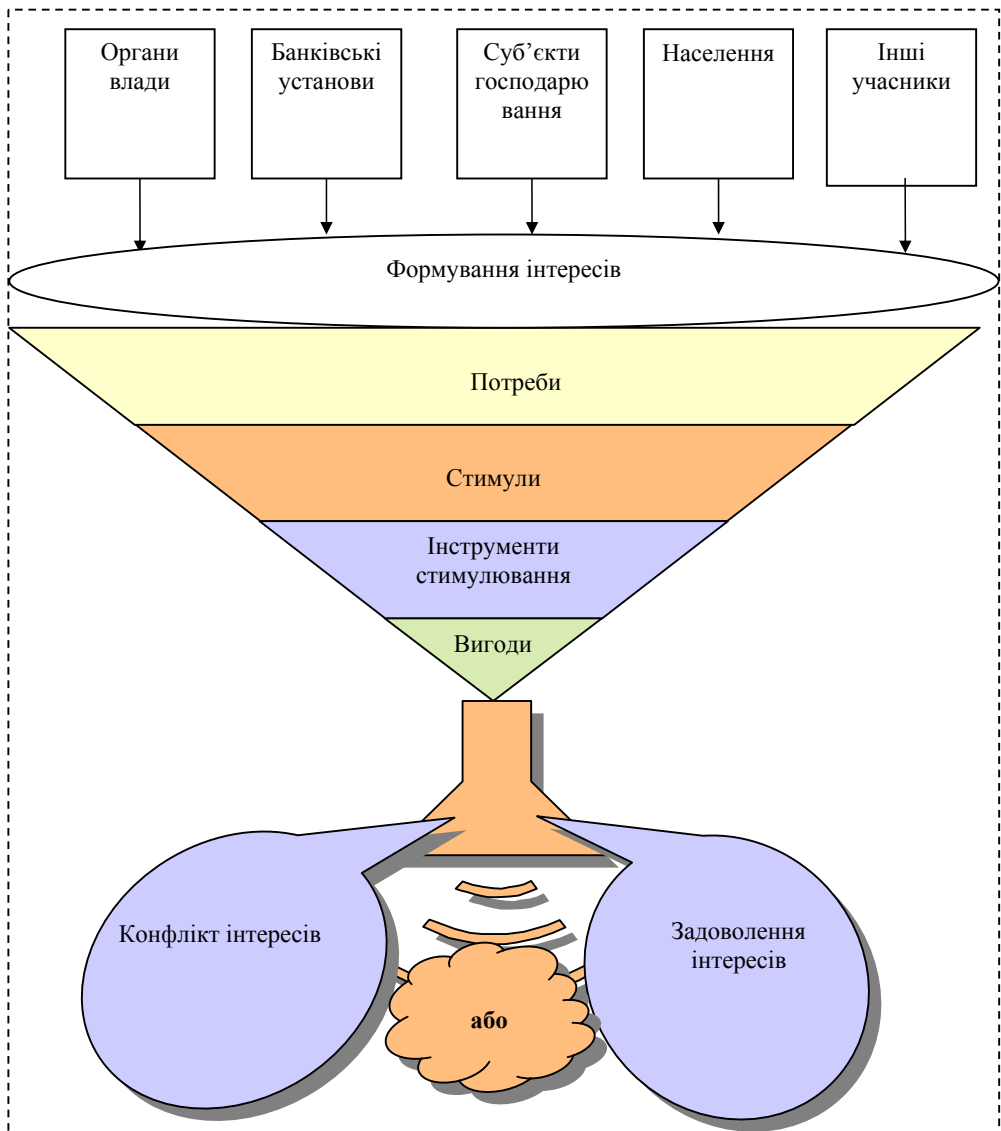

Рис. 3.7. Площина формування інтересів і виникнення конфліктів інтересів учасників

* Сформовано автором

банківських послуг виступає держава в особі регіональних органів влади, діяльність яких спрямована на реалізацію основних засад, що визначені державною регіональною політикою. Проте, в першому варіанті органи влади визначають умови взаємодії на регіональних ринках, що базуються на пріоритетності банківської діяльності, в той час як регіональні потреби лишаються осторонь. Тоді як другий, передбачає співпрацю з орієн-

тацією на посилення регіональних позицій. Конфлікт інтересів виникає в обох випадках, проте врегулювання направлені на інші цілі: пріоритетом першого є вдосконалення банківської сфери як галузі, а перевагою другого – досягнення узгодженості у взаємодії учасників, що направлені на потреби регіонів. Саме пошук узгоджених кроків врегулювання конфліктів інтересів між всіма учасниками регіональних ринків банківських послуг, що в комплексній дії сприяли б розвитку регіонів і є основною задачею даного параграфу.

Для досягнення поставленої мети та розв’язання зазначених задач необхідно проаналізувати взаємозв’язки між учасниками регіональних ринків банківських послуг та виявити основні інтереси в контексті досягнення розвитку регіональних ринків банківських послуг, визначити причини конфліктів, встановити з приводу чого назрівають протиріччя, проаналізувати модель зіставлення інтересів в процесі взаємодії учасників та віднайти способи вирішення конфліктів.

Розвиток регіональних ринків банківських послуг передбачає впорядкування відносин власності та між власниками на ринку, забезпечення сприятливої кон’юнктури на ринку, раціональної територіальної організації регіональних ринків банківських послуг та ефективної спеціалізації регіональних ринків банківських послуг. а державні та регіональні органи влади виступають безпосередніми організаторами даних процесів. Площиною виникнення конфліктів інтересів є ситуації, коли зацікавленість органів влади під час прийняття рішень може вплинути на інтереси інших учасників ринків. За таких обставин відбувається або задоволення інтересів, або ж виникають протиріччя між учасниками ринку, що може стати причиною конфліктів та в результаті не буде досягнуто узгодженості між ними, що негативно відобразиться на регіональному розвитку. На рис. 3.8 представимо схему взаємозв’язків на регіональних ринках банківських послуг, що відображає виникнення конфліктів інтересів між учасниками.

Дана схема передбачає формування взаємозв’язків між учасниками регіональних ринків банківських послуг, взаємодія яких викликає або задоволення інтересів, або виникнення конфліктів інтересів. Відтак, конфлікти інтересів виникають між органами влади та банківськими установами, суб’єктами господарювання та населенням. У подальшому протиріччя можуть розвиватися між банківськими установами і бізнесовими структурами, населенням тощо. Проте, зважаючи на необхідність дослідження конфліктів інтересів, що впливають на розвиток регіональних ринків банківських послуг, об’єктом аналізу слугуватимуть задоволення інтересів або виникнення конфліктів інтересів між державними та регіональними органами влади і банківськими установами, бізнесовими

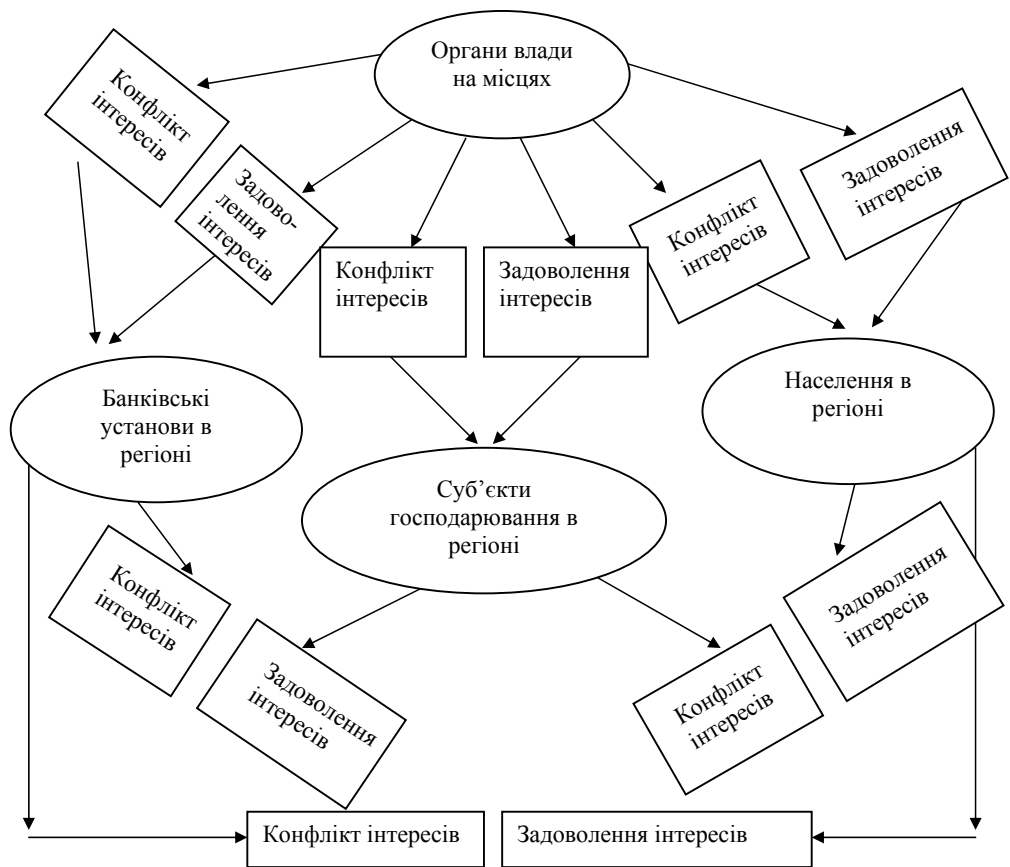

Рис. 3.8. Формування взаємозв'язків між учасниками регіональних ринків банківських послуг

* Сформовано автором

структурами та населенням з приводу врегулювання відносин власності, оптимізація кон'юнктури, раціональної територіальної організації та ефективної спеціалізації регіональних ринків банківських послуг. Предмет визначається причинами, через які виникає конфлікт інтересів: неузгодженість в поглядах та підходах до врегулювання відносин власності, кон'юнктури, територіальної організації та спеціалізації регіональних ринків банківських послуг.

Відтак, постає необхідність аналізу інтересів учасників регіональних ринків банківських послуг, що викликані потребами під час реалізації державної регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг (див. табл. 3.13).

Результати таблиці свідчать, що інтереси учасників формуються під впливом мотивів щодо задоволення особистих потреб на регіональних

ринках банківських послуг. Аналіз довів, що інтереси органів влади та банківських установ, суб'єктів господарювання, населення різняться та не завжди узгоджуються між собою, що в майбутньому переростає в протиріччя. Саме тому важливим кроком є врегулювання інтересів з метою уникнення конфліктів. Орієнтиром узгодженості інтересів та згладження конфліктів на регіональних ринках є визначення очікуваних інтересів регіонів від збалансованої та гармонійної взаємодії всіх учасників ринку (див. табл. 3.13). Тому під час врегулювання конфліктів інтересів особливе значення відводиться органам влади, котрі повинні створити необхідні умови для узгодженості протиріч.

Взаємодія органів влади з іншими учасниками на регіональних ринках банківських послуг є суперечливою. Оскільки, з одного боку, виникає необхідність сприяти розвитку регіонів, а з іншого – не спричинити руйнівних дій щодо інших учасників. Тому, регіональні ринки банківських послуг повинні розвиватись через вирішення протиріч. При цьому, важливо постійно вдосконалювати засоби взаємодії між учасниками ринку, що будуються та тримаються на економічних відносинах, прийнятних для їхніх потреб та бажаних кінцевих результатів. З метою поглибленого дослідження природи конфліктів інтересів пропонуємо розглянути теоретичні аспекти виникнення конфліктів інтересів та ознайомитися із структурою конфліктів інтересів (див. рис. 3.9).

Відтак, від взаємодії органів влади з банківськими установами, бізнесовими структурами, населенням залежить подальший розвиток конфліктів інтересів, вирішення яких визначається активністю органів влади та згуртованістю дій інших учасників, що і стане основою для встановлення рівня спрямованості на вирішення конфліктів інтересів. Органи влади, реалізуючи ті чи інші заходи, що спрямовані на забезпечення розвитку регіональних ринків банківських послуг можуть торкатися інтересів інших учасників. Для прикладу, приймаючи рішення зменшення кількості банківських установ або обмеження їх монопольного становища зачіпаються інтереси банківських установ, котрі змушені обмежувати свою діяльність. Такий крок органів влади є підставою для виникнення конфліктів інтересів, тому виникає питання в який спосіб реалізувати цей захід, щоб при цьому не спричинити конфліктів та зростання рівня невдоволеністю діями органів влади. Тому на даному кроці важливо спрогнозувати ймовірність виникнення протиріч між учасниками щодо питань, пов'язаних з вибором пріоритетів розвитку регіональних ринків банківських послуг. Матриця ймовірності розвитку конфліктів інтересів під час взаємодії учасників регіональних ринків банківських послуг дозволить провести таку оцінку (див. табл. 3.14).

Таблиця 3.13

Аналіз взаємозв'язків інтересів учасників на регіональних ринках банківських послуг

Інтереси	Органи влади	Банківські установи регіонів	Суб'єкти господарювання	Населення	Регіонів
Напрямок розвитку	2	3	4	5	6
1. Врегулювання відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів	<ul style="list-style-type: none"> - контролюють проєкнення на регіональні ринки кількість банківських установ з іноземним капіталом; - встановлюють обмеження на охоплення регіональних ринків банківських послуг іноземними банками 	<ul style="list-style-type: none"> - банківські установи прагнуть зайняти домінуюче положення на ринках; - зорієнтовані на максимальне охоплення ринку своїми послугами 	<ul style="list-style-type: none"> - тяжіють до банківських установ з найвищими умовами обслуговування; - прагнуть використати ресурси для розширення і розвитку діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> - тяжіють до банківських установ з найвищими умовами обслуговування; - зорієнтовані на надійність банківських установ та їх стабільність 	<ul style="list-style-type: none"> - допущення безпечної для регіону кількості банківських установ з іноземним капіталом; - допущення безпечної рівня охоплення послугами ринку банківськими установами; - практика сприяння створення регіональних банківських установ
2. Оптимізація кон'юнктури регіональних ринків банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - контролюють рівень монополізації банківськими установами; - формують політику розвитку регіональних ринків банківських послуг; - слідкують за рівновагою між попитом та пропозицією; - підтримка ринкових механізмів цінотворення на банківські послуги 	<ul style="list-style-type: none"> - прагнуть охопити максимальну частку ринку послугами; - працюють над вдосконаленням якісних характеристик послуг; - намагаються пропозицію банківських послуг 	<ul style="list-style-type: none"> - прагнуть отримати банківські послуги за нижчими цінами; - зорієнтовані на отримання якісних послуг; - впливають на формування попиту на банківські послуги; - впливають на формування попиту від монополізації на ринках банківських послуг; - потерпають від монополізації на ринках банківських послуг 	<ul style="list-style-type: none"> - прагнуть отримати банківські послуги за нижчими цінами; - зорієнтовані на отримання якісних послуг; - впливають на формування попиту на банківські послуги; - потерпають від монополізації на ринках банківських послуг; - прагнуть дотримання банківськими установами регіонів позицій надійності та відповідальності 	<ul style="list-style-type: none"> - підтримка конкурентного середовища; - рівновага між попитом та пропозицією на регіональних ринках банківських послуг; - контроль над якістю банківських послуг; - створення регіональних банківських установ

1	2	3	4	5	6
3. Рациональна територіальна організація	<ul style="list-style-type: none"> - регулюють кількість банківських установ; - запобігають надмірній концентрації банківських установ; - стимулюють створення регіональних банківських установ 	<ul style="list-style-type: none"> - прагнуть до розширення мережевої сітки; - прагнуть за рахунок кількості охопити послугами максимальну частку ринку; - ведуть жорстоку боротьбу за розподіл сфер впливу серед клієнтів 	<ul style="list-style-type: none"> - за надмірної концентрації банківських установ виступають об'єктом боротьби; - за недостатньою кількістю банківських установ відчужують недоступність банківських послуг 	<ul style="list-style-type: none"> - за надмірної концентрації банківських установ виступають об'єктом боротьби; - за недостатньою кількістю банківських установ спостерігається недоступність банківських послуг 	<ul style="list-style-type: none"> - підтримка кількості банківських установ у відповідності з потребами регіонів; - протидія перенасиченості банківських установ
Ефективна спеціалізація регіональних ринків банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - створюють умови для розвитку профільних галузей регіонів; - стимулюють розвиток місцевого бізнесу; - закладають основи ідей щодо формування міжрегіональних та регіональних кластерів за участю банківських установ 	<ul style="list-style-type: none"> - прагнуть вкладати ресурси в розвиток тих галузей, котрі гарантують належне виконання умов договору; - підтримують формування міжрегіональних та регіональних кластерів за участю банківських установ при умові наявності переваг 	<ul style="list-style-type: none"> - прагнуть отримати вигідні пропозиції від банківських установ; - підтримують формування міжрегіональних та регіональних кластерів за участю банківських установ за умови гарантування їх надійності 	<ul style="list-style-type: none"> - підтримують створення міжрегіональних та регіональних кластерів за участю банківських установ за умови гарантування їх надійності 	<ul style="list-style-type: none"> - стимулювання розвитку профільних галузей регіонів за допомогою банківських установ; - сприяння та лобювання діяльності тих банківських установ, котрі підтримують профільні галузі регіонів; - активна підтримка місцевого бізнесу; - заохочення формування міжрегіональних та регіональних кластерів за участю банківських установ

* Сформовано автором

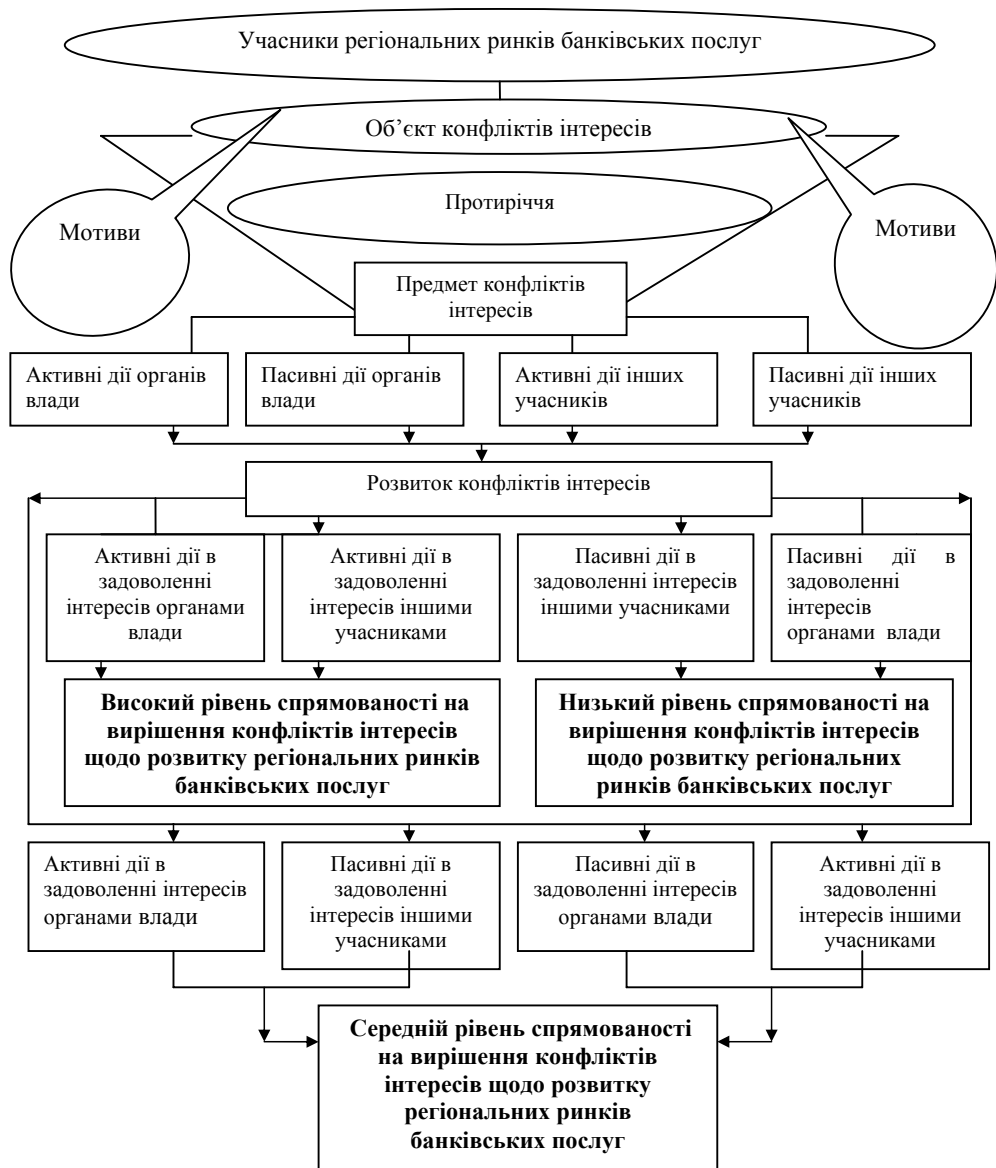

Рис. 3.9. Структура конфліктів інтересів на регіональних ринках банківських послуг

* Сформовано автором

Таким чином, на основі запропонованої матриці можна визначити ймовірність виникнення конфліктів між учасниками. За низької ймовірності сторони характеризуються пасивністю, проблеми не обговорюються і тому лишаються не вирішеними. При середній ймовірності взаємодія відбувається, що є підставою виникнення протиріч. При високій

Матриця ймовірності виникнення конфлікту між учасниками регіональних ринків банківських послуг

		Спрямованість дій органів влади		
		Низька	Середня	Висока
Спрямованість дій інших учасників	Низька	Низька ймовірність	Середня ймовірність	Висока ймовірність
	Середня	Середня ймовірність	Середня ймовірність	Висока ймовірність
	Висока	Висока ймовірність	Середня ймовірність	Висока ймовірність

* Сформовано автором

ймовірності, сторони активно залучаються до питань, що пов'язані з визначенням питань, направлених на розвиток регіональних ринків банківських послуг і є всі підстави до росту неузгодженості в інтересах між ними.

Зауважимо, що конфлікти є ситуацією загострення суперечностей, а ціллю учасників конфліктів є зміна ситуації у сприятливий для себе спосіб. Відтак, метою органів влади має бути забезпечення розвитку регіонів та створення сприятливих для цього умов та середовища. Цілями банківських установ є отримання прибутків, розширення своєї діяльності, забезпечення послугами, збільшення клієнтів тощо. Суб'єкти господарювання прагнуть отримувати прибутки, займати тверді позиції, розширювати виробництво та діяльність за рахунок кредитних коштів тощо. Населення налаштоване на отримання стабільних доходів, наявності робочих місць, соціальних гарантій, впевненість у банківських установах тощо. Саме перераховані цілі визначають ставлення учасників до конфліктів і складають амальгаму або регулятор конфліктної взаємодії, на основі чого встановлюється стиль поведінки учасників у конфліктних ситуаціях.

Таким чином, на вирішення конфліктів інтересів впливає узгодженість цілей між органами влади і учасниками ринку та ступінь згуртованості їх дій, що направлені на розвиток регіональних ринків банківських послуг.

Тому важливо досягнути взаємної згоди між органами влади та іншими учасниками щодо прийняття рішень та узгодженості в діях, спрямованих на розвиток регіональних ринків банківських послуг. При цьому кінцевою метою для всіх учасників є сприяння регіональному розвитку та підтримка території.

Для відображення особливостей взаємодії учасників, пропонуємо спроектувати інтереси державних органів влади, як основного суб'єкта реалізації засад державної регіональної політики на інтереси інших учасників регіональних ринків банківських послуг. При цьому, регулювання конфліктами передбачає підтримку їх на рівні не нижчому, ніж той, який стає загрозовим. Для цього використаємо графічну двомірну модель Томаса–Кілмана (див. рис. 3.10).

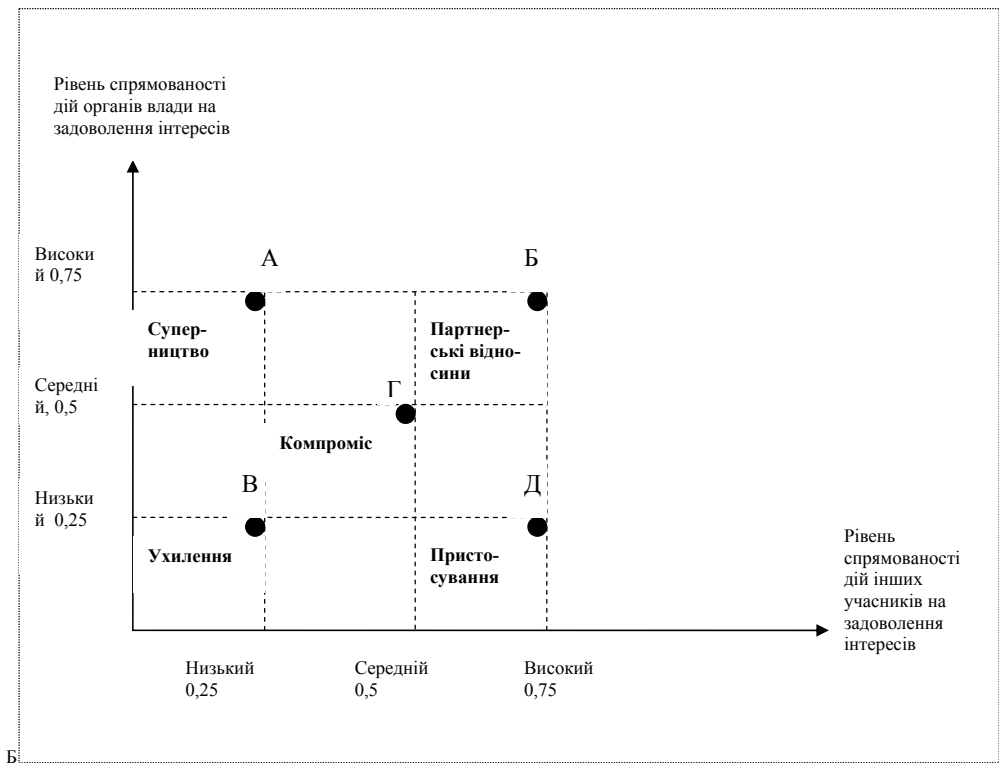

Рис. 3.10. Модель врегулювання конфліктів інтересів на регіональних ринках банківських послуг

* Сформовано автором

Дана модель відображає способи поведінки учасників при зіткненні конфліктів інтересів у залежності від рівня спрямованості дій органів влади на задоволення інтересів та рівня взаємоузгодженості дій інших

учасників у задоволенні інтересів щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг. Як результат взаємодії — це ухилення, пристосування, компроміс, суперництво і партнерство. При цьому оцінка інтересів є характеристикою, що співвідноситься із низьким, середнім та високим рівнем спрямованості на інтереси щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг. Основний зміст даної моделі полягає в тому, що зіставляючи інтереси державних органів влади та інших учасників, можна проаналізувати хід розвитку конфліктів та віднайти способи їх розв'язання з метою впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг.

Так, якщо державні органи влади співпрацюють з іншими учасниками, узгоджують дії і характеризуються спільними цілями, то між ними відбувається співпраця і в результаті приймається найоптимальніше рішення для вирішення проблеми. На рисунку представлено точкою **Б**. Такі кроки рекомендовано застосовувати, коли рішення проблеми є важливим для всіх учасників ринку. Розглядаючи можливість застосування даного стилю врегулювання конфліктів інтересів на регіональних ринках банківських послуг в Україні, вважаємо, що він є найбільш прийнятним для підтримки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг у всіх регіонах. Даний напрямок розвитку ринку є вигідним для всіх учасників: регіони матимуть можливість підвищити соціально-економічні показники, банківські установи отримують ринки збуту своїх послуг, суб'єкти господарювання розширюватимуть виробництво, а населення — отримає стабільне працевлаштування і гарантовану заробітну плату.

Точка **В** відображає небажання та ухилення від розв'язання існуючих проблем. При цьому конфлікти лишаються не вирішеними і протиріччя поступово переростають у негативні тенденції на ринку, оскільки органи влади діють пасивно, тим самим наносять шкоду ринковому середовищу. Відтак, необхідно уникати необхідних ситуацій, шляхом активізації переговорів та спільних домовленостей з іншими учасниками. Подібна ситуація знаходить своє відображення в існуючих на сьогодні пасивних підходах органів влади до проблем вирішення територіальної організації регіональних ринків банківських послуг України. Державні органи влади не зважають на перенасичення банківських установ, банківські установи намагаються якомога ширше охопити ринок послугами за рахунок збільшення філійної мережі, суб'єкти господарювання потерпають від надмірної пропозиції банківських послуг та відсутності в них інвестиційної складової, а населення не має впевненості в надійності банківських установ.

Результатом високого рівня спрямованості інтересів органів влади із низьким рівнем узгодженості з іншими учасників є проявом авторитар-

ної дії з боку держави, що стає причиною боротьби за свої права інших учасників. На рис. 3.10 дану ситуацію відображає точка А. Така ситуація призводить до негативних тенденцій, оскільки органи влади намагаються порушити взаємозв'язок, шляхом нав'язування індивідуально прийнятих правил та рішень. При цьому результат є важливим для органів влади під час забезпечення регіональної безпеки, тому вимагає врегулювання відносин подібним стилем з наявністю іноземних банківських установ та встановлення обмежень щодо охоплення значної частки ринку банківських послуг та прояву тенденцій до монополізації.

Пристосування є наближенням до партнерських відносин, коли існує низька спрямованість органів влади та високий рівень взаємоузгодженості інших учасників (точка Д). У такій ситуації учасники та органи влади схильні до переговорів і врахування потреб та готові дійти до певного консенсусу.

Компроміс – точка Г рахується вдалим результатом співпраці, але результати дії таких рішень є не тривалими і вирішують проблему на короткий час. Тому є лише тимчасовим вирішенням існуючих проблем та в подальшому вимагають глибшого аналізу та підходів до розв'язання.

Для того, щоб врегулювати протиріччя, що виникають між учасниками щодо рішень, котрі впливають на розвиток регіональних ринків банківських послуг необхідно застосовувати методи управління конфліктами інтересів та сформувати моделі вибору способів розв'язання конфліктів інтересів. З цією метою пропонуємо скористатись методикою, що базується на концепції теорії ігор. В основі запропонованої методики лежать математичні моделі прийняття рішень в умовах конфліктності або протилежності інтересів учасників.

Для цього розглянемо систему, що містить дві сторони конфліктуючих учасників. З одного боку регіональні органи влади – Х, котрі прагнуть максимально сприяти розвитку регіонів і роблять для цього всі можливі кроки, в нашому прикладі зорієнтовані на підтримку формування регіональних банківських установ та зменшення кількості інорегіональних у регіонах. З іншого – решта учасників, наприклад, банківські установи нерегіонального походження – Y, інтереси котрих зосереджені в пошуку шляхів лишитися в регіоні та максимально охопити послугами ринок банківських послуг. Гра між ними полягатиме в прийнятті рішень в умовах конфлікту інтересів між учасниками: органи влади відстоюють регіональні пріоритети, а банківські установи – пріоритети банківської сфери. При цьому кожен з учасників може вибрати один із п'яти стилів поведінки, що запропонований моделлю Томаса–Кілмана:

1. Ухилення (низька спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та низька спрямованість банківських установ).
2. Конкуренція (висока спрямованість органів влади та низька спрямованість банківських установ).
3. Співробітництво (висока спрямованість органів влади та висока спрямованість банківських установ).
4. Пристосування (низька спрямованість органів влади та висока банківських установ).
5. Компроміс (опосередкованість в діях органів влади та опосередкованість банківських установ).

Опираючись на теорію ігор та дослідження проведені В. О. Удовенко [80, с. 37] складемо платіжну матрицю гри (див. табл. 3.15).

Таблиця 3.15.

Платіжна матриця конфліктів учасників

	y_1	y_2	y_3	y_4	y_5
x_1	z_{11}	z_{12}	z_{13}	z_{14}	z_{15}
x_2	z_{21}	z_{22}	z_{23}	z_{24}	z_{25}
x_3	z_{31}	z_{32}	z_{33}	z_{34}	z_{35}
x_4	z_{41}	z_{42}	z_{43}	z_{44}	z_{45}
x_5	z_{51}	z_{52}	z_{53}	z_{54}	z_{55}

* Сформовано автором на основі [80]

де $x_1 \dots x_5$ – перша....п’ята стратегії учасника X (органів влади);
 $y_1 \dots y_5$ – перша....п’ята стратегії учасника Y (банківських установ);

$\left\{ \begin{matrix} z_{11} \dots z_{15} \\ \dots \dots \dots \\ z_{51} \dots z_{55} \end{matrix} \right\}$ – платіжна матриця конфліктів учасників органів влади та банківських установ.

Введемо деякий масив $M (m_1 m_2 \dots m_n)$ з елементів, що ступінь задоволення інтересів, де

- m_1 – високий органів влади – 0,75;
- m_2 – високий банківських установ – 0,75;
- m_3 – низький органів влади – 0,25;
- m_4 – низький банківських установ – 0,25;
- m_5 – середній органів влади – 0,5;
- m_6 – середній банківських установ – 0,5.

При цьому, умови для z_{11}

X (органи влади) обирають x_1 , тобто ухилення (низька спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та низька спрямованість банківських установ). В якості еквівалента поставимо $m_3 = 0,25$, $m_4 = 0,25$.

Y обирає y_1 , також ухилення. В якості еквівалента поставимо $m_3 = 0,25$, $m_4 = 0,25$.

$$m_3 + m_4 = 0,5 = m_4 + m_3 = 0,5. \quad (3.15)$$

Тобто, даний конфлікт є не цікавий ні для органів влади, ні для банківських установ.

Умови для z_{12} :

X обирає x_1 , тобто, ухилення (низька спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та низька спрямованість банківських установ). В якості еквівалента поставимо $m_3 = 0,25$, $m_4 = 0,25$.

Y обирає y_2 , – конкуренцію (висока спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та низька банківськими установами. В якості еквівалента поставимо $m_1 = 0,75$, $m_4 = 0,25$.

$$m_3 + m_4 = 0,5 < m_1 + m_4 = 1 \quad (3.16)$$

Тобто, на практиці інтереси банківських установ переважають над інтересами органів влади, конфлікт розв'язується на користь банківських установ.

Умови для z_{13} :

X обирає x_1 , тобто ухилення (низька спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та низька спрямованість банківських установ). У якості еквівалента поставимо $m_3 = 0,25$, $m_4 = 0,25$.

Y обирає y_3 – співробітництво (висока спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та висока банківських установ. В якості еквівалента поставимо $m_1 = 0,75$, $m_2 = 0,75$.

$$m_3 + m_4 = 0,5 < m_1 + m_2 = 1,5 \quad (3.17)$$

Тобто, на практиці означає, що інтереси банківських установ домінують над інтересами органів влади. Тому в даному випадку велика ймовірність вирішення конфлікту на користь банківських установ.

z_{14} : X обирає x_1 , тобто, ухилення (низька спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та низька спрямованість банківських установ). У якості еквівалента поставимо $m_3 = 0,25$, $m_4 = 0,25$.

Y обирає y_4 , – пристосування (низька спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та висока банківськими установами. У якості еквівалента поставимо $m_3 = 0,25$, $m_2 = 0,75$.

$$m_3 + m_4 = 0,5 < m_2 + m_3 = 1. \quad (3.18)$$

Тобто, на практиці означає, що інтереси банківських установ домінують над інтересами органів влади. Тому в даному випадку велика ймовірність вирішення конфлікту на користь банківських установ.

Умови для z_{15} :

X обирає x_1 , тобто ухилення (низька спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та низька спрямованість банківських установ). У якості еквівалента поставимо $m_3 = 0,25$, $m_4 = 0,25$.

Y обирає y_5 – компроміс (середня спрямованість на вирішення конфліктів інтересів органів влади та середня банківських установ). В якості еквівалента поставимо:

$$m_5 = 0,5, m_6 = 0,5.$$

$$m_3 + m_4 = 0,5 < m_5 + m_6 = 1. \quad (3.19)$$

На практиці означає, що інтереси банківських установ переважають над інтересами органів влади. Існує ймовірність вирішення конфлікту на користь банківських установ.

Аналогічним чином побудуємо стратегії для інших комбінацій.

Далі складемо матрицю з масивів M (див. табл. 3.16).

Таблиця 3.16.

Загальна матриця всіх масивів прийняття рішення M

	y_1	y_2	y_3	y_4	y_5
x_1	$m_{111}m_{113}$ $m_{112}m_{114}$	$m_{121}m_{123}$ $m_{122}m_{124}$	$m_{131}m_{133}$ $m_{132}m_{134}$	$m_{141}m_{143}$ $m_{142}m_{144}$	$m_{151}m_{153}$ $m_{152}m_{154}$
x_2	$m_{211}m_{213}$ $m_{212}m_{214}$	$m_{221}m_{223}$ $m_{222}m_{224}$	$m_{231}m_{233}$ $m_{232}m_{234}$	$m_{241}m_{243}$ $m_{242}m_{244}$	$m_{251}m_{253}$ $m_{252}m_{254}$
x_3	$m_{311}m_{313}$ $m_{312}m_{314}$	$m_{321}m_{323}$ $m_{322}m_{324}$	$m_{331}m_{333}$ $m_{332}m_{334}$	$m_{341}m_{343}$ $m_{342}m_{344}$	$m_{351}m_{353}$ $m_{352}m_{354}$
x_4	$m_{411}m_{413}$ $m_{412}m_{414}$	$m_{421}m_{423}$ $m_{422}m_{424}$	$m_{431}m_{433}$ $m_{432}m_{434}$	$m_{441}m_{443}$ $m_{442}m_{444}$	$m_{451}m_{453}$ $m_{452}m_{454}$
x_5	$m_{511}m_{513}$ $m_{512}m_{514}$	$m_{521}m_{523}$ $m_{522}m_{524}$	$m_{531}m_{533}$ $m_{532}m_{534}$	$m_{541}m_{543}$ $m_{542}m_{544}$	$m_{551}m_{553}$ $m_{552}m_{554}$

Далі підставимо у матрицю числові дані (див. табл. 3.17).

Числові значення загальної матриці всіх масивів прийняття рішення (М)

	y_1	y_2	y_3	y_4	y_5
x_1	0,25 0,25 0,25 0,25	0,75 0,25 0,25 0,25	0,75 0,25 0,75 0,25	0,25 0,25 0,75 0,25	0,5 0,25 0,5 0,25
x_2	0,25 0,75 0,25 0,25	0,75 0,75 0,25 0,25	0,75 0,75 0,75 0,25	0,25 0,75 0,75 0,25	0,5 0,75 0,5 0,25
x_3	0,25 0,75 0,25 0,75	0,75 0,75 0,25 0,75	0,75 0,75 0,75 0,75	0,25 0,75 0,75 0,75	0,5 0,75 0,5 0,75
x_4	0,25 0,25 0,25 0,75	0,75 0,25 0,25 0,75	0,75 0,25 0,75 0,75	0,25 0,25 0,75 0,75	0,5 0,25 0,5 0,75
x_5	0,25 0,5 0,25 0,5	0,75 0,5 0,25 0,5	0,75 0,5 0,75 0,5	0,25 0,5 0,75 0,5	0,5 0,5 0,5 0,5

Розрахуємо a_{ij} :

$$a_{ij} = \|M_{ij}\| = \left\{ \begin{matrix} m_1 m_3 \\ m_2 m_4 \end{matrix} \right\} \quad (3.20)$$

і отримуємо матрицю (див. табл. 3.18)

Таблиця 3.18

Числові значення платіжної матриці a_{ij}

	y_1	y_2	y_3	y_4	y_5
x_1	0	0,125	0	-0,125	0
x_2	-0,125	0	0,375	-0,5	-0,25
x_3	0	0,375	0	-0,375	0
x_4	0,125	0,5	0,375	0	0,25
x_5	0	0,25	0	-0,25	0

Для прийняття рішення в умовах конфліктів інтересів між органами влади та банківськими установами використаємо критерій Лапласа, котрий опирається на принцип недостатнього підґрунтя [81, 186]. Розрахуємо середнє арифметичне значення виграшу (див. табл. 3.19)

Серед можливих варіантів оберемо стратегію за формулою:

$$B = \min \left\{ \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n z_{ij} \right\} \quad (3.21)$$

Розв'язання платіжної матриці за принципом максимуму

	y_1	y_2	y_3	y_4	y_5	середнє
x_1	0	0,125	0	-0,125	0	0
x_2	-0,125	0	0,375	-0,5	-0,25	-0,1
x_3	0	0,375	0	-0,375	0	0
x_4	0,125	0,5	0,375	0	0,25	0,25
x_5	0	0,25	0	-0,25	0	0
середнє	0	0,250	0,150	-0,25	0	

Отримали сідлову точку при використанні органами державної влади та банківськими установами стратегії під номером 5 – компроміс. Якщо напрям розвитку є ризиковим і гравці грають за критерієм недостатнього підґрунтя, то найоптимальніше підійде стратегія компромісу. При цьому, з метою вирішення питань, що пов'язані із зменшенням кількості інорегіональних банківських установ в регіоні та стимулювання утворення регіональних банків регіональним органам влади, рекомендовано враховувати інтереси банківських установ і діяти шляхом переконання їх, що в разі переєстрації в регіональні банки їхній вигреш буде максимальним. У той час, банківські установи повинні розуміти, що за домовленості з органами влади щодо переєстрації в регіональні банки отримають мінімальний програш.

Таким чином, на основі теорії ігор існує можливість обирати найприйнятніший стиль поведінки учасників конфліктів інтересів та звести до мінімуму можливий ризик. Крім того аналіз конфліктів інтересів за допомогою прийомів теорії ігор спонукає учасників розглядати всі можливі альтернативи як своїх дій, так і партнерів.

Зі сказано вище приходимо до висновку, що розвиток регіональних ринків банківських послуг обумовлюється або задоволенням інтересів, або виникненням конфліктів інтересів. Основним завданням органів влади є втримання керованості над протиріччями, які є невід'ємними атрибутами ринку, і можуть слугувати як стимуляторами розвитку, так і дестимуляторами за невірних підходів щодо досягнення збалансованості та гармонійності інтересів. Таким чином, взаємодія між органами влади та банківськими установами, суб'єктами господарювання, населенням щодо напрямів розвитку регіональних ринків банківських послуг сприятиме загальному розвитку регіонів. При цьому, використовуючи методи управління конфліктами інтересів існує можливість впливати на суб'єктів ринку, тим самим сприяти розвитку регіонів.

ВИСНОВКИ

У монографії на основі проведених авторами наукових досліджень запропоновано розв'язання теоретико-методологічних засад та практичних підходів, що пов'язані із розвитком регіональних ринків банківських послуг. Результати проведеного дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

1. Досліджено зміст поняття «регіональний ринок банківських послуг» та сформовано його визначальні характеристики, функції, що слугувало формуванню нового бачення місця та ролі регіональних ринків банківських послуг для розвитку економіки регіонів.

2. Розроблено класифікацію видів регіональних ринків банківських послуг, що дозволяє прослідкувати особливості регіональних ринків банківських послуг, зважаючи на специфіку регіонів та сформувані підходи до вибору державної регіональної та регіональної політики розвитку.

3. Систематизовано фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг, що дозволило комплексно підійти до механізмів визначення їх впливу, попередження негативних наслідків та сприяє пошуку шляхів співпраці у банківській сфері між регіонами.

4. Розроблено методичний підхід до аналізу та оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг, який ґрунтується на інтегральній оцінці показників, що дає змогу комплексно проаналізувати рівень розвитку регіональних ринків банківських послуг у регіонах та визначити значимість розвитку регіональних ринків банківських послуг у контексті досягнення розвитку економіки регіонів. При цьому виявлено, що у регіонах України спостерігаються значні диспропорції в розвитку регіональних ринків банківських послуг, що негативно впливають на розвиток регіонів. Результати аналізу розвитку регіональних ринків банківських послуг виявили існуючі проблеми та передбачили можливі шляхи їх вирішення. Результати оцінки продемонстрували рівень розвитку регіональних ринків банківських послуг у регіонах України, що дозволило згрупувати регіони в чотири групи за рівнем розвитку регіональних ринків банківських послуг. Проведені дослідження визначили проблеми характерні для регіонів із різним рівнем розвитку та сформувані пропозиції щодо вибору можливих напрямів розвитку регіональних ринків банківських послуг.

5. Розроблено напрями державної регіональної та регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг для груп регіонів із різним рівнем розвитку регіональних ринків банківських послуг, виз-

начених за результатами оцінки, що дало змогу диференційовано підійти до вибору підходів розвитку регіональних ринків банківських послуг на прикладі регіонів України.

6. Розроблено підходи до створення кластерних утворень за участю банківських установ, впровадження яких сприятиме досягненню перерозподілу банківських капіталів та налагодженню ефективної спеціалізації регіональних ринків банківських послуг і їх орієнтації на інвестування у профільні галузі економіки регіонів, що дозволить удосконалити між-регіональне співробітництво регіонів щодо розвитку регіональних ринків банківських послуг.

7. Зважаючи на обрану тематику дослідження, що ґрунтується на встановленні залежності розвитку регіонів від банківської діяльності, використано інструментарій моделювання на основі побудови лінійної регресійної моделі залежності валового регіонального продукту від показників розвитку регіональних ринків банківських послуг, що дозволяє регіональним органам влади обирати диференційовані підходи до методів стимулювання, регулювання та управління банківською сферою на регіональному рівні.

Список використаних джерел

1. Бернштам Е. С., Региональные аспекты организации и государственного регулирования банковской сферы: зарубежный и российский подходы / Е. С. Бернштам, А. Н. Лузанов. – М. : Эдиториал УРСС, 2001. – 104 с.
2. Герасимчук З. В. Територіальна організація банківської системи регіонів України: оцінка та стратегії збагачення її раціональності: Монографія./ З. В. Герасимчук, Н. І. Корецька. – Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2010. – 312 с.
3. Гладкова С. Б. Региональный рынок розничных банковских услуг: тенденции и факторы развития : автореферат дис. на соискание уч. степ. канд. экон. наук : спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / С. Б. Гладкова. – Санкт-Петербург, 2007. – 20 с.
4. Брітченко І. Г. Формування і функціонування регіонального банківського ринкознавства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. экон. наук : спец. 08.02.03 «Організація управління, планування і регулювання економікою» / І. Г. Брітченко. – Донецьк, 2005. – 32 с.
5. Люзник М. Е. Конкурентоспроможність банку на регіональному рівні : дис. на здобуття наук. ступеня канд. экон. наук : 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М. Е. Люзник. – Суми, 2010. – 206 с.
6. Новоселов А. С. Теория региональных рынков : учебник. / А. С. Новосёлов. – Ростов-на-Дону : Феникс; Новосибирск : Сибирское соглашение, 2002. – 448 с.
7. Шнипер Р. И. Регион: экономические методы управления / Р. И. Шнипер. – Новосибирск : Наука, Сиб. отд., 1991. – 320 с.
8. Копанев Г. В. Региональная экономика (вводная часть) / Г. В. Копанев. – Ижевск, 1994. – 297 с.
9. Сонько С. П. Ринок і регіоналістика / С. П. Сонько, В. В. Кулішов, В. І. Мустафін : навч. посібник. – Київ : Ніка Центр, Ельга, 2002. – 408 с.
10. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком : навч. посіб. / Д. М. Стеченко. – К. : Вища школа, 2000. – 223 с.
11. Алимбаев А. А. Региональная социально-экономическая система [Текст] / А. А. Алимбаев, С. Б. Утешев, С. Н. Ахметов, А. А. Таубаев. – Т. 1. – Караганда, 2002. – 514 с.
12. Айнабек К. С. Теория общественного хозяйствования : учебник/ К. С. Айнабек – Караганда : КЭУК, 2014. – 608 с.
13. Дзюблюк О. В. Банківські операції : підручник./ О. В. Дзюблюк. – Тернопіль : Видво ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.
14. Сизоненко В. О. Особливості сучасного розвитку ринку банківських послуг [електронний ресурс] / В. О. Сизоненко, С. А. Циганов. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/459/1/4.pdf>
15. Ткачук В. О. Маркетинг в банку [підручник] / В. О.Ткачук. – Тернопіль : «Синтез-Поліграф», 2006. – 225 с.
16. Лютий І. О. Банківський маркетинг : підручник/ І. О. Лютий, О. О. Солodka. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 776 с.
17. Сороківська З. К. Ринок роздрібних банківських послуг : особливості формування та перспективи розвитку в Україні : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / З. К. Сороківська. – Тернопіль, 2006. – 32 с.

18. Головач А. В. Банківська статистика : опорний конспект лекцій / Укл. А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач. – К. : МАУП, 1999. – 124 с.
19. Грудзевич У. Я. Регіональні особливості формування і розвитку інфраструктури фінансового ринку України : [монографія] / У. Я. Грудзевич. – Львів : ЛБІ НБУ, 2004. – 182 с.
20. Стойка В. С. Функціонування і розвиток регіональної банківської системи : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / В.К. Стойка. – Ужгород, 2011. – 196 с.
21. Качан Є.П. Регіональна економіка : підручник / за ред. Є. П. Качана. – К. : Знання, 2011. – 670 с.
22. Дорогунцов С. І. Розміщення продуктивних сил України : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / С. І. Дорогунцов, Ю. І. Пітюренко, Я. Б. Олійник та ін. – К. : КНЕУ, 2000. – 364 с.
23. Згуровський М. З. Сталий розвиток регіонів України : [Текст] / науковий керівник М. З. Згуровський. – К. : НТУУ«КПІ», 2009. – 197 с.
24. Тодосійчук В. Л. Регіональна економіка : підручник / В. Л.Тодосійчук. – Вінниця : ВДАУ, 2008. – 434 с.
25. Алёхин Э. В. Управление региональной экономикой : учебное пособие / Э. В. Алёхин. – Пенза, 2011. – 225 с.
26. Папп В. В. Структурування економіки в регіональних суспільних системах : теорія, методологія, практика / В. В. Папп – Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2007. – 71 с.
27. Лютий І. О, Юрчук О. М. Банківські інститути в умовах глобалізації ринку фінансових послуг : монографія / І. О. Лютий, О. М. Юрчук. – К. : Знання, 2011. – 357 с.
28. Лютий І. О. Солодка О. О. Банківський маркетинг : підручник / І. О. Лютий, О. О. Солодка. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 778 с.
29. Дзюблюк О. В. Ринок банківських послуг : теоретичні аспекти організації і стратегія розвитку в Україні / О. В. Дзюблюк // Банківська справа. – 2006. – № 5–6. – С. 23–36.
30. Грудзевич У. Я. Регіональні особливості формування і розвитку інфраструктури фінансового ринку України : [монографія] / У. Я. Грудзевич. – Львів : ЛБІ НБУ, 2004. – 182 с.
31. Корецька Н. І. Процес концентрації ринку банківських послуг України : оцінка та стратегії позиціонування / Н. І.Корецька // Зб. наук. праць «Економічний форум». – Вип. 1. – Луцьк : ЛНТУ, 2014.
32. Заернюк В. М. Методологические основы институционального развития рынка банковских услуг : автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора экономических наук : 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / В. М. Заернюк – Москва, 2014. – 49 с.
33. Енина Е. С. Оценка пропорциональности развития секторов региональной экономики : диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук : 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (региональная экономика, экономика, организация и управления предприятиями, отраслями, комплексами: сфера услуг» / Е. С. Енина – Калининград, 2009. – 165 с.
34. Данилишин Б. М. Продуктивні сили економічних районів України / Б. М. Данилишин, Л. Г. Чернюк, О. В. Горська. – К. : РВПС НАНУ, 2000. – 512 с.
35. Ларіна Р. Р. Теоретико-методологічні основи формування регіональних логістичних систем : автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня докт. екон. наук : спеціальність 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка», Донецьк, 2005. – 66 с.

36. Герасимчук З. В. Формування інноваційних кластерів прикордонних територій в умовах транскордонного співробітництва: монографія / З. В. Герасимчук, Д. В. Смолич. — Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2014. — 240 с.
37. Коваленко Е. Г. Региональная экономика и управление : учебное пособие / Е. Г. Коваленко и др. — Издательский дом «Питер», 2013. — 288 с.
38. Гранберг А. Г. Основы региональной экономики : учебник для вузов / А. Г. Гранберг. — 2-е издание. — М. : ГУ ВШЭ, 2001. — 495 с.
39. Корецька Н. І. Процес концентрації ринку банківських послуг України : оцінка та стратегії позиціонування / Н. І. Корецька // Економічний форум. — 2014. — №1.
40. Статистика рынка товаров и услуг / под редакцией И. К. Беляевского. — М. : Финансы и статистика, 1997. — 430 с.
41. Герасимчук З. В. Прогнозування та антициклічне регулювання кон'юнктури ринку молочних продуктів України / З. В. Герасимчук, О. В. Кошій. — Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2010. — 634 с.
42. Goldsmith R. W. Financial Structure and Development / R. W. Goldsmith. — New Haven, CT : Yale University Press, 1969.
43. Rajan R. The great reversals: The politics of financial development in the 20th century // R Rajan, L Zingales. — Oecd, economics development working papers. — No. 265. — P. 10 eko/wkr (2000) 38 (www.oecd.org).
44. Заернюк В. М. Методологические основы институционального развития рынка банковских услуг : автореф. диссертация на соискание ученой степени доктора экономических наук : 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / В. М. Заернюк. — Москва, 2014. — 49 с.
45. Авдашева С. Б. Теория организации отраслевых рынков / С. Б. Авдашева, Н. М. Розанова. — М. : Магистр, 1998.
46. Герасимчук З. В. Регіональні логістичні системи : теорія і практика : монографія / З. В. Герасимчук, Л. Л. Ковальська, Н. В. Хвищун та інші. — Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2011. — 264 с.
47. Герасимчук З. В., Гонта О. І. Транснаціоналізація економіки регіонів України : теорія, методологія, практика : монографія / З. В. Герасимчук, О. І. Гонта. — Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2011. — 468 с.
48. Манів З. О. Регіональна економіка : навч. посібник / З. О. Манів, І. М. Луцький., — Івано-Франків. ун-т права ім. короля Д. Галицького. — Львів : Магнолія, 2009. — 640 с.
49. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності : підручник / за ред. А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін. — К. : КНЕУ, 2004. — 599 с.
50. Ліквідність банку : окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду : науково-аналітичні матеріали. Вип. 11 / В. С. Стельмах, В. І. Міщенко, В. В. Крилова, Р. М. Набок, О. Г. Приходько, Н. В. Грищук. — К. : Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2008. — 220 с.
51. Дутченко О. О. Банківське кредитування на основі врахування галузевих особливостей позичальника : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. О. Дутченко. — Суми, 2011. — 205 с.
52. Рябініна Л. М. Банківські операції: навчальний посібник / за ред. Л. М. Рябініної, Н. Ю. Няньчук, Л. І. Ухлічева. — Одеса : ОДЕУ, 2011. — 536 с.
53. Копилюк О. І. Регіональна політика розвитку банківської системи Україна : монографія / О. І. Копилюк. — Одеса : Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2014. — 576 с.

54. Кузьбожев Э. Н. Экономическая география и регионалистика (история, методы, состояние и перспективы размещения производительных сил) : учеб. пособие / Э. Н. Кузьбожев, И. А. Козьева, М. Г. Клевцова. — М. : изд. ЮРАЙТ, 2011. — 556 с.
55. Штапова И. С. Влияние структуры отраслевого рынка формирование стратегии промышленного предприятия : теория, методология, инструментарий : дисс. на соиск. уч. степ. докт. экон. наук: 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / И. С. Штапова. — Ростов-на-Дону, 2010. — 392 с.
56. Другов О. О. Політика регіонального розвитку банківської системи України / О. О. Другов // Вісник Української академії банківської справи. — 2006. — № 1. — С. 56–60.
57. Пшик Б. І. Регіональні аспекти концентрації банківського капіталу / Б. І. Пшик // Капіталізація : проблеми розвитку та кількісного виміру : Матеріали круглого столу 21 грудня 2006 р., м. Львів / Відп. ред. М. А. Козоріз. — Львів : Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ, 2007. — С. 70–82.
58. Гірна О. Й. Показники та класифікації банківської концентрації на регіональному рівні / О. Й. Гірна // Регіональна економіка. — 2012. — № 1. — С. 138–148.
59. Корнеев В. А. Банківський сервіс на ринках залучення і розміщення капіталу / В. А. Корнеев // Банківська справа. — 2006. — № 1. — С. 82–93.
60. Авагян М. Ю. Концепция формирования и развития регионального банковского кластера как фактора экономического роста./ М.Ю.Авагян // Региональная экономика : теория и практика. — 2009. — № 18 (111). — С. 63–69.
61. Банківська система України в європейському контексті : генеза, структура, конкурентний потенціал : монографія / Пустовійт Р. Ф. та ін., за ред. Р. Ф. Пустовійта. — К. : УБС НБУ, 2009. — 399 с.
62. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку / О. С. Власюк. — Нац. інст. пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безп. і оборони України. — К., 2008. — 48 с.
63. Подмазко О. М. Вплив тіньової економіки на загрози економічній безпеці країни / О.М.Подмазко // Науковий журнал Економіка реалії часу. Одеса, 2014. — № 4 (14). — С. 142–151.
64. Гідулян А. Державна фінансово-кредитна політика в площині розвитку банківської системи України / А. Гідулян // Вісник НБУ. — Жовтень, 2009. — С. 35.
65. Коллинс Д. Дж. Корпоративная стратегия. Ресурсный поход [Текст] / Д. Дж. Коллинс, С. А. Монтгомери. — М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2007. — 400 с.
66. Добровенко О. А. Оцінка потенціалу стратегічного розвитку банківської установи / О. А. Добровенко // Економічний аналіз. — Тернопіль, 2013. — Т. 14. № 2. — С. 22–27.
67. Рой Л. В., Третьяк В. П. Анализ отраслевых рынков : учебник экономического факультета МГУ им. М. В. Ломоносова / Л. В. Рой, В. П. Третьяк. — М. : ИНФРА. — М., 2008. — 442 с.
68. Шерер Ф. Структура отраслевых рынков : пер. с англ. / Ф. Шерер, Д. Росс. — М. : ИНФРА. — М., 1997. — VI, 698 с.
69. Базилевич В. Д. Економічна теорія : Політекономія [Електронний ресурс] : підручник / В. Д. Базилевич, В. М. Попов, К. С. Базилевич, Н. І. Гражевська. — К. : Знання-Прес, 2008. — 719 с. : Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1584072039904/politekonomiya/ekonomichna_teoriya_politekonomiya_-_bazilevich_vd.
70. Аналітичний огляд банківської системи України за 2014 рік // Національне рейтингове агентство «РЮРІК» / режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2014.pdf.

71. Лазаревич И. М. Финансово-банковская статистика : учебно-методический комплекс для студентов специальности «Финансы и кредит» / И. М. Лазаревич. – Минский институт управления. – Мн. : Изд-во МНУ, 2005. – С. 38.
72. Буднікевич І. М. Маркетинг у галузях і сферах діяльності : навч. посіб. / За ред. І. М. Буднікевич. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
73. Бичікова Л. А. Роль та місце регіонального маркетингу в системі регіональної політики / Л. А. Бичікова // Наука и образование : сб. тр. IV междунар. науч.- метод. конф. – ХНУ, 2013. – С. 139–141.
74. Старостіна А. О. Регіональний маркетинг : суть та особливості становлення в Україні / А. О. Старостіна, С. Є. Мартов. – Маркетинг в Україні. – № 3. – 2004. – С. 55.
75. Панкрухін А. П. Маркетинг територій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. П. Панкрухін. – К. : Знання, КОО, 2003. – 203 с
76. Савчук Т. В. Территориальный маркетинг / Т. В.Савчук. – СПб. : Питер, 2009. – 368 с.
77. Внукова Н. П. Організація забезпечення створення фінансових кластерів транскордонного співробітництва : монографія / Н. М.Внукова та інші – Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2011. – 104 с. (Укр. мова). – Серія «Транскордонне співробітництво».
78. Пашкевич М. С. Наукові засади регулювання регіональної економіки : монографія / М. С. Пашкевич. – Д. : Національний гірничий університет, 2012. – 790 с.
79. Чемерис В. А. Інноваційні основи формування та розвитку інфраструктури аграрного ринку регіону: дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / В. А. Чемерис. – Львів, 2015. – 489 с.
80. Удовенко В.О. Моделювання поведінки елементів економічної системи у конфлікті // В. О. Удовенко / Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. – 2010. – № 3 (23). – с.37–42.
81. Бережна Л. В. Економіко-математичні методи та моделі в фінансах // Л. В. Бережна, О. І. Снитюк. – К : Кондор, 2009. – 301 с.
82. Балджи М. Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків : навчальний посібник / За редакцією М. Д. Балджи, В. А. Карпов, А. І. Ковальов, О. О. Костусев, І. М. Котова, Н. В. Сментина. – Одеса : ОНЕУ, 2013. – 670 с.
83. Бритченко И. Г. Банковский маркетинг: организация процессов инвестирования / И. Г. Бритченко. – Донецк : ИЭПИ НАН Украины, 1997 – 200 с.
84. Брітченко І.Г. Реальний капітал в сучасних умовах / І. Г. Брітченко, В. А. Товстик. // Схід. – № 3 (27). – 1999. – С. 17–24.
85. Брітченко І.Г. Переваги застосування нових кредитних технологій / І. Г. Брітченко // Схід. – № 3 (53). – 2003. – С. 55–58.
86. Бритченко И.Г. Виртуальные банки и их связь с реальной банковской системой / И. Г. Бритченко // Наука, релігія, суспільство. – № 2. – 2001. – С. 3–10.
87. Герасимчук З. В. Еколого-економічні засади підвищення конкурентоспроможності регіону : монографія / З. В. Герасимчук, О. С. Білик. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 284 с.
88. Герасимчук З. В. Особливості використання кластерних інструментів у транскордонному туризмі : монографія / З. В. Герасимчук, Л. Ю. Матвійчук, О. М. Лютак та інші. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 172 с.
89. Електронний ресурс. Режим доступу :http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi&RQ1joutgr;t:1!w:tqo

90. Аксьонова І. В. Регіональна статистика / І. В. Аксьонова. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 128 с.
90. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : сайт <http://zakon.rada.gov.ua>.
91. Усокин В. М. Современные коммерческие банки: управление и операции / В. М. Усокин. – М. : Все для вас, 1993. – С. 23.
92. Латковська Т. А. Фінансово-правове регулювання організації та функціонування банківської системи в Україні та зарубіжних країнах : порівняльно-правовий аналіз : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук / Одес. нац. юрид. акад., 2008. – 36 с.
93. Белоглазова Г. Н. Банковское дело / под. редакцией Г. Н. Белоглазовой, Л. П. Кроливецкой. – СПб. : Питер, 2008. – 240 с.
94. Чемберлин Э. Теория монополистической конкуренции: Пер. с англ. / Под ред. Ю. Я. Ольсевича. – М. : Экономика, 1996. – 351 с.
95. Розанова Н. М. Взаимодействие фирм на товарных рынках в переходной экономике России / Н. М. Розанова. – М. : ТЕИС, 1998. – 261 с.
96. Авдашева С. Б. Теория организации отраслевых рынков : учебник / С. Б. Авдашева, Н. М. Розанова. – Ин-т «Открытое общество». – М. : Магистр, 1998. – 320 с.
97. Закон України «Про Національний банк України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
98. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
99. Закон України «Про захист економічної конкуренції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
100. Алёхин Э. В. Управление региональной экономикой : учебное пособие / Э. В. Алёхин. – Пенза, 2011. – 225 с.
101. Новосёлов А. С. Рыночная система региона : проблемы теории и практики / А. С. Новосёлов. – Новосибирск : ИЭОПП СО РАН, 2007. – 568 с.
102. Герасимчук З. В. Розвиток рекреаційного потенціалу регіону : теорія і практика : монографія / З. В. Герасимчук, Ю. Є. Дащук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 260 с.
103. Blair J. P. (1995) Local Economic Development // Analysis and Practice. – London : Sage Publications Ltd.
104. Temple M. (1994) Regional Economics // St. Martins Press. – New York, Chapter 8.
105. Бобик О. І. Теорія ймовірностей і математична статистика : навч. підручник / О. І. Бобик, Г. І. Берегова, Б. І. Копитко. – Львів, 2006. – 440 с.
106. Гмурман В. Е. Теория вероятностей и математическая статистика (4-е изд.) / В. Е. Гмурман. – М. : Высшая школа, 1972. – 368 с.
107. Жлуктенко В. І. Теорія ймовірностей і математична статистика : навч.-метод. посібник / В. І. Жлуктенко, С. І. Наконечний, С. С. Савіна. – К. : ХНЕУ, 2001. – 336 с.
108. Крамер Г. Математические методы статистики пер. с английского / Г. Крамер. – М. : Мир, 1975. – 648 с.
109. Левин Дэвид М. Статистика для менеджеров с использованием Microsoft Excel, 4-е изд. / Левин Дэвид М., Стефан Дэвид, Кребель, Тимоти С., Беренсон, Марк Л. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2004. – 1312 с.
110. Сигел Э. Практическая бизнес-статистика / Э Сигел. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2008. – 1052 с.
111. Чапюк О. П. Регіональний вимір капіталізації економіки: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / О. П. Чапюк – Луцьк, 2016. – 212 с.

112. Вахович І. М. Капіталізація регіону в умовах фінансової децентралізації : монографія / І. М. Вахович, В. Ю. Дорош, Л. І. Ішук, І. С. Кондіус, А. М. Ніколаєва, О. А. Нужна, В. Г. Поліщук, В. І. Талах, О. П. Чапюк, Ю. О. Шейко. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2016. – 306 с.
113. Войнаренко М. П. Концепція кластерів – шлях до відродження виробництва на регіональному рівні / М. П. Войнаренко // Економіст. – 2000. – № 1. – С. 29–33.
114. Герасимчук З. В. Клімович О. М. Міжрегіональне співробітництво: теорія, методологія, практика / З. В. Герасимчук, О. М. Клімович. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 260 с.
115. Герасимчук З. В. Сталій розвиток регіональних мереж торгових закладів : теорія, методологія, практика : монографія / З. В. Герасимчук, В. І. Корсак. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 444 с.
116. Захарченко С. В. Конкурентоспроможність України та її регіонів : міжнародний вимір : монографія / С. В. Захарченко. – Вінниця : Консоль, 2016. – 416 с.
117. Електронний ресурс. Режим доступу https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123332
118. База даних / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
119. Білик О. І. Удосконалення процесів забезпечення ефективності банківських послуг для фізичних осіб : автореф. десерт. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / О. І. Білик. – Львів, 2006. – 21 с.
120. Економічний словник. Тлумачно-термінологічний / В. А. Коноплицький, А. І. Філіна. – К. : ТОВ «КНТ», 2007. – 580 с.
121. Сторонянська І. З. Структурна диференціація економічного розвитку регіонів України / І. З. Сторонянська, Г. В. Возняк // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія «Економіка». – Ужгород : УНУ. – 2011. – Вип. 34. – С. 11–16.
122. Система економічної безпеки держави // Під заг. ред. А. І. Сухорукова / Національний інститут проблем міжнародної безпеки при РНБО України. – К. : ВД «Стилос», 2009. – 685 с.
123. Предборський В. А. Детінізація економіки у контексті трансформаційних процесів. Питання теорії та методології : монографія / В. А. Предборський. – К. : Кондор, 2005. – 614 с.
124. Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341–III. – ред. 06.09.2001 р. // ВР України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>
125. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №346-IV-ВР.
126. Герасимчук З. В. Економічна безпека регіону : методика та механізм забезпечення : Монографія / З. В. Герасимчук, Н. С. Вавдіюк. – Луцьк : Надстир'я, 2006. – 244 с.
127. Корецька Н. І. Чеська кредитна система : структура та основні показники функціонування / Н. І. Корецька, Н. С. Різник, В. Л. Галушак // Економічний форум. – 2011. – № 1. – 303 с. – С. 195–205.
128. Корецька Н. І. Структура кредитної системи Сполучених Штатів Америки / Н. І. Корецька, Н. С. Різник // Зб. наук. пр. «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». – Випуск 1(10). – Частина II. – Харків: ХІБС УБС НБУ, 2011. – 334 с. – С. 82–88.
129. Різник Н. С. Фінансово-кредитна система Республіки Білорусь / Н. С. Різник // Зб. наук. пр. «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 8 (29). – Ч. 4. – Луцьк : ЛНТУ, 2011. – 500 с. – С. 98–107.
130. Darwent D. Growth poles and growth centers in regional planning-a review / David Darwent // Environment and Planning. – Vol. 1 (1969). – P. 5–32.

131. Hagerstrand T. Innovation diffusion as a spatial process / T. Hagerstrand. – Chicago : University of Chicago Press, 1967.
132. Myrdal G. Economic theory and under-developed regions / G. Myrdal. – N.Y. : Harper & Row, 1957. – P. 34.
133. Hirschman A. O. The strategy of economic development / A. O. Hirschman. – New Haven : Yale univ. press, 1960. – P. 63.
134. Vernon R. International investment and international trade in the product cycle / Raymond Vernon // Quarterly Journal of Economics. Cambridge. – 1966. – 191 p.
135. Friedmann J. Regional development policy / John Friedmann. – A Case Study of Venezuela. – MIT Press, 1966. – 279 p.
136. Pred A. R. The Spatial Dynamics of U.S. Urban-Industrial Growth / A. R. Pred. – 1800–1914. – Cambridge : MIT Press, 1966.
137. Richardson H. W. The state of regional economics: a survey article / H. W. Richardson // International Regional Science Review. – vol. 3. – 1978. – P. 1–48.
138. Sutherland E. H. Crime and Business / E. H. Sutherland // Annals of the American Academy of Political and Social Science. – 1941. – 217 p.
139. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.dps.km.ua/>
140. Економічний словник-довідник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://subject.com.ua/economic/dict/660.html>
141. Сторонянська І. З. Регіональний розвиток: проблеми інтеграції та конвергенції / І. З. Сторонянська. – Львів : ІРД НАН України, 2010. – 2011. – 324 с.
142. Різник Н. С. Методика оцінки економічної безпеки банку / Н. С. Різник // 36. тез допов. Міжнародної науково-практичної конференції «Управління регіональним розвитком в умовах глобалізації: теорія та практика». – 11–12 жовтня. – Дрогобич : Посвіт, 2007. – 348 с. – С. 127–129.
143. Міжнародні фінанси : навч. посібн. / Під ред. Ю. Г. Козак. – 3-є вид., перероб. і доп. – К. : Центр навч. літ., 2007. – 640 с.
144. Офіційний сайт Міжнародного банку розрахунків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/>
145. Сторонянська І. З., Шульц С. Л. Міжрегіональна інтеграція в Україні : монографія / І. З. Сторонянська, С. Л. Шульц. – Львів, «Арал», 2007. – С. 177–200.
146. Сторонянська І. З. Активізація діяльності інноваційних підприємств важелями податкового стимулювання / І. З. Сторонянська // Вісник. – Вип. 2 (46). – Серія «Економіка». – Рівне, 2009. – С. 299–306.
147. Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры / Н. Д. Кондратьев // Вопросы конъюнктуры. – 1925. – Выпуск 1. – Т. I. – С. 28–79.
148. Сторонянська І. З. Стратегічні пріоритети розвитку економіки регіонів України / І. З. Сторонянська // Регіональна економіка. – 2010. – № 4. – С. 201–202.
149. Сторонянська І. З. Фінансова стратегія підприємств регіональної інфраструктури України / І. З. Сторонянська, В. Ю. Бодаковський // Формування ринкової економіки в Україні. – 2011. – Вип. 23. – Ч. 2. – С. 364–370.
150. Різник Н. С. Ринкова безпека банку: оцінка та стратегії забезпечення / Н. С. Різник // Економічний форум. – 2011. – № 2. – 474 с. – С. 389–397.
151. Кашпрук Ю. А. Банківська інфраструктура: суть, функції та особливості розвитку / Ю. А. Кашпрук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.4. – С. 210.
152. Копилюк О. І. Банківські інновації як чинник розвитку економіки / О. І. Копилюк // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 жовтня 2011 р. – Черкаси, 2011. – С. 81–83.

153. Герасимчук З.В. Розвиток регіональних ринків банківських послуг : теорія, методологія, практика : монографія / З. В. Герасимчук, О. К. Гоманюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – с. 355.
154. Гоманюк О. К. Класифікація видів регіональних ринків банківських послуг / О. К. Гоманюк // Науково-теоретичний журнал Хмельницького національного університету «Наука й економіка». – Хмельницький, 2014. – № 3 (35). – С. 215–224.
155. Герасимчук З. В. Фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг [Електронний ресурс] / З. В. Герасимчук, О. К. Гоманюк // Фінансовий простір. – 2015. – №1 (17). – С. 92–101. – Режим доступу : http://cibs.ubs.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/zbirnyk_25112015.pdf.
156. Гоманюк О. К. Методика оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг / О. К. Гоманюк // Економічний аналіз : зб. наук. праць. – Тернопіль, 2015. – Том 19. – № 1. – С. 136–147.
157. Гоманюк О. К. Оцінка та аналіз галузевої спеціалізації регіональних ринків банківських послуг / О. К. Гоманюк // Економічний форум : зб. наук. праць. – Луцьк, 2015. – № 3. – С. 128–135.
158. Герасимчук З. В. Оцінка рівня розвитку регіональних ринків банківських послуг в Україні / З. В. Герасимчук, О. К. Гоманюк // Вісник Одеського національного університету. – Серія «Економіка». – Одеса, 2015. – Том 20. – Вип. № 3. – С. 165–169.
159. Герасимчук З. В. Аналіз розвитку регіональних ринків банківських послуг в Україні / З. В. Герасимчук, О. К. Гоманюк // Науковий вісник Полтавського національного технічного університету ім. Юрія Кондратюка. – «Економіка і регіон». – Полтава, 2016. – Випуск 1 (56). – С. 11–17.
160. Герасимчук З. В. Исследование содержательных характеристик регионального рынка банковских услуг / З. В. Герасимчук, Е. К. Гоманюк // Региональные проблемы преобразования экономики. – Республика Дагестан, г. Махачкала, 2014. – № 6. – С. 31–36.
161. Герасимчук З. В. Теоретичні основи регіональних ринків банківських послуг / З. В. Герасимчук, О. К. Гоманюк // Актуальні проблеми економіки, 2015. – № 2. – С. 303–308.
162. Гоманюк О. К. Оцінка та аналіз регіональних ринків банківських послуг / О. К. Гоманюк // The genesis of genius. – Женева, 2015. – № 1). – С. 40–43.
163. Гоманюк О. К. Теоретично-методологічні основи дослідження регіональних ринків банківських послуг / О. К. Гоманюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія «Економічні науки». – Херсон, 2015. – Випуск 15. – С. 88–92.
163. Гоманюк О. К. Особливості формування та розвитку регіонального ринку банківських послуг / О. К. Гоманюк // Тези до міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові аспекти розвитку економіки: теорія методологія, практика» – Львів, 2014 р. – С. 63–66.
164. Гоманюк О. К. Змістові характеристики регіонального ринку банківських послуг / О. К. Гоманюк // Тези до міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання економічних наук». – Львів, 2014 р. – С. 38–41.
165. Гоманюк О. К. Теоретичні засади становлення регіонального ринку банківських послуг / О. К. Гоманюк // Тези до міжнародної науково-практичної конференції «Фінанси в умовах модернізації регіональної економіки». – Київ, 2014 р. – С. 167–169.
166. Гоманюк О. К. Фактори впливу на регіональні ринки банківських послуг / О. К. Гоманюк // Тези до міжнародної науково-практичної конференції «Економіка: сучасні проблеми та перспективи розвитку» – Харків, 2014 р. – С. 44–46.

167. Гоманюк О. К. Вплив регіональних особливостей на становлення ринку банківських послуг / О. К. Гоманюк // Тези до міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку економіки в умовах глобальної кризи» – Дніпропетровськ, 2014. – С. 47–50.
168. Гоманюк О. К. Аналіз територіальної забезпеченості та доступності банківських установ на регіональному ринку банківських послуг / О. К. Гоманюк // Зб. тез доп. наук.-практ. конф. «Розвиток національної економіки: теорія і практика». – Івано-Франківськ, 2015. – С. 330–332.
169. Герасимчук З. В. Теоретичні основи дослідження регіональних ринків банківських послуг / З. В. Герасимчук, О. К. Гоманюк // Збірник тез ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків». – Черкаси, 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cibs.ubs.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/zbirnyk_25112015.pdf.
170. Герасимчук З.В. Теоретические основы региональных рынков банковских услуг / З. В. Герасимчук, Е. К. Гоманюк // Collection of scientific articles «Institutional framework of the economy functioning in conditions of transformation». – N rnberg, Deutschland, 2014. – Vol. 1 – P. 19–22.
171. Гоманюк Е. К. Исследование уровня обеспечения регионов банковскими услугами / Е. К. Гоманюк // Collection of scientific articles «Modern problems of regional development». – Academic Publishing House of the Agricultural University Plovdiv. – Bulgaria, 2014. – Vol. 1 – P. 363–365.
172. Гоманюк Е. К. Региональный анализ рынка банковских услуг / Е. К. Гоманюк // Сб. трудов Международной научно-практической конференции «Научные перспективы XXI века. Достижения и перспективы нового столетия». – Россия, Новосибирск, 2014. – № 7. – С. 34–36.
173. Гоманюк О. К. Банківська спеціалізація регіонів – інструмент впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг / О. К. Гоманюк // Collection of scientific articles «Problems of social and economic development of business». – Canada, Montreal, 2014. – Vol. 1. – P. 13–17.
174. Гоманюк Е. К. Оцінка банківського потенціалу регіону / Е. К. Гоманюк // Collection of scientific articles «Socio-economic aspects of economics and management». – Aspekt Publishing, Taunton. – United States of America, 2015. – Vol. 1. – P. 303–306.
175. Gomanjuk E. K. Assessment of level development of deposit services in Ukraine: regional approach / Е. К. Gomanjuk // Collection of scientific articles «Economics and Management: Challenges and Perspectives». – «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education, Vienna. – Austria, 2015. – P. 249–252.
176. Гоманюк О. К. Оцінка рівня концентрації регіональних ринків банківських послуг / О. К. Гоманюк // Collection of scientific articles «Actual problems of modern economy development». – Thorpe-Bowker, Melbourne, Australia, 2015. – P. 153–157.
177. Гоманюк О. К. Оцінка розвитку регіональних ринків банківських послуг / О. К. Гоманюк // Collection of scientific articles «Actual Problems of Economics, management and law in modern social and economic environment». – Lisbon, Portugal, 2015. – С. 116–120.
178. Гоманюк О. К. Ринок банківських послуг та проблеми розподілу власності / О. К. Гоманюк // Зб. наук. праць міжнародної науково-практичної конференції «Економіка, наука, освіта: інтеграція та синергія». – Братислава – Відень – Будапешт, 2016. – С. 40.
179. Гоманюк О. К. Особливості розвитку ринків банківських послуг: територіальний аспект / О. К. Гоманюк // International scientific conference «Modern Transformation of

- Economics and Management in the Era of Globalization». – Klaipeda, Lithuania, 2016. – С. 190–193.
180. Гоманюк О. К. Стратегічні напрями розвитку регіональних ринків банківських послуг в Україні // О. К. Гоманюк // Collection of scientific articles «Economics, management, law: innovation strategy». – Henan Science and Technology Press, Zhengzhou. – China, 2016. – P. 187–190.
181. Герасимчук З. В. Регіональна політика розвитку рекреаційної сфери: механізм формування та реалізації : монографія / З. В. Герасимчук, М. В. Глядіна. – Луцьк : Надстир'я, 2006. – 164 с.
182. Герасимчук З.В. Шевчук І.Б. Регіональна політика розвитку ринків медичних послуг : напрями формування та реалізації : монографія / З. В. Герасимчук, І. Б. Шевчук. – Луцьк : Надстир'я, 2009. – 200 с.
183. Попова Ю. М. Маркетингові інструменти оцінювання інвестиційної привабливості регіону / Ю. М. Попова // Економіка і регіон. – 2016. – № 1 (56). – С.71–76.
184. Попова Ю.М. Вплив європейської інтеграції на розвиток ринку страхових послуг в Україні / Ю. М. Попова, А. С. Пістряк // Економіка і регіон. – 2016. – № 2 (57). – С. 81–85.
185. Музика І. С. Детермінанти взаємодії банківського і реального секторів регіональної економіки / І. С. Музика, Г. В. Возняк. // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – Київ, 2013. – № 2 (17). – С. 139–143.

ДОДАТОК А.1

Таблиця А.1

Середньорічні залишки по залучених депозитах та наданих кредитах домашнім господарствам та нефінансовим корпораціям за 2009 рік

Регіони	Середньорічні залишки, млн.грн.						Структура, %					
	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Усього	205308,1000	94207,6000	299515,7000	252098,1000	450328,1000	702426,2000	68,55	31,45	100,00	35,89	64,11	100
Автономна Республіка Крим та м. Севастополь області	7704,2000	1918,1500	9622,3500	9234,4000	6299,9500	15534,3500	80,07	19,93	100,00	59,45	40,55	100,00
Вінницька	3383,7000	595,5500	3979,2500	4778,1000	2963,6500	7741,7500	85,03	14,97	100,00	61,72	38,28	100,00
Волинська	2436,3000	472,7500	2909,0500	3943,8500	5216,9500	9160,8000	83,75	16,25	100,00	43,05	56,95	100,00
Дніпропетровська	20670,5000	9403,0500	30073,5500	21631,7000	53786,2000	75417,9000	68,73	31,27	100,00	28,68	71,32	100,00

Продовження таблиці А. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Донецька	17152,4500	9718,8500	26871,3000	16133,9500	35093,9000	51227,8500	63,83	36,17	100,00	31,49	68,51	100,00
Житомирська	2402,3000	456,0500	2858,3500	3643,2000	1554,2500	5197,4500	84,04	15,96	100,00	70,10	29,90	100,00
Закарпатська	2008,2500	339,2500	2347,5000	5613,9000	2044,1500	7658,0500	85,55	14,45	100,00	73,31	26,69	100,00
Запорізька	6182,3500	2576,9500	8759,3000	7518,3500	9254,2000	16772,5500	70,58	29,42	100,00	44,83	55,17	100,00
Івано-Франківська	3289,8000	499,5000	3789,3000	4601,5000	4696,3000	9297,8000	86,82	13,18	100,00	49,49	50,51	100,00
Київська та м. Київ	71269,2500	48615,7000	119884,9500	82453,8000	247131,7500	329585,5500	59,45	40,55	100,00	25,02	74,98	100,00
Кіровоградська	1712,4000	574,3000	2286,7000	2553,8500	1501,8000	4055,6500	74,89	25,11	100,00	62,97	37,03	100,00
Луганська	4854,5000	1619,0500	6473,5500	5017,0000	5068,0500	10085,0500	74,99	25,01	100,00	49,75	50,25	100,00
Львівська	12072,2000	1908,2000	13980,4000	9921,8000	9944,5500	19866,3500	86,35	13,65	100,00	49,94	50,06	100,00
Миколаївська	3326,1000	1239,7000	4565,8000	5390,3500	4530,8500	9921,2000	72,85	27,15	100,00	54,33	45,67	100,00
Одеська	10899,8500	4812,6000	15712,4500	22606,3000	17129,8500	39736,1500	69,37	30,63	100,00	56,89	43,11	100,00
Полтавська	4852,5500	1837,6000	6690,1500	4474,0500	5919,9500	10394,0000	72,53	27,47	100,00	43,04	56,96	100,00
Рівненська	2389,2500	521,4500	2910,7000	3507,0500	2243,9000	5750,9500	82,09	17,91	100,00	60,98	39,02	100,00
Сумська	2633,4500	555,3500	3188,8000	2732,9500	3175,4500	5908,4000	82,58	17,42	100,00	46,26	53,74	100,00
Тернопільська	2557,5000	565,9000	3123,4000	3019,2000	2311,3000	5330,5000	81,88	18,12	100,00	56,64	43,36	100,00
Харківська	9750,0500	3308,6500	13058,7000	14669,9500	15906,2000	30576,1500	74,66	25,34	100,00	47,98	52,02	100,00
Херсонська	2522,5000	723,6500	3246,1500	4289,8500	3661,7500	7951,6000	77,71	22,29	100,00	53,95	46,05	100,00
Хмельницька	3220,9000	548,4500	3769,3500	4693,6000	2717,3500	7410,9500	85,45	14,55	100,00	63,33	36,67	100,00
Черкаська	3402,3000	660,8000	4063,1000	3690,2000	3307,8500	6998,0500	83,74	16,26	100,00	52,73	47,27	100,00
Чернівецька	2089,6000	287,7000	2377,3000	3392,7500	2266,7000	5659,4500	87,90	12,10	100,00	59,95	40,05	100,00
Чернігівська	2526,1000	447,9000	2974,0000	2586,0500	2601,2500	5187,3000	84,94	15,06	100,00	49,85	50,15	100,00

Таблиця А.2

Середньорічні залишки по залучених депозитах та наданих кредитах домашнім господарствам та нефінансовим корпораціям за 2010 рік

	Середньорічні залишки, млн.грн.						Структура, %					
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього
1												
Усього	248212,5	104148,6000	352361,1000	220441,9500	474409,5500	694851,5000	70,44	29,56	100,00	31,73	68,27	100
Автономна Республіка Крим	9832,1	2049,3000	11881,4000	7994,9000	5531,0000	13525,9000	82,75	17,25	100,00	59,11	40,89	100,00
та м. Севастополь												
області			0,0000									
Вінницька	3998,25	685,2000	4683,4500	4098,2000	2647,4500	6745,6500	85,37	14,63	100,00	60,75	39,25	100,00
Волинська	2700,65	547,4500	3248,1000	3429,3000	5102,3000	8531,6000	83,15	16,85	100,00	40,20	59,80	100,00
Дніпропетровська	26536	9341,4000	35877,4000	18413,8500	68310,2500	86724,1000	73,96	26,04	100,00	21,23	78,77	100,00
Донецька	21837,35	12768,1000	34605,4500	14218,3000	34802,0000	49020,3000	63,10	36,90	100,00	29,00	71,00	100,00
Житомирська	2850,65	493,2000	3343,8500	3141,3000	1596,4000	4737,7000	85,25	14,75	100,00	66,30	33,70	100,00

Продовження таблиці А.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Закарпатська	2349,45	309,7500	2659,2000	4760,4000	1959,3500	6719,7500	88,35	11,65	100,00	70,84	29,16	100,00
Запорізька	7670,3	2624,7000	10295,0000	6459,5500	8594,3500	15053,9000	74,51	25,49	100,00	42,91	57,09	100,00
Івано-Франківська	3671,2	498,8000	4170,0000	4001,5500	3838,6500	7840,2000	88,04	11,96	100,00	51,04	48,96	100,00
Київська та м. Київ	85283,45	53451,1500	138734,6000	73692,4500	258819,3500	332511,8000	61,47	38,53	100,00	22,16	77,84	100,00
Кіровоградська	1981,35	764,0500	2745,4000	2123,8500	1871,8500	3995,7000	72,17	27,83	100,00	53,15	46,85	100,00
Луганська	6082,7	1945,1000	8027,8000	4318,0500	4576,2500	8894,3000	75,77	24,23	100,00	48,55	51,45	100,00
Львівська	13155,95	1983,9000	15139,8500	8504,9000	9155,3500	17660,2500	86,90	13,10	100,00	48,16	51,84	100,00
Миколаївська	3853,6	1428,0500	5281,6500	4768,3000	4485,0000	9253,3000	72,96	27,04	100,00	51,53	48,47	100,00
Одеська	13564	4659,4000	18223,4000	19983,0000	18523,7500	38506,7500	74,43	25,57	100,00	51,89	48,11	100,00
Полтавська	5953,55	1768,6500	7722,2000	3853,1000	4910,9000	8764,0000	77,10	22,90	100,00	43,97	56,03	100,00
Рівненська	2691,35	590,7000	3282,0500	3002,2000	2372,8500	5375,0500	82,00	18,00	100,00	55,85	44,15	100,00
Сумська	3094,65	621,3000	3715,9500	2293,0500	3769,9500	6063,0000	83,28	16,72	100,00	37,82	62,18	100,00
Тернопільська	2788,1	844,2000	3632,3000	2566,4000	2477,3000	5043,7000	76,76	23,24	100,00	50,88	49,12	100,00
Харківська	12213,6	3687,4500	15901,0500	12899,7500	15418,8000	28318,5500	76,81	23,19	100,00	45,55	54,45	100,00
Херсонська	3000,65	865,0000	3865,6500	3750,8000	4137,5000	7888,3000	77,62	22,38	100,00	47,55	52,45	100,00
Хмельницька	3737,35	577,1500	4314,5000	4042,0000	2857,7000	6899,7000	86,62	13,38	100,00	58,58	41,42	100,00
Черкаська	4061,45	846,7500	4908,2000	3161,5500	3866,2000	7027,7500	82,75	17,25	100,00	44,99	55,01	100,00
Чернівецька	2374,4	250,1000	2624,5000	2956,6000	2456,8500	5413,4500	90,47	9,53	100,00	54,62	45,38	100,00
Чернігівська	2930,75	548,1000	3478,8500	2008,3500	2328,1000	4336,4500	84,24	15,76	100,00	46,31	53,69	100,00

Середньорічні залишки по залучених депозитах та наданих кредитах домашнім господарствам та нефінансовим корпораціям за 2011 рік

Регіони	Середньорічні залишки, млн.грн.						Структура, %					
	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Усього	299070,045455	131637,8636	430707,9091	207444,1364	545992,5000	753436,6364	69,436859	30,563141	100,00	27,53	72,47	100
Автономна Республіка Крим	12520,409091	2828,2727	15348,6818	7532,2273	7789,0909	15321,3182	81,573188	18,426812	100,00	49,16	50,84	100,00
та м. Севастополь												
області			0,0000									
Вінницька	4870,863636	896,5909	5767,4545	3661,5000	2645,2273	6306,7273	84,454305	15,545695	100,00	58,06	41,94	100,00
Волинська	3263,272727	727,2273	3990,5000	3195,9091	4789,3182	7985,2273	81,776036	18,223964	100,00	40,02	59,98	100,00
Дніпропетровська	26373,545455	16571,8636	42945,4091	16802,2727	101413,8636	118216,1364	61,411792	38,588208	100,00	14,21	85,79	100,00
Донецька	27317,863636	15065,1818	42383,0455	13308,8636	33859,9091	47168,7727	64,454697	35,545303	100,00	28,22	71,78	100,00
Житомирська	3457,409091	618,3636	4075,7727	2981,9545	1350,0909	4332,0455	84,828309	15,171691	100,00	68,83	31,17	100,00

Продовження таблиці А.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Закарпатська	2701,772727	419,4091	3121,1818	4121,1818	1252,6364	5373,8182	86,562491	13,437509	100,00	76,69	23,31	100,00
Запорізька	9362,772727	3107,9545	12470,7273	5891,0000	8617,5909	14508,5909	75,078001	24,921999	100,00	40,60	59,40	100,00
Івано-Франківська	4376,363636	701,5455	5077,9091	4010,1364	2531,9091	6542,0455	86,184364	13,815636	100,00	61,30	38,70	100,00
Київська та м. Київ	106031,5	64386,7273	170418,2273	71710,6818	296593,5909	368304,2727	62,218403	37,781597	100,00	19,47	80,53	100,00
Кіровоградська	2435,636364	947,5909	3383,2273	2017,8182	2947,5909	4965,4091	71,991509	28,008491	100,00	40,64	59,36	100,00
Луганська	7722,045455	2334,3636	10056,4091	4126,0909	4367,2727	8493,3636	76,787304	23,212696	100,00	48,58	51,42	100,00
Львівська	15116,954545	2270,7273	17387,6818	7563,7727	9196,3182	16760,0909	86,940598	13,059402	100,00	45,13	54,87	100,00
Миколаївська	4740,590909	1564,2273	6304,8182	4456,4545	4903,4545	9359,9091	75,189970	24,810030	100,00	47,61	52,39	100,00
Одеська	16359,136364	5008,4091	21367,5455	18877,1364	22252,5909	41129,7273	76,560672	23,439328	100,00	45,90	54,10	100,00
Полтавська	7573,318182	2929,3182	10502,6364	3574,4091	4600,9091	8175,3182	72,108735	27,891265	100,00	43,72	56,28	100,00
Рівненська	3241,772727	915,9091	4157,6818	2731,5000	1997,0000	4728,5000	77,970679	22,029321	100,00	57,77	42,23	100,00
Сумська	3838,090909	781,6818	4619,7727	2144,4091	3260,5000	5404,9091	83,079648	16,920352	100,00	39,68	60,32	100,00
Тернопільська	3227,5	1353,7727	4581,2727	2241,2273	2498,1364	4739,3636	70,449855	29,550145	100,00	47,29	52,71	100,00
Харківська	15020,772727	4679,6818	19700,4545	11852,8636	15608,0455	27460,9091	76,245818	23,754182	100,00	43,16	56,84	100,00
Херсонська	3623,454545	766,6364	4390,0909	3578,6364	3405,3636	6984,0000	82,537119	17,462881	100,00	51,24	48,76	100,00
Хмельницька	4518,681818	795,4545	5314,1364	3748,3182	2923,2273	6671,5455	85,031349	14,968651	100,00	56,18	43,82	100,00
Черкаська	5050,045455	1120,6364	6170,6818	2891,7727	2817,5455	5709,3182	81,839343	18,160657	100,00	50,65	49,35	100,00
Чернівецька	2789,090909	265,2727	3054,3636	2608,5455	2169,2727	4777,8182	91,314959	8,685041	100,00	54,60	45,40	100,00
Чернігівська	3356,818182	581,3182	4118,1364	1815,0909	2202,0455	4017,1364	85,883950	14,116050	100,00	45,18	54,82	100,00

Середньорічні залишки по залучених депозитах та наданих кредитах домашнім господарствам та нефінансовим корпораціям за 2012 рік

Регіони	Середньорічні залишки, млн.грн.								Структура, %				
	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Усього	191748,2727	148101,1818	339849,4545	207444,1364	588400,5000	795844,6364	56,4215	43,5785	100,00	26,07	73,93	100	
Автономна Республіка Крим	6721,1818	3043,0455	9764,2273	7532,2273	8223,5909	15755,8182	68,8348	31,1652	100,00	47,81	52,19	100,00	
та м. Севастополь області													
Вінницька	3132,6818	1073,1364	4205,8182	3661,5000	2654,3636	6315,8636	74,4845	25,5155	100,00	57,97	42,03	100,00	
Волинська	2725,5000	894,8182	3620,3182	3195,9091	4249,9545	7445,8636	75,2834	24,7166	100,00	42,92	57,08	100,00	
Дніпропетровська	15146,0455	20805,7273	35951,7727	16802,2727	114149,4091	130951,6818	42,1288	57,8712	100,00	12,83	87,17	100,00	
Донецька	13574,3182	16258,9545	29833,2727	13308,8636	35974,8636	49283,7273	45,5006	54,4994	100,00	27,00	73,00	100,00	
Житомирська	2669,1364	755,9091	3425,0455	2981,9545	1425,6364	4407,5909	77,9300	22,0700	100,00	67,65	32,35	100,00	
Закарпатська	3448,1818	450,0909	3898,2727	4121,1818	965,1364	5086,3182	88,4541	11,5459	100,00	81,02	18,98	100,00	
Запорізька	5230,8182	3347,9545	8578,7727	5891,0000	9130,6818	15021,6818	60,9740	39,0260	100,00	39,22	60,78	100,00	

Продовження таблиці А.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Івано-Франківська	3106,0909	696,1818	3802,2727	4010,1364	2146,3636	6156,5000	81,6904	18,3096	100,00	65,14	34,86	100,00
Київська та м. Київ	71178,0455	70044,0455	141222,0909	71710,6818	322404,2273	394114,9091	50,4015	49,5985	100,00	18,20	81,80	100,00
Кіровоградська	1797,3182	1123,0000	2920,3182	2017,8182	4047,7273	6065,5455	61,5453	38,4547	100,00	33,27	66,73	100,00
Луганська	4020,9091	2954,4545	6975,3636	4126,0909	3804,1818	7930,2727	57,6444	42,3556	100,00	52,03	47,97	100,00
Львівська	7486,2273	2579,7727	10066,0000	7563,7727	9212,0455	16775,8182	74,3714	25,6286	100,00	45,09	54,91	100,00
Миколаївська	3813,7273	1662,6818	5476,4091	4456,4545	5360,1818	9816,6364	69,6392	30,3608	100,00	45,40	54,60	100,00
Одеська	15095,5000	5757,5455	20853,0455	18877,1364	23774,4091	42651,5455	72,3899	27,6101	100,00	44,26	55,74	100,00
Полтавська	3282,4091	3163,6818	6446,0909	3574,4091	4447,0455	8021,4545	50,9209	49,0791	100,00	44,56	55,44	100,00
Рівненська	2214,5909	900,2727	3114,8636	2731,5000	1554,7273	4286,2273	71,0975	28,9025	100,00	63,73	36,27	100,00
Сумська	1897,727	952,2273	2850,0000	2144,4091	2829,5455	4973,9545	66,5885	33,4115	100,00	43,11	56,89	100,00
Тернопільська	1827,2273	2479,5000	4306,7273	2241,2273	2310,6818	4551,9091	42,4273	57,5727	100,00	49,24	50,76	100,00
Харківська	10693,3182	5361,5000	16054,8182	11852,8636	16420,0000	28272,8636	66,6050	33,3950	100,00	41,92	58,08	100,00
Херсонська	3092,8636	714,7273	3807,5909	3578,6364	3302,0000	6880,6364	81,2289	18,7711	100,00	52,01	47,99	100,00
Хмельницька	3203,5000	920,8182	4124,3182	3748,3182	2920,2273	6668,5455	77,6734	22,3266	100,00	56,21	43,79	100,00
Черкаська	2550,0455	1184,1364	3734,1818	2891,7727	3058,7727	5950,5455	68,2893	31,7107	100,00	48,60	51,40	100,00
Чернівецька	2176,9545	297,3636	2474,3182	2608,5455	1739,3636	4347,9091	87,9820	12,0180	100,00	60,00	40,00	100,00
Чернігівська	1663,3636	679,8182	2343,1818	1815,0909	2295,3636	4110,4545	70,9874	29,0126	100,00	44,16	55,84	100,00

Середньорічні залишки по залучених депозитах та наданих кредитах домашнім господарствам та нефінансовим корпораціям за 2013 рік

Регіони	Середньорічні залишки, млн.грн.						Структура, %					
	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього	Депозити домашнім г-вам	Депозити нефінансових корпорацій	Всього	Кредити домашнім г-вам	Кредити нефінансовим корпораціям	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Усього	413391,7904	177641,3828	591033,1732	191124,5461	633370,7150	824495,2610	69,9439	30,0561	100,00	23,18	76,82	100
Автономна Республіка Крим та м. Севастополь	17908,0405	2758,4336	20666,4741	6504,9696	8100,1689	14605,1384	86,65	13,35	100,00	44,54	55,46	100,00
області			0,0000									
Вінницька	7030,3246	1325,0795	8355,4041	2877,1056	2387,2441	5264,3496	84,14	15,86	100,00	54,65	45,35	100,00
Волинська	4474,6333	942,6743	5417,3076	2446,2923	3804,0944	6250,3867	82,60	17,40	100,00	39,14	60,86	100,00
Дніпропетровська	35989,2790	18980,1693	54969,4483	14606,8478	128121,9181	142728,7659	65,47	34,53	100,00	10,23	89,77	100,00

Продовження таблиці А.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Донецька	40397,0721	17108,4958	57505,5679	13835,7040	37929,3624	51765,0664	70,25	29,75	100,00	26,73	73,27	100,00
Житомирська	5060,6925	851,2594	5911,9518	2561,1722	1389,3520	3950,5242	85,60	14,40	100,00	64,83	35,17	100,00
Закарпатська	3651,5080	588,8637	4240,3716	3142,1013	986,9656	4129,0669	86,11	13,89	100,00	76,10	23,90	100,00
Запорізька	13873,2907	3059,2890	16932,5796	4969,4090	8712,8896	13682,2986	81,93	18,07	100,00	36,32	63,68	100,00
Івано-Франківська	5987,1508	791,0976	6778,2484	2891,7257	2218,9240	5110,6497	88,33	11,67	100,00	56,58	43,42	100,00
Київська та м. Київ	140162,5610	94987,2159	235149,7769	77257,3566	348525,0356	425782,3922	59,61	40,39	100,00	18,14	81,86	100,00
Кіровоградська	3811,3117	1278,1892	5089,5010	1761,3000	4218,7624	5980,0624	74,89	25,11	100,00	29,45	70,55	100,00
Луганська	11594,8042	3177,9223	14772,7265	4113,7667	3610,8381	7724,6048	78,49	21,51	100,00	53,26	46,74	100,00
Львівська	20075,2624	2568,6583	22643,9207	6829,6551	8878,0554	15707,7105	88,66	11,34	100,00	43,48	56,52	100,00
Миколаївська	6941,6005	1704,4548	8646,0553	3514,2618	5353,8934	8868,1551	80,29	19,71	100,00	39,63	60,37	100,00
Одеська	22102,9192	5797,1379	27900,0571	13683,3742	27229,6234	40912,9977	79,22	20,78	100,00	33,45	66,55	100,00
Полтавська	10716,8363	4015,5578	14732,3941	3184,2112	4374,5712	7558,7824	72,74	27,26	100,00	42,13	57,87	100,00
Рівненська	4572,2394	826,9572	5399,1966	2031,7168	1413,9055	3445,6223	84,68	15,32	100,00	58,97	41,03	100,00
Сумська	5475,4691	970,9738	6446,4428	1845,0725	2732,8147	4577,8872	84,94	15,06	100,00	40,30	59,70	100,00
Тернопільська	4394,7277	5387,8653	9782,5930	1625,1129	2954,0149	4579,1278	44,92	55,08	100,00	35,49	64,51	100,00
Харківська	21464,4164	6209,6889	27674,1053	9622,5956	17720,9434	27343,5389	77,56	22,44	100,00	35,19	64,81	100,00
Херсонська	5081,7358	700,2976	5782,0334	2883,5334	2645,7264	5529,2598	87,89	12,11	100,00	52,15	47,85	100,00
Хмельницька	6407,4686	1138,9057	7546,3743	2996,6975	2851,1048	5847,8022	84,91	15,09	100,00	51,24	48,76	100,00
Черкаська	7179,3886	1431,4710	8610,8596	2344,1101	3359,1873	5703,2974	83,38	16,62	100,00	41,10	58,90	100,00
Чернівецька	3819,3804	331,1264	4150,5069	1977,5200	1445,1882	3422,7082	92,02	7,98	100,00	57,78	42,22	100,00
Чернігівська	5219,9050	709,5530	5929,4579	1618,6162	2405,9040	4024,5201	88,03	11,97	100,00	40,22	59,78	100,00

**Середньорічні залишки по залучених депозитах та наданих кредитах
домашнім господарствам та нефінансовим корпораціям за 2014 рік**

Регіони	Середньорічні залишки, млн.грн.						Структура, %					
	Депозити домашнім г-вам		Депозити нефінансових корпорацій		Всього		Депозити домашнім г-вам		Депозити нефінансових корпорацій		Всього	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	428273,0812	201052,3176	629325,3988	208889,8467	757118,6797	966008,5264	68,0527	31,9473	100,00	21,62	78,38	100
Автономна Республіка Крим	6676,5136	704,7912	7381,3048	3269,9782	8869,2509	12139,2291	90,4517	9,5483	100,00	26,94	73,06	100,00
та м. Севастополь області												
Вінницька	7872,6865	1726,4280	9599,1144	3048,1074	2884,9696	5933,0770	82,0147	17,9853	100,00	51,37	48,63	100,00
Волинська	4901,9787	1132,7123	6034,6910	2501,3007	3691,1582	6192,4589	81,2300	18,7700	100,00	40,39	59,61	100,00
Дніпропетровська	38969,2890	15596,7009	54565,9900	16552,1643	142894,5934	159446,7577	71,4168	28,5832	100,00	10,38	89,62	100,00
Донецька	34698,6040	16158,1794	50856,7834	14559,4833	41891,4125	56450,8958	68,2281	31,7719	100,00	25,79	74,21	100,00
Житомирська	5523,3892	1032,0837	6555,4729	2782,7879	1780,0607	4562,8486	84,2562	15,7438	100,00	60,99	39,01	100,00

Продовження таблиці А.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Закарпатська	4087,8919	660,4540	4748,3460	3563,6106	1371,2388	4934,8494	86,0909	13,9091	100,00	72,21	27,79	100,00
Запорізька	15273,7842	4030,2751	19304,0593	5253,2037	10766,6086	16019,8123	79,1221	20,8779	100,00	32,79	67,21	100,00
Івано-Франківська	6825,1266	992,4478	7817,5745	3074,4306	1971,8255	5046,2561	87,3049	12,6951	100,00	60,92	39,08	100,00
Київська та м. Київ	155214,6133	118848,2336	274062,8469	88091,6078	434039,8487	522131,4565	56,6347	43,3653	100,00	16,87	83,13	100,00
Кіровоградська	4278,6608	1751,0345	6029,6953	1945,5508	6116,8010	8062,3518	70,9598	29,0402	100,00	24,13	75,87	100,00
Луганська	9116,5246	3256,4053	12372,9299	4385,9806	4455,8785	8841,8591	73,6812	26,3188	100,00	49,60	50,40	100,00
Львівська	23284,5356	3074,7572	26359,2929	6868,3490	10598,5807	17466,9297	88,3352	11,6648	100,00	39,32	60,68	100,00
Миколаївська	7034,7445	2163,6987	9198,4431	3992,1153	8115,2957	12107,4110	76,4776	23,5224	100,00	32,97	67,03	100,00
Одеська	24557,9148	7302,8264	31860,7412	16405,6447	33728,4835	50134,1282	77,0789	22,9211	100,00	32,72	67,28	100,00
Полтавська	11897,4582	5000,4192	16897,8773	3298,7393	4515,8578	7814,5971	70,4080	29,5920	100,00	42,21	57,79	100,00
Рівненська	4922,6767	904,6353	5827,3120	2172,8360	1367,2668	3540,1028	84,4759	15,5241	100,00	61,38	38,62	100,00
Сумська	6009,9951	1039,1441	7049,1391	1974,2580	3112,7567	5087,0147	85,2586	14,7414	100,00	38,81	61,19	100,00
Тернопільська	5000,8431	3563,5401	8564,3831	1713,6337	3327,9798	5041,6135	58,3912	41,6088	100,00	33,99	66,01	100,00
Харківська	21624,3972	7002,6944	28627,0916	9882,0181	18844,9810	28726,9991	75,5382	24,4618	100,00	34,40	65,60	100,00
Херсонська	5532,2225	855,6981	6387,9206	3943,1615	2350,7893	6293,9507	86,6044	13,3956	100,00	62,65	37,35	100,00
Хмельницька	7031,6890	1257,4407	8289,1297	3284,0868	2377,5826	5661,6693	84,8302	15,1698	100,00	58,01	41,99	100,00
Черкаська	7993,2948	1701,7403	9695,0351	2505,8929	3985,4950	6491,3879	82,4473	17,5527	100,00	38,60	61,40	100,00
Чернівецька	4281,1992	543,1508	4824,3500	2073,9973	1463,6143	3537,6116	88,7415	11,2585	100,00	58,63	41,37	100,00
Чернігівська	5663,0482	752,8264	6415,8746	1746,9082	2596,3504	4343,2586	88,2662	11,7338	100,00	40,22	59,78	100,00

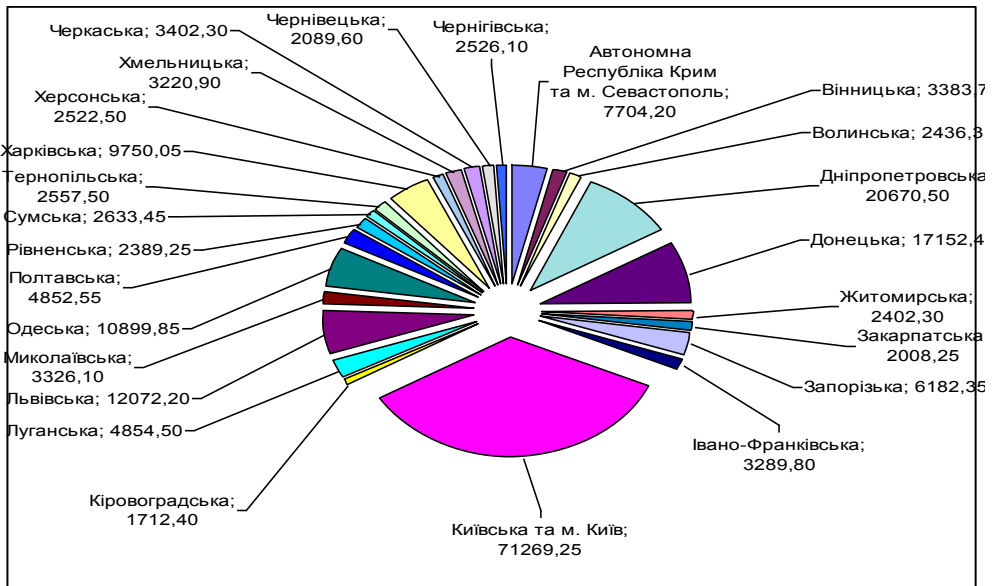

Рис. А.7. Середньорічні залишки залучених депозитів від домашніх господарств у регіонах України за 2009 рік

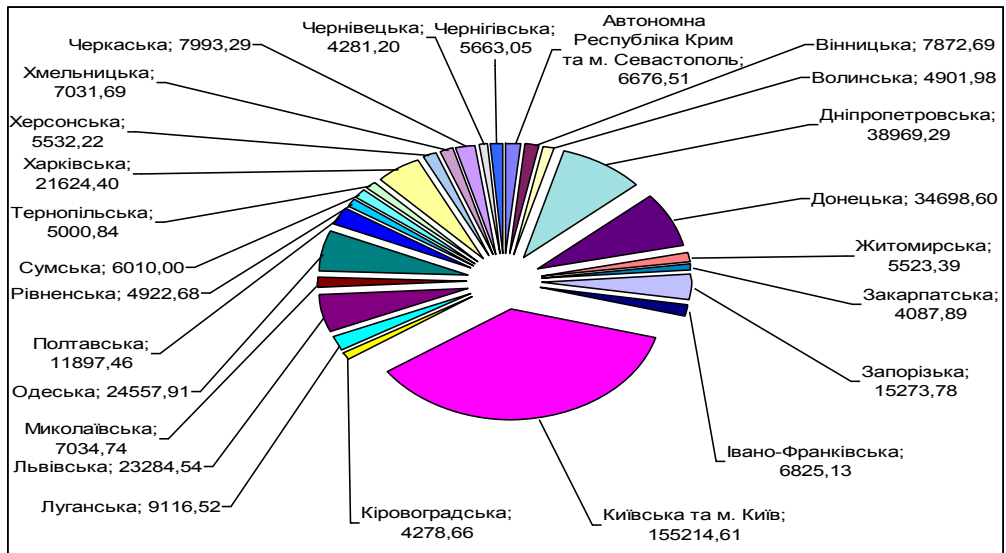

Рис. А.8. Середньорічні залишки залучених депозитів від домашніх господарств у регіонах України за 2014 рік

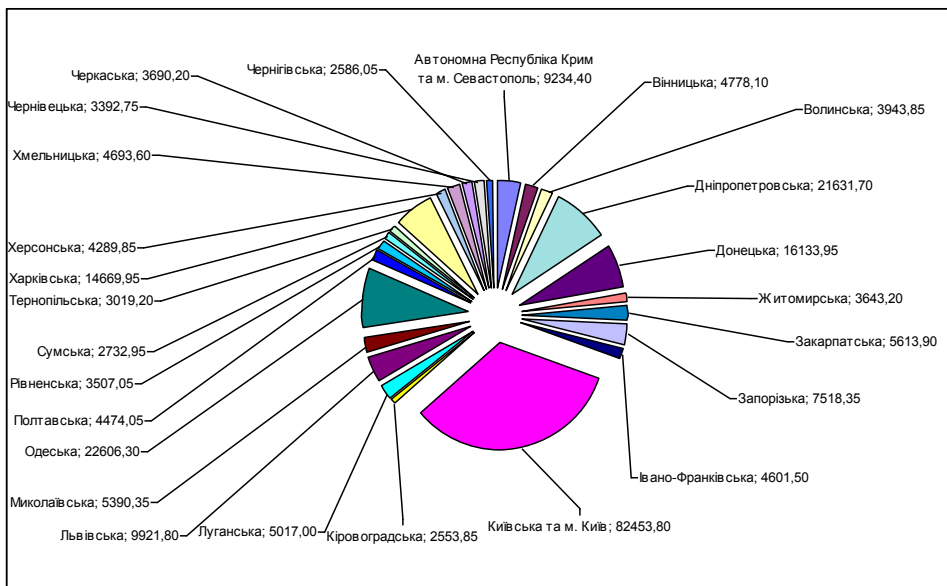

Рис. А.9. Середньорічні залишки наданих кредитів домашнім господарствам у регіонах України за 2009 рік

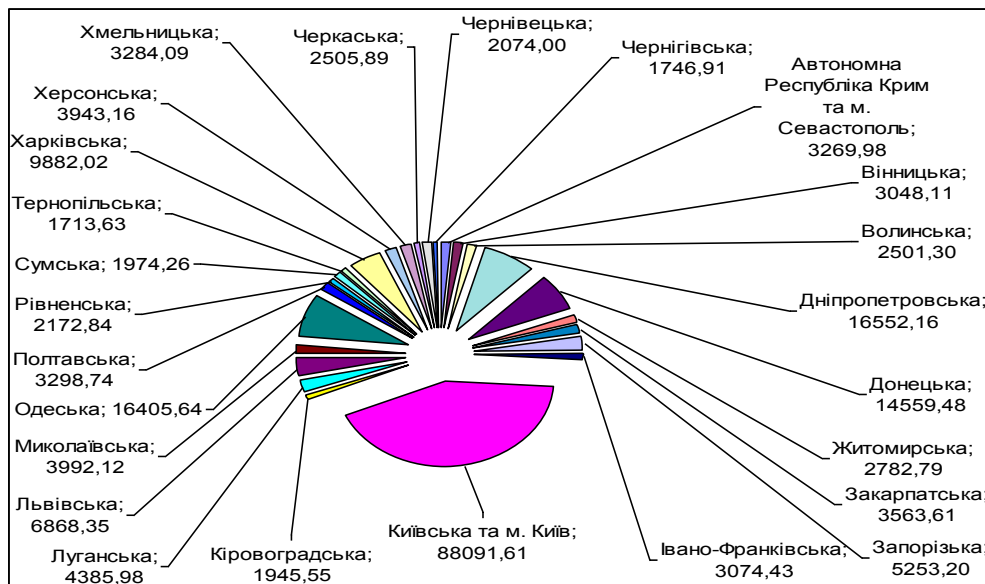

Рис. А.10. Середньорічні залишки наданих кредитів домашнім господарствам у регіонах України за 2014 рік

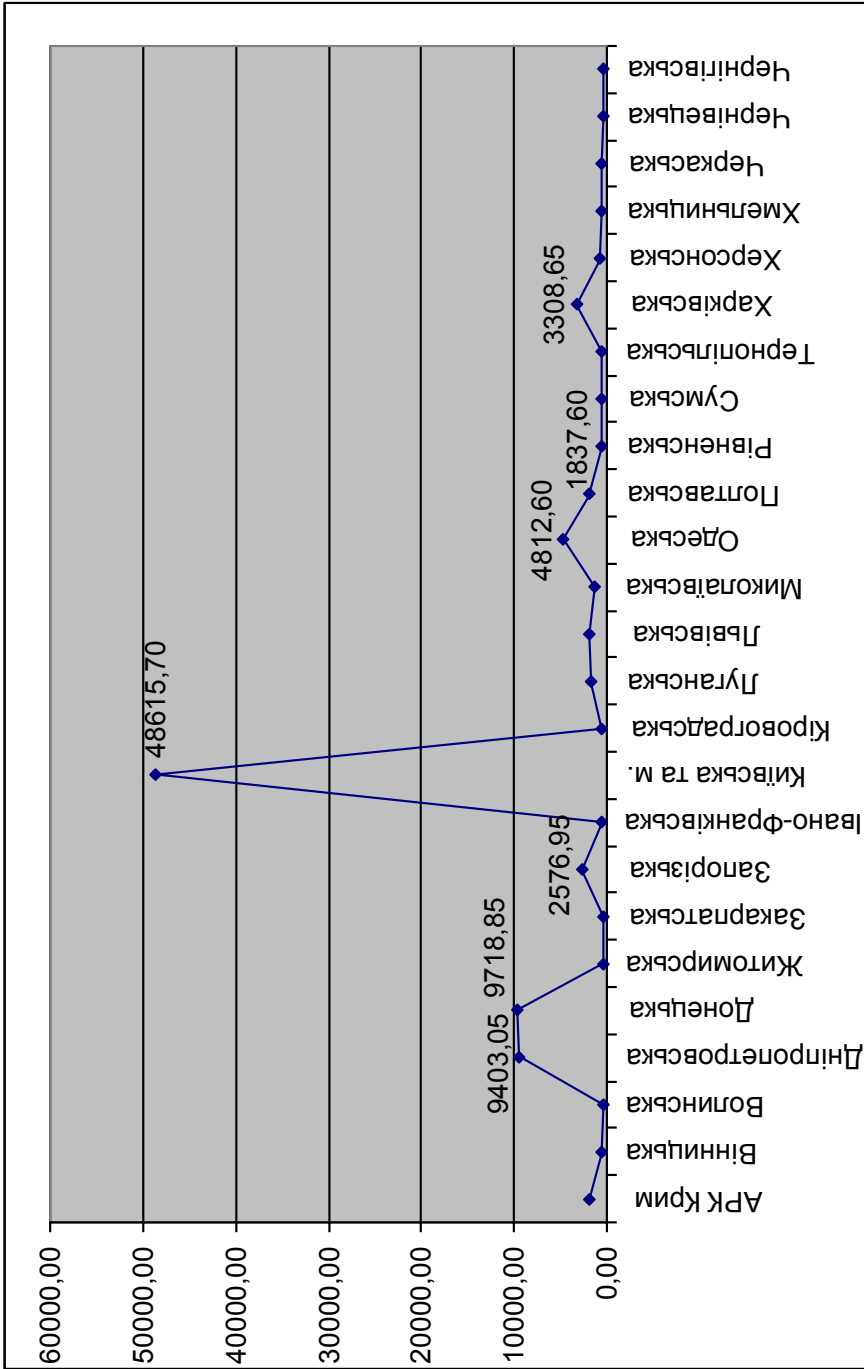

Рис. А. 1.1. Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій у регіонах України за 2009 рік

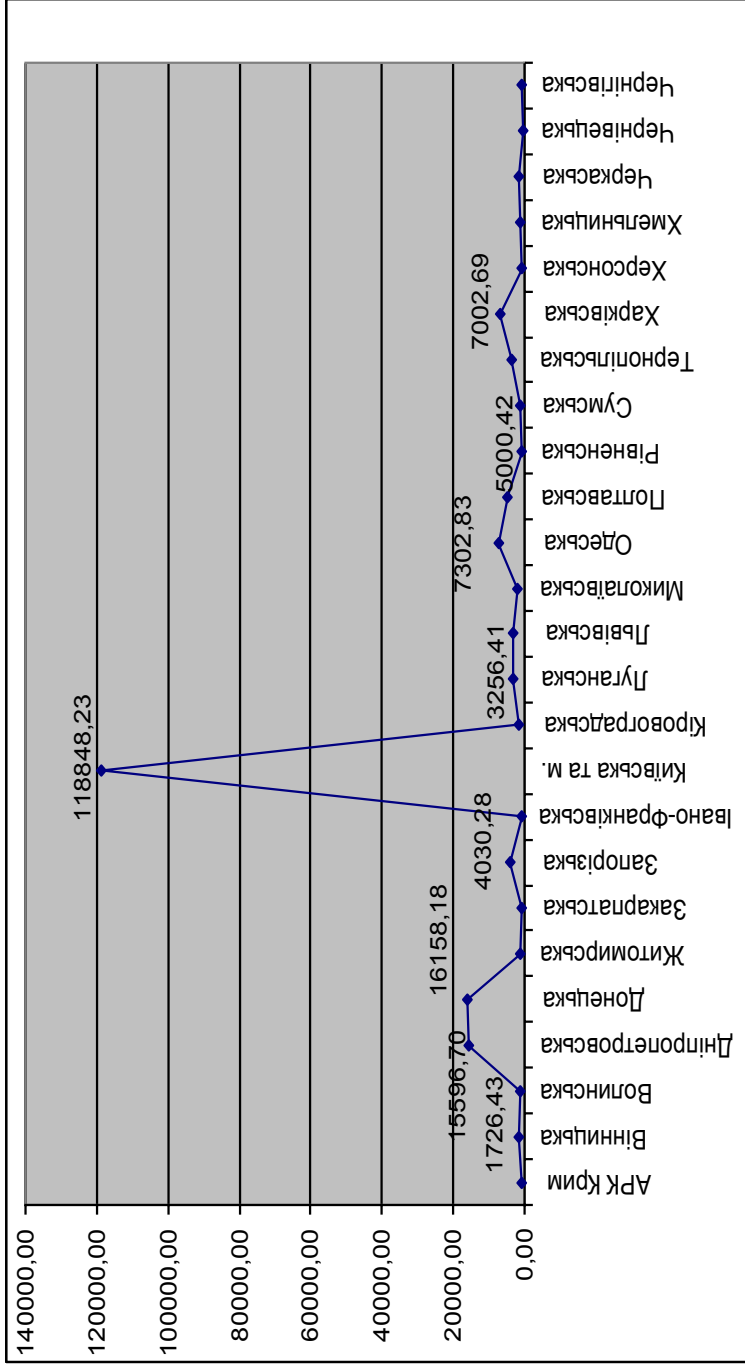

Рис. А.12. Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій у регіонах України за 2014 рік

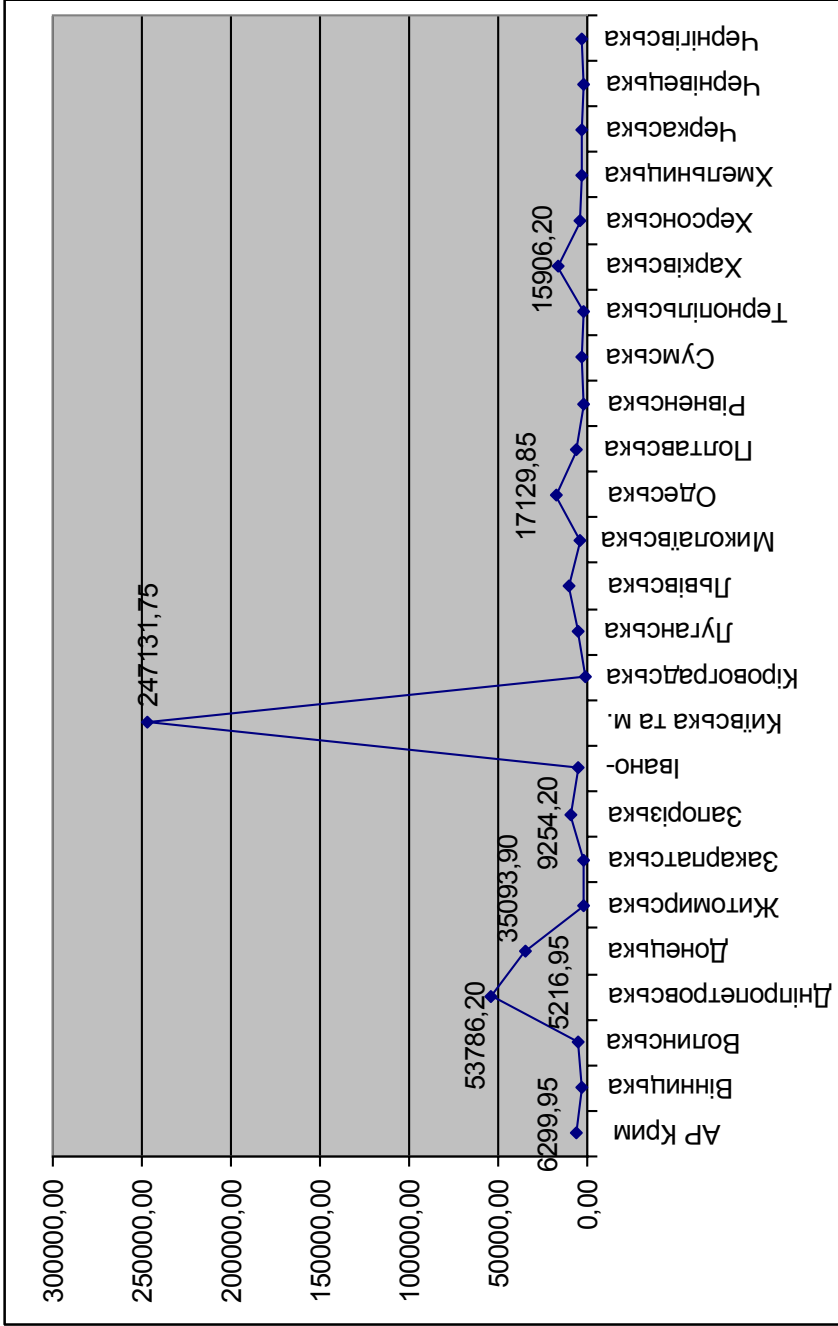

Рис. А. 13. Середньорічні залишки наданих кредитів нефінансовим корпораціям у регіонах України за 2009 рік

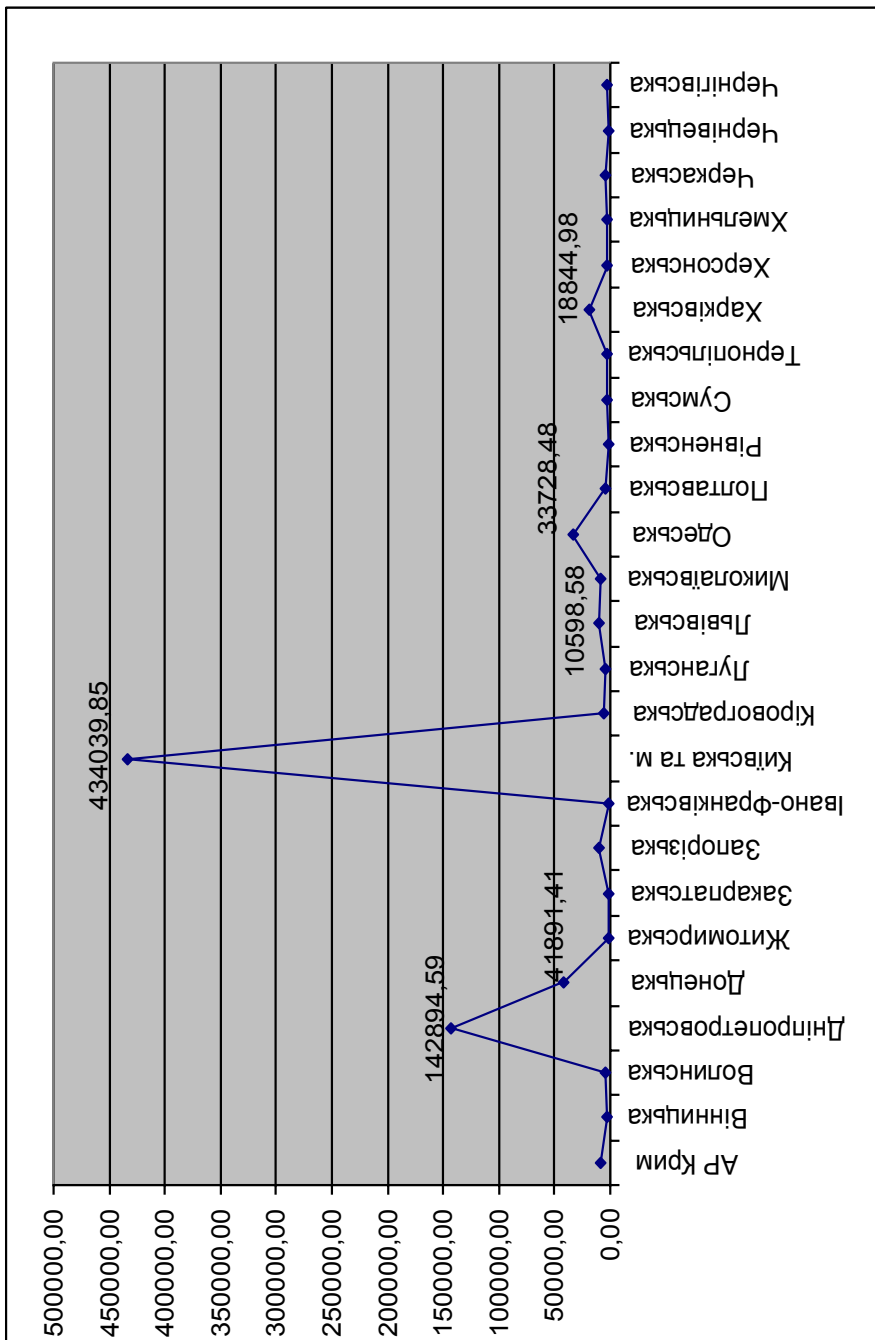

Рис. А. 14. Середньорічні залишки наданих кредитів нефінансовим корпораціям у регіонах України за 2014 рік

**Індекси промислової продукції по регіонах України
за 2009-2014 роки (у відсотках до попереднього року)**

Регіони	2009	2010	2011	2012	2013	2014
АР Крим	82,7	110,5	104,3	98,7	100,8	-
Вінницька	83,6	106,5	100	107,1	110,4	105,4
Волинська	51,7	126,7	112,6	94,5	102,9	103,2
Дніпропетровська	79	116,1	105,4	102,2	98,5	92,5
Донецька	78,2	114,7	113,6	94,6	93,6	68,5
Житомирська	79,3	108,2	125,3	116,6	113,4	107,1
Закарпатська	50,7	142,9	101,8	101,4	96,9	106,1
Запорізька	69,3	107,8	106,3	96,8	97,1	96,8
Івано-Франківська	77,4	100,2	125,7	101,2	95,3	98,9
Київська	83	108	110,6	96,8	99,1	101,6
Кіровоградська	78,3	113,3	111	107,5	106,6	100,8
Луганська	80,1	107,1	115,8	92,5	91,1	58
Львівська	80,1	100,9	112,8	101,6	101,2	97,2
Миколаївська	85,5	110,3	104,2	99,5	96,5	101,4
Одеська	78,2	102,9	83,6	96,9	100,6	99,7
Полтавська	84,3	112,6	99,6	100	94,7	92,9
Рівненська	69,2	129,6	107,6	96,7	91,4	103,7
Сумська	82,9	93,5	107,7	95,6	107	88,1
Тернопільська	84,8	102,5	112,4	102,1	99,5	116,5
Харківська	79,7	105,8	105,5	97,6	94,5	94,8
Херсонська	91,6	100,5	93,1	104,7	92,4	96,4
Хмельницька	76,4	104,9	109,2	101,2	97,6	97,8
Черкаська	70,5	117,1	103,4	94,9	95,2	94,7
Чернівецька	74,6	111,9	89,6	86,8	103,7	92,9
Чернігівська	83,6	99,8	98	98,1	89,6	97,2
м.Київ	71	104,1	102	95,9	89,9	85,9
м.Севастополь	73,8	114,4	110,4	95	112,7	-
Разом по Україні	78,1	111,2	107,6	98,2	95,7	89,9

Додаток Б.2

Таблиця Б.2

Фінансові результати (сальдо) підприємств по регіонах України за 2010 - 2014 роки до оподаткування, усього (млн.грн.)

Регіони	2009	2010	2011	2012	2013	2014
АР Крим		-525,5	1040	-270,5	-4302,4	-
Вінницька		989,8	2006,3	1486,9	638,1	-1231,9
Волинська		307,9	655,1	-222,8	-584,7	-6768,9
Дніпропетровська		21157,5	26148,3	11649,8	6792	-54878,6
Донецька		10362	12556,2	2669,9	-1579,3	-42873,6
Житомирська		38,9	549,1	346,8	-16,5	-2470,6
Закарпатська		-90,4	370,6	181,5	117	-2100,6
Запорізька		4832,9	5344,9	3658,1	6048,3	-9079,9
Івано-Франківська		-639,2	-1341,9	-1544	-1016,8	-9126,5
Київська		1332,1	5865	10188,2	7512,8	-28969,4
Кіровоградська		1392,8	2616,7	2616,1	1088,2	-3263,1
Луганська		-1070,5	-2227,5	-5842,9	-8355,4	-46595,7
Львівська		4	2215,5	2283,5	2772,6	-8753,2
Миколаївська		1765,3	2216,5	2055,7	1068,5	-8758,4
Одеська		-206,2	375,2	-83,7	-400,6	-30325,2
Полтавська		4908,9	10369,5	8555,2	6332,8	-3198,9
Рівненська		-464,8	271,7	-951,3	-1617,4	-7610,9
Сумська		519,7	1546,3	2504	885,9	-678,8
Тернопільська		197,9	199,8	1096,5	297,2	-5796,2
Харківська		-1664,1	1307,7	2207,1	1935,2	-6708
Херсонська		82,3	419,2	232,8	228	-2500,6
Хмельницька		735,6	1463,8	1040,1	547,4	-3396,1
Черкаська		1176,9	2699,7	2371,4	430,2	-5833,6
Чернівецька		-222,3	-46,1	295	-129,5	-910,2
Чернігівська		1321,3	-136,1	1167	100,5	-3136,6
м.Київ		11976,6	45647,1	54116,7	10708,3	-228621,5
м.Севастополь		114,6	77,4	77,6	-217,2	
Разом по Україні		58334	122210	101884,7	29283,2	-523587

Активи банківських установ по регіонах України за 2009 -2014 роки, тис. грн.

Регіони	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Вінницька						
Волинська	1321307	794335	880694	795553	824934	785866
Дніпропетровська	84407314	90853919	119825606	154004045	184287032	229082299
Донецька	31855682	29559870	36385173	45470483	42426881	52277286
Житомирська						
Закарпатська	474744	543976	822955	878968	812164	1012971
Запорізька	5126058	4160408	4201542	4356568	4390107	3756563
Івано-Франківська	610441	421954	809108			
Київська				645508	748235	1827659
Кіровоградська						
Луганська	613039	526398	622687	657595	773111	711749
Львівська	11911321	11019510	8234916	9836900	10212727	10793215
Миколаївська						
Одеська	25884558	25418683	25893595	28099938	30137135	33817919
Полтавська	2025253	2014083	2253308	2522151	2725017	3167633
Рівненська						
Сумська	630931	487633	545572	286561	369791	557623
Тернопільська						
Харківська	67400178	55507426	55450025	43429481	35816412	38865148
Херсонська						
Хмельницька						
Черкаська						
Чернівецька						
Чернігівська	1573557	1568294	2098412	2392111	2722791	3254646
м.Київ	691276390	649738511	682958882	759752114	809505717	895599737
АР Крим	975725	834574	1101519	1138311	1427325	1998337
Разом по Україні	926086498	873449574	942083994	1054272287	1127179379	1277508651

Власний капітал банківських установ по регіонах України за 2009 -2014 роки, тис. грн.

Регіони	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014
Вінницька						
Волинська	178854	59579	233131	234056	234285	234398
Дніпропетровська	9303414	11636382	13430558	18854363	20846522	22659895
Донецька	5160274	4140675	5028262	5289903	6141702	7022267
Житомирська						
Закарпатська	87288	91470	112488	128389	128960	129589
Запорізька	747613	738927	913375	966274	1066222	1050463
Івано-Франківська	182536	183203	189676			
Київська				121536	119839	149562
Кіровоградська						
Луганська	135246	136566	155635	206536	256357	257793
Львівська	1297097	952008	1060601	2067612	1598847	1793591
Миколаївська						
Одеська	3483838	3500282	3673678	3923375	4345341	4929980
Полтавська	367644	391943	410935	504508	526037	648562
Рівненська						
Сумська	132962	139964	169218	90177	124925	125493
Тернопільська						
Харківська	6491373	6522596	6450319	2505074	4168836	5944179
Херсонська						
Хмельницька						
Черкаська						
Чернівецька						
Чернігівська	349184	353044	414834	443799	452975	486309
м.Київ	91196273	91196636	105332415	119913228	129941065	146910170
АР Крим	149454	164344	149988	238096	244349	256711
Разом по Україні	119263050	120207619	137725113	155486926	170196262	192598962

Зобов'язання банківських установ по регіонах України за 2009 - 2014 роки, тис. грн.

Регіони	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014
Вінницька						
Волинська	1142453	734756	647563	561497	590649	551469
Дніпропетровська	75103900	79217534	106395051	135149680	163440510	206422401
Донецька	26695408	25419197	31356914	40186580	36285178	45255017
Житомирська						
Закарпатська	387456	452506	710467	750578	683204	883382
Запорізька	4378446	3421481	3288167	3390294	3323883	2706099
Івано-Франківська	427905	238752	619432			
Київська				523972	628396	1678097
Кіровоградська						
Луганська	477794	389832	467052	451058	516754	453956
Львівська	10614225	10067501	7174316	7769289	8613880	8999624
Миколаївська						
Одеська	22400719	21918401	22219916	24176563	25791792	28887937
Полтавська	1657609	1622138	1842373	2017643	2198980	2519070
Рівненська						
Сумська	497969	347669	376354	196384	244865	432130
Тернопільська						
Харківська	60908805	48984836	48999704	40924375	31647578	32920970
Херсонська						
Хмельницька						
Черкаська						
Чернівецька						
Чернігівська	1224373	1215251	1683577	1948312	2269815	2768337
м.Київ	600080116	558541865	577626460	639838906	679564658	748689572
АР Крим	826272	670230	951531	900214	1182976	1741626
Разом по Україні	806823450	753241949	804358877	898785345	956983118	1084909687

Оцінка концентрації банківських капіталів в Україні (регіональний розріз)

Регіони	Оцінка концентрації банківських капіталів															Частковий показник оцінки	
	Оцінка концентрації банківських капіталів стандартизовані значення																
	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	8	9	10	11	12	13	14				
Вінницька	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000
Волинська	0,000002248	0,000000245	0,000000286	0,000002265	0,000001894	0,000001481	0,000003846	0,000000426	0,000004898	0,000154104	0,000126305	0,000107002	0,000066097				
Дніпропетровська	0,006085172	0,009370698	0,009509591	0,014704016	0,015002622	0,013842288	0,010407118	0,016280896	0,016257884	1,000000000	1,000000000	1,000000000	0,507157649				
Донецька	0,001872120	0,001186528	0,001332936	0,001157464	0,001302199	0,001329372	0,003201778	0,002061506	0,002278828	0,078717571	0,086798109	0,096037067	0,044849143				
Житомирська	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000				
Закарпатська	0,000000535	0,000000579	0,000000667	0,000000681	0,000000574	0,000000452	0,000000916	0,000001006	0,000001140	0,000046369	0,000038268	0,000032705	0,000020067				
Запорізька	0,000039295	0,000033778	0,000043981	0,000038620	0,000039245	0,000029747	0,000067204	0,000065651	0,000075192	0,002626496	0,002615941	0,002149046	0,001266588				
Івано-Франківська	0,000002342	0,000002322	0,000001896	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000004006	0,000004035	0,000003242	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000001880				
м. Київ та Київська	0,584712470	0,575564033	0,584921800	0,000000610	0,000000495	0,000000603	1,000000000	1,000000000	1,000000000	0,000041551	0,000033046	0,000043563	0,500019693				
Кіровоградська	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000				
Луганська	0,000001285	0,000001290	0,000001276	0,000001764	0,000002268	0,000001791	0,000002199	0,000002242	0,000002183	0,000119996	0,000151224	0,000129427	0,000067878				
Львівська	0,000118285	0,000062721	0,000059303	0,000176827	0,000088249	0,000086723	0,000202297	0,000108974	0,000101386	0,012025810	0,005882292	0,006265143	0,004097650				
Миколаївська	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000				
Одеська	0,000853304	0,000847895	0,000711501	0,000636695	0,000651850	0,000655212	0,001459357	0,001473154	0,001216404	0,043300799	0,043449072	0,047334144	0,023038822				
Полтавська	0,000009502	0,000010631	0,000008902	0,000010528	0,000009552	0,000011339	0,000016251	0,000018470	0,000015220	0,000715998	0,000636744	0,000819194	0,000370313				
Рівненська	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000				

Продовження таблиці В.4.

I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Сумська	0,000001242	0,000001355	0,000001509	0,000000336	0,000000538	0,000000424	0,000002125	0,000002355	0,000002580	0,000022875	0,000035911	0,000030670	0,000016086
Тернопільська	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000
Харківська	0,002962520	0,002944265	0,002193492	0,000259569	0,000599970	0,000952523	0,005066627	0,005115443	0,003750060	0,017652954	0,039991012	0,068812600	0,023398116
Херсонська	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000
Хмельницька	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000
Черкаська	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000
Чернівецька	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000	0,000000000
Чернігівська	0,000008572	0,000008625	0,000009072	0,000008146	0,000007083	0,000006375	0,000014660	0,00001498	0,000015510	0,000554049	0,000472151	0,000460583	0,000255323
АР Крим	0,000001570	0,000001869	0,000001186	0,000002344	0,000002061	0,000001776	0,000002685	0,000003247	0,000002027	0,000159470	0,000137389	0,000128343	0,000072194

Таблиця В.5

Оцінка концентрації банківських активів в Україні (регіональний розріз)

Регіони	Оцінка концентрації банківських активів														Частковий показник оцінки концентрації банківських активів
	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	8	9	10	11	12	13	14		
Вінницька	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	
Волинська	0,00000204	0,00000083	0,00000087	0,00000057	0,00000054	0,00000038	0,00000365	0,00000149	0,00000166	0,00000109	0,00000104	0,00000077	0,00000162		
Дніпропетровська	0,00830725	0,01081961	0,01617782	0,02133824	0,02673028	0,03215551	0,01490928	0,01955285	0,03078294	0,04101878	0,05173057	0,06516050	0,03719249		
Донецька	0,00118323	0,00114533	0,00149166	0,00186066	0,00141676	0,00167455	0,00212359	0,00206980	0,00283831	0,00357678	0,00274183	0,00339334	0,00279061		
Житомирська	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000		
Закарпатська	0,00000026	0,00000039	0,00000076	0,00000070	0,00000052	0,00000063	0,00000047	0,00000070	0,00000145	0,00000134	0,00000100	0,00000127	0,00000104		
Запорізька	0,00003064	0,00002269	0,00001989	0,00001708	0,00001517	0,00000865	0,00005499	0,00004100	0,00003785	0,00003283	0,00002936	0,00001752	0,00003559		
Івано-Франківська	0,00000043	0,00000023	0,00000074	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000078	0,00000042	0,00000140	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000043		
Київська та м. Київ	0,55718619	0,55335208	0,52554495	0,52020667	0,51672116	0,49348158	1,00000000	1,00000000	1,00000000	1,00000000	1,00000000	1,00000000	1,00000000		
Кіровоградська	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000		
Луганська	0,00000044	0,00000036	0,00000044	0,00000039	0,00000047	0,00000031	0,00000079	0,00000066	0,00000083	0,00000075	0,00000091	0,00000063	0,00000076		
Львівська	0,00016543	0,00015917	0,00007641	0,00008706	0,00008209	0,00007138	0,00029690	0,00028764	0,00014539	0,00016735	0,00015887	0,00014464	0,00020013		
Миколаївська	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000		
Одеська	0,00078123	0,00084690	0,00075545	0,00071040	0,00071485	0,00070075	0,00140210	0,00153048	0,00143746	0,00136562	0,00138344	0,00142002	0,00142319		
Полтавська	0,00000478	0,00000532	0,00000572	0,00000572	0,00000584	0,00000615	0,00000858	0,00000961	0,00001089	0,00001100	0,00001131	0,00001246	0,00001064		

Продовження таблиці В.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Рівненська	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000
Сумська	0,00000046	0,00000031	0,00000034	0,00000007	0,00000111	0,00000019	0,00000083	0,00000056	0,00000064	0,00000014	0,00000021	0,00000039	0,00000046
Тернопіль- ська	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000
Харківська	0,00529687	0,00403856	0,00346437	0,00169693	0,00100967	0,00092554	0,00950646	0,00729835	0,00659196	0,00326203	0,00195399	0,00187552	0,00508138
Херсонська	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000
Хмельницька	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000
Черкаська	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000
Чернівецька	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000	0,00000000
Чернігівська	0,00000289	0,00000322	0,00000496	0,00000515	0,00000584	0,00000649	0,00000518	0,00000583	0,00000944	0,00000990	0,00001129	0,00001315	0,00000913
АР Крим	0,00000111	0,00000091	0,00000137	0,00000117	0,00000160	0,00000245	0,00000199	0,00000165	0,00000260	0,00000224	0,00000310	0,00000496	0,00000276

Розрахунок групового показника оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів

Регіони	Розрахунок групового показника оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів		
	Частковий показник оцінки концентрації банківських капіталів	Частковий показник оцінки концентрації банківських активів	Груповий показник оцінки відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів
Вінницька	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Волинська	0,000006609730	0,00000161816	0,00003385773
Дніпропетровська	0,50715764987	0,03719248790	0,27217506888
Донецька	0,04484914371	0,00279060699	0,02381987535
Житомирська	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Закарпатська	0,00002006769	0,00000103993	0,00001055381
Запорізька	0,00126658887	0,00003558985	0,00065108936
Івано-Франківська	0,00000188076	0,00000043418	0,00000115747
Київська та м. Київ	0,50001969369	1,00000000000	0,75000984684
Кіровоградська	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Луганська	0,00006787893	0,00000076024	0,00003431959
Львівська	0,00409765082	0,00020013323	0,00214889202
Миколаївська	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Одеська	0,02303882218	0,00142318748	0,01223100483
Полтавська	0,00037031358	0,00001064152	0,00019047755
Рівненська	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Сумська	0,00001608657	0,00000046180	0,00000827418
Тернопільська	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Харківська	0,02339811658	0,00508138425	0,01423975041
Херсонська	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Хмельницька	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Черкаська	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Чернівецька	0,0000000000	0,0000000000	0,0000000000
Чернігівська	0,00025532382	0,00000913159	0,00013222770
АР Крим	0,00007219405	0,00000275767	0,00003747586

Кількість банківської мережі по регіонах України за 2009 - 2014 роки

Регіони	01.01.2009		01.01.2010		01.01.2011		01.01.2012		01.01.2013		01.01.2014		01.01.2015								
	Б	Ф	В	Б	Ф	В	Б	Ф	В	Б	Ф	В	Б	Ф	В						
Вінницька	0	34	601	0	24	560	0	12	522	0	9	561	0	7	552	0	4	543	0	4	518
Волинська	2	21	435	2	16	395	1	10	356	1	7	370	1	5	349	1	4	340	0	4	317
Дніпропетровська	13	78	1722	13	65	1564	13	47	1467	14	36	1511	14	16	1475	14	11	1413	9	8	1244
Донецька	11	121	1976	11	109	1753	10	89	1547	10	46	1692	10	18	1648	11	11	1612	6	9	1180
Житомирська	0	32	426	0	25	382	0	12	359	0	8	364	0	6	350	0	5	332	0	4	315
Закарпатська	1	36	592	1	28	548	1	15	493	1	7	493	1	4	456	1	4	459	1	4	440
Запорізька	3	41	874	3	32	773	3	14	704	3	11	734	3	9	716	3	6	695	3	5	648
Івано-Франківська	1	42	569	1	36	514	0	23	452	0	10	461	0	6	448	0	5	456	0	4	415
Київська	0	34	823	0	32	749	1	24	717	1	11	763	1	2	756	1	1	733	1	0	700
Кіровоградська	0	36	416	0	27	367	0	15	328	0	9	360	0	6	356	0	5	353	0	4	336
Луганська	2	65	824	2	58	765	2	44	672	2	27	755	2	11	753	2	9	722	2	6	565
Львівська	5	72	1129	4	64	1026	5	51	967	5	35	1119	5	15	1120	5	9	1087	5	7	1001
Миколаївська	0	53	656	0	44	590	0	24	555	0	13	586	0	9	572	0	6	542	0	5	462
Одеська	9	70	1367	9	61	1182	8	48	1121	8	28	1225	8	17	1229	8	14	1344	7	12	1146
Полтавська	3	58	841	3	46	792	3	27	727	3	20	729	3	11	725	3	5	710	2	5	653
Рівненська	0	25	440	0	22	390	0	14	356	0	10	377	0	8	369	0	5	364	0	4	342
Сумська	2	44	500	2	36	452	1	22	426	1	12	454	1	7	457	1	5	452	1	4	409
Тернопільська	0	33	334	0	25	290	0	11	266	0	8	297	0	5	282	0	5	284	0	4	264
Харківська	10	51	1351	9	40	1206	9	27	1205	7	16	1253	7	10	1184	7	7	1264	4	5	1140
Херсонська	0	38	494	0	22	471	0	14	422	0	11	450	0	7	430	0	6	401	0	4	361
Хмельницька	0	39	491	0	33	439	0	17	400	0	9	430	0	6	419	0	4	417	0	4	371
Черкаська	0	48	816	0	39	736	0	28	690	0	19	699	0	5	684	0	4	615	0	4	535
Чернівецька	0	27	422	0	22	394	0	10	380	0	8	398	0	5	378	0	4	372	0	4	359
Чернігівська	3	37	628	3	33	589	3	17	533	3	6	524	3	4	518	3	4	485	2	4	405
м.Київ	113	97	1808	110	78	1633	113	59	1646	114	48	1861	113	32	1913	118	24	1894	105	19	1675
м.Севастополь	1	15	240	1	12	247	1	8	210	1	7	231	1	4	203	1	4	209	0	0	0
АР Крим	1	59	1284	1	46	1229	1	30	1123	1	18	1063	1	10	1022	1	7	989	0	0	0
Разом по Україні	180	1306	22059	175	1075	20036	175	712	18644	175	449	19760	174	245	19364	180	178	19087	148	137	15801

Кількість філій та відділень по регіонах України за 2009 - 2014 роки

Регіони	01.01.2009			01.01.2010			01.01.2011			01.01.2012			01.01.2013			01.01.2014			01.01.2015		
	Ф	В	Сума	Б	Ф	Сума	Б	Ф	Сума	Б	Ф	Сума	Б	Ф	Сума	Б	Ф	Сума	Б	Ф	Сума
Вінницька	34	601	635	24	560	584	12	522	534	9	561	570	7	552	559	4	543	547	4	518	522
Волинська	21	435	456	16	395	411	10	356	366	7	370	377	5	349	354	4	340	344	4	317	321
Дніпропетровська	78	1722	1800	65	1564	1629	47	1467	1514	36	1511	1547	16	1475	1491	11	1413	1424	8	1244	1252
Донецька	121	1976	2097	109	1753	1862	89	1547	1636	46	1692	1738	18	1648	1666	11	1612	1623	9	1180	1189
Житомирська	32	426	458	25	382	407	12	359	371	8	364	372	6	350	356	5	332	337	4	315	319
Закарпатська	36	592	628	28	548	576	15	493	508	7	493	500	4	456	460	4	459	463	4	440	444
Запорізька	41	874	915	32	773	805	14	704	718	11	734	745	9	716	725	6	695	701	5	648	653
Івано-Франківська	42	569	611	36	514	550	23	452	475	10	461	471	6	448	454	5	456	461	4	415	419
Київська	34	823	857	32	749	781	24	717	741	11	763	774	2	756	758	1	733	734	0	700	700
Кіровоградська	36	416	452	27	367	394	15	328	343	9	360	369	6	356	362	5	353	358	4	336	340
Луганська	65	824	889	58	765	823	44	672	716	27	755	782	11	753	764	9	722	731	6	565	571
Львівська	72	1129	1201	64	1026	1090	51	967	1018	35	1119	1154	15	1120	1135	9	1087	1096	7	1001	1008
Миколаївська	53	656	709	44	590	634	24	555	579	13	586	599	9	572	581	6	542	548	5	462	467
Одеська	70	1367	1437	61	1182	1243	48	1121	1169	28	1225	1253	17	1229	1246	14	1344	1358	12	1146	1158
Полтавська	58	841	899	46	792	838	27	727	754	20	729	749	11	725	736	5	710	715	5	653	658
Рівненська	25	440	465	22	390	412	14	356	370	10	377	387	8	369	377	5	364	369	4	342	346
Сумська	44	500	544	36	452	488	22	426	448	12	454	466	7	457	464	5	452	457	4	409	413
Тернопільська	33	334	367	25	290	315	11	266	277	8	297	305	5	282	287	5	284	289	4	264	268
Харківська	51	1351	1402	40	1206	1246	27	1205	1232	16	1253	1269	10	1184	1194	7	1264	1271	5	1140	1145
Херсонська	38	494	532	22	471	493	14	422	436	11	450	461	7	430	437	6	401	407	4	361	365
Хмельницька	39	491	530	33	439	472	17	400	417	9	430	439	6	419	425	4	417	421	4	371	375
Черкаська	48	816	864	39	736	775	28	690	718	19	699	718	5	684	689	4	615	619	4	535	539
Чернівецька	27	422	449	22	394	416	10	380	390	8	398	406	5	378	383	4	372	376	4	359	363
Чернігівська	37	628	665	33	589	622	17	533	550	6	524	530	4	518	522	4	485	489	4	405	409
м.Київ	97	1808	1905	78	1633	1711	59	1646	1705	48	1861	1909	32	1913	1945	24	1894	1918	19	1675	1694
м.Севастополь	15	240	255	12	247	259	8	210	218	7	231	238	4	203	207	4	209	213	0	0	0
АР Крим	59	1284	1343	46	1229	1275	30	1123	1153	18	1063	1081	10	1022	1032	7	989	996	0	0	0
Разом по Україні	1306	22059	23365	1075	20036	21111	712	18644	19356	449	19760	20209	245	19364	19609	178	19087	19265	137	15801	15938

Кількість відділень банківських установ по регіонах України за 2009-2014 роки

Регіони	01.01.2009		01.01.2010		01.01.2011		01.01.2012		01.01.2013		01.01.2014		01.01.2015	
	В	В	В	В	В	В	В	В	В	В	В	В	В	В
Вінницька	601	560	522	561	552	543	518							
Волинська	435	395	356	370	349	340	317							
Дніпропетровська	1722	1564	1467	1511	1475	1413	1244							
Донецька	1976	1753	1547	1692	1648	1612	1180							
Житомирська	426	382	359	364	350	332	315							
Закарпатська	592	548	493	493	456	459	440							
Запорізька	874	773	704	734	716	695	648							
Івано-Франківська	569	514	452	461	448	456	415							
Київська	823	749	717	763	756	733	700							
Кіровоградська	416	367	328	360	356	353	336							
Луганська	824	765	672	755	753	722	565							
Львівська	1129	1026	967	1119	1120	1087	1001							
Миколаївська	656	590	555	586	572	542	462							
Одеська	1367	1182	1121	1225	1229	1344	1146							
Полтавська	841	792	727	729	725	710	653							
Рівненська	440	390	356	377	369	364	342							
Сумська	500	452	426	454	457	452	409							
Тернопільська	334	290	266	297	282	284	264							
Харківська	1351	1206	1205	1253	1184	1264	1140							
Херсонська	494	471	422	450	430	401	361							
Хмельницька	491	439	400	430	419	417	371							
Черкаська	816	736	690	699	684	615	535							
Чернівецька	422	394	380	398	378	372	359							
Чернігівська	628	589	533	524	518	485	405							
м.Київ	1808	1633	1646	1861	1913	1894	1675							
м.Севастополь	240	247	210	231	203	209	0							
АР Крим	1284	1229	1123	1063	1022	989	0							
Разом по Україні	22059	20036	18644	19760	19364	19087	15801							

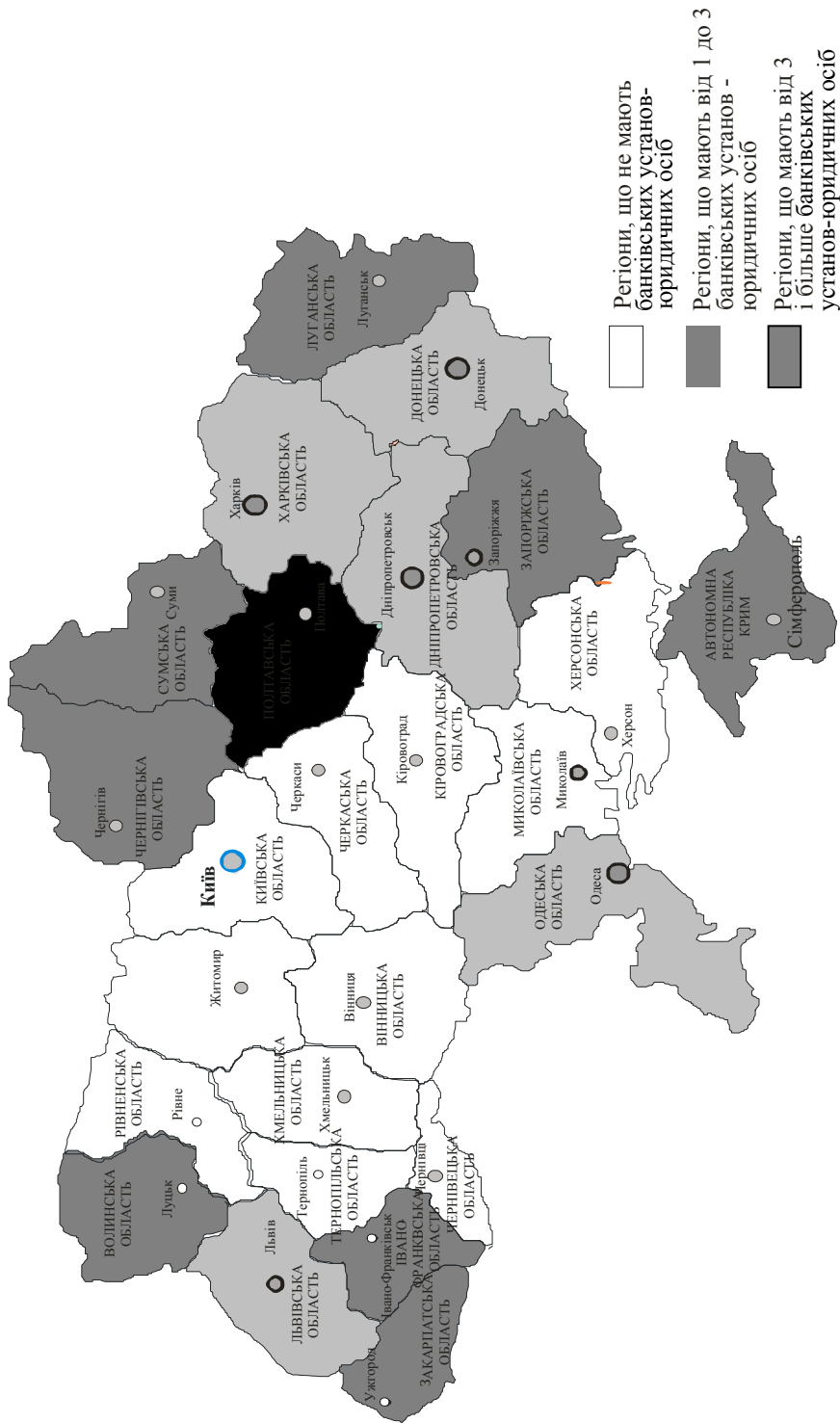

Рис. Д.5. Забезпеченість регіонів України банківськими установами-юридичними особами станом на 01.01.2015 р.

Додаток Е.1.

Таблиця Е.1.

Середньорічні залишки по залучених депозитах від нефінансових корпорацій за 2012 рік

Регіони	Середньорічні залишки по депозитах, млн. грн.						Процентне відношення, % в тому числі							
	в тому числі						в тому числі							
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	ВСЬОГО							ВСЬОГО						
1	148101,1600	9668,7883	43260,3577	8494,7113	6378,2540	76935,5274	3363,5211	100,0000	6,53	29,21	5,74	4,31	51,95	2,27
Автономна Республіка Крим та м. Севастополь	3043,0959	161,9626	646,9051	245,5378	260,4299	1442,1115	286,1491	100,0000	5,32	21,26	8,07	8,56	47,39	9,40
Вінницька	1073,1689	334,2549	300,1556	77,1285	37,0416	289,5077	35,0807	100,0000	31,15	27,97	7,19	3,45	26,98	3,27
Волинська	894,9338	93,1158	230,3839	20,4863	18,0015	503,8176	29,1286	100,0000	10,40	25,74	2,29	2,01	56,30	3,25
Дніпропетровська	20805,6105	1010,0329	8931,3080	495,3419	468,1616	9686,8038	213,9623	100,0000	4,85	42,93	2,38	2,25	46,56	1,03

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Донецька	16258,9271	385,3498	4660,8338	2135,8141	889,1077	7957,0969	230,7248	100,0000	2,37	28,67	13,14	5,47	48,94	1,42
Житомирська	755,9366	91,8737	249,0408	110,4964	58,5656	220,4583	25,5017	100,0000	12,15	32,94	14,62	7,75	29,16	3,37
Закарпатська	450,0453	19,2962	149,7594	17,4371	57,2727	172,8058	33,4740	100,0000	4,29	33,28	3,87	12,73	38,40	7,44
Запорізька	3347,9744	406,2262	1456,6748	242,7848	85,6351	1085,5310	71,1224	100,0000	12,13	43,51	7,25	2,56	32,42	2,12
Івано-Франківська	696,2610	58,9605	284,5123	74,4828	33,5673	225,7798	18,9584	100,0000	8,47	40,86	10,70	4,82	32,43	2,72
Київська та м. Київ	70044,0330	2512,6895	17305,5213	3076,7019	2792,9526	42725,2580	1630,9097	100,0000	3,59	24,71	4,39	3,99	61,00	2,33
Кіровоградська	1122,9598	508,2865	260,8026	24,5036	44,0870	269,0093	16,2707	100,0000	45,26	23,22	2,18	3,93	23,96	1,45
Луганська	2954,5116	254,0105	1736,1165	250,4557	159,3131	521,8372	32,7786	100,0000	8,60	58,76	8,48	5,39	17,66	1,11
Львівська	2579,6627	143,0136	731,0087	244,0702	164,2301	1174,3428	122,9973	100,0000	5,54	28,34	9,46	6,37	45,52	4,77
Миколаївська	1662,5937	271,1156	351,7426	32,6063	151,5911	819,6393	35,8988	100,0000	16,31	21,16	1,96	9,12	49,30	2,16
Одеська	5757,5269	283,7246	569,4080	408,6166	450,6829	3926,1736	118,9212	100,0000	4,93	9,89	7,10	7,83	68,19	2,07
Полтавська	3163,6988	540,2777	1611,3097	201,1233	89,1844	620,2362	101,5675	100,0000	17,08	50,93	6,36	2,82	19,60	3,21
Рівненська	900,3162	49,6497	405,0607	70,3943	38,8391	307,5944	28,7780	100,0000	5,51	44,99	7,82	4,31	34,17	3,20
Сумська	952,2793	164,1167	346,9844	168,9983	59,0239	178,6501	34,5059	100,0000	17,23	36,44	17,75	6,20	18,76	3,62
Тернопільська	2479,4420	994,6662	119,1573	23,5908	24,7505	1305,7544	11,5228	100,0000	40,12	4,81	0,95	1,00	52,66	0,46
Харківська	5361,4366	381,5405	2015,0118	230,5699	291,3404	2288,6365	154,3376	100,0000	7,12	37,58	4,30	5,43	42,69	2,88
Херсонська	714,6137	239,4426	86,5774	53,8768	29,9061	277,5886	27,2221	100,0000	33,51	12,12	7,54	4,18	38,84	3,81
Хмельницька	920,9095	186,9237	339,3413	134,3003	37,5905	195,1680	27,5858	100,0000	20,30	36,85	14,58	4,08	21,19	3,00
Черкаська	1184,0411	386,0899	220,5122	74,1792	78,4282	383,8116	41,0200	100,0000	32,61	18,62	6,26	6,62	32,42	3,46
Чернівецька	297,4018	52,1181	68,1966	23,2790	22,0295	111,6745	20,1041	100,0000	17,52	22,93	7,83	7,41	37,55	6,76
Чернігівська	679,7798	140,0504	184,0329	57,9354	36,5218	246,2404	14,9990	100,0000	20,60	27,07	8,52	5,37	36,22	2,21

Додаток Е.2.

Таблиця Е.2.

Середньорічні залишки по наданих кредитах нефінансовим корпораціям за 2012 рік

Регіони	Середньорічні залишки кредитної заборгованості, млн. грн.						Процентне відношення, %							
	в тому числі						в тому числі							
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	ВСЬОГО													
1														
Усього	588400,6274	36537,6993	139469,2713	20647,3608	42892,6568	341133,7450	7719,8941	100,0000	6,21	23,70	3,51	7,29	57,98	1,31
Автономна Республіка Крим та м. Севастополь області	8223,5839	230,3107	1832,0643	2491,9465	815,4263	2440,3990	413,4372	100,0000	2,80	22,28	30,30	9,92	29,68	5,03
Вінницька	2654,4138	646,3630	818,2705	51,5129	41,2846	1080,8431	16,1398	100,0000	24,35	30,83	1,94	1,56	40,72	0,61
Волинська	4250,1265	180,2275	778,1236	19,0334	140,4899	3069,7769	62,4751	100,0000	4,24	18,31	0,45	3,31	72,23	1,47

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Дніпропет- ровська	114149,5109	5268,9943	11509,9995	781,1384	4538,3834	89064,1567	2986,8388	100,0000	4,62	10,08	0,68	3,98	78,02	2,62
Донецька	35974,7741	730,9998	11391,3824	751,9252	2520,8924	20414,5758	164,9985	100,0000	2,03	31,66	2,09	7,01	56,75	0,46
Житомирська	1425,6652	110,6640	521,8565	98,4486	44,2204	647,7720	2,7036	100,0000	7,76	36,60	6,91	3,10	45,44	0,19
Закарпатська	965,0908	75,9488	220,8556	43,8777	56,7661	551,7237	15,9189	100,0000	7,87	22,88	4,55	5,88	57,17	1,65
Запорізька	9130,6169	694,8808	5166,4219	651,3504	307,7338	2292,4244	17,8056	100,0000	7,61	56,58	7,13	3,37	25,11	0,20
Івано-Фран- ківська	2146,4169	90,0920	744,7769	37,9422	196,5179	952,7969	124,2909	100,0000	4,20	34,70	1,77	9,16	44,39	5,79
Київська та м. Київ	322404,3438	18979,2899	81479,2359	14164,7693	28197,5349	176970,6890	2612,8248	100,0000	5,89	25,27	4,39	8,75	54,89	0,81
Кіровоградська	4047,7253	583,3952	2841,6004	136,0396	27,4246	421,9406	37,3250	100,0000	14,41	70,20	3,36	0,68	10,42	0,92
Луганська	3804,0967	218,4903	1800,2294	28,6396	219,6789	1519,2420	17,8165	100,0000	5,74	47,32	0,75	5,77	39,94	0,47
Львівська	9212,0726	364,0646	2600,4772	239,6467	488,8499	5086,5324	432,5017	100,0000	3,95	28,23	2,60	5,31	55,22	4,69
Миколаївська	5360,0861	1566,1529	1624,6712	24,1682	250,5928	1835,2154	59,2855	100,0000	29,22	30,31	0,45	4,68	34,24	1,11
Одеська	23774,5019	894,8126	3346,4720	596,6188	2872,8141	15671,1843	392,6001	100,0000	3,76	14,08	2,51	12,08	65,92	1,65
Полтавська	4447,0292	942,3938	1394,0533	52,2594	156,7902	1894,8467	6,6858	100,0000	21,19	31,35	1,18	3,53	42,61	0,15
Рівненська	1554,8660	170,6592	663,9134	3,2729	49,3759	661,1391	6,5054	100,0000	10,98	42,70	0,21	3,18	42,52	0,42
Сумська	2829,6053	269,7096	1540,9499	1,3371	131,0555	878,7688	7,7844	100,0000	9,53	54,46	0,05	4,63	31,06	0,28
Тернопільська	2310,5163	451,1309	464,6808	31,7301	35,2886	1313,2449	14,4411	100,0000	19,53	20,11	1,37	1,53	56,84	0,63
Харківська	16420,0619	1115,3448	4213,6183	244,4457	1011,4851	9546,8027	288,3653	100,0000	6,79	25,66	1,49	6,16	58,14	1,76
Херсонська	3302,0523	439,0075	1305,5334	158,1733	282,9407	1102,9340	13,4633	100,0000	13,29	39,54	4,79	8,57	33,40	0,41
Хмельницька	2920,1813	1452,3927	858,3742	4,2654	140,4933	455,2067	9,4490	100,0000	49,74	29,39	0,15	4,81	15,59	0,32
Черкаська	3058,6810	591,0825	1275,9344	5,7448	148,4822	1033,9479	3,4893	100,0000	19,32	41,72	0,19	4,85	33,80	0,11
Чернівецька	1739,2506	254,5427	691,3712	8,4275	85,9210	689,0876	9,9005	100,0000	14,64	39,75	0,48	4,94	39,62	0,57
Чернігівська	2295,3582	216,7492	384,4053	20,6470	132,2143	1538,4944	2,8479	100,0000	9,44	16,75	0,90	5,76	67,03	0,12

ДОДАТОК Е.3.

Таблиця Е.3.

Розподіл валової доданої вартості за видами економічної діяльності по регіонах України за 2012 рік

Регіони	ВАЛОВА ДОДАНА ВАРТІСТЬ У ФАКТИЧНИХ ЦІНАХ, млн. грн.							Пробентне відношення, %						
	в тому числі							в тому числі						
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	сілське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електричної енергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерух. Майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	ВСЬОГО	ВСЬОГО	сілське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електричної енергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерух. Майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо
1	113245	260970	52595	40500	643269	151578	1262157,0000	100,0000	8,97	20,68	4,17	3,21	50,97	12,01
Україна														
Автономна														
Республіка Крим	3456	4284	2180	1121	22149	6730	39920,0000	100,0000	8,66	10,73	5,46	2,81	55,48	16,86
Вінницька	6502	3676	1640	794	11566	4817	28995,0000	100,0000	22,42	12,68	5,66	2,74	39,89	16,61
Волинська	2917	2522	363	465	8566	2792	17625,0000	100,0000	16,55	14,31	2,06	2,64	48,60	15,84
Дніпропетровська	6037	52447	5470	2347	46054	10434	122789,0000	100,0000	4,92	42,71	4,45	1,91	37,51	8,50

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Донецька	5951	48470	8066	5133	61433	12824	141877,0000	100,0000	4,19	34,16	5,69	3,62	43,30	9,04
Житомирська	4173	4414	521	459	8770	3401	21738,0000	100,0000	19,20	20,31	2,40	2,11	40,34	15,65
Закарпатська	2746	3582	291	488	8912	3284	19303,0000	100,0000	14,23	18,56	1,51	2,53	46,17	17,01
Запорізька	3840	15725	4157	719	15721	5141	45303,0000	100,0000	8,48	34,71	9,18	1,59	34,70	11,35
Івано-Франківська	3291	5464	2714	1704	10434	3436	27043,0000	100,0000	12,17	20,20	10,04	6,30	38,58	12,71
Кілівська	8002	8384	2352	2198	33066	5059	59061,0000	100,0000	13,55	14,20	3,98	3,72	55,99	8,57
Кіровоградська	4508	3803	510	326	7739	2541	19427,0000	100,0000	23,20	19,58	2,63	1,68	39,84	13,08
Луганська	3017	19116	2524	915	16735	5705	48012,0000	100,0000	6,28	39,82	5,26	1,91	34,86	11,88
Львівська	4859	7814	1921	1531	29685	8470	54280,0000	100,0000	8,95	14,40	3,54	2,82	54,69	15,60
Миколаївська	4154	4742	1766	528	11058	3209	25457,0000	100,0000	16,32	18,63	6,94	2,07	43,44	12,61
Одеська	4333	6004	1606	2473	36001	7707	58124,0000	100,0000	7,45	10,33	2,76	4,25	61,94	13,26
Полтавська	6477	18894	1264	1055	14022	3927	45639,0000	100,0000	14,19	41,40	2,77	2,31	30,72	8,60
Рівненська	3221	2753	2204	602	7160	2947	18887,0000	100,0000	17,05	14,58	11,67	3,19	37,91	15,60
Сумська	3565	5359	670	351	9088	2971	22004,0000	100,0000	16,20	24,35	3,04	1,60	41,30	13,50
Тернопільська	3896	1866	321	377	6961	2670	16091,0000	100,0000	24,21	11,60	1,99	2,34	43,26	16,59
Харківська	6267	11843	3408	2267	36902	10740	71427,0000	100,0000	8,77	16,58	4,77	3,17	51,66	15,04
Херсонська	4140	2253	495	233	6957	3048	17126,0000	100,0000	24,17	13,16	2,89	1,36	40,62	17,80
Хмельницька	5085	3272	1400	466	8568	4213	23004,0000	100,0000	22,10	14,22	6,09	2,03	37,25	18,31
Черкаська	5909	5520	1051	492	10466	3620	27058,0000	100,0000	21,84	20,40	3,88	1,82	38,68	13,38
Чернівецька	2437	763	423	549	5527	2352	12051,0000	100,0000	20,22	6,33	3,51	4,56	45,86	19,52
Чернігівська	4378	4284	947	295	8198	2961	21063,0000	100,0000	20,79	20,34	4,50	1,40	38,92	14,06
м.Київ	80	12602	4032	12282	195944	24745	249685,0000	100,0000	0,03	5,05	1,61	4,92	78,48	9,91
м.Севастополь	4	1114	299	330	5587	1834	9168,0000	100,0000	0,04	12,15	3,26	3,60	60,94	20,00

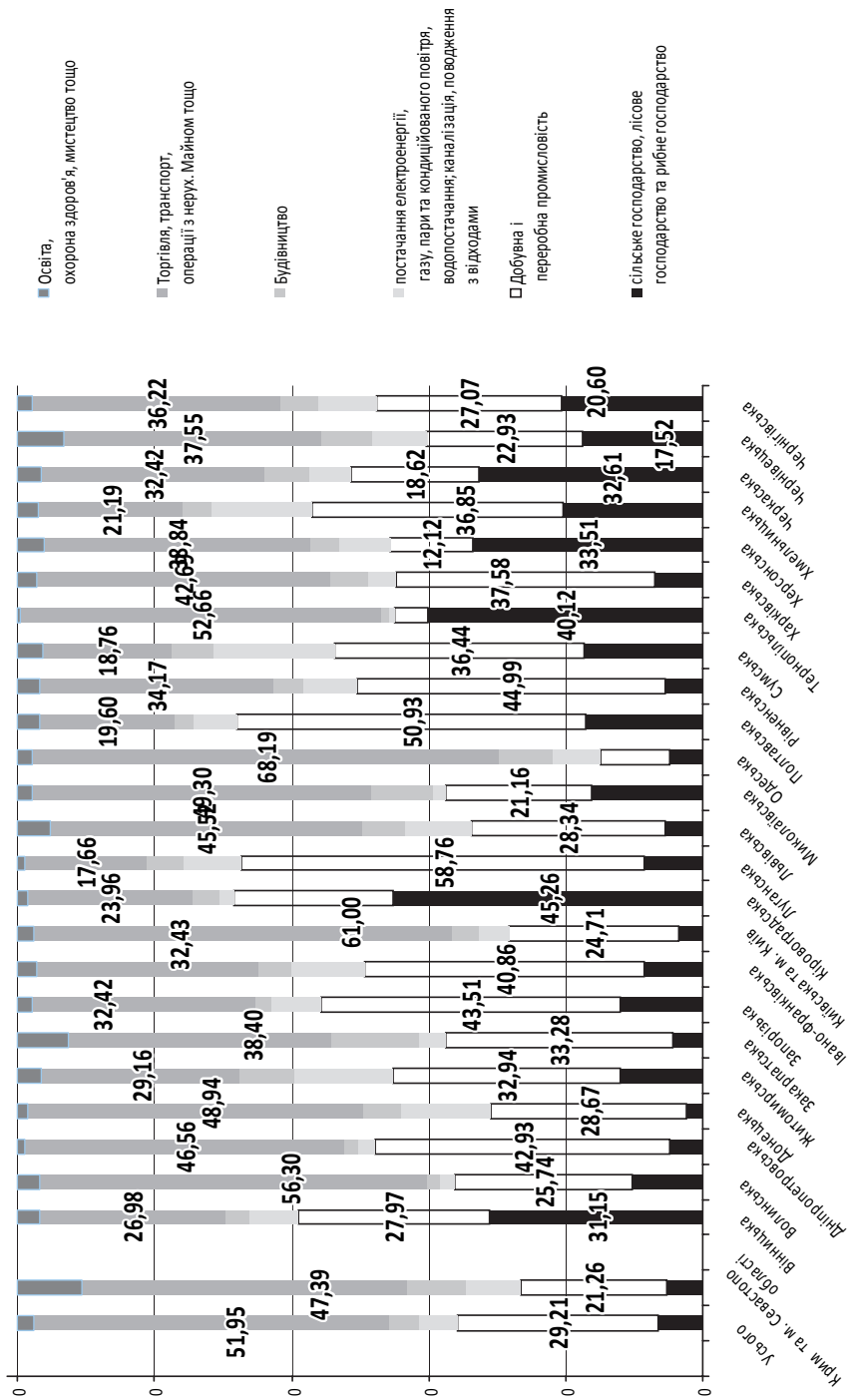

Рис. Е.4. Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг за галузевим критерієм по середньорічних залишках залучених депозитів за 2012 рік

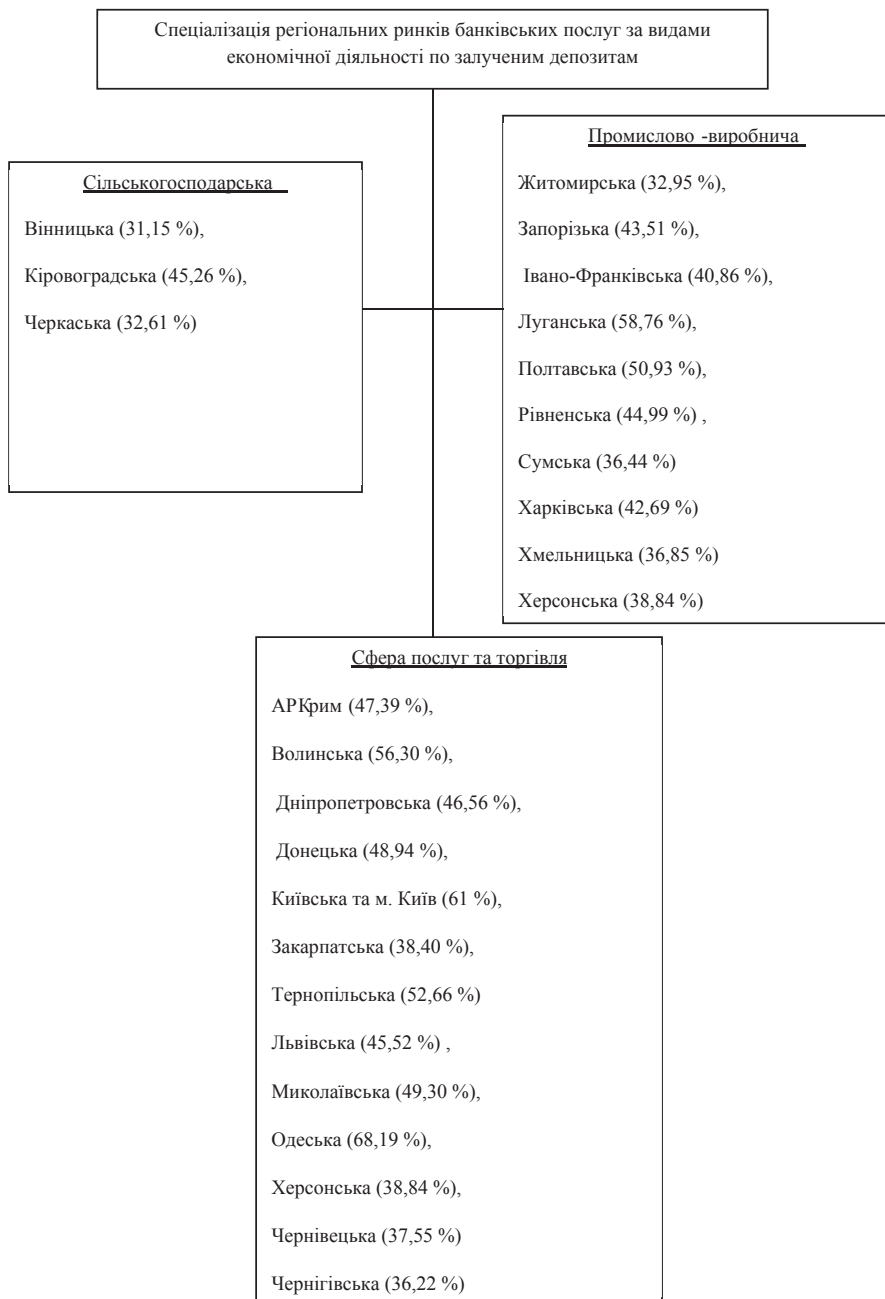

Рис. Е.6. Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності по залученим депозитам за 2012 рік

* Сформовано автором

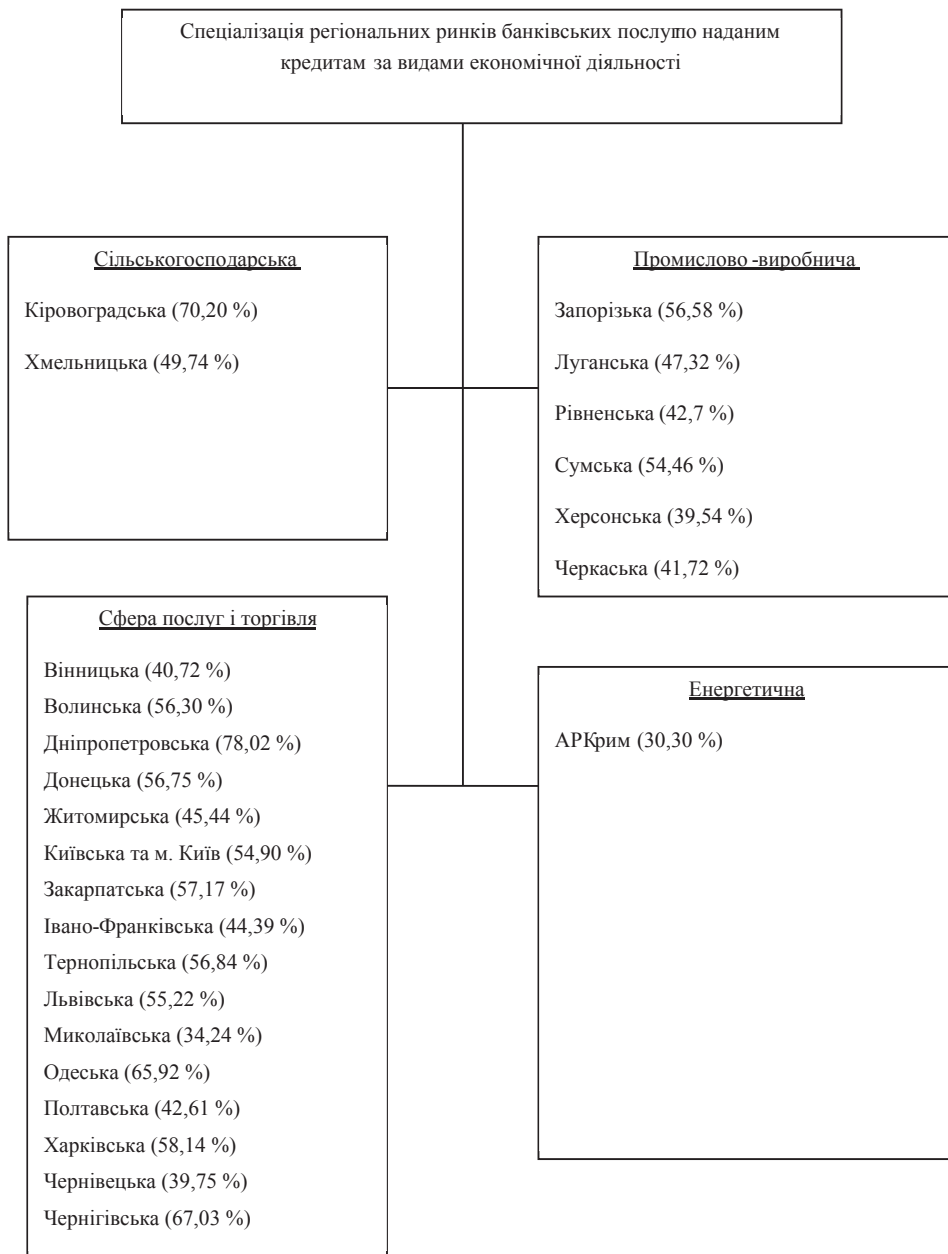

Рис. Е.7. Спеціалізація регіональних ринків банківських послуго по наданим кредитам за видами економічної діяльності за 2012 рік

* Сформовано автором

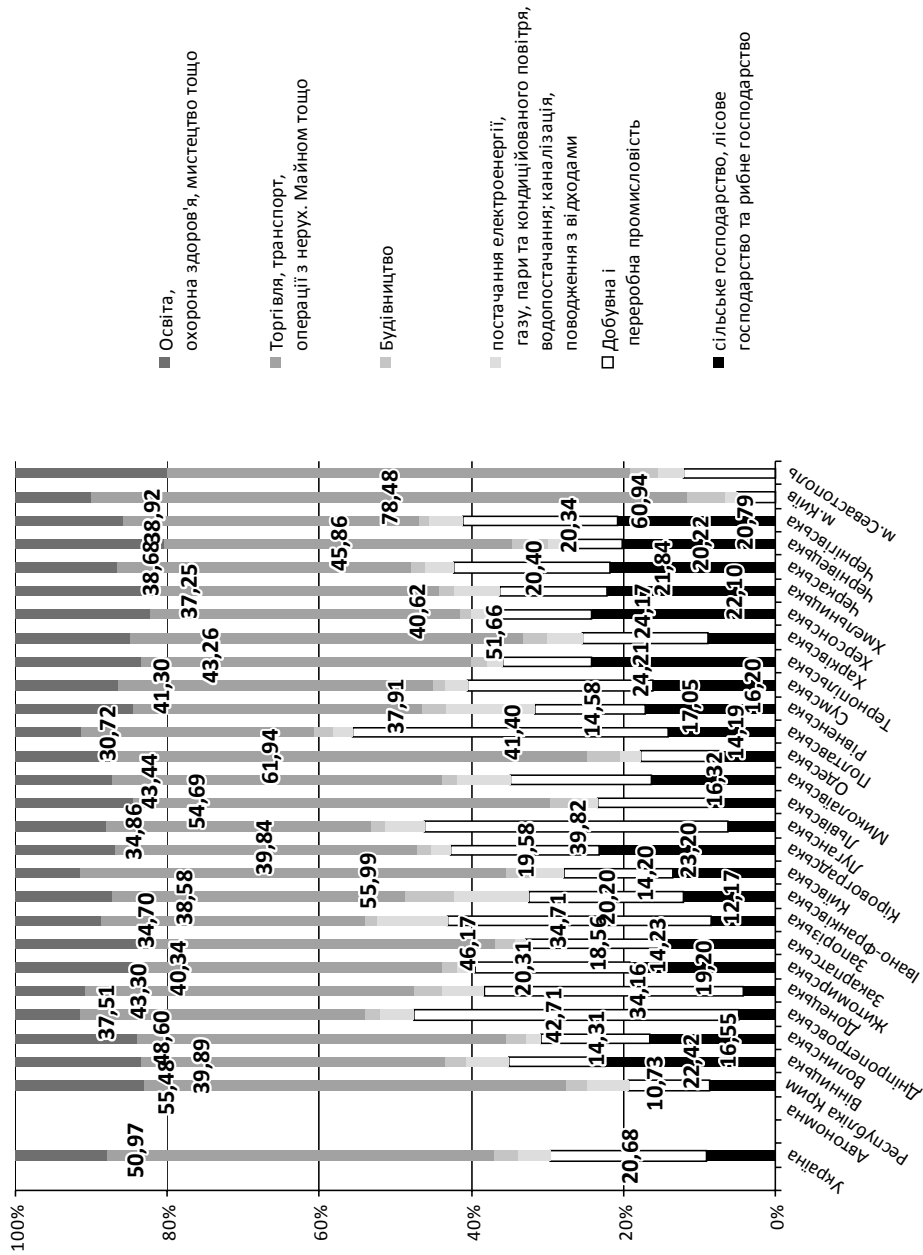

Рис. Е.8. Розподіл ВДВ за видами економічної діяльності у регіонах України за 2012 рік

* Сформовано автором

Порівняльна характеристика структури економіки регіонів за видами економічної діяльності із спеціалізацією регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності

Регіони	2	3	4
1			
Вінницька	Структура економіки регіону за видами економічної діяльності	Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності по залученням депозитам	Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності по наданним кредитам
Волинська	Цукрова, харчова промисловість, промисловість будівельних матеріалів	Сільськогосподарська (31,15 %), торгівля та сфера послуг (26,98 %), промислово-виробнича сфера (28 %)	Сільськогосподарська (24,35 %), торгівля та сфера послуг (40,72 %), промислово-виробнича сфера (30,83 %)
Дніпропетровська	Деревообробка, рекреація і туризм, видобуток торфу, сільськогосподарське машинобудування, сільське господарство	Сільськогосподарська (10,40 %), торгівля та сфера послуг (56,30 %), промислово-виробнича сфера (26 %)	Торгівля та сфера послуг (56,98 %), промислово-виробнича сфера (18,31 %)
Донецька	Ракетно-космічна промисловість, металургія, металообробка, кольорова металургія, коксохімія	Сільськогосподарська (-), торгівля та сфера послуг (46,56 %), промислово-виробнича сфера (42 %)	Торгівля та сфера послуг (26,98 %), промислово-виробнича сфера (10 %)
Житомирська	Вугільна, хімічна промисловість, металургія, машинобудування	Торгівля та сфера послуг (48,94 %), промислово-виробнича сфера (28,67 %)	Торгівля та сфера послуг (56,75 %), промислово-виробнича сфера (31,64 %)
Закарпатська	Лісова, деревообробна, сільське господарство	Сільськогосподарська (12,15 %), торгівля та сфера послуг (29,16 %), промислово-виробнича сфера (32,95 %)	Торгівля та сфера послуг (45,44 %), промислово-виробнича сфера (36,60 %)
	Рекреація, садівництво, виноградарство, деревообробна промисловість	Торгівля та сфера послуг (38,40 %), промислово-виробнича сфера (33,28 %)	Торгівля та сфера послуг (57,17 %), промислово-виробнича сфера (22,88 %)

Продовження таблиці Е.9

1	2	3	4
Запорізька	Автомобілебудування, електроенергетика, біотехнології, аероелектроніка, машинобудування, хімічна промисловість, металургія	Сільськогосподарська (12,13 %), торгівля та сфера послуг (32,42 %), промислово-виробнича сфера (43,51 %)	Торгівля та сфера послуг (25,11 %), промислово-виробнича сфера (56,58 %)
Івано-Франківська	Нафтогазовидобування, хімічна промисловість, деревообробна, туризм та рекреація	Торгівля та сфера послуг (32,43 %), промислово-виробнича сфера (40,86 %)	Торгівля та сфера послуг (44,39 %), промислово-виробнича сфера (34,7 %)
Київська	Машинобудування, електроенергетика, харчова промисловість	Торгівля та сфера послуг (61 %), промислово-виробнича сфера (24,71 %)	Торгівля та сфера послуг (54,90 %), промислово-виробнича сфера (25,27 %)
Кіровоградська	Сільське господарство	Сільськогосподарська (45,26 %), торгівля та сфера послуг (23,96 %), промислово-виробнича сфера (23,22 %)	Сільськогосподарська (14,41 %), торгівля та сфера послуг (10,42 %), промислово-виробнича сфера (70,20 %)
Львівська	Автомобілебудування, транспортне машинобудування, вугільна, целюлозо-паперова, поліграфічна промисловість, туризм та рекреація	Торгівля та сфера послуг (45,52 %), промислово-виробнича сфера (28,34 %)	Торгівля та сфера послуг (55,22 %), промислово-виробнича сфера (28,23 %)
Луганська	Вугільна промисловість, верстатобудування та вагонобудування	Торгівля та сфера послуг (17,66 %), промислово-виробнича сфера (58,76 %)	Торгівля та сфера послуг (39,94 %), промислово-виробнича сфера (47,32 %)
Миколаївська	Суднобудування, кольорова металургія, електроенергетика, зернове господарство	Сільськогосподарська (16,31 %), торгівля та сфера послуг (49,30%), промислово-виробнича сфера (21,16 %)	Сільськогосподарська (29,22 %), торгівля та сфера послуг (34,24 %), промислово-виробнича сфера (30,31 %)

Регіони	Структура економіки регіону за видами економічної діяльності	Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності по залученим депозитам	Спеціалізація регіональних ринків банківських послуг за видами економічної діяльності по наданим кредитах
1	2	3	4
Одеська	Рекреація і туризм, судноремонт, нафтохімічне устаткування, зернове господарство	Торгівля та сфера послуг (68,19 %), промислово-виробнича сфера (28 %)	Торгівля та сфера послуг (65,92 %), промислово-виробнича сфера (14,08 %)
Полтавська	Нафтогазовидобувна, гірничо-видобувна, машинобудування, харчова промисловість, сільське господарство	Сільськогосподарська (17,08 %), торгівля та сфера послуг (19,60 %), промислово-виробнича сфера (50,938 %)	Сільськогосподарська (21,19 %), торгівля та сфера послуг (42,61 %), промислово-виробнича сфера (31,35 %)
Рівненська	Деревообробна, виробництво мінеральних добрив, цементу, сільське господарство	Торгівля та сфера послуг (34,17 %), промислово-виробнича сфера (44,99 %)	Сільськогосподарська (10,98 %), торгівля та сфера послуг (42,52 %), промислово-виробнича сфера (42,7 %)
Сумська	Нафтовидобувна, агропромисловість	Сільськогосподарська (17,23 %), торгівля та сфера послуг (18,66 %), промислово-виробнича сфера (36,44 %)	Торгівля та сфера послуг (31,06 %), промислово-виробнича сфера (54,46 %)
Тернопільська	Спиртова промисловість, харчова	Сільськогосподарська (40,12 %), торгівля та сфера послуг (52,66 %), промислово-виробнича сфера (36,44 %)	Сільськогосподарська (19,53 %), торгівля та сфера послуг (56,84 %), промислово-виробнича сфера (20,11 %)
Харківська	Літакобудування, енергетичне устаткування, продукція ВПК, фармацевтична промисловість	Торгівля та сфера послуг (42,69 %), промислово-виробнича сфера (37,58 %)	Торгівля та сфера послуг (58,14 %), промислово-виробнича сфера (25,66 %)

Продовження таблиці Е.9

1	2	3	4
Херсонська	Машинобудування, харчова, рослинництво, плодоовочева, рибна, рекреація і туризм	Сільськогосподарська (33,51 %), торгівля та сфера послуг (38,84 %), промислово-виробнича сфера (12,12 %)	Сільськогосподарська (13,29 %), торгівля та сфера послуг (33,40 %), промислово-виробнича сфера (39,54 %)
Хмельницька	Харчова промисловість	Сільськогосподарська (20,30 %), торгівля та сфера послуг (21,19 %), промислово-виробнича сфера (36,85 %)	Сільськогосподарська (49,74 %), торгівля та сфера послуг (15,59 %), промислово-виробнича сфера (29,39 %)
Черкаська	Видобуток торфу, легка промисловість, харчова промисловість	Сільськогосподарська (32,61 %), торгівля та сфера послуг (32,42 %), промислово-виробнича сфера (18,62 %)	Сільськогосподарська (19,32 %), торгівля та сфера послуг (33,80 %), промислово-виробнича сфера (41,72 %)
Чернівецька	Деревообробна, туризм та рекреація	Сільськогосподарська (17,52 %), торгівля та сфера послуг (37,55 %), промислово-виробнича сфера (22,93 %)	Сільськогосподарська (14,64 %), торгівля та сфера послуг (39,75 %)
Чернігівська	Харчова, легка промисловість, деревообробна	Сільськогосподарська (20,60 %), торгівля та сфера послуг (36,22 %), промислово-виробнича сфера (27,07 %)	Торгівля та сфера послуг (67,03 %), промислово-виробнича сфера (16,75 %)
АР Крим	Рекреація та туризм, харчова	Торгівля та сфера послуг (47,39 %), промислово-виробнича сфера (21,26 %)	Торгівля та сфера послуг (29,68 %), промислово-виробнича сфера (22,28 %)

* Складено автором на основі [114; 118]

Чисельність населення по регіонах України

Регіони	Чисельність населення по регіонах України, тис. чол.										
	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	Кількість населення станом на:				
Усього	45962,9	45778,5	45633,6	45553	45426,2	42929,3					
АР Крим	2345,8	2344,3	2344,2	2348,6	2353,1						
Вінницька	1650,6	1641,2	1634,2	1627	1618,3	1610,6					
Волинська	1036,7	1037,2	1038,6	1040	1041,3	1042,9					
Дніпропетровська	3355,5	3336,5	3320,3	3307,8	3292,4	3276,6					
Донецька	4466,7	4433	4403,2	4375,4	4343,9	4297,2					
Житомирська	1285,8	1279	1273,2	1268,9	1262,5	1256					
Закарпатська	1244,8	1247,4	1250,7	1254,4	1256,9	1259,6					
Запорізька	1811,7	1801,3	1791,7	1785,2	1775,8	1765,9					
Івано-Франківська	1380,7	1379,8	1380,1	1381,8	1382,1	1382,6					
Київська	4506,9	4516,8	4533,8	4567,1	4594,2	4617,2					
Кіровоградська	1017,8	1010	1002,4	995,2	987,6	980,6					
Луганська	2311,6	2291,3	2272,7	2256,5	2239,5	2220,2					
Львівська	2549,6	2544,7	2540,9	2540,7	2538,4	2537,8					
Миколаївська	1189,5	1183,3	1178,2	1173,5	1168,4	1164,3					
Одеська	2391	2388,7	2388,3	2395,2	2396,5	2396,4					
Полтавська	1499,6	1487,8	1477,2	1467,8	1458,2	1449					
Рівненська	1151,6	1152,5	1154,3	1156,9	1158,8	1161,2					
Сумська	1172,3	1161,5	1152,3	1143,2	1133	1123,4					
Тернопільська	1088,9	1084,1	1080,4	1077,3	1073,3	1069,9					
Харківська	2769,1	2755,1	2742,2	2744,4	2737,2	2731,3					
Херсонська	1093,4	1088,2	1083,4	1078,2	1072,5	1067,9					
Хмельницька	1334	1326,9	1320,2	1314	1307	1301,2					
Черкаська	1295,2	1285,4	1277,3	1268,9	1260	1251,8					
Чернівецька	904,4	904,3	905,3	907,2	908,5	910					
Чернігівська	1109,7	1098,2	1088,5	1077,8	1066,8	1055,7					

Кількість суб'єктів ЄДРПОУ по регіонах України

Кількість суб'єктів ЄДРПОУ по регіонах України, одиниць

Регіони	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015
УСЬОГО	1258513	1294641	1323807	1341781	1372177	1331230
АР Крим	66293	68458	70652	71882	73655	
Вінницька	30956	31624	32507	32820	33313	34221
Волинська	19149	19809	20468	20804	21106	21526
Дніпропетровська	101613	103643	104084	104719	106517	109071
Донецька	92265	94507	96249	96242	97566	97240
Житомирська	24735	25412	26147	26673	27260	28221
Закарпатська	20761	21402	21339	21473	21733	22153
Запорізька	48035	49182	49534	49453	49907	50412
Івано-Франківська	24281	24961	25306	25658	25815	26181
Київська та м. Київ	287198	300956	313062	324161	339294	356948
Кіровоградська	24065	24578	24941	25119	25419	25467
Луганська	44245	45260	45936	46536	47237	47344
Львівська	64277	65758	67376	68231	69667	71161
Миколаївська	39235	40021	40453	40306	40690	41948
Одеська	75235	77235	78782	78666	79836	81677
Полтавська	36289	36884	37463	37461	37731	37925
Рівненська	19543	20106	20436	20570	20758	21095
Сумська	23412	23824	24178	24300	24625	24994
Тернопільська	21261	21646	22125	22369	22658	22997
Харківська	74674	75893	77297	78516	80021	81803
Херсонська	29616	30168	30780	30553	30741	31336
Хмельницька	26848	27472	27968	28155	28492	28461
Черкаська	28378	28860	28963	28974	29445	29740
Чернівецька	16784	17273	17637	17696	17861	18054
Чернігівська	19365	19709	20124	20444	20830	21255

Частковий показник №1 для оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Відношення середньорічних залишків по депозитах, що залучені від фізичних осіб до чисельності населення														Частковий показник №1
	Стандартизовані дані														
	Показник														
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
УСЬОГО	4,4668	5,4220	6,5537	4,2093	9,1003	9,9762									
АР Крим	3,2843	4,1940	5,3410	2,8618	7,6104		0,1177	0,1359	0,1498	0,0939	0,1705				0,1113
Вінницька	2,0500	2,4362	2,9806	1,9254	4,3443	4,8880	0,0308	0,0325	0,0386	0,0272	0,0521	0,0541			0,0392
Волинська	2,3501	2,6038	3,1420	2,6207	4,2972	4,7003	0,0519	0,0424	0,0463	0,0767	0,0504	0,0479			0,0526
Дніпропетровська	6,1602	7,9532	7,9431	4,5789	10,9310	11,8932	0,3202	0,3571	0,2724	0,2162	0,2908	0,2847			0,2902
Донецька	3,8401	4,9261	6,2041	3,1024	9,2997	8,0747	0,1568	0,1790	0,1905	0,1110	0,2317	0,1590			0,1713
Житомирська	1,8683	2,2288	2,7155	2,1035	4,0085	4,3976	0,0180	0,0203	0,0262	0,0399	0,0400	0,0379			0,0304
Закарпатська	1,6133	1,8835	2,1602	2,7489	2,9052	3,2454	0,0000	0,0000	0,0000	0,0859	0,0000	0,0000			0,0143
Запорізька	3,4125	4,2582	5,2256	2,9301	7,8124	8,6493	0,1267	0,1397	0,1444	0,0988	0,1778	0,1779			0,1442
Івано-Франківська	2,3827	2,6607	3,1710	2,2479	4,3319	4,9364	0,0542	0,0457	0,0476	0,0502	0,0517	0,0557			0,0508
Київська та м. Київ	15,8134	18,8814	23,3869	15,5850	30,5086	33,6166	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000			1,0000
Кіровоградська	1,6825	1,9617	2,4298	1,8060	3,8592	4,3633	0,0049	0,0046	0,0127	0,0187	0,0346	0,0368			0,0187
Луганська	2,1001	2,6547	3,3977	1,7819	5,1774	4,1062	0,0343	0,0454	0,0583	0,0170	0,0823	0,0283			0,0443
Львівська	4,7349	5,1699	5,9494	2,9465	7,9086	9,1751	0,2198	0,1933	0,1785	0,0999	0,1813	0,1952			0,1780
Миколаївська	2,7962	3,2567	4,0236	3,2499	5,9411	6,4200	0,0833	0,0808	0,0878	0,1215	0,1100	0,0921			0,0959
Одеська	4,5587	5,6784	6,8497	6,3024	9,2230	10,2478	0,2074	0,2233	0,2209	0,3389	0,2289	0,2306			0,2417
Полтавська	3,2359	4,0016	5,1268	2,2363	7,3494	8,2108	0,1143	0,1246	0,1398	0,0494	0,1610	0,1635			0,1254
Рівненська	2,0747	2,3352	2,8084	1,9142	3,9457	4,2393	0,0325	0,0266	0,0305	0,0264	0,0377	0,0327			0,0311
Сумська	2,2464	2,6644	3,3308	1,6601	4,8327	5,3498	0,0446	0,0459	0,0551	0,0083	0,0698	0,0693			0,0489
Тернопільська	2,3487	2,5718	2,9873	1,6961	4,0946	4,6741	0,0518	0,0405	0,0390	0,0109	0,0431	0,0470			0,0387
Харківська	3,5210	4,4331	5,4776	3,8964	7,8417	7,9173	0,1343	0,1500	0,1563	0,1676	0,1788	0,1538			0,1568
Херсонська	2,3070	2,7574	3,3445	2,8685	4,7382	5,1805	0,0489	0,0514	0,0558	0,0944	0,0664	0,0637			0,0634
Хмельницька	2,4145	2,8166	3,4227	2,4380	4,9024	5,4040	0,0564	0,0549	0,0595	0,0637	0,0724	0,0711			0,0630
Черкаська	2,6269	3,1597	3,9537	2,0097	5,6979	6,3854	0,0714	0,0751	0,0845	0,0332	0,1012	0,1034			0,0781
Чернівецька	2,3105	2,6257	3,0808	2,3996	4,2041	4,7046	0,0491	0,0437	0,0434	0,0610	0,0471	0,0480			0,0487
Чернігівська	2,2764	2,6687	3,2493	1,5433	4,8930	5,3643	0,0467	0,0462	0,0513	0,0000	0,0720	0,0698			0,0477

Частковий показник №2 для оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані фізичним особам до чисельності населення												
	Показник						Стандартизовані дані						Частковий показник №2
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
УСЬОГО	5,4848	4,8154	4,5459	4,5539	4,2074	4,8659							
АР Крим	3,9366	3,4104	3,2131	3,2071	2,7644		0,1095	0,1092	0,1092	0,1087	0,0817		0,0864
Вінницька	2,8948	2,4971	2,2405	2,2505	1,7779	1,8925	0,0449	0,0461	0,0405	0,0404	0,0172	0,0166	0,0343
Волинська	3,8042	3,3063	3,0771	3,0730	2,3493	2,3984	0,1013	0,1020	0,0996	0,0991	0,0546	0,0456	0,0837
Дніпропетровська	6,4466	5,5189	5,0605	5,0796	4,4365	5,0516	0,2652	0,2547	0,2398	0,2422	0,1910	0,1974	0,2317
Донецька	3,6121	3,2074	3,0225	3,0417	3,1851	3,3881	0,0894	0,0952	0,0958	0,0969	0,1092	0,1022	0,0981
Житомирська	2,8334	2,4561	2,3421	2,3500	2,0287	2,2156	0,0411	0,0433	0,0477	0,0475	0,0336	0,0351	0,0414
Закарпатська	4,5099	3,8163	3,2951	3,2854	2,4999	2,8292	0,1451	0,1372	0,1150	0,1142	0,0644	0,0702	0,1077
Запорізька	4,1499	3,5860	3,2879	3,2999	2,7984	2,9748	0,1228	0,1213	0,1145	0,1153	0,0839	0,0786	0,1061
Івано-Франківська	3,3327	2,9001	2,9057	2,9021	2,0923	2,2237	0,0721	0,0740	0,0875	0,0869	0,0378	0,0356	0,0656
Київська та м. Київ	18,2950	16,3152	15,8169	15,7016	16,8163	19,0790	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
Кіровоградська	2,5092	2,1028	2,0130	2,0276	1,7834	1,9840	0,0210	0,0189	0,0244	0,0245	0,0176	0,0219	0,0214
Луганська	2,1704	1,8845	1,8155	1,8285	1,8369	1,9755	0,0000	0,0039	0,0105	0,0103	0,0211	0,0214	0,0112
Львівська	3,8915	3,3422	2,9768	2,9770	2,6905	2,7064	0,1067	0,1045	0,0925	0,0922	0,0769	0,0632	0,0893
Миколаївська	4,5316	4,0297	3,7824	3,7976	3,0078	3,4288	0,1464	0,1519	0,1495	0,1508	0,0976	0,1045	0,1335
Одеська	9,4547	8,3656	7,9040	7,8812	5,7097	6,8460	0,4518	0,4512	0,4408	0,4421	0,2742	0,3001	0,3934
Полтавська	2,9835	2,5898	2,4197	2,4352	2,1837	2,2766	0,0504	0,0525	0,0532	0,0536	0,0438	0,0386	0,0487
Рівненська	3,0454	2,6049	2,3664	2,3611	1,7533	1,8712	0,0543	0,0536	0,0494	0,0483	0,0156	0,0154	0,0394
Сумська	2,3313	1,9742	1,8610	1,8758	1,6285	1,7574	0,0100	0,0100	0,0137	0,0137	0,0075	0,0089	0,0106
Тернопільська	2,7727	2,3673	2,0744	2,0804	1,5141	1,6017	0,0374	0,0372	0,0288	0,0283	0,0000	0,0000	0,0219
Харківська	5,2977	4,6821	4,3224	4,3189	3,5155	3,6181	0,1939	0,1970	0,1876	0,1880	0,1308	0,1154	0,1688
Херсонська	3,9234	3,4468	3,3032	3,3191	2,6886	3,6924	0,1087	0,1117	0,1156	0,1166	0,0768	0,1196	0,1082
Хмельницька	3,5184	3,0462	2,8392	2,8526	2,2928	2,5239	0,0836	0,0840	0,0828	0,0834	0,0509	0,0528	0,0729
Черкаська	2,8491	2,4596	2,2640	2,2790	1,8604	2,0018	0,0421	0,0435	0,0422	0,0424	0,0226	0,0229	0,0360
Чернівецька	3,7514	3,2695	2,8814	2,8754	2,1767	2,2791	0,0981	0,0995	0,0858	0,0850	0,0433	0,0388	0,0751
Чернігівська	2,3304	1,8288	1,6675	1,6841	1,5173	1,6547	0,0099	0,0000	0,0000	0,0000	0,0002	0,0030	0,0022

Таблиця 3.3

Частковий показник №3 для оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Відношення середньорічних залишків по депозитах, що залучені від нефінансових корпорацій до кількості суб'єктів ЄДРПОУ															
	Показник							Стандартизовані дані							Частковий показник №3	
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014				
УСЬОГО	0,0749	0,0804	0,0994	0,1104	0,1295	0,1510										
АР Крим	0,0289	0,0299	0,0400	0,0423	0,0375		0,0823	0,0948	0,1311	0,1281	0,0723				0,0848	
Вінницька	0,0192	0,0217	0,0276	0,0327	0,0398	0,0504	0,0189	0,0441	0,0658	0,0798	0,0812	0,0757			0,0609	
Волинська	0,0247	0,0276	0,0355	0,0430	0,0447	0,0526	0,0546	0,0807	0,1075	0,1315	0,0999	0,0828			0,0928	
Дніпропетровська	0,0925	0,0901	0,1592	0,1987	0,1782	0,1430	0,4982	0,4638	0,7563	0,9127	0,6107	0,3785			0,6034	
Донецька	0,1053	0,1351	0,1565	0,1689	0,1754	0,1662	0,5819	0,7395	0,7422	0,7634	0,5999	0,4543			0,6469	
Житомирська	0,0184	0,0194	0,0236	0,0283	0,0312	0,0366	0,0137	0,0303	0,0452	0,0579	0,0485	0,0303			0,0376	
Закарпатська	0,0163	0,0145	0,0197	0,0210	0,0271	0,0298	0,0000	0,0000	0,0242	0,0209	0,0327	0,0082			0,0143	
Запорізька	0,0536	0,0534	0,0627	0,0677	0,0613	0,0799	0,2439	0,2384	0,2502	0,2554	0,1636	0,1722			0,2206	
Івано-Франківська	0,0206	0,0200	0,0277	0,0271	0,0306	0,0379	0,0277	0,0338	0,0665	0,0518	0,0463	0,0347			0,0435	
Київська та м. Київ	0,1693	0,1776	0,2057	0,2161	0,2800	0,3330	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000			1,0000	
Кіровоградська	0,0239	0,0311	0,0380	0,0447	0,0503	0,0688	0,0492	0,1018	0,1204	0,1400	0,1214	0,1356			0,1114	
Луганська	0,0366	0,0430	0,0508	0,0635	0,0673	0,0688	0,1324	0,1747	0,1877	0,2343	0,1864	0,1357			0,1752	
Львівська	0,0297	0,0302	0,0337	0,0378	0,0369	0,0432	0,0873	0,0962	0,0979	0,1054	0,0701	0,0520			0,0848	
Миколаївська	0,0316	0,0357	0,0387	0,0413	0,0419	0,0516	0,0998	0,1300	0,1239	0,1227	0,0893	0,0794			0,1075	
Одеська	0,0640	0,0603	0,0636	0,0732	0,0726	0,0894	0,3114	0,2811	0,2546	0,2830	0,2069	0,2032			0,2567	
Полтавська	0,0506	0,0480	0,0782	0,0845	0,1064	0,1319	0,2243	0,2052	0,3313	0,3395	0,3362	0,3420			0,2964	
Рівненська	0,0267	0,0294	0,0448	0,0438	0,0398	0,0429	0,0676	0,0914	0,1562	0,1353	0,0815	0,0510			0,0972	
Сумська	0,0237	0,0261	0,0323	0,0392	0,0394	0,0416	0,0483	0,0711	0,0907	0,1123	0,0799	0,0467			0,0748	
Тернопільська	0,0266	0,0390	0,0612	0,1108	0,2378	0,1550	0,0672	0,1504	0,2421	0,4719	0,8387	0,4176			0,3646	
Харківська	0,0443	0,0486	0,0605	0,0683	0,0776	0,0856	0,1829	0,2091	0,2387	0,2583	0,2259	0,1907			0,2176	
Херсонська	0,0244	0,0287	0,0249	0,0234	0,0228	0,0273	0,0529	0,0870	0,0518	0,0331	0,0162	0,0000			0,0402	
Хмельницька	0,0204	0,0210	0,0284	0,0327	0,0400	0,0442	0,0267	0,0401	0,0703	0,0798	0,0820	0,0552			0,0590	
Черкаська	0,0233	0,0293	0,0387	0,0409	0,0486	0,0572	0,0454	0,0911	0,1241	0,1208	0,1151	0,0979			0,0990	
Чернівецька	0,0171	0,0145	0,0150	0,0168	0,0185	0,0301	0,0052	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0091			0,0024	
Чернігівська	0,0231	0,0278	0,0289	0,0333	0,0341	0,0354	0,0444	0,0818	0,0726	0,0825	0,0594	0,0265			0,0612	

Частковий показник №4 для оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ																
	Показник						Стандартизовані дані						Частковий показник №4				
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014					
УСЬОГО	0,3578	0,3664	0,4124	0,4385	0,4616	0,5687											
АР Крим	0,0950	0,0808	0,1102	0,1144	0,1100		0,0409	0,0225	0,0635	0,0665	0,0558					0,0415	
Вінницька	0,0957	0,0837	0,0814	0,0809	0,0717	0,0843	0,0418	0,0262	0,0322	0,0344	0,0227	0,0180				0,0292	
Волинська	0,2724	0,2576	0,2340	0,2043	0,1802	0,1715	0,2632	0,2443	0,1976	0,1525	0,1165	0,0878				0,1770	
Дніпропетровська	0,5293	0,6591	0,9743	1,0901	1,2028	1,3101	0,5850	0,7480	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000				0,8888	
Донецька	0,3804	0,3682	0,3518	0,3738	0,3888	0,4308	0,3984	0,3831	0,3253	0,3147	0,2966	0,2955				0,3356	
Житомирська	0,0628	0,0628	0,0516	0,0534	0,0510	0,0631	0,0005	0,0000	0,0000	0,0081	0,0048	0,0009				0,0024	
Закарпатська	0,0985	0,0915	0,0587	0,0449	0,0454	0,0619	0,0452	0,0360	0,0077	0,0000	0,0000	0,0000				0,0148	
Запорізька	0,1927	0,1747	0,1740	0,1846	0,1746	0,2136	0,1632	0,1404	0,1326	0,1337	0,1116	0,1215				0,1338	
Івано-Франківська	0,1934	0,1538	0,1001	0,0837	0,0860	0,0753	0,1642	0,1141	0,0525	0,0370	0,0350	0,0107				0,0689	
Київська та м. Київ	0,8605	0,8600	0,9474	0,9946	1,0272	1,2160	1,0000	1,0000	0,9708	0,9086	0,8483	0,9246				0,9420	
Кіровоградська	0,0624	0,0762	0,1182	0,1611	0,1660	0,2402	0,0000	0,0167	0,0721	0,1112	0,1042	0,1428				0,0745	
Луганська	0,1145	0,1011	0,0951	0,0817	0,0764	0,0941	0,0653	0,0480	0,0471	0,0352	0,0268	0,0258				0,0414	
Львівська	0,1547	0,1392	0,1365	0,1350	0,1274	0,1489	0,1157	0,0958	0,0920	0,0862	0,0709	0,0697				0,0884	
Миколаївська	0,1152	0,1121	0,1212	0,1330	0,1316	0,1935	0,0665	0,0618	0,0754	0,0842	0,0744	0,1054				0,0780	
Одеська	0,2277	0,2398	0,2825	0,3022	0,3411	0,4129	0,2071	0,2221	0,2520	0,2462	0,2554	0,2812				0,2437	
Полтавська	0,1631	0,1331	0,1228	0,1187	0,1159	0,1191	0,1262	0,0882	0,0771	0,0706	0,0609	0,0458				0,0781	
Рівненська	0,1148	0,1180	0,0977	0,0756	0,0681	0,0648	0,0657	0,0692	0,0499	0,0293	0,0196	0,0023				0,0394	
Сумська	0,1356	0,1582	0,1349	0,1164	0,1110	0,1245	0,0918	0,1197	0,0902	0,0684	0,0566	0,0502				0,0795	
Тернопільська	0,1087	0,1144	0,1129	0,1033	0,1304	0,1447	0,0580	0,0648	0,0664	0,0558	0,0734	0,0663				0,0641	
Харківська	0,2130	0,2032	0,2019	0,2091	0,2215	0,2304	0,1887	0,1761	0,1629	0,1571	0,1521	0,1350				0,1620	
Херсонська	0,1236	0,1371	0,1106	0,1081	0,0861	0,0750	0,0767	0,0932	0,0639	0,0604	0,0351	0,0105				0,0567	
Хмельницька	0,1012	0,1040	0,1045	0,1037	0,1001	0,0835	0,0486	0,0517	0,0573	0,0562	0,0472	0,0173				0,0464	
Черкаська	0,1166	0,1340	0,0973	0,1056	0,1141	0,1340	0,0679	0,0892	0,0495	0,0580	0,0593	0,0578				0,0636	
Чернівецька	0,1351	0,1422	0,1230	0,0983	0,0809	0,0811	0,0910	0,0996	0,0773	0,0510	0,0307	0,0154				0,0608	
Чернігівська	0,1343	0,1181	0,1094	0,1123	0,1155	0,1222	0,0901	0,0694	0,0626	0,0644	0,0606	0,0483				0,0659	

Розрахунок групового показника оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Розрахунок групового показника оцінки попиту на регіональних ринках банківських послуг				Груповий показник оцінки попиту
	Частковий показник №1	Частковий показник №2	Частковий показник №3	Частковий показник №4	
АР Крим	0,1113	0,0864	0,0848	0,0415	0,0810
Вінницька	0,0392	0,0343	0,0609	0,0292	0,0409
Волинська	0,0526	0,0837	0,0928	0,1770	0,1015
Дніпропетровська	0,2902	0,2317	0,6034	0,8888	0,5035
Донецька	0,1713	0,0981	0,6469	0,3356	0,3130
Житомирська	0,0304	0,0414	0,0376	0,0024	0,0280
Закарпатська	0,0143	0,1077	0,0143	0,0148	0,0378
Запорізька	0,1442	0,1061	0,2206	0,1338	0,1512
Івано-Франківська	0,0508	0,0656	0,0435	0,0689	0,0572
Київська та м. Київ	1,0000	1,0000	1,0000	0,9420	0,9855
Кіровоградська	0,0187	0,0214	0,1114	0,0745	0,0565
Луганська	0,0443	0,0112	0,1752	0,0414	0,0680
Львівська	0,1780	0,0893	0,0848	0,0884	0,1101
Миколаївська	0,0959	0,1335	0,1075	0,0780	0,1037
Одеська	0,2417	0,3934	0,2567	0,2437	0,2838
Полтавська	0,1254	0,0487	0,2964	0,0781	0,1372
Рівненська	0,0311	0,0394	0,0972	0,0394	0,0518
Сумська	0,0489	0,0106	0,0748	0,0795	0,0534
Тернопільська	0,0387	0,0219	0,3646	0,0641	0,1224
Харківська	0,1568	0,1688	0,2176	0,1620	0,1763
Херсонська	0,0634	0,1082	0,0402	0,0567	0,0671
Хмельницька	0,0630	0,0729	0,0590	0,0464	0,0603
Черкаська	0,0781	0,0360	0,0990	0,0636	0,0692
Чернівецька	0,0487	0,0751	0,0024	0,0608	0,0467
Чернігівська	0,0477	0,0022	0,0612	0,0659	0,0442

Валовий регіональний продукт у фактичних цінах по регіонах України

Регіони	Валовий регіональний продукт									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014				
Вінницька	20104	23589	29099	33024	36191	43999				
Волинська	12225	14429	17637	20005	20622	24195				
Дніпропетровська	93331	116136	140020	147970	152905	176540				
Донецька	103739	128986	161021	170775	164926	119983				
Житомирська	14731	18743	21928	24849	25676	29815				
Закарпатська	12542	15299	18054	21404	21400	24120				
Запорізька	37446	42736	49525	54828	54352	65968				
Івано-Франківська	17241	20446	26752	32286	33196	37643				
Київська та м. Київ	207085	241592	282928	345348	381483	436938				
Кіровоградська	13389	15749	20041	22056	25313	28578				
Луганська	38451	45541	57202	58767	55108	31393				
Львівська	35955	41655	52103	61962	63329	72923				
Миколаївська	20336	24055	27633	29205	32030	35408				
Одеська	48647	53878	61499	64743	69760	74934				
Полтавська	33629	44291	52252	56580	58464	69831				
Рівненська	13469	15882	19302	21795	22004	28724				
Сумська	16060	18333	22907	24933	26765	30397				
Тернопільська	11173	12726	16294	17957	18085	21676				
Харківська	58923	65293	76866	82223	85315	96596				
Херсонська	13436	15649	18448	19357	20767	23250				
Хмельницька	15758	18096	22843	26237	26426	32162				
Черкаська	18707	22354	27012	31265	33087	38466				
Чернівецька	8484	9892	11969	13166	13757	15049				
Чернігівська	14636	17008	21165	23934	24237	28156				
АР Крим	33848	40211	47579	54427	57459					
Разом по Україні	913345	1082569	1302079	1459096	1522657	1586744				

Показник №1 для оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні													
	Показник												Частковий показник №1	
	Стандартизовані дані													
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
УСЬОГО	39635,6301	41374,1449	48671,4194	52168,4540	57482,7568	66312,4138								
АР Крим	636,0658	608,7338	835,1168	918,7337	1180,5831		0,0023	0,0023	0,0033	0,0033	0,0039		0,0025	
Вінницька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Волинська	3214,8589	2170,3142	2336,0584	2247,3249	2398,0640	2448,1807	0,0116	0,0082	0,0092	0,0080	0,0078	0,0065	0,0086	
Дніпропетровська	51815,4168	60009,1935	77456,7589	103289,0979	129415,0506	182973,0823	0,1868	0,2259	0,3043	0,3672	0,4236	0,4881	0,3326	
Донецька	17108,3147	18068,3802	20935,0823	27296,8085	26141,0234	43967,4399	0,0617	0,0680	0,0822	0,0970	0,0856	0,1173	0,0853	
Житомирська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Закарпатська	824,2083	1070,8189	1645,9100	1910,8000	1754,1339	2281,4662	0,0030	0,0040	0,0065	0,0068	0,0057	0,0061	0,0053	
Запорізька	6367,7739	5794,4401	5639,6537	6009,0593	6262,6348	5752,7764	0,0230	0,0218	0,0222	0,0214	0,0205	0,0153	0,0207	
Івано-Франківська	1109,8927	888,3242	1717,8514	0,0000	0,0000	0,0000	0,0040	0,0033	0,0067	0,0000	0,0000	0,0000	0,0023	
Київська та м.Київ	277398,2303	265633,0789	254550,4592	281316,1754	305525,6229	374865,2448	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	
Кіровоградська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Луганська	744,8834	735,1927	796,2749	860,7264	1057,6074	1246,4956	0,0027	0,0028	0,0031	0,0031	0,0035	0,0033	0,0031	
Львівська	10927,8174	10824,6660	7135,9757	8666,8722	9318,1816	10707,5546	0,0394	0,0408	0,0280	0,0308	0,0305	0,0286	0,0330	
Миколаївська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Одеська	20824,2623	21743,9547	20665,2793	22552,1172	22192,2938	29203,7297	0,0751	0,0819	0,0812	0,0802	0,0726	0,0779	0,0781	
Полтавська	2416,7697	2671,1976	3008,4219	3426,8356	3811,2126	4814,0319	0,0087	0,0101	0,0118	0,0122	0,0125	0,0128	0,0113	
Рівненська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Сумська	1292,8914	1088,4665	1170,7554	617,5884	809,1707	1350,1768	0,0047	0,0041	0,0046	0,0022	0,0026	0,0036	0,0036	
Тернопільська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Харківська	54093,2408	45054,7289	43695,8432	36373,0997	28179,7105	33943,3607	0,1950	0,1696	0,1717	0,1293	0,0922	0,0905	0,1414	
Херсонська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Хмельницька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Черкаська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Чернівецька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Чернігівська	2529,8344	2851,4436	3959,2679	4582,5881	5568,0798	7957,5697	0,0091	0,0107	0,0156	0,0163	0,0182	0,0212	0,0152	

Показник №2 для оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Частка банківської мережі						Стандартизовані показники						Частковий показник №2
	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	
Вінницька	0,0277	0,0276	0,0282	0,0285	0,0284	0,0328	0,1236	0,1185	0,1114	0,1126	0,1092	0,1447	0,12000
Волинська	0,0195	0,0189	0,0187	0,0181	0,0179	0,0201	0,0441	0,0410	0,0303	0,0277	0,0233	0,0419	0,03472
Дніпропетровська	0,0772	0,0782	0,0766	0,0760	0,0739	0,0786	0,6036	0,5703	0,5223	0,4983	0,4803	0,5181	0,53216
Донецька	0,0882	0,0845	0,0860	0,0850	0,0842	0,0746	0,7106	0,6266	0,6026	0,5708	0,5645	0,4859	0,59350
Житомирська	0,0193	0,0192	0,0184	0,0182	0,0175	0,0200	0,0423	0,0433	0,0282	0,0286	0,0203	0,0409	0,03392
Закарпатська	0,0273	0,0262	0,0247	0,0235	0,0240	0,0279	0,1199	0,1065	0,0820	0,0716	0,0736	0,1048	0,09308
Запорізька	0,0381	0,0371	0,0369	0,0370	0,0364	0,0410	0,2251	0,2033	0,1850	0,1813	0,1744	0,2117	0,19680
Івано-Франківська	0,0261	0,0245	0,0233	0,0232	0,0239	0,0263	0,1079	0,0913	0,0698	0,0691	0,0728	0,0920	0,08383
Київська та м. Київ	0,1180	0,1264	0,1328	0,1378	0,1377	0,1502	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,1023	1,01705
Кіровоградська	0,0187	0,0177	0,0183	0,0185	0,0186	0,0213	0,0363	0,0304	0,0269	0,0310	0,0292	0,0516	0,03425
Луганська	0,0390	0,0370	0,0387	0,0390	0,0379	0,0358	0,2333	0,2024	0,2006	0,1974	0,1871	0,1698	0,19843
Львівська	0,0516	0,0526	0,0571	0,0579	0,0569	0,0632	0,3560	0,3416	0,3570	0,3510	0,3415	0,3933	0,35675
Миколаївська	0,0300	0,0299	0,0296	0,0296	0,0284	0,0293	0,1465	0,1392	0,1236	0,1217	0,1096	0,1166	0,12621
Одеська	0,0589	0,0604	0,0620	0,0635	0,0705	0,0727	0,4263	0,4112	0,3987	0,3969	0,4524	0,4701	0,42593
Полтавська	0,0397	0,0390	0,0371	0,0375	0,0371	0,0413	0,2402	0,2199	0,1867	0,1858	0,1803	0,2143	0,20455
Рівненська	0,0195	0,0191	0,0191	0,0192	0,0192	0,0217	0,0446	0,0429	0,0345	0,0373	0,0339	0,0547	0,04129
Сумська	0,0231	0,0231	0,0231	0,0237	0,0237	0,0259	0,0795	0,0788	0,0677	0,0733	0,0711	0,0890	0,07655
Тернопільська	0,0149	0,0143	0,0151	0,0146	0,0150	0,0168	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0148	0,00246
Харківська	0,0590	0,0636	0,0628	0,0609	0,0660	0,0718	0,4277	0,4403	0,4054	0,3754	0,4156	0,4634	0,42129
Херсонська	0,0234	0,0225	0,0228	0,0223	0,0211	0,0229	0,0818	0,0733	0,0656	0,0621	0,0499	0,0644	0,06618
Хмельницька	0,0224	0,0215	0,0217	0,0217	0,0219	0,0235	0,0721	0,0645	0,0563	0,0571	0,0559	0,0695	0,06259
Черкаська	0,0367	0,0371	0,0355	0,0351	0,0321	0,0338	0,2113	0,2033	0,1737	0,1664	0,1397	0,1534	0,17463
Чернівецька	0,0197	0,0201	0,0201	0,0195	0,0195	0,0228	0,0464	0,0521	0,0425	0,0397	0,0368	0,0634	0,04682
Чернігівська	0,0295	0,0284	0,0262	0,0266	0,0254	0,0257	0,1410	0,1259	0,0946	0,0973	0,0846	0,0869	0,10505
АР Крим	0,0727	0,0708	0,0653	0,0632	0,0628	0,0000	0,5599	0,5044	0,4264	0,3940	0,3893	0,0000	0,37902

Показник №3 для оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості суб'єктів ЄДРПОУ																	
	Показник								Стандартизовані дані								Частковий показник №3	
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014						
АР Крим	14,7184	12,1910	15,5908	15,8358	19,3785		0,0061	0,0056	0,0071	0,0068	0,0081							
Вінницька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Волинська	69,0014	40,0997	43,0278	38,2404	39,0853	36,5078	0,0287	0,0186	0,0197	0,0163	0,0164	0,0145	0,0190					
Дніпропетровська	830,6744	876,6045	1151,2394	1470,6409	1730,1185	2100,3044	0,3451	0,4060	0,5277	0,6269	0,7245	0,8354	0,5776					
Донецька	345,2629	312,7797	378,0317	472,5222	434,8531	537,6109	0,1434	0,1449	0,1733	0,2014	0,1821	0,2138	0,1765					
Житомирська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Закарпатська	22,8671	25,4171	38,5658	40,9336	37,3701	45,7261	0,0095	0,0118	0,0177	0,0175	0,0156	0,0182	0,0150					
Запорізька	106,7151	84,5921	84,8214	88,0951	87,9658	74,5172	0,0443	0,0392	0,0389	0,0376	0,0368	0,0296	0,0377					
Івано-Франківська	25,1407	16,9045	31,9730	0,0000	0,0000	0,0000	0,0104	0,0078	0,0147	0,0000	0,0000	0,0000	0,0055					
Київська та м. Київ	2406,9680	2158,9153	2181,5451	2345,7406	2388,0586	2514,1684	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
Кіровоградська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Луганська	13,8556	11,6305	13,5555	14,1309	16,3666	15,0336	0,0058	0,0054	0,0062	0,0060	0,0069	0,0060	0,0060					
Львівська	185,3123	167,5767	122,2233	144,1705	146,5935	151,6732	0,0770	0,0776	0,0560	0,0615	0,0614	0,0603	0,0656					
Миколаївська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Одеська	344,0494	329,1083	328,6740	357,2056	377,4880	414,0446	0,1429	0,1524	0,1507	0,1523	0,1581	0,1647	0,1535					
Полтавська	55,8090	54,6059	60,1476	67,3274	72,2222	83,5236	0,0232	0,0253	0,0276	0,0287	0,0302	0,0332	0,0280					
Рівненська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Сумська	26,9490	20,4681	22,5648	11,7926	15,0169	22,3103	0,0112	0,0095	0,0103	0,0050	0,0063	0,0089	0,0085					
Тернопільська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Харківська	902,5923	731,3906	717,3632	553,1291	447,5877	475,1066	0,3750	0,3388	0,3288	0,2358	0,1874	0,1890	0,2758					
Херсонська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Хмельницька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Черкаська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Чернівецька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Чернігівська	81,2578	79,5725	104,2741	117,0080	130,7149	153,1238	0,0338	0,0369	0,0478	0,0499	0,0547	0,0609	0,0473					

Показник №4 для оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Відношення сукупних активів банківської системи регіону до чисельності населення													Частковий показник №4
	Показник													
	Стандартизовані дані													
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
АР Крим	415,9455	356,0014	469,8912	484,6764	606,5722	0,0000	0,0027	0,0025	0,0031	0,0029	0,0034		0,0024	
Вінницька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Волинська	1274,5317	765,8455	847,9626	764,9548	792,2155	753,5392	0,0083	0,0053	0,0056	0,0046	0,0045	0,0039	0,0054	
Дніпропетровська	25154,9140	27230,3069	36088,7890	46557,8466	55973,4637	69914,6368	0,1640	0,1893	0,2396	0,2796	0,3174	0,3597	0,2583	
Донецька	7131,8159	6668,1412	8263,3478	10393,6744	9767,0022	12165,4300	0,0465	0,0464	0,0549	0,0624	0,0554	0,0626	0,0547	
Житомирська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Закарпатська	381,3817	436,0879	657,9955	700,7079	646,1644	804,2005	0,0025	0,0030	0,0044	0,0042	0,0037	0,0041	0,0036	
Запорізька	2829,4188	2309,6697	2345,0031	2440,3809	2472,1855	2127,2796	0,0184	0,0161	0,0156	0,0147	0,0140	0,0109	0,0149	
Івано-Франківська	442,1243	305,8081	586,2677	0,0000	0,0000	0,0000	0,0029	0,0021	0,0039	0,0000	0,0000	0,0000	0,0015	
Київська та м.Київ	153381,7901	143849,2984	150637,1878	166494,6294	176364,5362	194366,1518	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	
Кіровоградська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Луганська	265,2012	229,7377	273,9856	291,4226	345,2159	320,5788	0,0017	0,0016	0,0018	0,0018	0,0020	0,0016	0,0018	
Львівська	4671,8391	4330,3769	3240,9445	3871,7283	4023,2930	4252,9809	0,0305	0,0301	0,0215	0,0233	0,0228	0,0219	0,0250	
Миколаївська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Одеська	10825,8294	10641,2203	10841,8519	11731,7710	12575,4788	14111,9675	0,0706	0,0740	0,0720	0,0705	0,0713	0,0726	0,0718	
Полтавська	1350,5288	1353,7324	1525,3913	1718,3206	1868,7539	2186,0821	0,0088	0,0094	0,0101	0,0103	0,0106	0,0112	0,0101	
Рівненська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0035	0,0029	0,0031	0,0015	0,0019	0,0026	0,0026	
Сумська	538,1993	419,8304	473,4635	250,6657	326,3822	496,3708	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Тернопільська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Харківська	24340,1026	20147,1547	20220,9996	15824,7635	13085,0548	14229,5420	0,1587	0,1401	0,1342	0,0950	0,0742	0,0732	0,1126	
Херсонська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Хмельницька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Черкаська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Чернівецька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	
Чернігівська	1418,0022	1428,0586	1927,8016	2219,4387	2552,2975	3082,9270	0,0092	0,0099	0,0128	0,0133	0,0145	0,0159	0,0126	

Часткові показники оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг

Регіони	Часткові показники оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг				Груповий показник оцінки пропозиції на регіональних ринках банківських послуг
	Частковий №1	Частковий №2	Частковий №3	Частковий №4	
АР Крим	0,0025	0,37902	0,0056	0,0024	0,09740
Вінницька	0,0000	0,12000	0,0000	0,0000	0,0300
Волинська	0,0086	0,03472	0,0190	0,0054	0,0169
Дніпропетровська	0,3326	0,53216	0,5776	0,2583	0,4252
Донецька	0,0853	0,59350	0,1765	0,0547	0,2275
Житомирська	0,0000	0,03392	0,0000	0,0000	0,0085
Закарпатська	0,0053	0,09308	0,0150	0,0036	0,0293
Запорізька	0,0207	0,19680	0,0377	0,0149	0,0675
Івано-Франківська	0,0023	0,08383	0,0055	0,0015	0,0233
Київська та м. Київ	1,0000	1,01705	1,0000	1,0000	1,0043
Кіровоградська	0,0000	0,03425	0,0000	0,0000	0,0086
Луганська	0,0031	0,19843	0,0060	0,0018	0,0523
Львівська	0,0330	0,35675	0,0656	0,0250	0,1201
Миколаївська	0,0000	0,12621	0,0000	0,0000	0,0316
Одеська	0,0781	0,42593	0,1535	0,0718	0,1823
Полтавська	0,0113	0,20455	0,0280	0,0101	0,0635
Рівненська	0,0000	0,04129	0,0000	0,0000	0,0103
Сумська	0,0036	0,07655	0,0085	0,0026	0,0228
Тернопільська	0,0000	0,00246	0,0000	0,0000	0,0006
Харківська	0,1414	0,42129	0,2758	0,1126	0,2378
Херсонська	0,0000	0,06618	0,0000	0,0000	0,0165
Хмельницька	0,0000	0,06259	0,0000	0,0000	0,0156
Черкаська	0,0000	0,17463	0,0000	0,0000	0,0437
Чернівецька	0,0000	0,04682	0,0000	0,0000	0,0117
Чернігівська	0,0152	0,10505	0,0473	0,0126	0,0450

**Розрахунок часткового показника №1 для оцінки територіальної організації
регіональних ринків банківських послуг: забезпеченість банківськими установами**

Регіони	Забезпеченість банківськими установами на 10000 населення										Частковий показник №1		
	Показник №1												
	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013		01.01.2014	01.01.2015
Вінницька	3,5381	3,2537	3,4879	3,4358	3,3801	3,2410	0,1765	0,2116	0,1986	0,2202	0,2114	0,2530	0,2119
Волинська	3,9838	3,5384	3,6395	3,4135	3,3132	3,0780	0,2985	0,2978	0,2438	0,2139	0,1915	0,1969	0,2404
Дніпропетровська	4,8935	4,5767	4,7014	4,5499	4,3676	3,8485	0,5474	0,6123	0,5610	0,5382	0,5051	0,4618	0,5376
Донецька	4,1933	3,7131	3,9698	3,8305	3,7616	2,7809	0,3558	0,3507	0,3425	0,3329	0,3249	0,0948	0,3003
Житомирська	3,1653	2,9007	2,9218	2,8056	2,6693	2,5398	0,0746	0,1047	0,0295	0,0404	0,0000	0,0120	0,0435
Закарпатська	4,6353	4,0805	4,0058	3,6751	3,6916	3,5329	0,4767	0,4620	0,3532	0,2885	0,3041	0,3533	0,3730
Запорізька	4,4599	4,0027	4,1748	4,0780	3,9644	3,7148	0,4287	0,4384	0,4037	0,4035	0,3852	0,4158	0,4126
Івано-Франківська	3,9907	3,4425	3,4128	3,2856	3,3355	3,0305	0,3004	0,2688	0,1761	0,1774	0,1981	0,1806	0,2169
Київська	5,7780	5,6677	6,1714	6,1680	6,0315	5,4145	0,7894	0,9427	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,9554
Кіровоградська	3,8711	3,3960	3,6812	3,6375	3,6249	3,4673	0,2676	0,2547	0,2563	0,2778	0,2842	0,3307	0,2786
Луганська	3,5690	3,1336	3,4496	3,3946	3,2731	2,5808	0,1850	0,1752	0,1871	0,2085	0,1796	0,0261	0,1602
Львівська	4,2909	4,0201	4,5614	4,4870	4,3374	3,9916	0,3825	0,4437	0,5192	0,5202	0,4961	0,5110	0,4788
Миколаївська	5,3300	4,8931	5,0840	4,9510	4,6902	4,0110	0,6668	0,7081	0,6752	0,6527	0,6011	0,5176	0,6369
Одеська	5,2363	4,9274	5,2799	5,2355	5,7000	4,8615	0,6412	0,7185	0,7337	0,7339	0,9014	0,8099	0,7564
Полтавська	5,6082	5,0880	5,0907	5,0347	4,9239	4,5549	0,7429	0,7672	0,6772	0,6766	0,6706	0,7045	0,7065
Рівненська	3,5776	3,2104	3,3527	3,2587	3,1843	2,9797	0,1874	0,1985	0,1582	0,1697	0,1532	0,1632	0,1717
Сумська	4,1798	3,8657	4,0528	4,0675	4,0424	3,6852	0,3521	0,3969	0,3673	0,4005	0,4084	0,4057	0,3885
Тернопільська	2,8928	2,5551	2,8230	2,6641	2,6926	2,5049	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0069	0,0000	0,0012
Харківська	4,5322	4,5044	4,6532	4,3762	4,6690	4,2068	0,4485	0,5904	0,5466	0,4886	0,5948	0,5849	0,5423
Херсонська	4,5089	4,0066	4,2551	4,0531	3,7949	3,4179	0,4421	0,4396	0,4277	0,3964	0,3348	0,3138	0,3924
Хмельницька	3,5382	3,1427	3,3253	3,2344	3,2211	2,8820	0,1766	0,1780	0,1500	0,1628	0,1641	0,1296	0,1602
Черкаська	5,9836	5,5858	5,6212	5,4299	4,9127	4,3058	0,8456	0,9179	0,8357	0,7893	0,6672	0,6189	0,7791
Чернівецька	4,5997	4,3127	4,4847	4,2218	4,1387	3,9890	0,4670	0,5323	0,4963	0,4446	0,4370	0,5101	0,4812
Чернігівська	5,6322	5,0355	4,8966	4,8710	4,6119	3,8932	0,7495	0,7513	0,6193	0,6298	0,5778	0,4771	0,6341
АР Крим	6,5479	5,8568	5,6352	5,2840	5,1464		1,0000	1,0000	0,8399	0,7477	0,7367		0,7207

Розрахунок часткового показника №1 для оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг: забезпеченість банківськими установами

Регіони	Забезпеченість банківськими установами на 1000 суб'єктів ЄДРПОУ										Частковий показник №2		
	Показник №2												
	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013		01.01.2014	01.01.2015
Вінницька	18,8655	16,8859	17,5347	17,0323	16,4200	15,2538	0,4346	0,4428	0,5046	0,5056	0,5494	0,6379	0,5125
Волинська	21,4633	18,4765	18,4190	17,0160	16,2987	14,9122	0,5454	0,5232	0,5543	0,5047	0,5417	0,6124	0,5470
Дніпропетровська	16,0314	14,6078	14,8630	14,2381	13,3688	11,4788	0,3137	0,3276	0,3542	0,3431	0,3546	0,3561	0,3416
Донецька	20,1810	17,3109	18,0573	17,3105	16,6349	12,2275	0,4907	0,4643	0,5340	0,5218	0,5632	0,4120	0,4977
Житомирська	16,4544	14,5994	14,2273	13,3468	12,3624	11,3036	0,3318	0,3272	0,3184	0,2913	0,2903	0,3431	0,3170
Закарпатська	27,7443	23,7361	23,4313	21,4223	21,3040	20,0424	0,8134	0,7892	0,8365	0,7609	0,8613	0,9952	0,8427
Запорізька	16,7586	14,5988	15,0402	14,6604	14,0961	12,9533	0,3447	0,3272	0,3642	0,3677	0,3978	0,4662	0,3780
Івано-Франківська	22,6515	19,0297	18,6122	17,6943	17,8578	16,0040	0,5961	0,5512	0,5652	0,5441	0,6412	0,6938	0,5986
Київська	8,6769	8,1274	8,5702	8,3384	7,8162	6,7069	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Кіровоградська	16,3723	13,9556	14,7949	14,4114	14,0840	13,3506	0,3283	0,2947	0,3504	0,3532	0,4002	0,4958	0,3704
Луганська	18,6010	15,8197	17,0237	16,4174	15,4752	12,0607	0,4233	0,3889	0,4758	0,4699	0,4891	0,3996	0,4411
Львівська	16,9579	15,4810	17,1278	16,6347	15,7320	14,1651	0,3532	0,3718	0,4817	0,4825	0,5055	0,5566	0,4585
Миколаївська	16,1590	14,4674	14,8073	14,4147	13,4677	11,1328	0,3192	0,3205	0,3511	0,3534	0,3609	0,3303	0,3392
Одеська	16,5216	15,1356	15,9046	15,8391	17,0099	14,1778	0,3346	0,3543	0,4128	0,4362	0,5871	0,5576	0,4471
Полтавська	23,0924	20,4425	19,9931	19,6471	18,9499	17,3500	0,6149	0,6226	0,6429	0,6577	0,7110	0,7943	0,6739
Рівненська	21,0817	18,4025	18,9372	18,3277	17,7763	16,4020	0,5291	0,5195	0,5835	0,5809	0,6360	0,7235	0,5954
Сумська	20,8440	18,8046	19,2737	19,0947	18,5584	16,5240	0,5190	0,5398	0,6025	0,6256	0,6860	0,7326	0,6176
Тернопільська	14,8159	12,7968	13,7853	12,8303	12,7549	11,6537	0,2619	0,2361	0,2935	0,2612	0,3154	0,3692	0,2895
Харківська	16,6859	16,2334	16,4172	15,2071	15,8833	13,9970	0,3416	0,4098	0,4417	0,3995	0,5152	0,5441	0,4420
Херсонська	16,6464	14,4524	14,9773	14,3030	13,2396	11,6479	0,3400	0,3198	0,3606	0,3469	0,3463	0,3688	0,3471
Хмельницька	17,5805	15,1791	15,6965	15,0950	14,7761	13,1759	0,3798	0,3565	0,4011	0,3929	0,4444	0,4828	0,4096
Черкаська	27,3099	24,8787	24,7902	23,7799	21,0222	18,1237	0,7948	0,8469	0,9130	0,8980	0,8433	0,8520	0,8580
Чернівецька	24,7855	22,5786	23,0198	21,6433	21,0515	20,1063	0,6871	0,7306	0,8133	0,7738	0,8452	1,0000	0,8083
Чернігівська	32,1198	27,9060	26,3367	25,5332	23,4758	19,2425	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,9355	0,9893
АР Крим	23,1397	20,0269	18,6690	17,2366	16,4144		0,6169	0,6016	0,5684	0,5175	0,5491		0,4756

**Розрахунок часткового показника №2 для оцінки територіальної організації регіональних ринків
банківських послуг: оцінка банківської активності регіону**

Регіони	Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП											Частковий показник №3	
	Показник №3												
	Стандартизовані дані												
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
АР Крим	28,8267	20,7549	23,1514	20,9145	24,8408		0,0086	0,0077	0,0096	0,0095	0,0117		0,0079
Вінницька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Волинська	108,0824	55,0513	49,9345	39,7677	40,0026	32,4805	0,0324	0,0205	0,0207	0,0181	0,0188	0,0158	0,0210
Дніпропетровська	904,3867	782,3063	855,7749	1040,7788	1205,2388	1297,6226	0,2709	0,2909	0,3545	0,4727	0,5674	0,6318	0,4314
Донецька	307,0753	229,1712	225,9654	266,2947	257,2480	435,7058	0,0920	0,0852	0,0936	0,1209	0,1211	0,2121	0,1208
Житомирська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Закарпатська	37,8523	35,5563	45,5830	41,0656	37,9516	41,9971	0,0113	0,0132	0,0189	0,0187	0,0179	0,0204	0,0167
Запорізька	136,8920	97,3514	84,8368	79,4588	80,7718	56,9452	0,0410	0,0362	0,0351	0,0361	0,0380	0,0277	0,0357
Івано-Франківська	35,4064	20,6375	30,2448	0,0000	0,0000	0,0000	0,0106	0,0077	0,0125	0,0000	0,0000	0,0000	0,0051
Київська та м. Київ	3338,1287	2689,4041	2413,8964	2201,8301	2123,9582	2053,9010	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
Кіровоградська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Луганська	15,9434	11,5588	10,8858	11,1899	14,0290	22,6722	0,0048	0,0043	0,0045	0,0051	0,0066	0,0110	0,0061
Львівська	331,2841	264,5423	158,0507	158,7570	161,2646	148,0084	0,0992	0,0984	0,0655	0,0721	0,0759	0,0721	0,0805
Миколаївська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Одеська	532,0895	471,7822	421,0409	434,0228	432,0117	451,3027	0,1594	0,1754	0,1744	0,1971	0,2034	0,2197	0,1882
Полтавська	60,2234	45,4739	43,1239	44,5767	46,6102	45,3614	0,0180	0,0169	0,0179	0,0202	0,0219	0,0221	0,0195
Рівненська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Сумська	39,2859	26,5986	23,8168	11,4932	13,8162	18,3447	0,0118	0,0099	0,0099	0,0052	0,0065	0,0089	0,0087
Тернопільська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Харківська	1143,8687	850,1283	721,3856	528,1914	419,8138	402,3474	0,3427	0,3161	0,2988	0,2399	0,1977	0,1959	0,2652
Херсонська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Хмельницька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Черкаська	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Чернівецька	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Чернігівська	107,5128	92,2092	99,1454	99,9461	112,3403	115,5933	0,0322	0,0343	0,0411	0,0454	0,0529	0,0563	0,0437

Розрахунок часткового показника № 3 для оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг: оцінка доступності банківських послуг

Регіони	Абоненти мережі Інтернет, тис.											
	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Усього	Домашні	Усього	Домашні	Усього	Домашні	Усього	Домашні	Усього	Домашні	Усього	Домашні
АР Крим	85,3	71,7	112,1	96,6	132,3	116,3	149,3	130,5	161	140,5		
Вінницька	66,2	54,8	87,8	76,3	109,2	99,3	120,5	110,9	92,4	82,7	102,6	92,7
Волинська	34,8	29,8	45,1	39,5	53,8	47,7	59,7	53,6	65,1	58,6	67,5	61,9
Дніпропетровська	207,4	173,6	227,4	194,6	247,3	216,1	198,7	175,6	249,1	215,6	288,4	263,2
Донецька	138,3	118,9	193,4	172,8	277,7	253,6	345,2	311,9	387,1	354,5	326,4	300,4
Житомирська	30,5	24,3	41,5	34,5	39	34	48,8	43,2	54	48,1	57	51
Закарпатська	25	21,2	34,5	29,3	39,2	34,3	50,6	45,3	54,4	48,7	57,6	51,9
Запорізька	84,9	68,9	99,7	83,3	132,2	113,7	138,7	124,5	150,6	134,4	161,2	143,5
Івано-Франківська	25,2	21,2	36,2	29,9	40,8	34,8	50,8	45,7	57,2	51,8	69,4	63,1
Київська та м.Київ	898,8	578,6	1223,3	905,6	1172,3	1098,9	1739	1647,6	2007,1	1894,5	2018	1904,9
Кіровоградська	22	17,5	28,6	23,8	33,5	28,3	39,6	34,4	50,6	45,4	62,9	57,5
Луганська	41,9	35,6	63,7	55	84,5	76,5	122	110,7	128,2	114,8	126,5	113
Львівська	125,6	107,8	166,5	143,8	185,7	165,1	221,4	198,5	238,5	214,6	255,1	227,9
Миколаївська	57,4	50,4	87,4	80,9	79	73,7	86,9	81,3	95,5	89,7	100,4	94,6
Одеська	400,9	368,7	487,4	450,6	705,6	662,5	960,9	913,6	1357,4	1267,6	1375,5	1277,5
Полтавська	63,5	52,8	79,4	68,1	97	87,3	80,8	70,6	92,9	82,5	102,8	92,1
Рівненська	34,1	30,9	48,8	44	52,7	48,4	42	38,1	49,4	44,2	55	49,5
Сумська	46,3	41,5	64,6	58,2	73,2	67,7	51,9	46	61,3	55	70,9	64,5
Тернопільська	36,1	31,8	54,3	49,2	63,2	57,4	74	66,9	82,1	75,4	65,1	59,3
Харківська	192,4	164,8	243,2	226	261,4	237,3	174	149,9	182,6	157	169,1	141,5
Херсонська	42,2	37,1	56,4	50,7	69,7	65,6	60,7	54,6	68,9	61,6	77,7	70,3
Хмельницька	46,1	39,8	58,4	52,3	74,1	67,5	66,2	58,9	71,3	63,6	77	68,6
Черкаська	36,2	27,3	47,3	37,4	52,2	42,6	57,2	46,7	66,7	55,5	67,8	56,5
Чернівецька	24	20,1	30,2	26,1	40,2	36,3	53,7	48,1	53,6	48,3	56,6	52,2
Чернігівська	32	25,5	44	36,9	62,2	56,5	70,8	64,6	80,4	73,7	81,8	75

РОЗРАХУНОК часткового показника № 3 для оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг: оцінка доступності банківських послуг

Регіони	Чисельність абонентів Інтернет до чисельності населення										Стандартизовані дані					Частковий показник №3
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014				
АР Крим	0,0364	0,0306	0,0478	0,0411	0,0362		0,1006	0,1095	0,0886	0,1103	0,1008		0,0850			
Вінницька	0,0401	0,0334	0,0537	0,0469	0,0675	0,0617	0,1212	0,1297	0,1129	0,1430	0,1433	0,1452	0,1325			
Волинська	0,0336	0,0287	0,0434	0,0380	0,0517	0,0457	0,0852	0,0962	0,0706	0,0925	0,0836	0,0819	0,0850			
Дніпропетровська	0,0618	0,0520	0,0685	0,0588	0,0751	0,0660	0,2409	0,2638	0,1735	0,2105	0,1721	0,1623	0,2039			
Донецька	0,0310	0,0268	0,0439	0,0395	0,0639	0,0590	0,0708	0,0824	0,0726	0,1011	0,1299	0,1347	0,0986			
Житомирська	0,0237	0,0190	0,0326	0,0272	0,0309	0,0271	0,0309	0,0262	0,0261	0,0314	0,0052	0,0076	0,0212			
Закарпатська	0,0201	0,0170	0,0276	0,0234	0,0312	0,0272	0,0108	0,0117	0,0056	0,0097	0,0063	0,0082	0,0087			
Запорізька	0,0469	0,0383	0,0556	0,0467	0,0744	0,0644	0,1585	0,1647	0,1208	0,1417	0,1696	0,1561	0,1519			
Івано-Франківська	0,0183	0,0154	0,0262	0,0216	0,0295	0,0252	0,0007	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0001			
Київська та м. Київ	0,1994	0,1281	0,2698	0,1983	0,2552	0,2380	1,0000	0,8111	1,0000	1,0000	0,8518	0,8470	0,9183			
Кіровоградська	0,0216	0,0173	0,0285	0,0239	0,0339	0,0289	0,0192	0,0141	0,0094	0,0129	0,0166	0,0147	0,0145			
Луганська	0,0181	0,0155	0,0280	0,0244	0,0377	0,0345	0,0000	0,0012	0,0074	0,0155	0,0310	0,0370	0,0153			
Львівська	0,0493	0,0424	0,0655	0,0566	0,0732	0,0651	0,1717	0,1942	0,1613	0,1979	0,1647	0,1587	0,1748			
Миколаївська	0,0483	0,0426	0,0742	0,0689	0,0676	0,0633	0,1662	0,1959	0,1969	0,2678	0,1438	0,1517	0,1870			
Одеська	0,1677	0,1544	0,2041	0,1881	0,2944	0,2765	0,8248	1,0000	0,7301	0,9425	1,0000	1,0000	0,9162			
Полтавська	0,0423	0,0355	0,0538	0,0464	0,0665	0,0602	0,1336	0,1448	0,1130	0,1402	0,1397	0,1396	0,1351			
Рівненська	0,0296	0,0268	0,0423	0,0380	0,0455	0,0417	0,0633	0,0824	0,0659	0,0928	0,0602	0,0657	0,0717			
Сумська	0,0395	0,0357	0,0561	0,0509	0,0646	0,0603	0,1179	0,1465	0,1225	0,1657	0,1324	0,1397	0,1374			
Тернопільська	0,0332	0,0293	0,0503	0,0457	0,0589	0,0536	0,0829	0,1005	0,0986	0,1360	0,1108	0,1133	0,1070			
Харківська	0,0695	0,0598	0,0887	0,0823	0,0955	0,0869	0,2833	0,3198	0,2564	0,3437	0,2491	0,2456	0,2830			
Херсонська	0,0386	0,0341	0,0521	0,0470	0,0650	0,0614	0,1129	0,1347	0,1060	0,1437	0,1339	0,1443	0,1293			
Хмельницька	0,0346	0,0300	0,0442	0,0398	0,0567	0,0519	0,0906	0,1053	0,0739	0,1028	0,1026	0,1063	0,0969			
Черкаська	0,0279	0,0212	0,0370	0,0295	0,0414	0,0340	0,0542	0,0423	0,0443	0,0444	0,0450	0,0353	0,0442			
Чернівецька	0,0265	0,0222	0,0334	0,0288	0,0442	0,0399	0,0464	0,0494	0,0293	0,0404	0,0556	0,0586	0,0466			
Чернігівська	0,0288	0,0232	0,0404	0,0342	0,0583	0,0535	0,0591	0,0565	0,0583	0,0713	0,1087	0,1128	0,0778			

Розрахунок групового показника для оцінки територіальної організації регіональних ринків банківських послуг

Регіони	Оцінка забезпеченості регіонів банківськими установами			Оцінка банківської активності регіонів			Оцінка доступності банківських послуг в регіонах		Груповий показник оцінки територіальної організації
	Частковий показник №1			Частковий показник №2			Частковий показник №3		
	Показник №1	Показник №2	Частковий показник №1						
АР Крим	0,7207	0,5125	0,6166	0,0079	0,0850	0,2365			0,2365
Вінницька	0,2119	0,5470	0,3794	0,0000	0,1325	0,1707			0,1707
Волинська	0,2404	0,3416	0,2910	0,0210	0,0850	0,1323			0,1323
Дніпропетровська	0,5376	0,4977	0,5176	0,4314	0,2039	0,3843			0,3843
Донецька	0,3003	0,3170	0,3086	0,1208	0,0986	0,1760			0,1760
Житомирська	0,0435	0,8427	0,4431	0,0000	0,0212	0,1548			0,1548
Закарпатська	0,3730	0,3780	0,3755	0,0167	0,0087	0,1336			0,1336
Запорізька	0,4126	0,5986	0,5056	0,0357	0,1519	0,2311			0,2311
Івано-Франківська	0,2169	0,0000	0,1085	0,0051	0,0001	0,0379			0,0379
Київська та м.Київ	0,9554	0,3704	0,6629	1,0000	0,9183	0,8604			0,8604
Кіровоградська	0,2786	0,4411	0,3598	0,0000	0,0145	0,1248			0,1248
Луганська	0,1602	0,4585	0,3094	0,0061	0,0153	0,1103			0,1103
Львівська	0,4788	0,3392	0,4090	0,0805	0,1748	0,2214			0,2214
Миколаївська	0,6369	0,4471	0,5420	0,0000	0,1870	0,2430			0,2430
Одеська	0,7564	0,6739	0,7152	0,1882	0,9162	0,6066			0,6066
Полтавська	0,7065	0,5954	0,6510	0,0195	0,1351	0,2685			0,2685
Рівненська	0,1717	0,6176	0,3946	0,0000	0,0717	0,1555			0,1555
Сумська	0,3885	0,2895	0,3390	0,0087	0,1374	0,1617			0,1617
Тернопільська	0,0012	0,4420	0,2216	0,0000	0,1070	0,1095			0,1095
Харківська	0,5423	0,3471	0,4447	0,2652	0,2830	0,3309			0,3309
Херсонська	0,3924	0,4096	0,4010	0,0000	0,1293	0,1768			0,1768
Хмельницька	0,1602	0,8580	0,5091	0,0000	0,0969	0,2020			0,2020
Черкаська	0,7791	0,8083	0,7937	0,0000	0,0442	0,2793			0,2793
Чернівецька	0,4812	0,9893	0,7352	0,0000	0,0466	0,2606			0,2606
Чернігівська	0,6341	0,4756	0,5549	0,0437	0,0778	0,2254			0,2254

Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій за 2011 рік

Регіони	Всього	2011					Освіта, охорона здоров'я, містечтво тощо
		сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	
Усього	131637,8867	8412,0075	39965,8997	6466,9683	6017,0236	67456,7783	3319,2094
АР Крим	2828,15	123,16	603,00	241,06	255,31	1331,65	273,98
Вінницька	896,52	299,90	208,17	71,73	36,08	251,86	28,79
Волинська	727,21	56,72	220,42	15,17	19,94	391,36	23,60
Дніпропетровська	16571,87	861,31	9455,76	269,91	315,28	5473,86	195,75
Донецька	15065,16	322,05	4865,84	1169,12	894,61	7558,66	254,88
Житомирська	618,43	76,80	233,74	71,39	31,30	181,05	24,16
Закарпатська	419,40	16,57	118,44	10,20	52,48	186,41	35,31
Запорізька	3107,81	380,95	1463,15	196,56	83,77	932,77	50,61
Івано-Франківська	701,42	35,89	320,94	35,89	31,74	255,71	21,25
Київська та м. Київ	64386,68	2088,32	14512,03	2841,72	2771,88	40579,06	1593,68
Кіровоградська	947,55	401,85	245,61	31,09	22,27	232,13	14,60
Луганська	2334,41	225,10	1116,83	162,09	203,21	590,89	36,29
Львівська	2270,74	109,49	626,00	95,41	184,94	1048,41	206,48
Миколаївська	1564,24	315,27	316,92	38,00	212,53	646,41	35,11
Одеська	5008,40	234,65	631,58	477,95	250,61	3306,33	107,26
Полтавська	2929,28	476,33	1470,39	132,36	102,72	655,51	91,95
Рівненська	915,92	40,67	448,02	75,51	66,25	256,75	28,74
Сумська	781,81	149,25	281,18	75,35	62,27	182,60	31,17
Тернопільська	1353,75	977,92	110,16	25,21	18,15	211,62	10,69
Харківська	4679,86	322,36	1752,27	191,59	203,67	2090,53	119,44
Херсонська	766,79	237,48	117,34	44,37	37,47	305,29	24,83
Хмельницька	795,38	146,69	307,99	93,22	40,33	178,81	28,34
Черкаська	1120,59	309,02	343,06	52,78	57,35	317,39	40,98
Чернівецька	265,29	38,55	65,36	7,56	26,28	106,47	21,06
Чернігівська	581,22	165,71	131,68	41,72	36,59	185,25	20,27

Продовження таблиці М. 1.
Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій за 2012 рік

Регіони	ВСЬОГО	Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій за 2012 рік (млн. грн.)						
		сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	
Усього	148101,1600	9668,7883	43260,3577	8494,7113	6378,2540	76935,5274	3363,5211	
АР Крим	3043,10	161,96	646,91	243,54	260,43	1442,11	286,15	
Вінницька	1073,17	334,25	300,16	77,13	37,04	289,51	35,08	
Волинська	894,93	93,12	230,38	20,49	18,00	503,82	29,13	
Дніпропетровська	20805,61	1010,03	8931,31	495,34	468,16	9686,80	213,96	
Донецька	16258,93	385,35	4660,83	2135,81	889,11	7957,10	230,72	
Житомирська	755,94	91,87	249,04	110,50	58,57	220,46	25,50	
Закарпатська	450,05	19,30	149,76	17,44	57,27	172,81	33,47	
Запорізька	3347,97	406,23	1456,67	242,78	85,64	1085,53	71,12	
Івано-Франківська	696,26	58,96	284,51	74,48	33,57	225,78	18,96	
Київська та м. Київ	70044,03	2512,69	17305,52	3076,70	2792,95	42725,26	1630,91	
Кіровоградська	1122,96	508,29	260,80	24,50	44,09	269,01	16,27	
Луганська	2954,51	254,01	1736,12	250,46	159,31	521,84	32,78	
Львівська	2579,66	143,01	731,01	244,07	164,23	1174,34	123,00	
Миколаївська	1662,59	271,12	351,74	32,61	151,59	819,64	35,90	
Одеська	5757,53	283,72	569,41	408,62	450,68	3926,17	118,92	
Полтавська	3163,70	540,28	1611,31	201,12	89,18	620,24	101,57	
Рівненська	900,32	49,65	405,06	70,39	38,84	307,59	28,78	
Сумська	952,28	164,12	346,98	169,00	59,02	178,65	34,51	
Тернопільська	2479,44	994,67	119,16	23,59	24,75	1305,75	11,52	
Харківська	5361,44	381,54	2015,01	230,57	291,34	2288,64	154,34	
Херсонська	714,61	239,44	86,58	53,88	29,91	277,59	27,22	
Хмельницька	920,91	186,92	339,34	134,30	37,59	195,17	27,59	
Черкаська	1184,04	386,09	220,51	74,18	78,43	383,81	41,02	
Чернівецька	297,40	52,12	68,20	23,28	22,03	111,67	20,10	
Чернігівська	679,78	140,05	184,03	57,94	36,52	246,24	15,00	

Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій за 2013 рік

Регіони	Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій за 2013 рік (млн. грн.)						
	Всього	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерух. Майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо
Усього	177641,3645	21656,2375	47622,3879	10049,0574	7184,2165	88250,7888	2797,8737
АР Крим	2758,40	145,79	501,61	281,77	290,16	1297,22	239,26
Вінницька	1325,14	388,88	415,15	86,93	44,81	364,50	23,66
Волинська	942,62	126,38	261,85	37,44	28,98	475,78	11,76
Дніпропетровська	18980,25	962,62	7371,79	415,21	438,06	9700,49	87,33
Донецька	17108,57	359,90	6484,62	1821,79	864,87	7382,77	197,63
Житомирська	851,26	100,16	271,44	113,09	41,07	305,00	20,67
Закарпатська	588,82	23,84	207,93	119,48	28,65	172,38	36,85
Запорізька	3059,38	401,15	1158,94	184,17	96,81	1170,43	48,82
Івано-Франківська	791,00	71,13	331,62	83,54	46,02	242,48	14,74
Київська та м. Київ	94987,16	13684,40	19728,99	4995,60	3434,45	51475,26	1585,52
Кіровоградська	1278,10	568,99	365,74	31,58	42,64	261,33	7,92
Луганська	3177,89	332,58	1859,28	218,50	141,07	609,07	17,47
Львівська	2568,71	146,57	762,80	304,29	150,93	1097,34	108,73
Миколаївська	1704,51	331,81	505,12	96,01	143,85	597,06	33,71
Одеська	5797,22	261,67	599,40	253,22	552,25	4033,06	102,81
Полтавська	4015,50	495,13	2475,84	178,90	92,89	714,00	60,67
Рівненська	827,00	84,12	333,85	49,86	39,89	295,73	21,43
Сумська	970,98	190,44	292,56	171,24	63,86	228,48	22,56
Тернопільська	5387,77	1378,20	356,12	32,98	22,60	3588,38	9,31
Харківська	6209,63	476,81	2147,74	260,31	339,67	2919,35	61,55
Херсонська	700,22	223,56	87,02	43,03	23,97	298,65	23,63
Хмельницька	1138,99	242,32	415,19	87,32	124,13	261,33	13,10
Черкаська	1431,50	425,07	418,32	82,74	64,23	417,17	25,72
Чернівецька	331,08	86,67	69,79	37,43	17,29	105,88	12,78
Чернігівська	709,66	148,03	199,68	62,63	51,06	237,66	10,23

Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій за 2014 рік

Регіони	Середньорічні залишки залучених депозитів від нефінансових корпорацій за 2014 рік (млн. грн.)						
	Всього	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо
Усього	201052,3176	25760,0082	50499,5801	10556,2504	8792,7843	102946,3153	2366,4515
АР Крим	704,79	44,55	183,34	79,66	63,44	286,34	43,36
Вінницька	1726,43	521,93	437,84	73,49	137,38	530,84	24,00
Волинська	1132,71	131,47	420,41	30,96	39,49	498,09	12,05
Дніпропетровська	15596,70	1315,52	4435,48	362,58	413,62	8961,91	101,22
Донецька	16158,18	344,14	5251,99	2074,66	800,99	7582,79	96,98
Житомирська	1032,08	151,21	353,83	95,51	40,98	368,60	21,76
Закарпатська	660,45	32,53	291,30	35,78	27,85	239,96	32,90
Запорізька	4030,28	483,30	1896,06	152,12	110,00	1332,18	55,85
Івано-Франківська	992,45	125,12	375,32	133,14	60,05	282,59	15,96
Кілівська та м. Кілів	118848,23	16797,80	23020,94	5720,11	5278,84	66482,52	1452,79
Кіровоградська	1751,03	720,99	481,59	52,80	45,93	441,19	8,22
Луганська	3256,41	352,52	2096,76	133,71	118,68	542,41	11,92
Львівська	3074,76	146,02	960,12	278,56	184,58	1387,27	115,94
Миколаївська	2163,70	378,04	757,62	57,65	131,99	803,61	34,11
Одеська	7302,83	375,19	766,27	269,04	621,45	5183,75	82,63
Полтавська	5000,42	652,57	3035,41	311,30	130,29	813,03	56,87
Рівненська	904,64	67,46	484,58	37,33	36,97	251,02	26,67
Сумська	1039,14	225,89	375,48	65,98	58,61	300,96	12,00
Тернопільська	3563,54	771,89	615,24	42,45	41,86	2082,30	9,61
Харківська	7002,69	653,16	2763,41	234,94	237,38	3051,60	59,26
Херсонська	855,70	276,92	114,22	59,01	25,41	355,11	23,14
Хмельницька	1257,44	327,56	446,59	79,49	55,33	329,66	18,58
Черкаська	1701,74	487,44	629,93	76,14	54,12	431,05	22,79
Чернівецька	543,15	197,16	115,33	44,59	22,66	143,14	20,07
Чернігівська	752,83	179,64	190,54	55,24	54,86	264,41	7,78

Валова додана вартість за видами економічної діяльності за 2009 рік

Регіони	Валова додана вартість у фактичних цінах (млн.грн.)										Всього
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	
АР Крим	2533	4063	1069	1334	17657	5924					32580,00
Вінницька	3879	2916	997	468	7772	2925					18957,00
Волинська	1758	1383	239	262	6164	1777					11583,00
Дніпропетровська	3819	32912	2697	1286	35762	6856					83332,00
Донецька	3133	37251	4828	1684	37477	8554					92927,00
Житомирська	2251	2728	353	391	5916	2220					13859,00
Закарпатська	1658	1692	185	504	5837	2130					12006,00
Запорізька	2451	10530	2858	539	13183	3625					33186,00
Івано-Франківська	1790	2586	1193	535	7177	2364					15645,00
Київська та м. Київ	4139	14075	4207	5510	149153	21159					198243,00
Кіровоградська	2593	2301	344	270	5449	1771					12728,00
Луганська	1855	15348	1556	474	10625	3807					33665,00
Львівська	3113	5264	1118	1257	17236	5588					33576,00
Миколаївська	2546	3335	1242	428	9295	2139					18985,00
Одеська	2862	6487	865	1125	29966	5189					46494,00
Полтавська	3766	10820	947	638	10296	2716					29183,00
Рівненська	2037	1769	1238	586	4854	2028					12512,00
Сумська	2041	4571	441	301	5787	2020					15161,00
Тернопільська	2208	1379	266	318	4679	1859					10709,00
Харківська	3171	9988	1929	1846	32045	6150					55129,00
Херсонська	2707	2029	313	212	5420	2053					12734,00
Хмельницька	2574	1798	1510	443	6033	2449					14807,00
Черкаська	3108	3921	646	408	6887	2274					17244,00
Чернівецька	1490	787	237	443	3770	1588					8315,00
Чернігівська	2535	2621	526	266	5878	1941					13767,00

Валова додана вартість за видами економічної діяльності за 2010 рік

Регіони	Валова додана вартість у фактичних цінах (млн.грн.)						Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	ВСЬОГО
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	6940		
АР Крим	3076	4909	1438	2050	20023	6940	38436,00	
Вінницька	4779	3249	1027	912	8673	3488	22128,00	
Волинська	2300	1851	262	431	6599	2136	13579,00	
Дніпропетровська	4886	46377	3147	1801	39641	7905	103757,00	
Донецька	4343	47638	5193	3819	44397	10037	115427,00	
Житомирська	2860	3267	512	513	7762	2648	17562,00	
Закарпатська	1952	2551	209	558	6713	2555	14538,00	
Запорізька	3384	11613	2977	748	14826	4310	37858,00	
Івано-Франківська	2349	3284	1187	787	8061	2856	18524,00	
Київська та м. Київ	5503	14508	4555	8815	173347	23081	229809,00	
Кіровоградська	2952	3049	349	346	6084	2094	14874,00	
Луганська	2009	18590	1786	681	12516	4453	40035,00	
Львівська	3718	5702	1057	1546	20392	6351	38766,00	
Миколаївська	3560	3815	1290	739	10408	2564	23760,00	
Одеська	3953	6557	1024	1572	31974	6069	51149,00	
Полтавська	4978	15253	1062	1055	12957	3190	38495,00	
Рівненська	2345	2271	1616	642	5437	2398	14709,00	
Сумська	2315	4893	601	363	6731	2369	17272,00	
Тернопільська	2361	1429	315	477	5363	2178	12123,00	
Харківська	3908	10865	2134	2334	34419	7090	60750,00	
Херсонська	3501	2099	341	343	6074	2427	14785,00	
Хмельницька	3119	1836	1442	590	6982	2949	16918,00	
Черкаська	4014	4671	630	561	8015	2642	20533,00	
Чернівецька	1802	829	316	513	4296	1865	9621,00	
Чернігівська	2925	2928	514	322	6935	2325	15949,00	

Валова додана вартість за видами економічної діяльності за 2011 рік

Регіони	Валова додана вартість у фактичних цінах (млн.грн.)						Всього
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	
АР Крим	3990	5315	1726	1957	24142	7346	44476,00
Вінницька	6285	3474	1392	1070	10441	3960	26622,00
Волинська	2724	2045	329	600	8053	2426	16177,00
Дніпропетровська	6971	53556	4100	1924	45194	8724	120469,00
Донецька	6028	55424	6886	4983	54272	10913	138506,00
Житомирська	3691	4333	520	600	7822	3028	19994,00
Закарпатська	2551	2632	244	660	7741	2954	16782,00
Запорізька	4212	12314	3462	789	16467	4744	41988,00
Івано-Франківська	2966	4982	2006	975	9158	3216	23303,00
Київська та м. Київ	7230	15529	6036	10618	196589	26062	262064,00
Кіровоградська	4637	3462	392	439	7148	2375	18453,00
Луганська	2687	22275	2315	710	15049	5018	48054,00
Львівська	4644	6928	1396	1705	25429	7009	47111,00
Миколаївська	4496	3857	1558	613	11664	2822	25010,00
Одеська	4819	5626	1072	1951	37054	6653	57175,00
Полтавська	6283	17620	1327	1054	13654	3611	43549,00
Рівненська	3071	2469	2027	607	6541	2664	17379,00
Сумська	3167	5438	746	423	8515	2668	20957,00
Тернопільська	3451	1567	325	459	6808	2558	15168,00
Харківська	6298	11203	2736	2509	38634	8016	69396,00
Херсонська	4653	2175	364	366	6747	2695	17000,00
Хмельницька	4353	1937	2130	579	8358	3435	20792,00
Черкаська	5470	4779	755	567	9577	2945	24093,00
Чернівецька	2348	878	291	682	5131	2094	11424,00
Чернігівська	3812	3641	697	392	8134	2652	19328,00

Валова додана вартість за видами економічної діяльності за 2012 рік

Регіони	Валова додана вартість у фактичних цінах (млн.грн.)							ВСЬОГО
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо		
АР Крим	3460	5398	2479	1451	27736	8564	49088,00	
Вінницька	6502	3676	1640	794	11566	4817	28995,00	
Волинська	2917	2522	363	465	8566	2792	17625,00	
Дніпропетровська	6037	52447	5470	2347	46054	10434	122789,00	
Донецька	5951	48470	8066	5133	61433	12824	141877,00	
Житомирська	4173	4414	521	459	8770	3401	21738,00	
Закарпатська	2746	3582	291	488	8912	3284	19303,00	
Запорізька	3840	15725	4157	719	15721	5141	45303,00	
Івано-Франківська	3291	5464	2714	1704	10434	3436	27043,00	
Київська та м. Київ	8082	20986	6384	14480	229010	29804	308746,00	
Кіровоградська	4508	3803	510	326	7739	2541	19427,00	
Луганська	3017	19116	2524	915	16735	5705	48012,00	
Львівська	4859	7814	1921	1531	29685	8470	54280,00	
Миколаївська	4154	4742	1766	528	11058	3209	25457,00	
Одеська	4333	6004	1606	2473	36001	7707	58124,00	
Полтавська	6477	18894	1264	1055	14022	3927	45639,00	
Рівненська	3221	2753	2204	602	7160	2947	18887,00	
Сумська	3565	5359	670	351	9088	2971	22004,00	
Тернопільська	3896	1866	321	377	6961	2670	16091,00	
Харківська	6267	11843	3408	2267	36902	10740	71427,00	
Херсонська	4140	2253	495	233	6957	3048	17126,00	
Хмельницька	5085	3272	1400	466	8568	4213	23004,00	
Черкаська	5909	5520	1051	492	10466	3620	27058,00	
Чернівецька	2437	763	423	549	5527	2352	12051,00	
Чернігівська	4378	4284	947	295	8198	2961	21063,00	

Валова додана вартість за видами економічної діяльності за 2013 рік

Регіони	Валова додана вартість у фактичних цінах (млн.грн.)							Всього
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо		
АР Крим	3616	5606	2227	1548	30514	9041	32740,00	
Вінницька	8453	3760	1744	720	13090	4973	18794,00	
Волинська	3066	2354	346	444	9610	2974	128714,00	
Дніпропетровська	8186	52862	5467	2441	48964	10794	137450,00	
Донецька	6358	43660	7678	4146	62336	13072	232322,00	
Житомирська	4387	4238	656	385	10003	3653	19876,00	
Закарпатська	2792	3160	319	535	9558	3512	45822,00	
Запорізька	5250	13491	4048	634	16860	5539	29977,00	
Івано-Франківська	3351	5363	2661	2259	12565	3778	336428,00	
Київська та м. Київ	8181	20902	6332	13127	254442	33444	22448,00	
Кіровоградська	6125	3954	541	294	8821	2713	46864,00	
Луганська	3236	16113	2604	825	17962	6124	57120,00	
Львівська	4909	8105	2053	1466	31628	8959	28510,00	
Миколаївська	5611	4733	1706	404	12641	3415	62601,00	
Одеська	6078	5942	1286	2816	38381	8098	50301,00	
Полтавська	8122	20082	1241	1034	15653	4169	19935,00	
Рівненська	3497	2626	1965	483	8173	3191	23971,00	
Сумська	4375	5497	669	343	9909	3178	16778,00	
Тернопільська	3925	1854	312	353	7436	2898	75274,00	
Харківська	7918	12936	3075	2024	38016	11305	18924,00	
Херсонська	5114	2166	504	266	7694	3180	23932,00	
Хмельницька	5604	2816	1337	531	9390	4254	29002,00	
Черкаська	6895	5211	1021	602	11492	3781	12947,00	
Чернівецька	2516	657	464	507	6262	2541	22082,00	
Чернігівська	4789	3832	910	263	9165	3123	22082,00	

Валова додана вартість за видами економічної діяльності за 2014 рік

Регіони	Валова додана вартість у фактичних цінах (млн.грн.)						Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	Всього
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо		
АР Крим								
Вінницька	11277	5711	1799	671	14647	5184	39289,00	
Волинська	3923	2788	348	508	11121	3074	21762,00	
Дніпропетровська	9617	63774	5738	2285	52794	11570	145778,00	
Донецька	7460	31176	6293	2494	42325	8842	98590,00	
Житомирська	5497	5458	687	362	11120	3656	26780,00	
Закарпатська	3308	3611	355	545	10879	3633	22331,00	
Запорізька	6401	17150	5260	693	18978	5808	54290,00	
Івано-Франківська	4288	6136	2873	2843	13575	3929	33644,00	
Київська та м. Київ	10530	30008	7048	14268	288189	33356	383399,00	
Кіровоградська	7591	4673	566	240	9693	2765	25528,00	
Луганська	3137	6957	1837	405	10965	3688	26989,00	
Львівська	6150	9545	2165	1806	36731	9102	65499,00	
Миколаївська	6713	4623	2354	433	13820	3492	31435,00	
Одеська	7112	6620	1928	2718	40657	8323	67358,00	
Полтавська	9727	26519	1341	1281	16300	4305	59473,00	
Рівненська	4545	3359	2638	549	11402	3306	25799,00	
Сумська	6002	5791	617	326	11083	3314	27133,00	
Тернопільська	5351	2379	391	396	8365	3109	19991,00	
Харківська	10120	17804	3194	1894	40635	11210	84857,00	
Херсонська	6721	2314	575	238	8340	3159	21347,00	
Хмельницька	7656	4030	1459	548	10902	4178	28773,00	
Черкаська	8578	7029	1137	520	12064	3807	33135,00	
Чернівецька	3149	838	476	456	6627	2616	14162,00	
Черніпівська	6292	4877	993	397	9706	3112	25377,00	

Продовження таблиці М.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кіровоградська	0,0867	0,0709	0,0793	0,0507	0,0325	0,0061	0,1128	0,0686	0,0480	0,1352	0,0348	0,0064
Луганська	0,0838	0,0501	0,0700	0,2862	0,0393	0,0072	0,0842	0,0908	0,0992	0,1741	0,0312	0,0057
Львівська	0,0236	0,0904	0,0683	0,1085	0,0412	0,0295	0,0294	0,0936	0,1271	0,1073	0,0396	0,0145
Миколаївська	0,0701	0,0822	0,0244	0,3467	0,0554	0,0124	0,0653	0,0742	0,0185	0,2871	0,0741	0,0112
Одеська	0,0487	0,1123	0,4459	0,1285	0,0892	0,0161	0,0655	0,0948	0,2544	0,1822	0,1091	0,0154
Полтавська	0,0758	0,0835	0,0997	0,0975	0,0480	0,0255	0,0834	0,0853	0,1591	0,0845	0,0442	0,0259
Рівненська	0,0132	0,1815	0,0373	0,1091	0,0393	0,0108	0,0154	0,1471	0,0319	0,0645	0,0430	0,0098
Сумська	0,0471	0,0517	0,1010	0,1472	0,0214	0,0117	0,0460	0,0647	0,2522	0,1682	0,0197	0,0116
Тернопільська	0,2834	0,0703	0,0776	0,0395	0,0311	0,0042	0,2553	0,0639	0,0735	0,0657	0,1876	0,0043
Харківська	0,0512	0,1564	0,0700	0,0812	0,0541	0,0149	0,0609	0,1701	0,0677	0,1285	0,0620	0,0144
Херсонська	0,0510	0,0540	0,1219	0,1024	0,0452	0,0092	0,0578	0,0384	0,1088	0,1284	0,0399	0,0089
Хмельницька	0,0337	0,1590	0,0438	0,0697	0,0214	0,0082	0,0368	0,1037	0,0959	0,0807	0,0228	0,0065
Черкаська	0,0565	0,0718	0,0699	0,1011	0,0331	0,0139	0,0653	0,0399	0,0706	0,1594	0,0367	0,0113
Чернівецька	0,0164	0,0744	0,0260	0,0385	0,0208	0,0101	0,0214	0,0894	0,0550	0,0401	0,0202	0,0085
Чернігівська	0,0435	0,0362	0,0599	0,0933	0,0228	0,0076	0,0320	0,0430	0,0612	0,1238	0,0300	0,0051

Продовження таблиці М.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Луганська	0,1028	0,1154	0,0839	0,1710	0,0339	0,0029	0,1124	0,3014	0,0728	0,2930	0,0495	0,0032
Львівська	0,0299	0,0941	0,1482	0,1030	0,0347	0,0121	0,0237	0,1006	0,1287	0,1022	0,0378	0,0127
Миколаївська	0,0591	0,1067	0,0563	0,3561	0,0472	0,0099	0,0563	0,1639	0,0245	0,3048	0,0581	0,0098
Одеська	0,0431	0,1009	0,1969	0,1961	0,1051	0,0127	0,0528	0,1158	0,1395	0,2286	0,1275	0,0099
Полтавська	0,0610	0,1233	0,1442	0,0898	0,0456	0,0146	0,0671	0,1145	0,2321	0,1017	0,0499	0,0132
Рівненська	0,0241	0,1271	0,0254	0,0826	0,0362	0,0067	0,0148	0,1443	0,0141	0,0673	0,0220	0,0081
Сумська	0,0435	0,0532	0,2560	0,1862	0,0231	0,0071	0,0376	0,0648	0,1069	0,1798	0,0272	0,0036
Тернопільська	0,3511	0,1921	0,1057	0,0640	0,4826	0,0032	0,1443	0,2586	0,1086	0,1057	0,2489	0,0031
Харківська	0,0602	0,1660	0,0847	0,1678	0,0768	0,0054	0,0645	0,1552	0,0736	0,1253	0,0751	0,0053
Херсонська	0,0437	0,0402	0,0854	0,0901	0,0388	0,0074	0,0412	0,0494	0,1026	0,1068	0,0426	0,0073
Хмельницька	0,0432	0,1474	0,0653	0,2338	0,0278	0,0031	0,0428	0,1108	0,0545	0,1010	0,0302	0,0044
Черкаська	0,0616	0,0803	0,0810	0,1067	0,0363	0,0068	0,0568	0,0896	0,0670	0,1041	0,0357	0,0060
Чернівецька	0,0344	0,1062	0,0807	0,0341	0,0169	0,0050	0,0626	0,1376	0,0937	0,0497	0,0216	0,0077
Чернігівська	0,0309	0,0521	0,0688	0,1941	0,0259	0,0033	0,0286	0,0391	0,0556	0,1382	0,0272	0,0025

Продовження таблиці М.3
Часткові показники оцінки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг (по депозитах)

Регіони	Усередненні показники								Стандартизовані показники				
	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	газ, пари та кондиціонований повітря, водопостачання; каналізація, пов'язані з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	газ, пари та кондиціонований повітря, водопостачання; каналізація, пов'язані з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
АР Крим	0,0295	0,0807	0,0913	0,1243	0,0374	0,0243	0,0224	0,0462	0,1049	0,3361	0,0806	0,4290	
Вінницька	0,0479	0,0822	0,0473	0,0868	0,0283	0,0060	0,0416	0,0480	0,0329	0,2112	0,0388	0,0476	
Волинська	0,0319	0,1153	0,0749	0,0537	0,0504	0,0070	0,0249	0,0881	0,0781	0,1009	0,1404	0,0689	
Дніпропетровська	0,1363	0,1390	0,0739	0,1810	0,1748	0,0149	0,1338	0,1168	0,0764	0,5246	0,7119	0,2343	
Донецька	0,0552	0,1252	0,2504	0,2206	0,1415	0,0169	0,0493	0,1002	0,3652	0,6568	0,5588	0,2741	
Житомирська	0,0233	0,0598	0,1652	0,0999	0,0280	0,0068	0,0160	0,0209	0,2258	0,2547	0,0373	0,0640	
Закарпатська	0,0080	0,0583	0,1443	0,0754	0,0209	0,0104	0,0000	0,0191	0,1916	0,1730	0,0047	0,1401	
Запорізька	0,0870	0,1020	0,0474	0,1342	0,0663	0,0107	0,0824	0,0720	0,0331	0,3688	0,2134	0,1465	
Івано-Франківська	0,0201	0,0599	0,0308	0,0234	0,0224	0,0050	0,0127	0,0210	0,0059	0,0000	0,0117	0,0275	
Київська та м. Київ	0,9669	0,8675	0,6383	0,2714	0,2065	0,0517	1,0000	1,0000	1,0000	0,8258	0,8574	1,0000	
Кіровоградська	0,0968	0,0838	0,0698	0,1306	0,0356	0,0046	0,0927	0,0499	0,0697	0,3569	0,0723	0,0190	
Луганська	0,0958	0,1394	0,0815	0,2311	0,0385	0,0048	0,0916	0,1174	0,0889	0,6916	0,0854	0,0222	
Львівська	0,0267	0,0947	0,1181	0,1052	0,0383	0,0172	0,0195	0,0631	0,1487	0,2724	0,0847	0,2815	

Продовження таблиці М.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Миколаївська	0,0627	0,1067	0,0309	0,3237	0,0587	0,0108	0,0571	0,0778	0,0061	1,0000	0,1785	0,1483
Одеська	0,0525	0,1059	0,2592	0,1839	0,1077	0,0135	0,0464	0,0768	0,3796	0,5343	0,4036	0,2051
Полтавська	0,0718	0,1016	0,1588	0,0934	0,0469	0,0198	0,0666	0,0716	0,2154	0,2330	0,1243	0,3348
Рівненська	0,0169	0,1500	0,0272	0,0809	0,0351	0,0088	0,0093	0,1302	0,0000	0,1914	0,0700	0,1070
Сумська	0,0436	0,0586	0,1790	0,1703	0,0228	0,0085	0,0371	0,0195	0,2485	0,4893	0,0136	0,1001
Тернопільська	0,2585	0,1462	0,0913	0,0687	0,2375	0,0037	0,2613	0,1256	0,1050	0,1508	1,0000	0,0000
Харківська	0,0592	0,1619	0,0740	0,1257	0,0670	0,0100	0,0534	0,1447	0,0766	0,3406	0,2166	0,1312
Херсонська	0,0484	0,0455	0,1047	0,1069	0,0416	0,0082	0,0422	0,0035	0,1268	0,2780	0,1000	0,0943
Хмельницька	0,0391	0,1302	0,0649	0,1213	0,0256	0,0056	0,0325	0,1063	0,0617	0,3258	0,0262	0,0392
Черкаська	0,0601	0,0704	0,0721	0,1178	0,0355	0,0095	0,0543	0,0337	0,0735	0,3144	0,0716	0,1210
Чернівецька	0,0337	0,1019	0,0638	0,0406	0,0199	0,0078	0,0268	0,0719	0,0600	0,0572	0,0000	0,0860
Чернігівська	0,0337	0,0426	0,0614	0,1374	0,0265	0,0046	0,0269	0,0000	0,0560	0,3795	0,0305	0,0192

Продовження таблиці М.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Київська та м. Київ	14196,5989	51414,0838	5898,6293	25904,8369	143005,4549	2929,1762	13263,9444	62980,8921	7681,0936	27220,5207	144228,8197	2472,0025
Кіровоградська	505,7977	467,8100	7,6803	52,5918	418,7048	37,6386	419,0308	636,2845	11,0691	45,5350	690,6205	34,5766
Луганська	677,4715	1984,7272	55,9927	317,3959	2118,6754	37,6490	618,1733	1827,8895	32,8079	237,0131	1836,9699	21,6381
Львівська	269,7707	2630,2522	406,9052	787,8257	5670,4615	304,6109	288,0931	2444,1084	376,3039	631,9695	5034,4733	371,2443
Миколаївська	704,9576	972,9672	17,3691	293,3690	2530,7518	100,0212	751,9079	1025,7844	16,4033	340,3457	2206,3197	116,0251
Одеська	932,5531	3991,8502	329,6345	2388,1108	9245,3807	305,2045	624,7701	4231,6730	456,6080	3105,3219	9597,6001	376,8673
Полтавська	836,3766	2001,0341	120,8366	236,2009	2785,9446	13,5768	607,6683	1517,8658	73,6839	243,3517	2481,8910	13,3826
Рівненська	273,7749	926,2866	6,6444	92,1363	972,6955	11,4915	254,1809	819,0000	12,9177	65,0515	1190,7401	5,7746
Сумська	221,6745	1509,3593	29,1860	184,3412	1231,9191	26,9714	185,6265	1621,1420	16,6876	179,1938	1655,8700	32,0125
Тернопільська	676,1270	453,1138	19,6136	80,3852	959,9525	146,7585	612,0345	589,3333	21,4090	35,8224	998,6867	218,0153
Харківська	1046,3908	5614,2349	158,1589	1006,5456	7906,4866	333,8283	1011,3259	4739,2758	174,6075	1009,1722	8164,3703	261,3830
Херсонська	446,9265	1658,4798	29,7028	131,4898	1351,1288	82,6200	446,6939	1621,4251	71,7864	212,0538	1657,1497	73,4500
Хмельницька	870,2321	891,9280	13,0925	165,0065	810,0189	6,9903	993,2849	754,5935	15,4281	137,5735	924,6469	7,2530
Черкаська	436,8690	1284,3989	7,5028	126,6371	1468,8559	6,5605	325,6946	1318,6352	15,0497	122,2988	2004,6748	4,6485
Чернівецька	89,9467	1085,7164	3,1232	175,4155	905,9486	5,4696	134,4372	1096,6055	8,5605	140,0394	1038,8263	5,2609
Чернігівська	326,2037	626,7073	38,5518	86,9678	1552,5822	4,4884	306,0924	519,0985	30,9920	157,1849	1318,4249	5,2232

Продовження таблиці М.4
Середньорічні залишки наданих кредитів нефінансовим корпораціям за видами економічної діяльності по регіонам України за 2011-2012

Регіони	2011						2012					
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електричної енергії, газу, пари та кондиціонування повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, Охорона здоров'я, мистецтво тощо	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електричної енергії, газу, пари та кондиціонування повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо
1												
АР Крим	211,1123	1592,8082	1951,4807	1027,5941	2592,6042	413,7074	230,3107	1832,0643	2491,9465	815,4263	2440,3990	413,4372
Вінницька	470,4925	830,5991	28,6404	45,4037	1256,7977	13,2532	646,3630	818,2705	51,5129	41,2846	1080,8431	16,1398
Волинська	187,3238	744,7353	34,3769	185,6262	3583,7758	53,4360	180,2275	778,1236	19,0334	140,4899	3069,7769	62,4751
Дніпропетровська	4600,1386	15325,4670	800,8796	4150,4166	74523,4992	2013,4941	5268,9943	11509,999	781,1384	4538,3834	89064,1567	2986,8388
Донецька	504,8838	10835,6689	751,5582	2579,2443	19024,5500	163,8186	730,9998	11391,382	751,9252	2520,8924	20414,5758	164,9985
Житомирська	105,5960	522,2490	99,2034	65,3839	549,4960	8,3111	110,6640	521,8565	98,4486	44,2204	647,7720	2,7036
Закарпатська	94,7279	429,5333	12,3712	50,1506	637,4294	28,4734	75,9488	220,8556	43,8777	56,7661	551,7237	15,9189
Запорізька	627,9573	4093,9592	772,6009	545,1532	2556,8144	21,0681	694,8808	5166,4219	651,3504	307,7338	2292,4244	17,8056
Івано-Франківська	72,5327	963,2832	18,7969	243,7822	1115,9942	117,5336	90,0920	744,7769	37,9422	196,5179	952,7969	124,2909
Київська та м. Київ	16505,9068	74846,2776	10204,1782	29097,819	163142,9130	2796,5710	18979,289	81479,235	14164,7693	28197,534	176970,6890	2612,8248

Продовження таблиці М.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кіровоградська	451,4573	1877,6750	129,4546	40,9404	417,0758	30,9313	583,3952	2841,6004	136,0396	27,4246	421,9406	37,3250
Луганська	394,2807	2140,5198	18,1611	230,1833	1560,0311	24,1183	218,4903	1800,2294	28,6396	219,6789	1519,2420	17,8165
Львівська	362,9109	2459,3016	213,1026	572,4364	5182,5805	406,0281	364,0646	2600,4772	239,6467	488,8499	5086,5324	432,5017
Миколаївська	1240,5196	1242,3463	13,9729	306,7805	1974,3103	125,5544	1566,1529	1624,6712	24,1682	250,5928	1835,2154	59,2855
Одеська	877,9232	4261,9967	419,5187	3085,5525	13280,4449	327,2127	894,8126	3346,4720	596,6188	2872,8141	15671,1843	392,6001
Полтавська	822,2915	1438,8723	37,0140	227,8731	2064,7265	10,1790	942,3938	1394,0533	52,2594	156,7902	1894,8467	6,6858
Рівненська	272,0090	977,8891	6,3438	71,9715	665,1555	3,4762	170,6592	663,9134	3,2729	49,3759	661,1391	6,5054
Сумська	231,4835	1825,6797	22,6987	168,5720	988,8494	23,1628	269,7096	1540,9499	1,3371	131,0555	878,7688	7,7844
Тернопільська	463,0822	493,6605	20,6765	38,7568	1463,0752	18,7817	451,1309	464,6808	31,7301	35,2886	1313,2449	14,4411
Харківська	1117,2162	4593,4151	222,9460	1015,0787	8414,4648	245,0059	1115,3448	4213,6183	244,4457	1011,4851	9546,8027	288,3653
Херсонська	440,9227	1472,8041	133,8488	227,1137	1076,1617	54,3883	439,0075	1305,5334	158,1733	282,9407	1102,9340	13,4633
Хмельницька	1375,9280	903,2562	12,0117	143,6730	481,2423	7,2132	1452,3927	858,3742	4,2654	140,4933	455,2067	9,4490
Черкаська	503,1058	1117,3310	21,6158	141,7666	1029,5479	4,0857	591,0825	1275,9344	5,7448	148,4822	1033,9479	3,4893
Чернівецька	197,9382	1139,7881	11,7058	115,0426	696,5733	8,1395	254,5427	691,3712	8,4275	85,9210	689,0876	9,9005
Чернігівська	238,7258	376,4865	27,2219	151,9912	1404,7455	2,8916	216,7492	384,4053	20,6470	132,2143	1538,4944	2,8479

Продовження таблиці М.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кіровоградська	348524,9316	19889,5469	85467,9134	17455,5373	30123,0002	193424,9321	6116,8010	733,7219	4173,2893	194,4201	70,4183	930,7745
Луганська	4218,8582	661,3289	2780,2384	135,7209	45,5347	591,9974	4455,8785	263,4973	1869,9126	108,5682	215,1942	1985,5440
Львівська	3610,8075	236,8746	1731,1107	91,1486	250,6107	1287,1661	10598,5807	1561,9731	2955,8556	103,6906	533,1598	5247,6228
Миколаївська	8878,0370	631,6481	2708,4577	132,5087	478,4003	4597,1047	8115,2957	2836,8228	2988,2089	32,4190	132,6398	2112,2106
Одеська	5353,8175	1756,4451	1602,5042	33,6831	193,6017	1746,6894	33728,4835	1002,1146	4184,8085	460,0242	3586,4520	24246,3395
Полтавська	27229,6486	1033,1448	3613,0026	642,4333	3247,6704	18270,6250	4515,8578	1413,3271	1458,3041	66,1271	157,3249	1415,6087
Рівненська	4374,7168	1084,4213	1360,9395	53,9289	162,7886	1706,9783	1367,2668	304,6637	596,7704	60,7612	32,0741	372,0319
Сумська	1413,8718	225,4381	690,2722	7,2062	47,6728	441,8265	3112,7567	380,6429	1674,7738	6,3678	91,6722	944,8960
Тернопільська	2732,8526	364,3786	1332,5237	5,9513	98,6846	925,9854	3327,9798	432,5438	705,9218	121,1277	35,2048	2032,8787
Харківська	2954,0411	242,1502	591,7043	46,5965	58,1012	2010,9942	18844,9810	1815,5848	5517,7313	248,4720	1009,7877	10005,1970
Херсонська	17720,9056	1390,8669	4537,6017	198,9579	1084,0793	10442,5103	2350,7893	559,5277	892,3097	331,8223	56,4478	507,4736
Хмельницька	2645,7270	526,7037	909,6154	194,5225	190,5530	819,8599	2377,5826	967,0650	670,3888	3,0118	107,6921	624,0398
Черкаська	2851,1322	1396,6016	794,8357	2,9272	137,7394	512,9108	3985,4950	753,1926	1990,9836	5,4228	162,7818	1071,3013
Чернівецька	3359,2216	595,7257	1523,4729	5,9673	142,9954	1088,5600	1463,6143	326,4907	381,1259	6,0871	66,6865	672,9584
Чернігівська	1445,2042	286,1775	396,9692	7,2373	77,6862	668,5262	2596,3504	298,0436	359,9443	58,8807	155,3001	1722,3617

**Часткові показники оцінки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг
(по кредитах) за 2009–2010 роки**

Регіони	ЧАСТКОВІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ 2009 рік								ЧАСТКОВІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ за 2010 рік																					
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13						
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, Охорона здоров'я, мистецтво тощо	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо												
1																														
АР Крим	0,1028	0,4231	0,0401	1,0599	0,1479	0,0591	0,0624	0,3192	0,0600	0,5646	0,1133	0,0407	0,0624	0,3192	0,0600	0,5646	0,1133	0,0407	0,0624	0,3192	0,0600	0,5646	0,1133	0,0407	0,0624	0,3192	0,0600	0,5646	0,1133	0,0407
Вінницька	0,0996	0,2795	0,0199	0,2686	0,2090	0,0125	0,0621	0,2265	0,0102	0,0604	0,1770	0,0051	0,0621	0,2265	0,0102	0,0604	0,1770	0,0051	0,0621	0,2265	0,0102	0,0604	0,1770	0,0051	0,0621	0,2265	0,0102	0,0604	0,1770	0,0051
Волинська	0,1384	0,8317	0,0661	0,8061	0,5796	0,0263	0,0788	0,5579	0,0695	0,4867	0,5478	0,0210	0,0788	0,5579	0,0695	0,4867	0,5478	0,0210	0,0788	0,5579	0,0695	0,4867	0,5478	0,0210	0,0788	0,5579	0,0695	0,4867	0,5478	0,0210
Дніпропетровська	0,8828	0,2555	0,0394	1,9848	1,0135	0,1988	0,7364	0,2398	0,1171	1,7659	1,2111	0,1924	0,7364	0,2398	0,1171	1,7659	1,2111	0,1924	0,7364	0,2398	0,1171	1,7659	1,2111	0,1924	0,7364	0,2398	0,1171	1,7659	1,2111	0,1924
Донецька	0,3788	0,3399	0,1403	1,5782	0,4650	0,0244	0,1270	0,2572	0,1430	0,7938	0,4090	0,0226	0,1270	0,2572	0,1430	0,7938	0,4090	0,0226	0,1270	0,2572	0,1430	0,7938	0,4090	0,0226	0,1270	0,2572	0,1430	0,7938	0,4090	0,0226
Житомирська	0,0492	0,2816	0,2539	0,1315	0,0924	0,0126	0,0308	0,1980	0,1563	0,1147	0,0874	0,0084	0,0308	0,1980	0,1563	0,1147	0,0874	0,0084	0,0308	0,1980	0,1563	0,1147	0,0874	0,0084	0,0308	0,1980	0,1563	0,1147	0,0874	0,0084
Закарпатська	0,1203	0,3871	0,0098	0,1646	0,1818	0,0358	0,1115	0,2441	0,0122	0,0976	0,1486	0,0251	0,1115	0,2441	0,0122	0,0976	0,1486	0,0251	0,1115	0,2441	0,0122	0,0976	0,1486	0,0251	0,1115	0,2441	0,0122	0,0976	0,1486	0,0251
Запорізька	0,2837	0,4327	0,1907	0,6139	0,2426	0,0083	0,1239	0,3367	0,2043	1,0449	0,1924	0,0070	0,1239	0,3367	0,2043	1,0449	0,1924	0,0070	0,1239	0,3367	0,2043	1,0449	0,1924	0,0070	0,1239	0,3367	0,2043	1,0449	0,1924	0,0070
Івано-Франківська	0,0416	0,4470	0,0171	0,6131	0,3547	0,2208	0,0232	0,3453	0,0245	0,2934	0,2743	0,0748	0,0232	0,3453	0,0245	0,2934	0,2743	0,0748	0,0232	0,3453	0,0245	0,2934	0,2743	0,0748	0,0232	0,3453	0,0245	0,2934	0,2743	0,0748
Київська та м. Київ	3,4300	3,6529	1,4021	4,7014	0,9588	0,1384	2,4103	4,3411	1,6863	3,0880	0,8320	0,1071	2,4103	4,3411	1,6863	3,0880	0,8320	0,1071	2,4103	4,3411	1,6863	3,0880	0,8320	0,1071	2,4103	4,3411	1,6863	3,0880	0,8320	0,1071

Продовження таблиці М.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кіровоградська	0,1951	0,2033	0,0223	0,1948	0,0768	0,0213	0,1419	0,2087	0,0317	0,1316	0,1135	0,0165
Луганська	0,3652	0,1293	0,0360	0,6696	0,1994	0,0099	0,3077	0,0983	0,0184	0,3480	0,1468	0,0049
Львівська	0,0867	0,4997	0,3640	0,6268	0,3290	0,0545	0,0775	0,4286	0,3560	0,4088	0,2469	0,0585
Миколаївська	0,2769	0,2917	0,0140	0,6854	0,2723	0,0468	0,2112	0,2689	0,0127	0,4605	0,2120	0,0453
Одеська	0,3258	0,6154	0,3811	2,1228	0,3085	0,0588	0,1580	0,6454	0,4459	1,9754	0,3002	0,0621
Полтавська	0,2221	0,1849	0,1276	0,3702	0,2706	0,0050	0,1221	0,0995	0,0694	0,2307	0,1915	0,0042
Рівненська	0,1344	0,5236	0,0054	0,1572	0,2004	0,0057	0,1084	0,3606	0,0080	0,1013	0,2190	0,0024
Сумська	0,1086	0,3302	0,0662	0,6124	0,2129	0,0134	0,0802	0,3313	0,0278	0,4936	0,2460	0,0135
Тернопільська	0,3062	0,3286	0,0737	0,2528	0,2052	0,0789	0,2592	0,4124	0,0680	0,0751	0,1862	0,1001
Харківська	0,3300	0,5621	0,0820	0,5453	0,2467	0,0543	0,2588	0,4362	0,0818	0,4324	0,2372	0,0369
Херсонська	0,1651	0,8174	0,0949	0,6202	0,2493	0,0402	0,1276	0,7725	0,2105	0,6182	0,2728	0,0303
Хмельницька	0,3381	0,4961	0,0087	0,3725	0,1343	0,0029	0,3185	0,4110	0,0107	0,2332	0,1324	0,0025
Черкаська	0,1406	0,3276	0,0116	0,3104	0,2133	0,0029	0,0811	0,2823	0,0239	0,2180	0,2501	0,0018
Чернівецька	0,0604	1,3796	0,0132	0,3960	0,2403	0,0034	0,0746	1,3228	0,0271	0,2730	0,2418	0,0028
Черніпівська	0,1287	0,2391	0,0733	0,3269	0,2641	0,0023	0,1046	0,1773	0,0603	0,4882	0,1901	0,0022

**Часткові показники оцінки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг
(по кредитах) за 2011 – 2012 роки**

Регіони	ЧАСТКОВІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ за 2011 рік										ЧАСТКОВІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ за 2012 рік		
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електричної енергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, по-волікання з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електричної енергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, по-волікання з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	
1													
АР Крим	0,0529	0,2997	1,1306	0,5251	0,1074	0,0563	0,0666	0,3394	1,0052	0,5620	0,0880	0,0483	
Вінницька	0,0749	0,2391	0,0206	0,0424	0,1204	0,0033	0,0994	0,2226	0,0314	0,0520	0,0935	0,0034	
Волинська	0,0688	0,3642	0,1045	0,3094	0,4450	0,0220	0,0618	0,3085	0,0524	0,3021	0,3584	0,0224	
Дніпропетровська	0,6599	0,2862	0,1953	2,1572	1,6490	0,2308	0,8728	0,2195	0,1428	1,9337	1,9339	0,2863	
Донецька	0,0838	0,1955	0,1091	0,5176	0,3505	0,0150	0,1228	0,2350	0,0932	0,4911	0,3323	0,0129	
Житомирська	0,0286	0,1205	0,1908	0,1090	0,0703	0,0027	0,0265	0,1182	0,1890	0,0963	0,0739	0,0008	
Закарпатська	0,0371	0,1632	0,0507	0,0760	0,0823	0,0096	0,0277	0,0617	0,1508	0,1163	0,0619	0,0048	
Запорізька	0,1491	0,3325	0,2232	0,6909	0,1553	0,0044	0,1810	0,3285	0,1567	0,4280	0,1458	0,0035	
Івано-Франківська	0,0245	0,1934	0,0094	0,2500	0,1219	0,0365	0,0274	0,1363	0,0140	0,1153	0,0913	0,0362	
Київська та м. Київ	2,2830	4,8198	1,6906	2,7404	0,8299	0,1073	2,3483	3,8826	2,2188	1,9473	0,7728	0,0877	
Кіровоградська	0,0974	0,5424	0,3302	0,0933	0,0583	0,0130	0,1294	0,7472	0,2667	0,0841	0,0545	0,0147	
Луганська	0,1467	0,0961	0,0078	0,3242	0,1037	0,0048	0,0724	0,0942	0,0113	0,2401	0,0908	0,0031	

Продовження таблиці М.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Львівська	0,0781	0,3550	0,1527	0,3357	0,2038	0,0579	0,0749	0,3328	0,1248	0,3193	0,1714	0,0511
Миколаївська	0,2759	0,3221	0,0090	0,5005	0,1693	0,0445	0,3770	0,3426	0,0137	0,4746	0,1660	0,0185
Одеська	0,1822	0,7576	0,3913	1,5815	0,3584	0,0492	0,2065	0,5574	0,3715	1,1617	0,4353	0,0509
Полтавська	0,1309	0,0817	0,0279	0,2162	0,1512	0,0028	0,1455	0,0738	0,0413	0,1486	0,1351	0,0017
Рівненська	0,0886	0,3961	0,0031	0,1186	0,1017	0,0013	0,0530	0,2412	0,0015	0,0820	0,0923	0,0022
Сумська	0,0731	0,3357	0,0304	0,3985	0,1161	0,0087	0,0757	0,2875	0,0020	0,3734	0,0967	0,0026
Тернопільська	0,1342	0,3150	0,0636	0,0844	0,2149	0,0073	0,1158	0,2490	0,0988	0,0936	0,1887	0,0054
Харківська	0,1774	0,4100	0,0815	0,4046	0,2178	0,0306	0,1780	0,3558	0,0717	0,4462	0,2587	0,0268
Херсонська	0,0948	0,6772	0,3677	0,6205	0,1595	0,0202	0,1060	0,5795	0,3195	1,2143	0,1585	0,0044
Хмельницька	0,3161	0,4663	0,0056	0,2481	0,0576	0,0021	0,2856	0,2623	0,0030	0,3015	0,0531	0,0022
Черкаська	0,0920	0,2338	0,0286	0,2500	0,1075	0,0014	0,1000	0,2311	0,0055	0,3018	0,0988	0,0010
Чернівецька	0,0843	1,2982	0,0402	0,1687	0,1358	0,0039	0,1044	0,9061	0,0199	0,1565	0,1247	0,0042
Чернігівська	0,0626	0,1034	0,0391	0,3877	0,1727	0,0011	0,0495	0,0897	0,0218	0,4482	0,1877	0,0010

Продовження таблиці М.5
Часткові показники оцінки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг (по кредитах) за 2013–2014 роки

Регіони	ЧАСТКОВІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ за 2013 рік				ЧАСТКОВІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ за 2014 рік							
	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, Охорона здоров'я, мистецтво тощо	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
АР Крим	2,2401	0,0397	0,8011	1,9151	0,0219	0,2372						
Вінницька	0,2824	0,1710	0,4016	0,0456	0,0060	0,1845	0,2558	0,1784	0,4619	0,0354	0,0032	0,1837
Волинська	1,2408	0,0866	2,4904	0,0149	0,0127	0,8607	0,9409	0,1169	2,5000	0,0157	0,0074	0,7812
Дніпропетровська	15,6514	0,0781	2,7173	0,1610	0,0785	9,4104	14,8585	0,0741	2,1346	0,1600	0,0874	10,3267
Донецька	5,9656	0,0328	1,6844	0,3226	0,0583	1,4063	5,6155	0,0594	2,1873	0,8840	0,0947	2,2372
Житомирська	0,3167	0,0193	0,7707	0,2888	0,0043	0,1768	0,3238	0,0173	1,1358	0,3786	0,0040	0,1977
Закарпатська	0,3535	0,0244	0,8491	0,2911	0,0042	0,1254	0,4145	0,0189	0,8980	0,4252	0,0016	0,2007
Запорізька	1,6596	0,0572	1,3238	0,4305	0,0120	0,3772	1,6820	0,0519	1,3510	0,0217	0,0140	0,4275
Івано-Франківська	0,6622	0,0469	0,2842	0,0757	0,0125	0,2041	0,4598	0,0308	0,2116	0,0700	0,0072	0,2092
Київська та м. Київ	42,6018	0,9516	13,4978	1,3297	0,1184	5,7835	41,2194	0,9104	16,1212	1,6545	0,1362	6,8293

Продовження таблиці М.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кіровоградська	0,6888	0,1673	5,1391	0,4616	0,0052	0,2182	0,8058	0,1570	7,3733	0,8101	0,0073	0,3366
Луганська	1,1158	0,0147	0,6648	0,1105	0,0140	0,2102	1,4204	0,0379	1,0179	0,2681	0,0196	0,5384
Львівська	1,8085	0,0779	1,3193	0,0904	0,0151	0,5131	1,7233	0,1636	1,3653	0,0574	0,0145	0,5765
Миколаївська	0,9542	0,3711	0,9393	0,0834	0,0153	0,5115	1,2089	0,6136	1,2694	0,0749	0,0096	0,6049
Одеська	4,4800	0,1739	2,8095	0,2281	0,0846	2,2562	4,7425	0,1514	2,1705	0,1693	0,0882	2,9132
Полтавська	0,5386	0,0540	1,0966	0,0522	0,0104	0,4094	0,4643	0,0533	1,0875	0,0516	0,0097	0,3288
Рівненська	0,4043	0,0858	0,3513	0,0149	0,0058	0,1385	0,3008	0,0907	0,2262	0,1107	0,0028	0,1125
Сумська	0,6247	0,0663	1,9918	0,0174	0,0100	0,2914	0,5186	0,0657	2,7144	0,0195	0,0083	0,2851
Тернопільська	0,7526	0,1306	1,8965	0,1320	0,0078	0,6939	0,6219	0,1818	1,8054	0,3059	0,0042	0,6539
Харківська	2,2381	0,1075	1,4756	0,0983	0,0285	0,9237	1,8622	0,1020	1,7275	0,1312	0,0249	0,8925
Херсонська	0,5173	0,2432	1,8048	0,7313	0,0248	0,2578	0,3498	0,2418	1,5518	1,3942	0,0068	0,1606
Хмельницька	0,5088	0,4960	0,5945	0,0055	0,0147	0,1206	0,3106	0,2400	0,4595	0,0055	0,0099	0,1494
Черкаська	0,4872	0,1143	1,4921	0,0099	0,0124	0,2879	0,4646	0,1072	1,7511	0,0104	0,0135	0,2814
Чернівецька	0,5744	0,4356	0,8555	0,0143	0,0124	0,2631	0,4648	0,3896	0,8007	0,0133	0,0101	0,2572
Чернігівська	0,5024	0,0682	0,3378	0,2010	0,0193	0,5139	0,4126	0,0611	0,3625	0,1483	0,0160	0,5535

Продовження таблиці М.5
Часткові показники оцінки спеціалізації регіональних ринків банківських послуг (по кредитах)

Регіони	Усереднені показники								Стандартизовані			
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електричної енергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, Охорона здоров'я, мистецтво тощо	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Добувна і переробна промисловість	постачання електричної енергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо	Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо
1												
АР Крим	0,5049	0,2842	0,6074	0,9253	0,0957	0,0883	0,0241	0,0683	0,0855	0,3375	0,0457	0,0131
Вінницька	0,1457	0,2195	0,1576	0,0841	0,1015	0,0654	0,0011	0,0468	0,0107	0,0000	0,0519	0,0064
Волинська	0,4216	0,3776	0,8805	0,3225	0,3252	0,2890	0,0188	0,0993	0,1310	0,0956	0,2890	0,0722
Дніпропетровська	5,6103	0,1922	0,8911	1,3604	0,9956	3,4409	0,3517	0,0377	0,1327	0,5120	1,0000	1,0000
Донецька	2,0489	0,1866	0,7262	0,7645	0,2850	0,6197	0,1232	0,0359	0,1053	0,2730	0,2464	0,1695
Житомирська	0,1293	0,1258	0,4494	0,1865	0,0554	0,0665	0,0000	0,0157	0,0592	0,0411	0,0029	0,0067
Закарпатська	0,1774	0,1499	0,3284	0,1951	0,0801	0,0669	0,0031	0,0237	0,0391	0,0446	0,0291	0,0068
Запорізька	0,6799	0,2566	0,5750	0,5383	0,1270	0,1380	0,0353	0,0591	0,0801	0,1822	0,0789	0,0277
Івано-Франківська	0,2064	0,1999	0,0935	0,2362	0,1436	0,1303	0,0050	0,0403	0,0000	0,0610	0,0965	0,0255
Київська та м. Київ	15,7154	3,0930	6,1028	2,5769	0,6080	2,1756	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,5890	0,6275
Кіровоградська	0,3431	0,3376	2,1939	0,2959	0,0526	0,1034	0,0137	0,0860	0,3495	0,0850	0,0000	0,0176

Продовження таблиці М.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Луганська	0,5714	0,0784	0,2927	0,3267	0,0957	0,1285	0,0284	0,0000	0,0332	0,0974	0,0457	0,0250
Львівська	0,6415	0,3096	0,6137	0,3064	0,1634	0,2186	0,0329	0,0767	0,0866	0,0892	0,1175	0,0515
Миколаївська	0,5507	0,3683	0,3764	0,3799	0,1407	0,2119	0,0270	0,0962	0,0471	0,1187	0,0935	0,0495
Одеська	1,6825	0,4835	1,0950	1,2065	0,2625	0,8984	0,0997	0,1344	0,1667	0,4502	0,2226	0,2516
Полтавська	0,2706	0,0912	0,4084	0,1782	0,1281	0,1253	0,0091	0,0042	0,0524	0,0378	0,0800	0,0240
Рівненська	0,1816	0,2830	0,0992	0,0975	0,1037	0,0438	0,0034	0,0679	0,0010	0,0054	0,0542	0,0000
Сумська	0,2468	0,2361	0,8054	0,3191	0,1150	0,1024	0,0075	0,0523	0,1185	0,0943	0,0662	0,0173
Тернопільська	0,3650	0,2696	0,6677	0,1573	0,1345	0,2566	0,0151	0,0634	0,0956	0,0294	0,0868	0,0627
Харківська	0,8407	0,3289	0,5867	0,3430	0,1690	0,3275	0,0456	0,0831	0,0821	0,1039	0,1234	0,0835
Херсонська	0,2268	0,5552	0,7249	0,8665	0,1453	0,0856	0,0063	0,1582	0,1051	0,3139	0,0983	0,0123
Хмельницька	0,3463	0,3953	0,1803	0,1944	0,0670	0,0466	0,0139	0,1051	0,0145	0,0443	0,0153	0,0008
Черкаська	0,2276	0,2160	0,5521	0,1834	0,1159	0,0961	0,0063	0,0457	0,0763	0,0399	0,0672	0,0154
Чернівецька	0,2272	0,9553	0,2928	0,1703	0,1275	0,0891	0,0063	0,2909	0,0332	0,0346	0,0794	0,0134
Чернігівська	0,2101	0,1231	0,1491	0,3334	0,1416	0,1790	0,0052	0,0148	0,0093	0,1000	0,0944	0,0398

Додаток Н.

Таблиця Н.1

Середньорічні залишки по залученим депозитам від нефінансових корпорацій за 2009–2014 роки, (млн. грн.)

Вид економічної діяльності	Регіон	м. Київ та Київська область	Дніпропетровська	Одеська	Волинська
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство		3508	415	116	41
Добувна і переробна промисловість		7457	3019	257	113
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами		1663	154	141	10
Будівництво		1428	164	188	11
Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо		20126	3382	1645	187
Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо		626	60	41	8

Таблиця Н.2

Середньорічні залишки по наданим кредитам нефінансовим корпораціям за 2009–2014 роки, (млн. грн.)

Вид економічної діяльності	Регіон	м. Київ та Київська область	Дніпропетровська	Одеська	Волинська
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство		11016	2569	537	132
Добувна і переробна промисловість		46981	7347	2363	544
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, водопостачання; каналізація, поводження з відходами		7901	282	290	10
Будівництво		17981	2288	1829	95
Торгівля, транспорт, операції з нерухомим майном тощо		104857	46890	9031	1880
Освіта, охорона здоров'я, мистецтво тощо		1540	1267	207	26

Таблиця Н.3

Результати перевірки гіпотези про рівність розподілів середньорічних залишків по депозитах, що залучені від нефінансових корпорацій за видами економічної діяльності

Регіон \ Регіон	м.Київ та Київська область (а)	Дніпропетровська (b)	Одеська (c)	Волинська (d)
м. Київ та Київська область (а)		7511,898	6952,434	2069,119
Дніпропетровська (b)	7511,898		7511,536	587,147
Одеська (c)	6952,434	7511,536		833,965
Волинська (d)	2069,119	587,147	833,965	

Таблиця Н.4

Результати перевірки гіпотези про рівність розподілів середньорічних залишків по наданих кредитах нефінансовим корпораціям за видами економічної діяльності

Регіон \ Регіон	м.Київ та Київська область (а)	Дніпропетровська (b)	Одеська (c)	Волинська (d)
м. Київ та Київська область (а)		111445,943	181100,076	100095,551
Дніпропетровська (b)	111445,943		7413,640	3317,578
Одеська (c)	181100,076	7413,640		4797,655
Волинська (d)	100095,551	3317,578	4797,655	

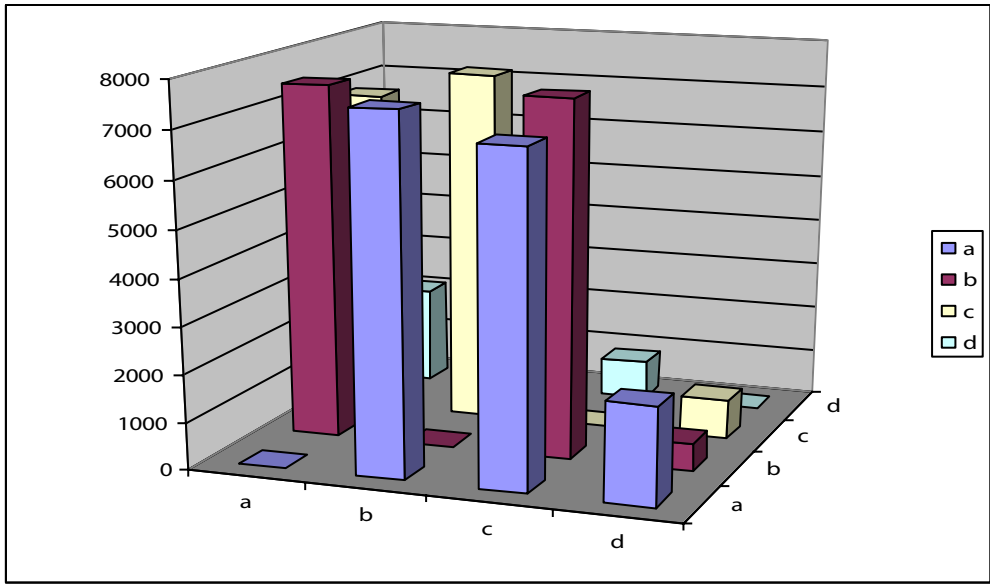

Рис. Н.5. Графічне зображення результатів перевірки гіпотези про рівність розподілів середньорічних залишків залучених депозитів за видами економічної діяльності

* Сформовано автором

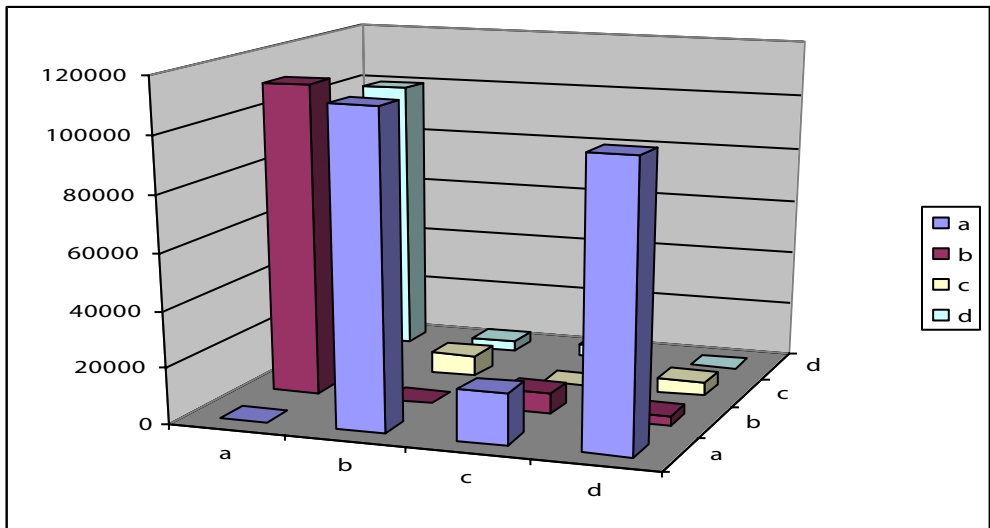

Рис. Н.6. Графічне зображення результатів перевірки гіпотези про рівність розподілів середньорічних залишків наданих кредитів за видами економічної діяльності

* Сформовано автором

Додаток П.1

Таблиця П.1

Формування та реалізація державної регіональної політики, що направлена на розвиток регіональних ринків банківських послуг

Напрямок державної регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації/регулювання	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
Регулювання відносин, що обумовлюють розподіл банківських капіталів	Регулювання співвідношення банківських капіталів нов з вітчизняним та іноземним капіталом між регіонами	<p>- вдосконалення чинного законодавства і окреслення кола інструментів впливу на діяльність філій іноземних банків;</p> <p>- забезпечення контролю за кількістю банківських одиниць з іноземним капіталом, які проникають у регіони;</p> <p>- визначення гранично допустимої кількості банківських одиниць з іноземним капіталом по регіонах та запобігання їх перевищення;</p> <p>- розрахунок по регіонах показників, котрі визначають співвідношення банківських одиниць з вітчизняним та іноземним капіталом в регіонах, проведення їх оцінки та порівняння значень в міжрегіональному масштабі:</p> $P_1 = K_{zag.g.} \cdot \frac{K_g}{K_{zag.in.}} ; P_2 = K_{zag.in.} \cdot \frac{K_{in.}}{K_{zag.in.}}$ <p>де</p> <p>K_g — кількість банківських одиниць з вітчизняним капіталом в регіоні</p> <p>$K_{in.}$ — кількість банківських одиниць з іноземним капіталом в регіоні</p> <p>$K_{zag.g.}$ — загальна кількість банківських одиниць з вітчизняним капіталом у всіх регіонах;</p> <p>$K_{zag.in.}$ — загальна кількість банківських одиниць з іноземним капіталом у всіх регіонах</p> <p>- квотування ліцензій на відкриття дочірнього банку або філіалу банку-нерезидента</p>	Національний Банк України	Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах	Внесення відповідних змін та доповнень: - у Закон України «Про Національний банк України»; - у Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - у Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій; - в Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні; - у Закон України «Про інвестиційну діяльність», «Про режим інвестування».	Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах

Продовження таблиці П. 1

Напрямок державної регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації/регулювання	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	Регулювання охоплення частки регіональних банківських послуг іноземними банківськими установами в регіонах	<p>Інструменти реалізації/регулювання</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановлення обмежень щодо надання окремих банківських послуг у національній або іноземній валюті для дочірніх банків або філіалів банків-нерезидента; - недопущення охоплення значної частки регіональних ринків банківських послуг банківською установою з іноземним капіталом; - адміністративне обмеження доступу іноземних банків до інвестування (в т.ч. опосередкованого через інвестиційні фонди) в стратегічно важливих секторах економіки; - розрахунок показників, на основі яких можна аналізувати та регулювати міжрегіональні відносини за рівнем охоплення регіональних ринків банківських послуг банківськими установами з іноземним капіталом: $P_4 = \frac{\text{Активи}_{\text{ін. банк, уст. регіону}}}{\text{заг. акт. даної_банк, уст. по_регіонах}};$ $P_5 = \frac{\text{Кредити}_{\text{ін. банк, уст. в_рег.}}}{\text{заг. даної_банк, уст. по_регіонах}};$ $P_6 = \frac{\text{Депозити}_{\text{ін. банк, уст. в_рег.}}}{\text{заг. даної_банк, уст. по_регіонах}}$ $P_7 = \frac{\text{Кількість_клієнтів}_{\text{ін. банк, уст. в_рег.}}}{\text{заг. даної_банк, уст. по_регіонах}}$ <ul style="list-style-type: none"> - визначення граничного допустимого рівня охоплення ринку банківськими установами з іноземним капіталом та запобігання перевищення; - адміністративні методи врегулювання: штрафні санкції банківським установам, котрі допустили перевищення визначеного державою рівня в регіонах 	Національний Банк України, Антитимопольний комітет України	Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах	Внесення відповідних змін в: <ul style="list-style-type: none"> - Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні 	Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах

Продовження таблиці П.1

<p>Напрямок державної регіональної політики</p>	<p>Цільові орієнтири</p>	<p>Інструменти реалізації/регулювання</p>	<p>Суб'єкт формування</p>	<p>Суб'єкт реалізації</p>	<p>Інструменти правового забезпечення</p>	<p>Суб'єкт контролю за реалізацією</p>
<p>Регулювання концентрації власного капіталу та активів, що акумулюються однією або групою банківських установ у регіонах та недопущення їх монополізованого становища</p>	<p>Регулювання концентрації власного капіталу та активів, що акумулюються однією або групою банківських установ у регіонах та недопущення їх монополізованого становища</p>	<p>- регулювання концентрації однією банківською установою значної частки обсягів власного капіталу та активів в регіонах; - вдосконалення чинного законодавства в частині розробки механізму і окреслення кола інструментів впливу на діяльність банківських установ в регіонах; - проведення аналізу показника сконцентрованості:</p> $P_3 = \frac{A_b}{A_{zar}}, \text{ де}$ <p>A_b – активи однієї банківської установи у регіоні A_{zar} – загальні активи даної банківської установи по регіонах; - встановлення гранично допустимих меж рівня сконцентрованості активів для регіонів, визначених диференційовано, залежно від економічного потенціалу регіонів та контроль за його дотриманням; - адміністративні методи врегулювання: штрафні санкції банківським установам, котрі допустили перевищення визначеного державою рівня в регіонах</p>	<p>Національний Банк України, Антимонопольний комітет України</p>	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах</p>	<p>Внесення відповідних змін в: - Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні; - у Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій;</p>	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах</p>
<p>Стимулювання переміщення та перерозподілу банківських капіталів між регіонами</p>	<p>Стимулювання переміщення та перерозподілу банківських капіталів між регіонами</p>	<p>- регулювання концентрації банківських капіталів та активів у регіонах; - пошук шляхів для переміщення банківських капіталів у регіони, котрі характеризуються наявними виробничими та фінансовими потужностями для розвитку регіональних ринків банківських послуг; - розроблення програм для підтримки економічно слабших регіонів з метою активізації на їх територіях банківської діяльності; - об'єднання в міжрегіональні банківські кластери</p>	<p>Національний Банк України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, обласні державні адміністрації</p>	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах, обласні державні адміністрації</p>	<p>Внесення відповідних змін та доповнень. Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні; - в Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій; затвердження програм з створення міжрегіональних банківських кластерів</p>	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах</p>

Напрямок державної регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації/регулювання	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	Створення умов для розвитку регіональних банківських установ	«регіональний» (комунальний) банк, розроблення механізму його рестрації; - державна підтримка та надання пільгових умов регіональним (комунальним) банкам; - створення вигідних економічних та правових умов для міжрегіональної співпраці щодо створення регіональних банківських установ	Національний Банк України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, обласні державні адміністрації	Територіальні управління НБУ в регіонах, обласні державні адміністрації	Внести зміни в Закон України «Про банки та банківську діяльність», розроблення Закону України «Про регіональні банки», внесення змін та доповнень до Положення про порядок створення і державної рестрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - розробка програм міжрегіонального співробітництва для створення регіональних банківських установ тощо	Територіальні управління НБУ в регіонах, обласні державні адміністрації та її підрозділи
2. Оптимізація кон'юнктури регіональних ринків банківських послуг	Закреплення регулювання регіональних ринків банківських послуг	- захист інтересів вкладників і кредиторів; - боротьба з криміналізацією банківської сфери й різного роду відхиленнями від норми; - обмеження проведення недобросовісної реклами; - впровадження у банківську діяльність підходів і методів, орієнтованих на виявлення проблем у діяльності банківських установ, на ранніх стадіях, з метою запобігання цим проблемам та уникнення кризових явищ або пом'якшення їх впливу на економіку регіонів	Національний Банк України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України	Національний Банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації	Внесення змін та доповнень в нормативно-правові акти Національного банку України (постанови, методики, правила, положення, інструкції) та Закони України	Національний Банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації
	Орієнтація на захист інтересів споживачів регіональних ринків банківських послуг		Національний Банк України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Фонд гарантування вкладів	Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації та обласні ради	Права підтримка Законодавчими актами	Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації та обласні ради

Продовження таблиці П. 1

Напрямок державної регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації/регулювання	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	Забезпечення рівнозначних умов регіонам для доступу на регіональні ринки банківських послуг	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення умов для міжрегіональної взаємодії; - державне стимулювання співпраці регіонів; - налагодження механізмів розподілу банківських капіталів між регіонами; - використання територіальної схожості регіонів з метою задоволення потреб у банківських послугах; - активізація міжбанківського кредитування на взаємовигідних умовах 	<p>Національний банк України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Фонд гарантування вкладів</p>	<p>Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації та обласні ради</p>	<p>Внесення змін та доповнень в нормативно-правові акти Національного банку України (постанови, методики, правила, положення, інструкції) та Закони України</p>	<p>Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації та обласні ради</p>
	Забезпечення механізмів ринкового ціноутворення на банківські послуги	<ul style="list-style-type: none"> - протидія монополізації регіональних ринків банківських послуг; - підтримка розвитку регіональних банківських установ; - недопущення зникнення малих і середніх банківських установ; - боротьба з криміналізацією на ринку банківських послуг; - ліцензування та нагляд за регіональними ринками банківських послуг; - встановлення тарифних сток на банківські послуги 	<p>Національний банк України, Антимонопольний комітет України, Міністерство фінансів України, Державна комісія з регулювання фінансових ринків України</p>	<p>Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації та обласні ради, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету України</p>	<p>Правова підтримка законодавчими та нормативними актами</p>	<p>Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету України</p>
	Запобігання монополізації та підтримка конкурентного середовища між регіональними ринками банківських послуг;	<ul style="list-style-type: none"> - протидія монополізації регіональних ринків банківських послуг; - підтримка розвитку регіональних банківських установ; - недопущення зникнення малих і середніх банківських установ; - контроль над рівнем концентрації власного капіталу та активів на регіональних ринках банківських послуг 	<p>Національний банк України, Антимонопольний комітет України, Міністерство фінансів України, Державна комісія з регулювання фінансових ринків України</p>	<p>Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації та обласні ради, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету України</p>	<p>Правова підтримка законодавчими та нормативними актами</p>	<p>Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету України</p>

Продовження таблиці П. 1

Напрямок державної регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації/регулювання	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	<p>Моніторинг діяльності банківських установ на ринках банківських послуг для підтримки збалансованості між попитом та пропозицією на банківські послуги</p>	<p>Інструменти реалізації/регулювання</p> <ul style="list-style-type: none"> - модифікація банківських послуг; - створення відповідних умов з метою очищення ринку від економічно слабких банківських установ, що сприятиме посиленню довіри до вітчизняної банківської сфери з боку юридичних та фізичних осіб, а також формуванню конкурентоспроможного ринку банківських послуг; - аналіз динаміки наданих кредитів та залучених депозитів, кількості відкритих рахунків фізичним та юридичним особам у регіоні банківськими установами та порівняння їх за аналогічними показниками, що відображають сумарні значення у регіонах; - розрахунок показників навантаження на одну банківську установу в регіоні (кількість клієнтів діючих, кількість рахунків, кількість проведених платежів, шоденні обороти готівки в касах тощо) та порівняння з аналогічними показниками даної банківської установи у інших регіонах; - розрахунок показників відношення обсягу залучених депозитів та наданих кредитів банківськими установами регіону домашнім господарствам та нефінансовим корпораціям до кількості економічно активного населення регіону та суб'єктів господарювання регіону та порівняння даних показників в міжрегіональному масштабі 	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи</p>	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах</p>	<p>Внесення змін та доповнень у нормативно-правові акти Національного банку України (постанови, методики, правила, положення, інструкції)</p>	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи</p>
<p>3. Регіональна територіальна організація регіональних ринків банківських послуг</p>	<p>Забезпечення раціонального територіального розміщення банківських установ між регіонами</p>	<ul style="list-style-type: none"> - подолання взаємоз'язків між регіонами та розвиток зв'язків між регіонами схожими за рівнем економічного розвитку; - регулювання розміщення банківських установ у регіонах та запобігання їх надмірному скопиченню в окремих регіонах; - державна підтримка та створення умов для можливості реалізації міжрегіональної взаємодії між банківськими установами регіонів 	<p>Національний Банк України</p>	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах</p>	<p>Внесення відповідних змін та доповнень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у Закон України «Про Національний банк України»; - у Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - у Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій; - в Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні 	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах</p>

Продовження таблиці П. 1

<p>Напрямок державної регіональної політики</p>	<p>Цільові орієнтири</p>	<p>Інструменти реалізації/регулювання</p>	<p>Суб'єкт формування</p>	<p>Суб'єкт реалізації</p>	<p>Інструменти правового забезпечення</p>	<p>Суб'єкт контролю за реалізацією</p>
	<p>Забезпечення умов для росту банківської активності в регіонах, котрі характеризуються наявними економічними можливостями</p>	<p>- розроблення та запуск механізмів переміщення капіталів з регіонів, де спостерігається їх надлишок; - державна підтримка створення регіональних (комунальних) банківських установ у регіонах; - поглиблення міжрегіонального співробітництва між регіонами з метою розвитку регіональних ринків банківських послуг в економічно слабких регіонах; - сприяння участі банківських установ у створенні валового регіонального продукту</p>	<p>Національний Банк України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, обласні державні адміністрації</p>	<p>Територіальні управління НБУ в регіонах, обласні державні адміністрації</p>	<p>Внесення відповідних змін та доповнень. - у Положення про порядок створення і державної реструктуризації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - у Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій; - у Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні; - розробка програм економічного зростання регіонів тощо</p>	<p>Територіальні управління НБУ в регіонах, обласні державні адміністрації</p>
	<p>Забезпечення доступності банківських послуг у регіонах</p>	<p>- пошук шляхів доступності та поширеності банківських послуг на території регіонів за допомогою інфраструктурного вдосконалення регіональних ринків банківських послуг; - забезпечення максимальної доступності банківських послуг для споживачів регіонів за рахунок проєкційної роботи щодо можливостей їх отримати за допомогою новітніх технологій</p>	<p>Національний Банк України, обласні державні адміністрації</p>	<p>Територіальні підрозділи Національного банку України, обласні державні адміністрації, інтернет-провайдери</p>	<p>Внесення відповідних змін в: - Положення про порядок створення і державної реструктуризації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні</p>	<p>Територіальні підрозділи НБУ в регіонах, обласні державні адміністрації</p>
<p>4. Ефективна спеціалізація регіональних ринків банківських послуг</p>	<p>Розвиток кооперації між банківськими установами регіонів</p>	<p>- розроблення механізму міжрегіональної співпраці з метою економічного зростання регіонів у випадку схожості в спеціалізації за видами економічної діяльності регіонів; - створення сприятливих умов для міжрегіонального інвестування в профільні галузі шляхом надання банківським установам пільг в оподаткуванні; - міжрегіональне об'єднання банківських капіталів з метою нарощення ресурсної бази у випадку, коли спеціалізація регіональних ринків банківських послуг не сприяє та не відповідає спеціалізації регіонів</p>	<p>Національний Банк України, Державна фіскальна служба, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України</p>	<p>Територіальні управління НБУ в регіонах, обласні державні адміністрації</p>	<p>- внесення змін у відповідні законодавчі акти, врахування в Державному бюджеті України та обласних бюджетах розробка програм міжрегіонального співробітництва</p>	<p>Територіальні управління НБУ в регіонах, управління податкової адміністрації в регіонах, обласні державні адміністрації, фінансова інспекція України та її підрозділи</p>

Продовження таблиці П. 1

Напрямок державної регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації/регулювання	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	Створення умов для об'єднання фінансових ресурсів у міжрегіональні банківські кластери	<ul style="list-style-type: none"> - розроблення механізму стимулювання об'єднання фінансових ресурсів між регіонами; - активізація міжрегіональних зв'язків на регіональних ринках банківських послуг; - об'єднання банківських установ регіонів з метою створення міжрегіональних банківських кластерів; - забезпечення державної підтримки створення міжрегіональних банківських кластерів та фінансово-промислових груп 	Національний банк України та його територіальні підрозділи, Міністерство економіки, обласні державні адміністрації та обласні ради	Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації та обласні ради	Розроблення міжрегіональних програм щодо сприяння кластеризації, методик запуску економічного зростання	Національний банк України та його територіальні підрозділи, обласні державні адміністрації та обласні ради, міські ради, банківські установи
	Створення механізму стимулювання банківських установ, направлену на ріст галузевої спеціалізації регіонів	<ul style="list-style-type: none"> - створення сприятливих умов для міжрегіонального інвестування в профільні галузі шляхом надання банківським установам пільг в оподаткуванні; - узгодження міжрегіональних інтересів банківських установ з державними органами влади щодо підтримки галузевої спеціалізації в регіонах; - взаємооповнення конкурентних переваг регіональних ринків банківських послуг та регіонів 	Національний Банк України, Державна фіскальна служба, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України	Територіальні управління НБУ в регіонах, управління податкової адміністрації в регіонах, обласні державні адміністрації	<ul style="list-style-type: none"> - внесення змін у відповідні законодавчі акти, врахування в Державному бюджеті України та обласних бюджетах - розробка програм міжрегіонального співробітництва 	Територіальні управління НБУ в регіонах, управління податкової адміністрації в регіонах, обласні державні адміністрації, Державна фінансова інспекція України та її підрозділи

* Сформовано автором

Формування та реалізація регіональної політики розвитку регіональних ринків банківських послуг

Напрямок регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
<p>1. Регулювання відношення банківських одиниць (відділень, торгових точок) з іноземним та вітчизняним капіталом у регіоні</p>	<p>Регулювання співвідношення банківських одиниць (відділень, торгових точок) з іноземним та вітчизняним капіталом у регіоні</p>	<p>- забезпечення діяльності на регіональному ринку банківських послуг регіону в межах чинного законодавства;</p> <p>- контроль за відкриттям банківських одиниць з іноземним капіталом у регіоні;</p> <p>- визначення гранично допустимої кількості банківських одиниць з іноземним капіталом (відділень, торгових точок) у межах регіону та запобігання їх перевищення;</p> <p>- аналіз показника:</p> $P_1 = \frac{K_{in}}{K_{reg}}$ <p>K_{in} – кількість банківських одиниць з іноземним капіталом у регіоні;</p> <p>K_{reg} – загальна кількість банківських одиниць у регіоні ;</p> <p>- запровадження видачі ліцензій на відкриття банківських одиниць у регіоні</p>	<p>Територіальний підрозділ НБУ в регіоні</p>	<p>Територіальний підрозділ НБУ в регіоні</p>	<p>Керуючись введеними доповненнями та змінами державного регіонального політикою в:</p> <p>- Закон України «Про Національний банк України»;</p> <p>- Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень;</p> <p>- Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій;</p> <p>- Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні</p>	<p>Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація</p>

Напрямок регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	Регулювання охоплення частки регіонального ринку банківських послуг банківськими одиницями з іноземним капіталом	<p>Інструменти реалізації</p> <ul style="list-style-type: none"> - введення обмежень на окремі банківські послуги для іноземних представництв; - контроль за охопленням частки ринку банківських послуг банківською установою з іноземним капіталом в регіоні; - обмеження доступу банківських установ з іноземним капіталом до стратегічно важливих секторів економіки регіону; - аналіз та розрахунок показників: $P_3 = \frac{\text{Активи}_{\text{ін.банк, уст. регіону}}}{\text{Активи}_{\text{заг. по всьх_банк, установах}}}$ $P_4 = \frac{\text{Кредити}_{\text{ін.банк, уст. регіону}}}{\text{Кредити}_{\text{заг. по всьх_банк, установах}}}$ $P_5 = \frac{\text{Депозити}_{\text{ін.банк, уст. регіону}}}{\text{Депозити}_{\text{заг. по всьх_банк, установах}}}$ $P_6 = \frac{\text{Клієнти}_{\text{ін.банк, уст. регіону}}}{\text{Клієнти}_{\text{заг. по всьх_банк, установах}}}$ <p>- застосування адміністративних методів впливу</p>	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, територіальні відділення Антимонопольного комітету	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, територіальні відділення Антимонопольного комітету	<p>Інструменти правового забезпечення</p> <ul style="list-style-type: none"> Керуючись введеними доповненнями та змінами державного регіонального політикою в - Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні 	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, територіальні відділення Антимонопольного комітету, обласна державна адміністрація

Продовження таблиці П.2

Напрямок регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	<p>Підтримка регіональними органами влади та стимулювання створення регіональних банківських установ в регіоні</p>	<p>- підтримка та надання пільгових умов для створення регіональних банківських установ в регіоні; - забезпечення вигідних умов для створення регіональних банківських установ</p>	<p>Територіальний підрозділ НБУ в регіоні</p>	<p>Територіальний підрозділ НБУ в регіоні</p>	<p>Керуючись введеними доповненнями та змінами державною регіональною політикою в: - Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні</p>	<p>Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація</p>

Продовження таблиці П.2

Напрямок регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	<p>Урегулювання концентрації власного капіталу та активів, що акумулюються однією або групою банківських установ у регіоні та недопущення їх монопольного становища</p>	<p>- регулювання концентрації однією банківською установою значної частки обсягів власного капіталу та активів у регіоні; - удосконалення чинного законодавства в частині розробки механізму і окреслення кола інструментів впливу на діяльність банківських установ у регіоні; - проведення аналізу показника сконцентрованості:</p> $P_3 = \frac{A_b}{A_{\text{рег}}}, \text{ де}$ <p>A_b – активи однієї банківської установи в регіоні; $A_{\text{рег}}$ – загальні активи даної банківської установи по регіонах; - встановлення гранично допустимих меж рівня сконцентрованості активів однією банківською установою в регіоні, визначених диференційовано, залежно від економічного потенціалу регіонів та контроль за його дотриманням; - адміністративні методи врегулювання: штрафні санкції банківським установам, котрі допустили перевищення визначеного державою рівня в регіоні</p>	<p>Територіальні підрозділи Національного Банку України та Антимонопольного комітету України</p>	<p>Територіальні підрозділи Національного Банку України та Антимонопольного комітету України</p>	<p>Внесення відповідних змін у: - Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні; - в Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій</p>	<p>Національний Банк України та його територіальні підрозділи в регіонах</p>

Продовження таблиці П.2

Напрямок регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
2. Оптимізація кон'юнктури на регіональному ринку банківських послуг	Регулювання регіонального ринку банківських послуг на основі визначеної нормативно-правової бази	- узгодженість інтересів між органами виконавчої влади на місцях і органами місцевого самоврядування	Територіальне управління НБУ у регіоні, обласні державні адміністрації, обласні ради, міські ради	Територіальне управління НБУ в регіоні	Керуючись змінами та доповненнями в нормативно-правових актах Національного банку України (постанови, методики, правила, положення, інструкції), що були визначені державною регіональною політикою	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласні державні адміністрації, обласні та міські ради
	Забезпечення підтримки регіональними органами влади інтересів споживачів регіону	- відстоювання та захист інтересів споживачів банківських послуг; - забезпечення прозорості та доступності щодо діяльності банківських установ у регіоні	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада	Територіальне управління НБУ в регіоні, банківські установи регіону	Керуючись змінами та доповненнями в нормативно-правових актах Національного банку України (постанови, методики, правила, положення, інструкції), що були визначені державною регіональною політикою	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація
	Запобігання монополізації регіонального ринку банківських послуг	- підтримка конкурентного середовища; - забезпечення підтримки становлення регіональних банківських установ; - контроль над рівнем концентрації банківських послуг установами на регіональному ринку банківських послуг	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація та обласна рада	Визначені державною регіональною політикою законодавчі акти	Територіальне управління НБУ в регіоні, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету

Продовження таблиці П.2

<p>Напрямок регіональної політики</p>	<p>Цільові орієнтири</p>	<p>Інструменти реалізації</p>	<p>Суб'єкт формування</p>	<p>Суб'єкт реалізації</p>	<p>Інструменти правового забезпечення</p>	<p>Суб'єкт контролю за реалізацією</p>
	<p>Підтримання механізмів ринкового ціноутворення на регіональному ринку банківських послуг в регіоні</p>	<p>- недопущення монополізації на регіональному ринку банківських послуг; - підтримка регіональних банківських установ; - нагляд за регіональним ринком банківських послуг; - контроль над встановленням тарифів на банківські послуги</p>	<p>Територіальне управління НБУ в регіоні, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету</p>	<p>Територіальне управління НБУ в регіоні, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету державна адміністрація, обласна рада</p>	<p>Визначені державною регіональною політикою законодавчі акти</p>	<p>Територіальне управління НБУ в регіоні, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету</p>
	<p>Застосування комплексу заходів щодо покращення іміджу територій</p>	<p>- проведення просвітницької роботи в регіоні (семінари, круглі столи, конференції) із залученням широкого кола суб'єктів економічних відносин регіону; - донесення інформації про перспективність орієнтації на розвиток регіонального ринку банківських послуг</p>	<p>Обласні державні адміністрації, вищі учбові заклади регіону</p>	<p>Банківські установи регіону, обласні ради та державні адміністрації, об'єднання, організації, вищі учбові заклади, суб'єкти господарювання регіону</p>	<p>Розробка програм розвитку, стратегічних тактичних планів тощо</p>	<p>Територіальне управління НБУ в регіоні, обласні ради та державні адміністрації,</p>
	<p>Забезпечення збалансованості між попитом і пропозицією на банківські послуги в регіоні</p>	<p>- модифікація послуг регіонального ринку банківських послуг; - розрахунок показників навантаження на банківські одиниці регіонів; - аналіз потреби в банківських послугах в регіоні; - регулювання перенасиченістю банківськими установами в регіоні; - пошук шляхів кооперування банківських установ регіону з іншими суб'єктами економічних відносин</p>	<p>Територіальне управління НБУ в регіоні, територіальні підрозділи, обласна державна адміністрація та обласна рада</p>	<p>Територіальне управління НБУ в регіоні, територіальні підрозділи, обласна державна адміністрація та обласна рада</p>	<p>Керуючись змінами та доповненнями в нормативно-правових актах Національного банку України (постанови, методики, правила, положення, інструкції), що були визначені державною регіональною політикою, - розроблення регіональних програм розвитку</p>	<p>Територіальне управління НБУ в регіоні</p>

Продовження таблиці П.2

Напрямок регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
3. Рациональна територіальна організація регіонального ринку банківських послуг в регіоні	Сприяння росту банківської активності в регіоні	- підтримка регіональними органами влади створення регіональних (комунальних) банківських установ у регіоні	Обласні державні адміністрації, вищі навчальні заклади регіону	Банківські установи регіону, обласні ради та державні адміністрації, об'єднання, організації, вищі навчальні заклади, суб'єкти господарювання регіону	Розробка програм розвитку, стратегічних тактичних планів тощо	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласні ради та державні адміністрації
	Забезпечення рационального розміщення банківських одиниць (відділень, торгових точок) у регіоні	врегулювання розміщення, відділень та торгових точок банківських одиниць в регіоні; - запровадження видачі ліцензій для відкриття філій, відділень, торгових точок в регіоні	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, управління економіки обласної державної адміністрації	Керуючись введеними доповненнями та змінами державної регіональної політики в: - Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація

Продовження таблиці П.2

Напрямок регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	Визначення доцільності функціонування банківських одиниць в регіоні	- вивчення внутрішніх показників банківських установ та аналіз їх рентабельності та ефективності перебування в регіоні	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, управління економіки обласної державної адміністрації	Керуючись введеними доповненнями та змінами державної регіональної політики в: <ul style="list-style-type: none"> - Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв та відділень; - Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій; - Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків в Україні 	Територіальний підрозділ НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація
	Розширення поширеності та доступності банківських послуг в регіоні	- розширення Інтернет-мереж; - впровадження інфраструктурних елементів з метою охоплення банківськими послугами більшої кількості споживачів, включаючи сільські території	Банківські установи, місцеві органи влади	Банківські установи, місцеві органи влади	- регулювання за рахунок внутрішніх банківських документів; - заключення спільних програм з місцевими органами влади та бізнесовими структурами	Банківські установи, місцеві органи влади
4. Забезпечення спеціалізації регіонального ринку банківських послуг в регіоні	Розвиток кооперації між банківськими установами в регіоні	- розроблення механізму регіональної співпраці з метою економічного зростання регіону; - створення сприятливих умов для інвестування в профільні галузі шляхом надання банківським установам пільг в оподаткуванні; - регіональне об'єднання банківських одиниць регіону з метою нарощення ресурсної бази	Територіальне управління НБУ в регіоні, управління податкової адміністрації в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону	Територіальне управління НБУ в регіоні, управління податкової адміністрації в регіоні, обласна державна адміністрація, банківські установи регіону, суб'єкти господарювання регіону	- керуючись нормативно-правовою базою, що визначена державною регіональною політикою; - розроблення програм розвитку регіонів	Територіальне управління НБУ в регіоні, управління податкової адміністрації в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада

Продовження таблиці П.2

Напрямок регіональної політики	Цільові орієнтири	Інструменти реалізації	Суб'єкт формування	Суб'єкт реалізації	Інструменти правового забезпечення	Суб'єкт контролю за реалізацією
	Створення умов для об'єднання фінансових ресурсів регіону в регіональні банківські кластери	<ul style="list-style-type: none"> - розроблення механізму створення регіональних банківських кластерів; - активізація внутрішніх зв'язків щодо об'єднання учасників економічних відносин регіону; - забезпечення підтримки регіональними органами влади створення регіональних банківських кластерів; - узгодження інтересів між сторонами регіональної взаємодії 	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону, суб'єкти господарювання регіону, населення регіону, інвестори	Розроблення регіональних програм розвитку, програм щодо сприяння кластеризації, методик створення регіональних банківських кластерів	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону
	Підтримка та сприяння розвитку малого бізнесу в регіоні	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення підтримки регіональними органами влади; - активізація внутрішніх зв'язків для об'єднання учасників економічних відносин регіону спільними інтересами; - створення умов для підтримки та сприяння розвитку малого бізнесу в регіоні; - надання пільгових умов оподаткування для банківських установ, котрі підтримують малий бізнес 	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону, суб'єкти господарювання регіону,	- розроблення регіональних програм розвитку	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону
	Стимулювання органами місцевої влади вкладень у профільні галузі регіону	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення підтримки регіональними органами влади; - забезпечення сприятливих умов або надання пільг для інвестування в профільні галузі регіону; - досягнення узгодженості інтересів банківських установ з регіональними органами влади щодо необхідності та сприяння підтримки профільних галузей регіону; - створення регіональних банківських кластерів та фінансово-промислових груп 	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону, суб'єкти господарювання регіону	- розроблення регіональних програм розвитку	Територіальне управління НБУ в регіоні, обласна державна адміністрація, обласна рада, банківські установи регіону

* Сформовано автором

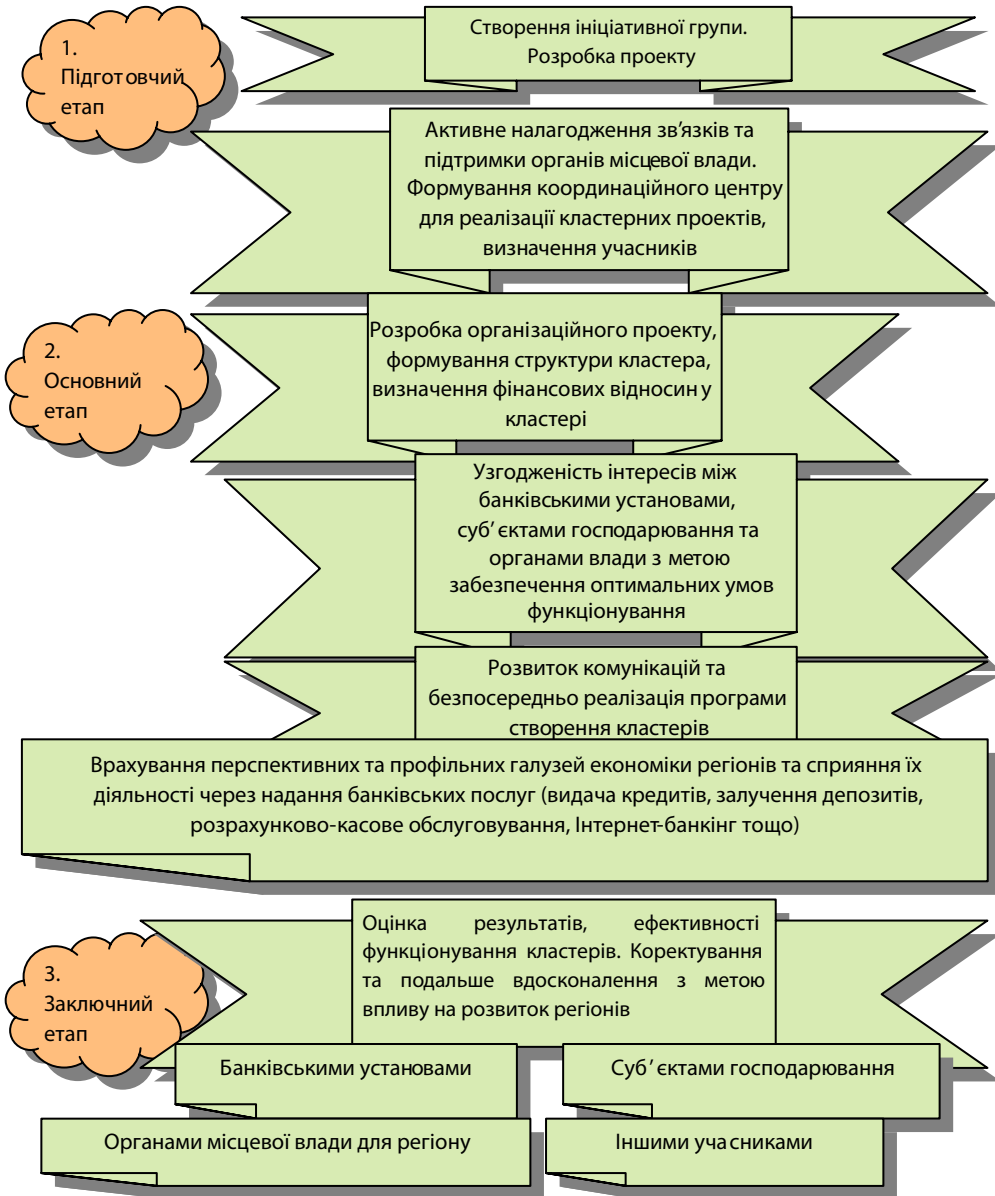

Рис. Р.1. Алгоритм створення міжрегіональних та регіональних кластерів за участю банківських установ в Україні

* Сформовано автором

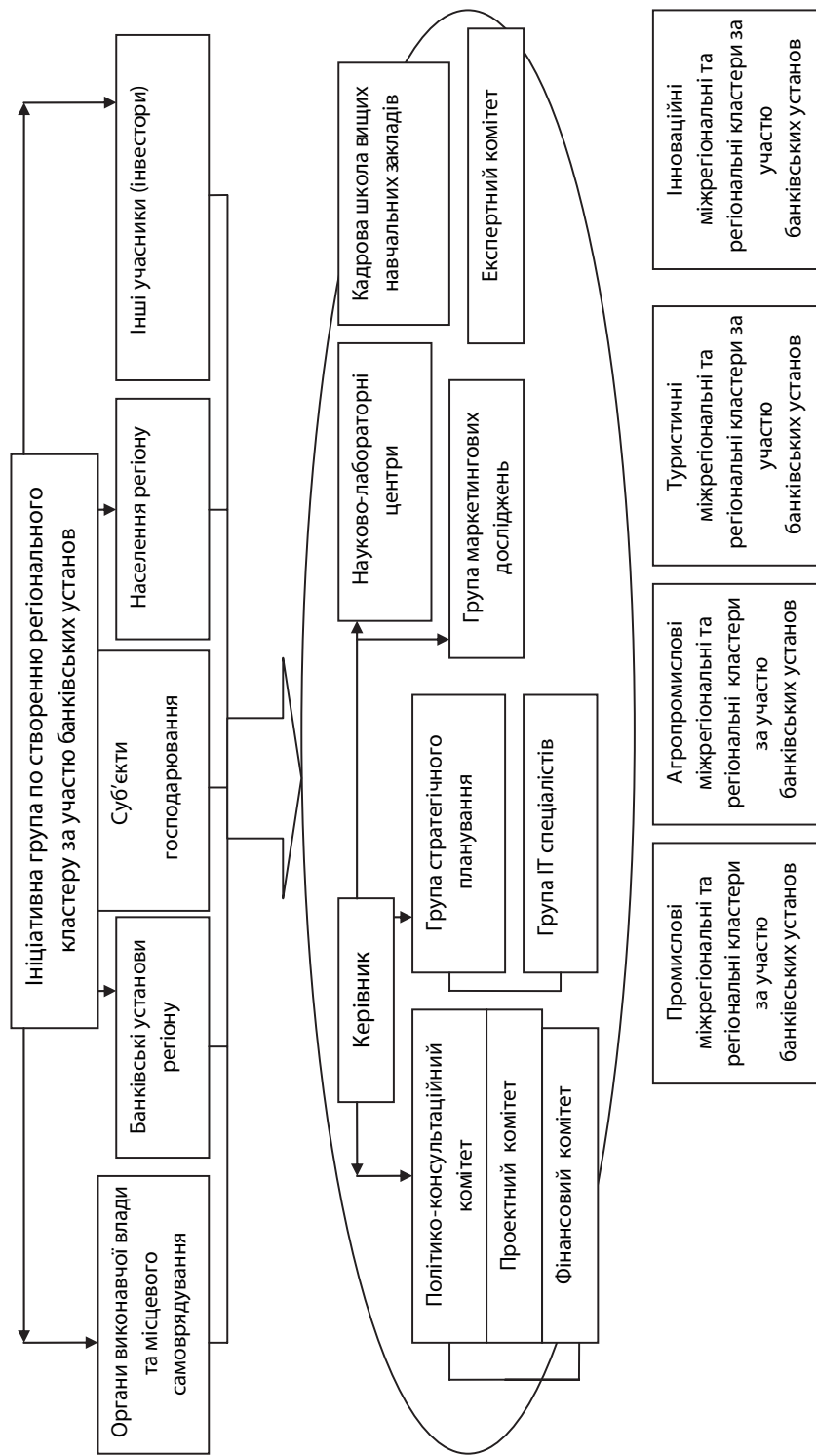

Рис. Р.2. Організаційна модель кластерів за участю банківських установ

* Сформовано автором

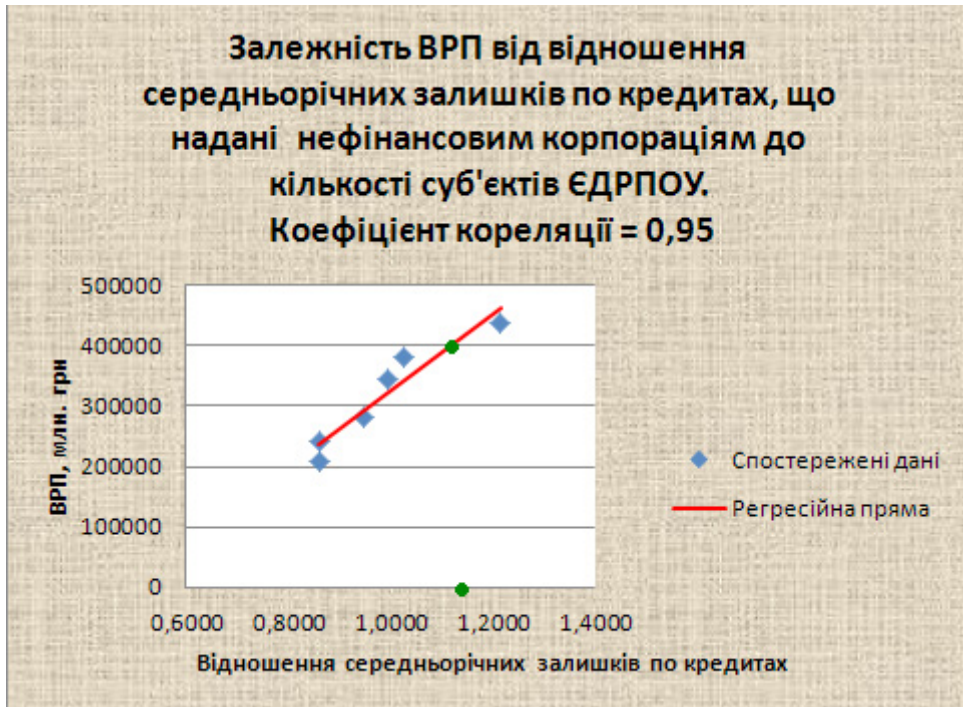
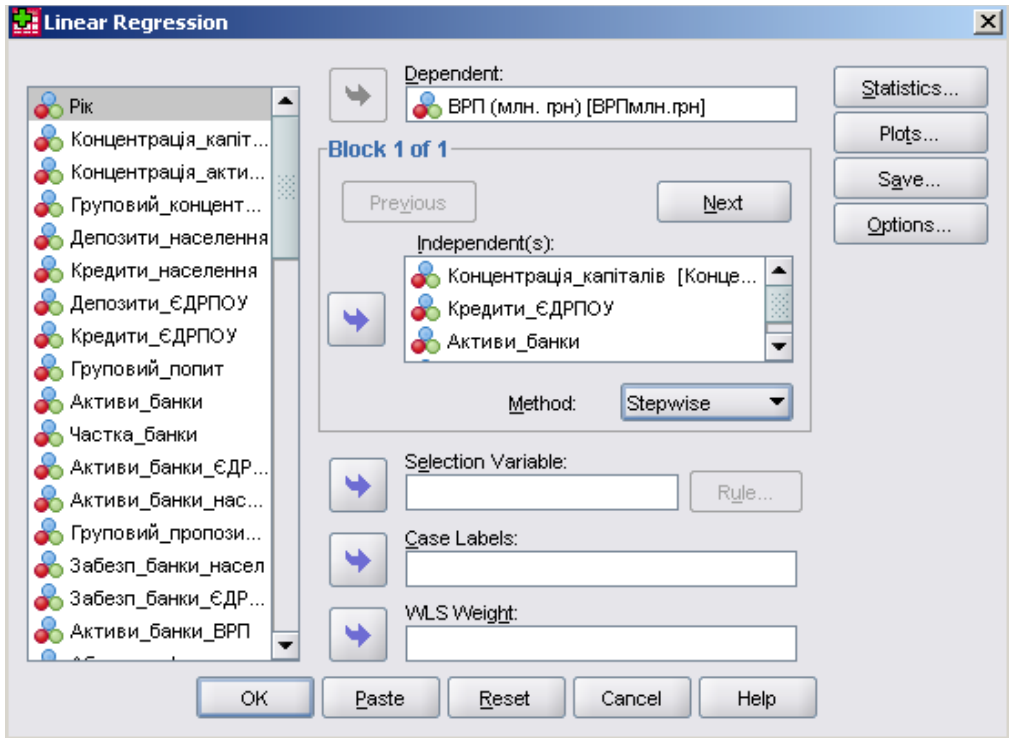

Рис. С. 1. Залежність ВРП від відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ

* Сформовано автором

The screenshot shows the SPSS Statistics Data Editor interface. The main window title is "Дані Київ.sav [DataSet1] - SPSS Statistics Data Editor". The menu bar includes File, Edit, View, Data, Transform, Analyze, Graphs, Utilities, Add-ons, Window, and Help. The "Analyze" menu is open, showing a list of statistical procedures. The "Regression" option is selected, and its submenu is also open, listing various regression models. The "Linear..." option is highlighted in the submenu. In the background, a data table is visible with columns "Рік" (Year) and "Концентрація_активів" (Concentration of assets). The data points are as follows:

Рік	Концентрація_активів
2009	0,55718618965
2010	0,55335207516
2011	0,52554494671
2012	0,52020667290
2013	0,51672115924
2014	0,538248

Вихідні дані для побудови математичної моделі

Рік	ВРП (млн. грн.)	Показник концентрації банківських капіталів	Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ	Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ у регіоні	Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП
1	2	3	4	5	6
	Y	X1	X2	X3	X4
Київська область					
2009	207085	0,58471247082	0,8605	277398,2303	3338,1287
2010	241592	0,57556403338	0,8600	265633,0789	2689,4041
2011	282928	0,58492180075	0,9474	254550,4592	2413,8964
2012	345348	0,59597265123	0,9946	281316,1754	2201,8301
2013	381483	0,58397398645	1,0272	305525,6229	2123,9582
2014	436938	0,58301490255	1,2160	374865,2448	2053,9010
Середньорічне	315896	0,58469330753	0,9843	293214,8019	2470,1864
Дніпропетровська область					
2009	93331	0,00608517218	0,5293	3214,8589	904,3867
2010	116136	0,00937069818	0,6591	2170,3142	782,3063
2011	140020	0,00950959100	0,9743	2336,0584	855,7749
2012	147970	0,01470401623	1,0901	2247,3249	1040,7788
2013	152905	0,01500262251	1,2028	2398,0640	1205,2388
2014	176540	0,01384228867	1,3101	2448,1807	1297,6226
Середньорічне	137817	0,01141906479	0,9610	2469,1335	1014,3513
Одеська область					
2009	48647	0,00085330459	0,2277	20824,2623	532,0895
2010	53878	0,00084789501	0,2398	21743,9547	471,7822
2011	61499	0,00071150163	0,2825	20665,2793	421,0409
2012	64743	0,00063669565	0,3022	22552,1172	434,0228
2013	69760	0,00065185003	0,3411	22192,2938	432,0117
2014	74934	0,00065521289	0,4129	29203,7297	451,3027
Середньорічне	62244	0,00072607663	0,3010	22863,6062	457,0416
Волинська область					
2009	12225	0,00000224898	0,2724	0,0000	108,0824
2010	14429	0,00000024565	0,2576	0,0000	55,0513
1	2	3	4	5	6
2011	17637	0,00000286532	0,2340	0,0000	49,9345
2012	20005	0,00000226596	0,2043	0,0000	39,7677
2013	20622	0,00000189491	0,1802	0,0000	40,0026
2014	24195	0,00000148115	0,1715	0,0000	32,4805
Середньорічне	18186	0,00000183366	0,2200	0,0000	54,2198

* Сформовано автором

Додаток У

Model м. Київ та Київська область	R Square ^b
1	0,999

Model Дніпропетровська область	R Square ^b
1	0,997

Model Одеська область	R Square ^b
1	0,943

Model Волинська область	R Square ^b
1	0,999

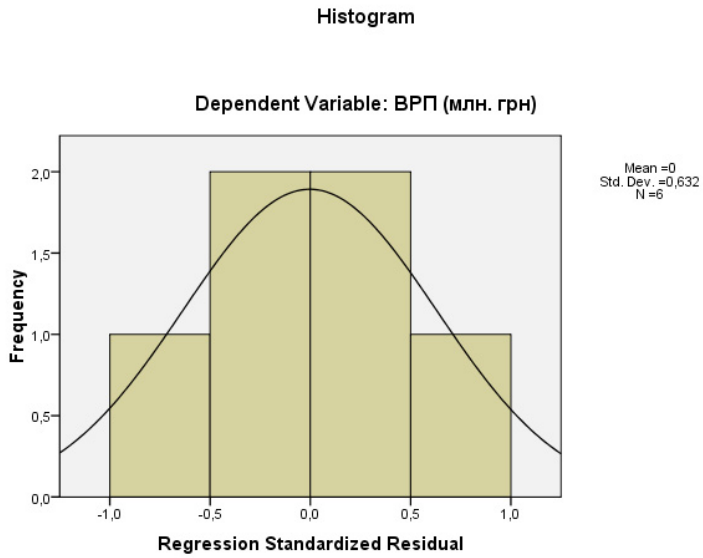

Рис. Ф. 1. Гістограма стандартизованих залишків лінійної регресії по м. Київ та Київській області

Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

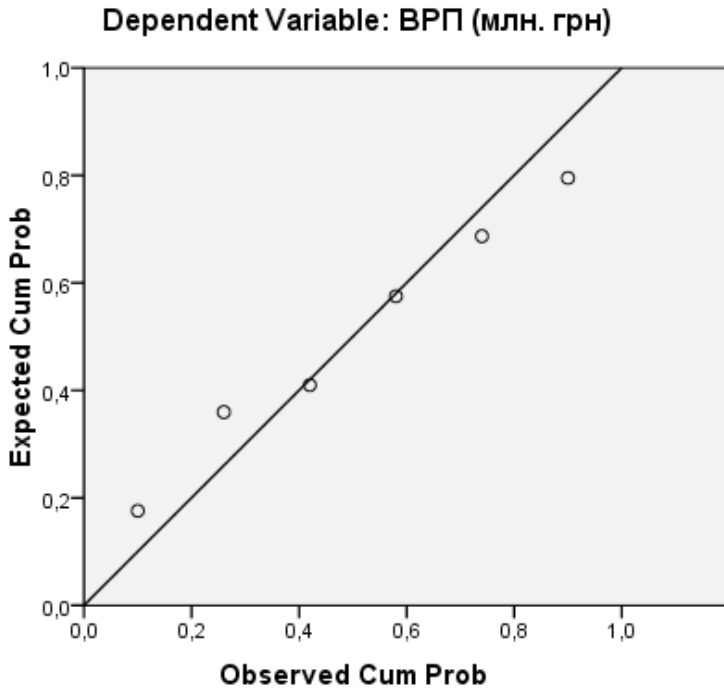

Рис. Ф.2. Ймовірнісний графік часток стандартизованих залишків лінійної регресії по м. Київ та Київській області

* Сформовано автором

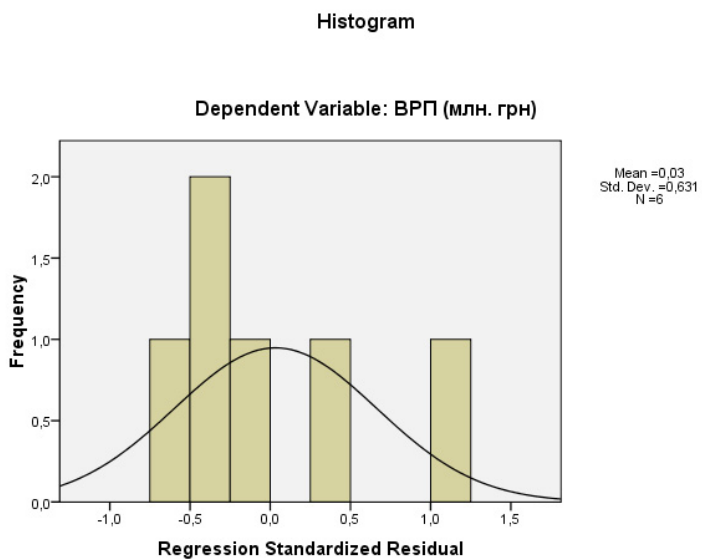

Рис. X. 1. Гістограма стандартизованих залишків лінійної регресії по Дніпропетровській області

Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

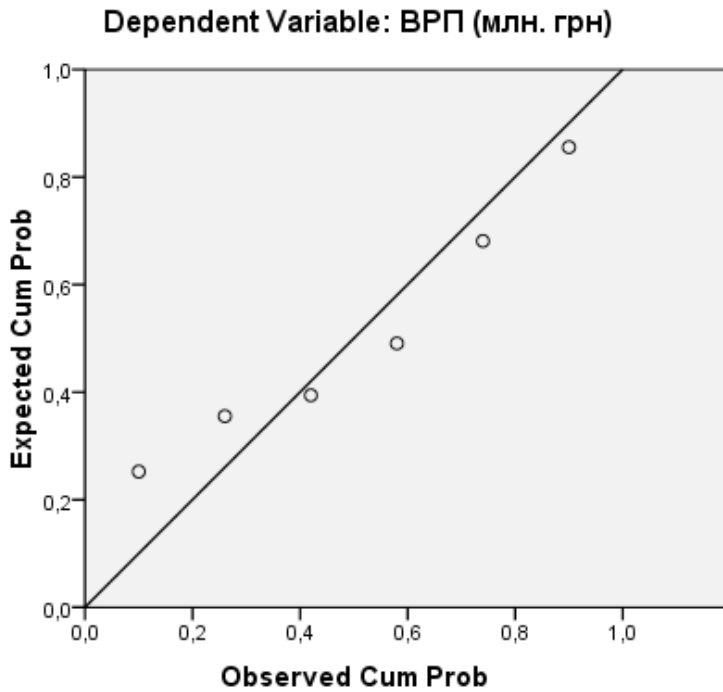

Рис. X.2. Ймовірнісний графік часток стандартизованих залишків лінійної регресії по Дніпропетровській області

* Сформовано автором

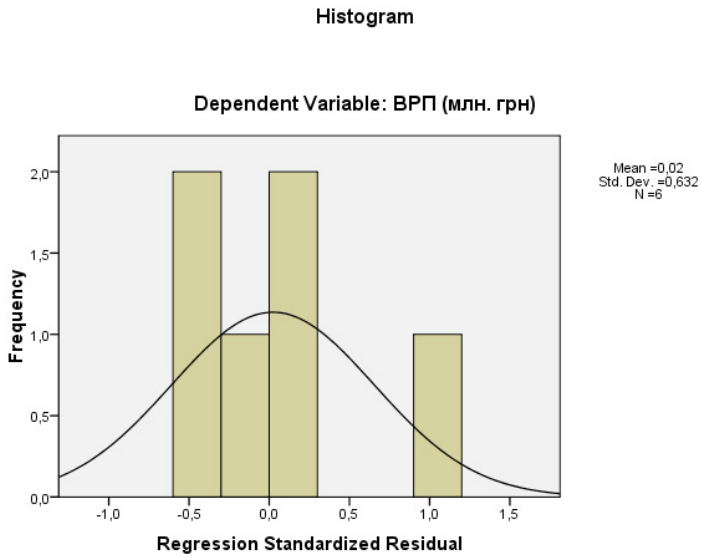

Рис. Ц. 1. Гістограма стандартизованих залишків лінійної регресії по Одеській області

Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

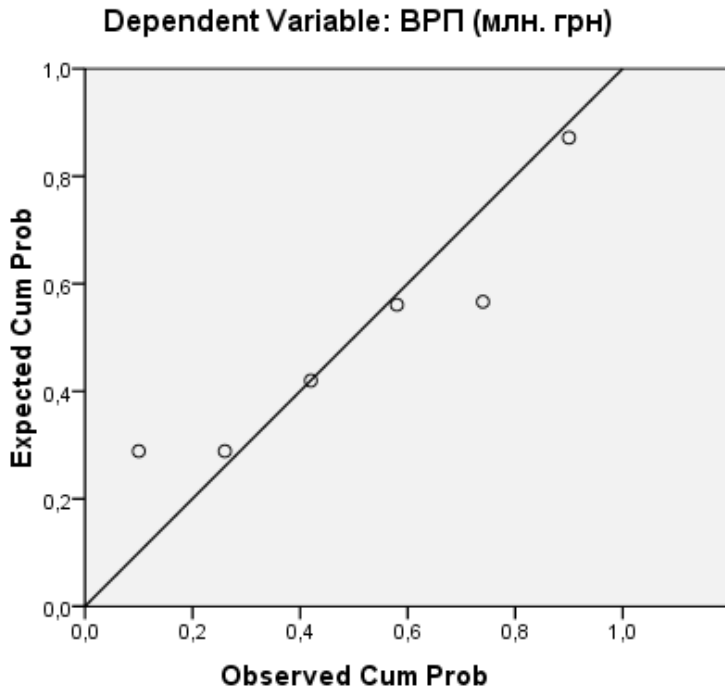

Рис. Ц.2. Ймовірнісний графік часток стандартизованих залишків лінійної регресії по Одеській області

* Сформовано автором

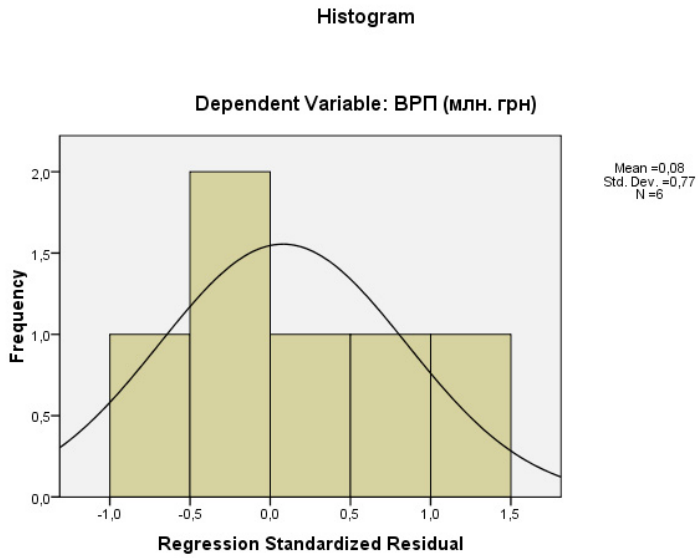

Рис. Ш. 1. Гістограма стандартизованих залишків лінійної регресії по Волинській області

Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

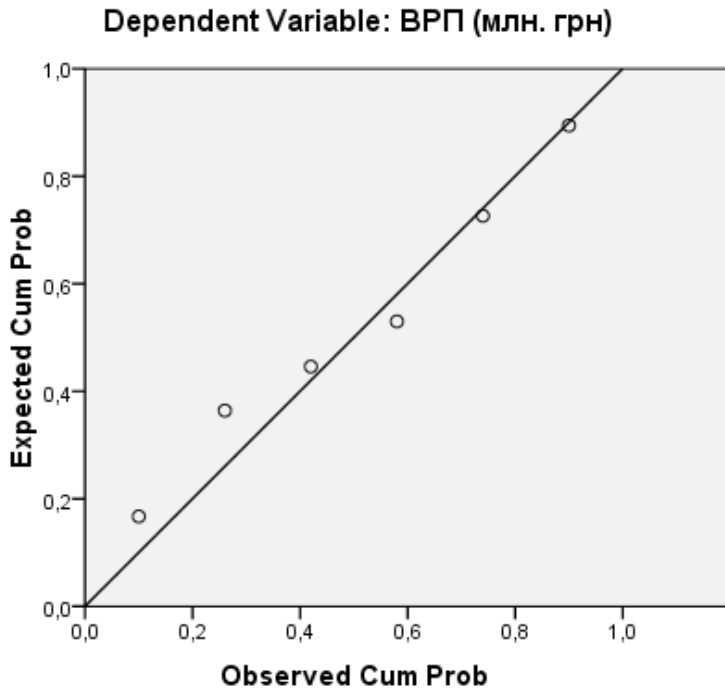

Рис. Ш.2. Ймовірнісний графік часток стандартизованих залишків лінійної регресії по Волинській області

* Сформовано автором

Аргументы функции ? X

ПРЕДСКАЗ

X	2016	=	2016
Известные_значения_y	F2:F8	=	{0,529324003818409;0,659091786...
Известные_значения_x	A2:A8	=	{2009;2010;2011;2012;2013;2014;...

= 1,687494943

Возвращает значение линейного тренда, значение проекции по линейному приближению.

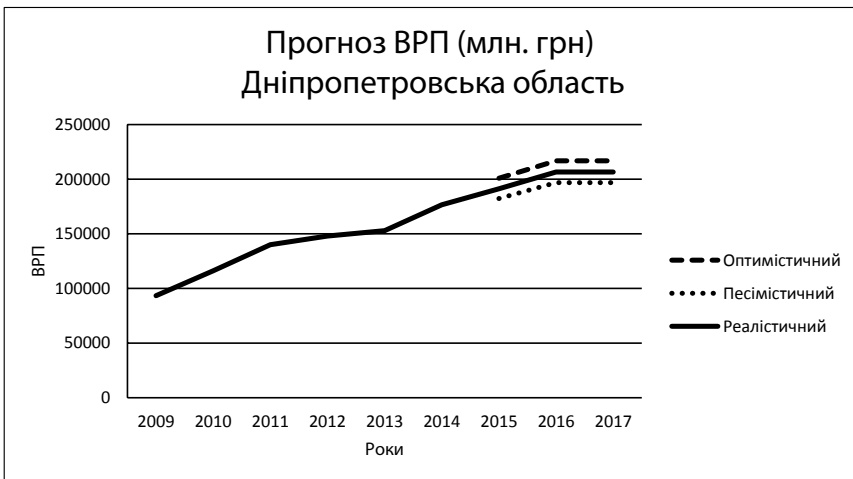
X элемент данных, для которого предсказывается значение.

Значение: 1,6875

[Справка по этой функции](#)

Прогнозні значення впливу регіональних ринків банківських послуг на рівень ВРП

Область	Київська			Дніпропетровська			Одеська			Волинська		
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017		
Рік	Реалістичний сценарій											
ВРП (млн. грн.)	525642	572252	206513	206513	85685	90895	28574	30882				
Показник концентрації капіталів	0,59	0,59	0,02	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00				
Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ	1,28	1,35	1,69	1,85	0,46	0,50	0,12	0,10				
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні	374 700,60	392 808,55	2 052,71	1 960,17	28 665,93	29 955,34	0,00	0,00				
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП	1 399,25	1 161,26	1 454,06	1 551,78	391,44	376,86	0,00	0,00				
	Оптимістичний сценарій											
ВРП (млн. грн.)	551924	600865	216839	216839	89970	95439	30002	32426				
Показник концентрації капіталів	0,62	0,62	0,02	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00				
Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ	1,35	1,42	1,77	1,94	0,48	0,52	0,13	0,105				
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні	393 435,63	412 448,98	2 155,34	2 058,18	27 232,63	28 457,57	0,00	0				
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП	1 469,21	1 219,32	1 526,77	1 629,37	371,86	358,01	0,00	0				
	Песимістичний сценарій											
ВРП (млн.грн)	499360	543639	196187	196187	81401	86350	27145	29338				
Показник концентрації капіталів	0,56	0,56	0,02	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00				
Відношення середньорічних залишків по кредитах, що надані нефінансовим корпораціям до кількості суб'єктів ЄДРПОУ	1,22	1,28	1,60	1,76	0,44	0,47	0,12	0,095				
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до кількості банківських установ в регіоні	355 965,57	373 168,13	1 950,07	1 862,16	30 099,23	31 453,10	0,00	0				
Відношення сукупних активів банківської системи регіону до ВРП	1 329,28	1 103,20	1 381,36	1 474,19	411,01	395,70	0,00	0				

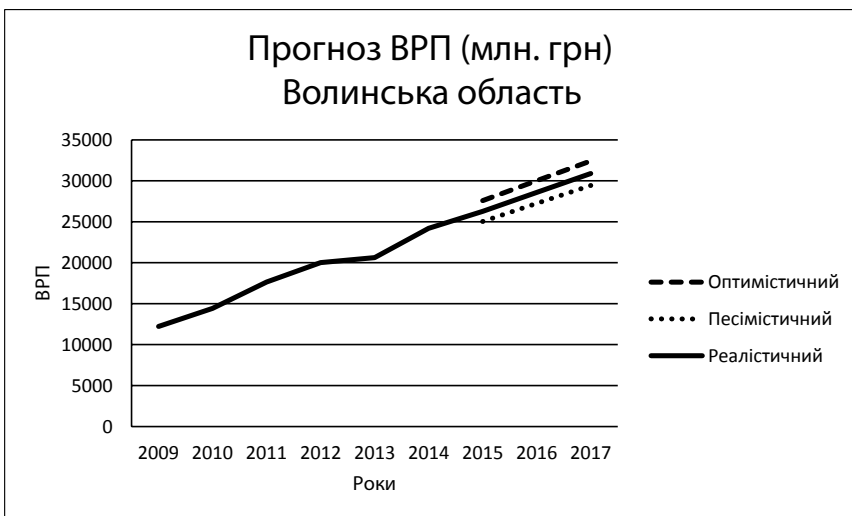
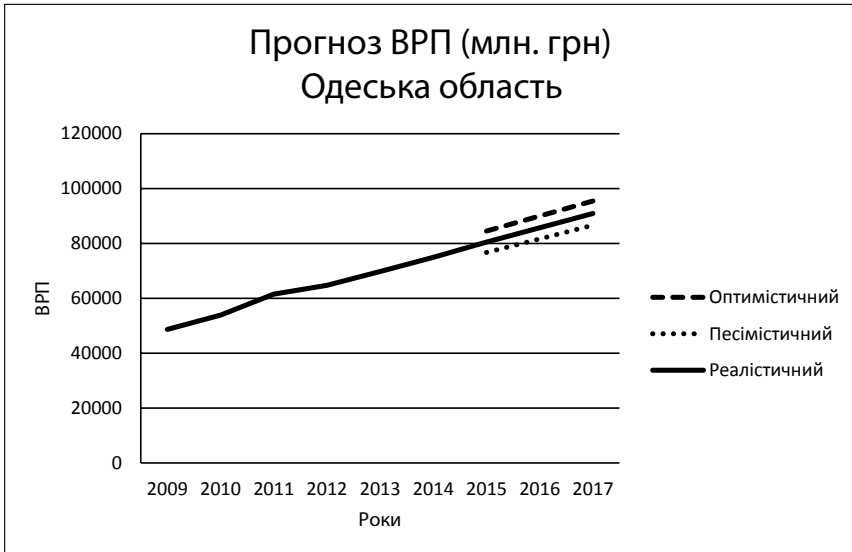

Рис. Щ.3. Графіки прогнозних даних ВРП на 2016 та 2017 роки

* Сформовано автором

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ	
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ	5
1.1. Зміст та значення регіональних ринків банківських послуг	7
1.2. Класифікація видів регіональних ринків банківських послуг	20
1.3. Фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг	32
Розділ 2	
ДІАГНОСТУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ	
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ	43
2.1. Методика оцінки розвитку регіональних ринків банківських послуг	45
2.2. Аналіз регіональних ринків банківських послуг в Україні	65
2.3. Оцінка рівня розвитку регіональних ринків банківських послуг в Україні	87
Розділ 3	
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ	
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ	105
3.1. Напрями політики розвитку регіональних ринків банківських послуг	107
3.2. Кластерні утворення як інструмент розвитку регіональних ринків банківських послуг	128
3.3. Математичні методи моделювання та прогнозування впливу регіональних ринків банківських послуг на розвиток регіонів... ..	142
3.4. Регулювання конфліктів інтересів учасників регіональних ринків банківських послуг	155
ВИСНОВКИ	173
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	175
ДОДАТКИ	186

Наукове видання

Герасимчук Зоряна Вікторівна
Гоманюк Олена Костянтинівна

**РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ
БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ:
ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА**

Монографія

Редактор

Обкладинка, дизайн і верстка *В. М. Чернецького*

Підписано до друку . Формат 70x100/16. Гарнітура Newton.

Папір офсетний. Обсяг ум. друк. арк., обл.-вид. арк.

Наклад 300 пр. Зам. .

Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк

(м. Луцьк, вул. Бойка, 1, тел. (0332) 29-90-65).

Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України

ДК № 4607 від 30.08.2013 р.